NAGY-KANIZSA, 1878. oktober 2-án. 79-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . 2 „
Egy szám 10 kr.

Hirdetések jutányosan
NYILTTÉRBEN
soronkint 10 krért vétetnek fel.

Zala-Somogyi Közlöny

Nagy-Kanizsa város helyhatóságának, nemkülönben
a „zalamogyei gazdasági egyesület", a „n. kanizsai keresked. s iparbank" ugy a „Zala-Somogy" gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhez, —
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlasicsház.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön, megjelenő vegyes tartalmu lap.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„Zala-Somogyi Közl."

1878-ik évfolyam IV-ik évnegyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, s évnegyedre 2 frt.

A soproni kereskedelmi- és iparkamara főjelentése az 1872-dik évről.

IPAR.

(Folytatás.)

A légszesz fogyasztás kamarai kerületünkben folyton növekszik és Sopron, Pécs és Győr városok már évek óta légszeszvilágitásnak örvendenek.

Az 1872. év folyamában Szombathelyen lett a légszesz-világitás behozva.

A nevezett városokbani légszeszgyárak, melyek első sorban az utczák világitását eszközlik, magán körökben is folytonosan több fogyasztásra találnak, különösen pedig üzleti helyiségekben a légszeszvilágitás nagy világitó erejénél fogva kedveltetik. Azonban a légszesznek magas ára általános fogyasztását akadályozza.

Gyúáru a soproumegyei Lajta-Szent-Miklóson, Győrött, vasmegyei Pinkafőn és Szombathelyen, mégis Veszprémben létező gyárakban készittetik. Emlitésre méltó a lajta-szent-miklósi, szombathelyi és pinkafői gyárak készitménye, mely már jó hirre kapott. —

Az enyv készitése alig emlithető, ellenben kátrány és szekérkenőcs nagyobb mennyiségben termeltetik Vasmegyében, de többnyire csak gazdasági mellékfoglalkozásként.

A pinkafői gyántatermény-gyár, mely szekérkenőcsön kivül különnemü illó olajokat készit, kedvező fekvéssel bir és olcsó munkaerő fölött rendelkezik, a szükséges üzleti tőke hiányában nem bir felvergődni. Egy részvénytársulat ezen iparágat nem is sejtett pontra emelhetné, de a tőke mai nap még tartózkodik a közlekedéstől teljesen elzárt vidéken beruházásokat tenni. És igy az ipar e dúsan megáldott Pinkafő vidékén, kivéve a gyúáru készitést, mely csak részvénytársulat alakulása óta vett lendületet, ugy szólván egészen parlagon hever.

Az iparszerü csoutliszttermelés jelentőség nélküli. A czukorgyárak e czikkbeni szükségleteket részint maguk termelik, részint pedig Alsó-Ausztriából szerzik.

A keményitőgyártás még csak a soproni keményitő gőzgyár létesülése óta, mely 1870-ben épittetett és 1872-ben nevezetes módon nagyobbittatott, bir jelentőséggel.

Ezen gyárnak készitménye jeles minőségénél fogva gyorsan talált kelendőségre, ugy hogy jelenben már jó hirnek és számos vevőnek örvend.

E gyáron kivül még 7 iparos foglalkozik keményitő-készitéssel.

Az 1872. év folyamában Sopronban pótkávégyár épittettetett; a tulajdonképi pótkávénak termelése eleve még csak csekély ugyan, miután e gyár most még leginkább a nyersterménynek előállitásával foglalkozik, de mindamellett ezen telep működésének kiterjesztésében annál kevésbé lehet kétkedni, mivel a pótkávék fogyasztása tetemesen növekszik.

Gyapjubóli szövetek közül első sorban a Pinkafőn üzött darócz posztó- és pakrócz készités felemlitendő; ezen kivül közönséges posztó készittetik Sopronban, Kőszegen, Pinkafőn és Veszprémben.

Dicsérettel felemlitendők mégis a Pinkafőn készitett szőrbőli szitaszövetek, melyek Egyptomig kivitetnek.

A ruhakészités szük korlátok közt mozog és többnyire rendelt munkának elkészitésére szoritkozik.

A ruhakereskedés pedig közönséges áruk eladásával foglalkozik.

A czipész-üzlet is hasonló állapotban van és csupán a belföldi fogyasztásra, illetőleg a helyi szükséglet előállitására terjed.

A ruhakészitési iparok jó munkásoknak érezhető hiánya és túlfeszitett bérkövetelések alatt sinlenek.

A szücsipar körül közel 400 önálló iparos foglalkozik; az ebbeli készitmény tartós, ugy hogy a versenytől az iparágnak nem kell tartania.

A kalapkészités a jelentékenyebb városokban, u. m. Sopronban, Győrött és Pécsett nagyobb mérvben üzetik és itt finom áru is termeltetik; ellenben az ugynevezett falusi kalaposok csak közönséges árut készitenek, részint megrendelésre, részint a városi kalaposok számára, részint országos vásárok alkalmára.

A kefekötő-ipar kerületünkben élénken üzetik, ugy hogy jelentékeny mennyiségü kefekötő-áru kerül kivitelre.

Papirgyártás kamarai kerületünkben a a jelentékeny rongymennyiség daczára alig létezik. A pinkafői papirgyár, mely régi rendszer szerint van berendezve, a tulajdonosnak kedvezőtlen anyagi viszonyai miatt semmi jelentőséggel az iparos életben nem bir. Pedig ez az egyedüli papirgyár kerületünkben.

Ellenben a 85 önálló könyvkötő közül többen igen csinos papir-munkát készitenek, és általán ezen ipar a tökélynek oly pontján áll, mint kevés más, ugy hogy teljes elismerést érdemel.

A kamarai kerületben készült fonott munkák közül felemlitendők a gyékének, kosárkötő munkák, valamint szalma- és nádszékek. Az épület s szerszámfa termelése nevezetesen Vas, Somogy és Zalamegyében bir jelentőséggel.

Az 1871. évben kivitetett:

Lajta-Szent-Miklósnál:

épület-, szerszám- s metszett fa	91,214 m.
talpfa	95,694 m.
hordó-donga	215,465 m.

Csáktornyánál:

épület-, szerszám- s metszett fa	98,035 m.
talpfa	3,040 m.
hordó-donga	758,413 m.

Ellenben behozatott:

Lajta-Szent-Miklósnál:

épület-, szerszám- s metszett fa	83,786 m.
talpfa	84 m.
hordó-donga	1,937 m.

Csáktornyánál:

épület-, szerszám- s metszett fa	656,295 m.
talpfa	— — m.
hordó-donga	4,110 m.

A bevitelben a stajer épület-, szerszám- s metszett fa nagy szerepet játszik és a kivitelt 550,832 mázsával tulhaladja, ellenben pedig nagyobb a kivitel a bevitelnél, és pedig:

talpfánál	98,650 mázsával,
hordó-dongánál . .	967,831

Az asztalos mesterség a csekély épitési kedv miatt sinlik, mi mindenütt érezhetővé válik.

A kádár ipar Magyarországban a mindenkori szüretnek minőségétől függ s aránylag számosan van kamarai kerületünkben képviselve, a nélkül azonban, hogy iparos tekintetben kiváló jelentőségre igényt tarthatna.

Az esztergálos ipar csak városokban bir némi jelentőséggel. Faluhelyen inkább gazdasági mellékfoglalkozást képez és többnyire csak a téli hónapokon át lesz üzve.

Faragott munkák fából a kamarai kerület némely vidékein meglehetős mennyiségben készittetnek, mely iparág a gazdaság egyik jövedelmező mellékfoglalkozása.

A fésüs ipar csekély jelentőségü és azt a gyári ipar mindinkább háttérbe szoritja.

TÁRCZA.

Menny, tisztitótüz és pokol.

Kerdezed jámbor barátom:
Valjon van-e valahol,
Ezen vagy a túlvilágon
Menny, tisztitótüz s pokol?
Nincs ugyan rá semmi gondom;
De ha akarod, megmondom:
Ezek itt a földtekén
Léteznek — ugy vélem én.

Ha szómnak hitelt nem adnál:
Csak egy szép nőre tekints,
Szebb paradicsoma annál
Szemeidnek ugy-e nincs?
És ha még meg is szeretted:
Már szived poklát feltelted;
S nőül vevén: ö neked
Purgatoriuma lett. — —

ERDÉLYI KÁROLY.

Világtárlati körut.

Beharangolta: *Banyyl.*

(Folytatás.)

Anglia minden téren kiállitott tárgyainak nagyszerüsége és soliditása által tündököl. Ekszerészetében oly sok kitünőt látunk, melyet e szük keretben részletesen elősorolni nem lehet; a legérdekesebb tárgyak közé tartozik Lady Dudleynek kiállitott ékszere, mely 3 millióra becsültetik, és egy gyémántsorból álló nyakék, melynek ára 360,000 frt. — Izléses asztalos munkák, butorok, ölő, szuró, vágó eszközök a legszebb példányokból. — Tudjuk azt, hogy Anglia vas- és aczél készitményei első helyen állnak. Igy például lámpagyárosainak egyike egy kristály-csillárt állitott ki, melynek ára 60,000 frtra van szabva. Szépek gyapot- és pamut gyártmányai. Porczellán kiállitása között legelső helyet foglalnak el a hires Wedgwoodi gyár czikkei, melyekből sok iparmuseum — még a magyar is — vett egyes példányokat. Órái, melyek hirnevöknek mindig megfelelnek, igen gazdagon vannak képviselve. — Anglia kiállitott tárgyai azt tüntetik elő: hogy mennyi ott a teremtő és tudományosan alkotó ész, egyes kisérletekre mily áldozatokat képesek hozni és mily nagyszerü dolgokat gondolnak ki, melyeket megvalósitani, tökélyhez vinni, sem időt, sem fáradságot, sem áldozatot nem kimélnek; mert tudják, hogy az nemcsak maguknak fog hasznot hajtani, hanem nemzeti iparuknak, a tudománynak és az emberiségnek is.

Angolországgal kapcsolatban ott látjuk gyarmatait, és pedig mint első helyen *Kelet-Indiát.* E mesék országától a belépő sokat vár, mert miután elismert dolog az, hogy iparának legtöbb ága igen magas fokon áll, önkényt következik, hogy kereskedelmi czikkei leszsnek az elsők, melyeket felkeresünk. Oda érve nem tudjuk mit csodáljunk inkább: a kitartó szorgalmat-e, mely évekig munkál, vagy a pazar fényt, melynek emelését a szinek helyes berendezése még nagyobb fokra emeli. Szöveteinek nagyszerüsége, arany és ezüst ékszerei, melyek eltekintve attól, hogy a legfinomabb és izlésesebb munka van rajok pazarolva: figyelmünket a nálunk még eddig nem ismert alakzatokkal kötik le.

Az indusok fényképek által vannak ismertetve. A rizs fajok és nálunk kevésbbé ismert válfajai, gyógyszere, gummija, dohánya elismerést érdemelnek. Mint minden, Europát kultura tekintetében meg nem közelitő országnál, ugy itt is a nyers termények túlsulyban vannak.

Ha *Victoria* kiállitását tekintjük, ott egy 1854-ben talált 23 karatnyi darab szinaranyt látunk gypszben másolva, melynek sulya a 600 fontot meghaladja.

Ausztrália növény- és főleg állat-éjetének a mienktől való különbsége által hat. Érdekes az $1^1/_2$ ölnyi magas és a strucz-fajhoz tartozó *mon* nevü madár csontváza. Gyapjuja, mely az europai piaczon egy évtized óta legnagyobb konkurrens, mi elég sajnos tapasztalat — mosott és mosatlan állapotban és nagy választékban van képviselve. Nyers terményei közől figyelemre méltó az *ujseelandi* kender, mely rendkivüli tartósságáról és főleg arról nevezetes, hogy még a vizben sem rothad el.

Északamerika tárlatába ha belépünk — tekintve azt, hogy mily kicsiny hely jutott neki osztályrészül — könnyen beláthatjuk, miszerint ipara és kereskedelme oly magas fokon áll, hogy versenyezni Angliával jogosan csak ő léphet fel. Művészeti előhaladásának hévmérője gyanánt retouchirozatlan fényképeit hozom fel, melyek e nemben valóban páratlanok. Az orvosi tudomány gyors előhaladásáról fényes bizonyitékot nyujt orvosi-műszer kiállitása, mihez megközelitőt igen, de annak mását egy nemzet sem birja felmutatni. És a mesteri fogak, fogsorok? . . . . . Persze borsos az ára is, mert egy — a legujabb systhema szerint készitett — felső fogsor alá ezt a számot láttam irva: 8,000 fr. Olyan összeg ez, akár frankban, akár osztrák frtban számitjuk is, elmegy a kedvünk megvásárlásától. Nem emlitve varrógépeit, melyek — miután nálunk is ezekből raktárak vannak — eléggé is ismeretesek, csinos zongoráit és hegedüit megtekintve; beléphetünk *Délamerika* csarnokába, a hol nálunk csak kevéssé ismert nyerstermények különböző neme- és számtalan fajával találkozunk. *Brasilia* iparáról nem igen sokat mondhatunk, mert igen silányan — kávé, pamut és más nyerstermenyekben — van képviselve, de annál többet egy fényüzési czikkről, és ez: madártollakból készült legyezők, virágok; továbbá zöld, aranyszinü és kék rovarokból készitett aranyékek . . . . . Rovarból aranyék? — már ki hallott ilyet? Erre én is elmondhatom, mint a somogyi ember, kitől kérdezték: látott e már diligrákot? — telegraf — és azt felelte: hogyne, hiszen ettem is. Az elnevezés hibás az emlitettem ékeknél, hanem meglehet ezáltal akarják tudatni azt, hogy az ékszerbe mesterileg befoglalt rovarok nem kőből vagy bármi egyébből valók, hanem a szeszbe megfojtott állatkák *földi maradványai*. Visszatérve mégegyszer Északamerikára elmondhatjuk, hogy itt is a tudományosan alkotó ész működik, mint Angolhonban; itt is a tervek megkisértésére és valósitására milliókat áldozunk.

Spanyolország és *Portugália* nem csatlakoznak nyugat tőlényéhez. Iparuknak gyöngesége némileg kárpótoltatik a nagyszámu festőanyagok által, azonban a paizsok, kis szekrények, törők és kardok annál szebb látványt nyujtanak, melyek elragadó szépek és művésziileg vannak készitve. Dohánya és szivara elismerésre méltó. Dohányról levén szó, nem lesz talán érdektelen, ha valamennyi világrész termesztményét egy laptársunk után közöljük Legnagyobb termelő Amerika 2.000.000 má-

Melléklet Tuboly Viktor megrendelési íve a „Pogányvári vészszüret" szüreti genreképre.

Az aranyozó ipar néhány jeles iparost számlál, de általán véve kiváló jelentőséggel nem bir.

Ugyan ez áll a kárpitos iparról.

Az arany- és ezüstművesi üzlet majdnem kizárólag aranyáruk kereskedésével foglalkozik és arra nézve különleg az 1872. év nem volt kedvező, mert a gyenge termés és az iparos forgalom lankadtsága mellett hiányzott az eszköz, fényűzési czikkek beszerzésére.

A gépészet kamarai kerületünkben örvendetes haladást tesz, habár arra nézve az 1872-iki évnek viszonyai kedvezők nem voltak. Különösen pedig mondható a gazdasági gépipar haladásáról, mely több jeles telep által képviselve van.

A tüzoltó szerek gyártása nevezetes lendületnek örvend, miután a tüzoltási ügy az országban mindig tovább fejlődik és az alakuló önkéntes tüzoltó csapatok magukat kor- és czélszerü szerekkel ellátják és ilyenek beszerzésére a községeket is ösztönzik.

A szállitási eszközök közül főleg a közuti és fényüzési kocsik érdemelnek emlitést. Sopronban, Pécsett és Marczaliban hintók és egyébnemü kocsik készittetnek, melyek külcsin és tartósság tekintetében semmi kivánandót nem hagynak és tökéletesen versenyképesekül tekinthetnek.

A lakatos ipar közül kitünő iparosok foglalkoznak, de az, valamint minden az épitéssel kapcsolatban álló ipar, a hanyatlott épitési kedv miatt szenved.

Ezen iparnak készitményei közül a soproni takaréktüzhely gyárai is dicséretesen felemlitendők, mely telep erélylyel előretörekszik és a sikeres fejlődésnek minden kellékeivel bir.

A bádogos ipar is derék egyéniségek által képviseltetik ugyan, de az létezésének alapját mégis nagyobb reszt kész, a gyári munkávali kereskedésben keresi.

Az épitészeti ipar, mely a kamarai kerületnek egyik jelentékenyebb ipara, minden tekintetben vállalkozási képességgel bir, miért csak sajnálandó, hogy tartós munkára nem talál. Az épitési hajlamnak hiánya tényleg beállott.

A nagy tőke más módoni elhelyezkedéssel sokkal nagyobb kamatozást talál, és csak egyes tőkepénzesek, kik a nagy játékba nem biznak, keresnek pénzük számára házak épitése által, habár csekély kamatu, de biztos értékesitést. A mi az épitészeti iparnak még is munkát ad, az csak a főleg iparos czélokra szolgáló — legszükségesebb uj épitményekben és változtatásokban áll.

Az épitési hajlam hiányának következése a beálló lakás-inség és a lakbérnek majdnem elviselhetlen módoni felszöktetése.

Igaz ugyan, hogy ez főleg csak a kamarai kerületnek nagyobb iparüző helyeire vonatkozik, de még oly helyeken is, hol az iparos tevékenységnek csak némi szaporodása észlelhető, a lakáshiány már nem ismeretlen dolog és lényegesen hátráltatja az iparnak mind elterjedését, mind megszilárdulását.

Az épitési kedvnek élesztésére az uj és átalakitott épitmények számára az eddiginél több évre engedélyezendő adómentesség hathatósan befolyna, s ilyszerü törvénynek alkotása bizonnyal az országra s iparára nézve nagy horderejü lenne.

A művészeti ipar sorába számitjuk a könyv-, művészeti tárgyak s zeneművekkeli kereskedést, a hirlapok kiadását, nyomdákat, fényképészetet, festészetet s rajzművészetet.

A könyv-, műtárgyak és zeneművekkel való kereskedéssel 12 önálló kereskedő foglalkozik, kik az e tekintetbeni igényeknek megfelelnek.

Hirlap a kamarai kerületben 14 adatik ki, melyek közül 2 politikai irányu. Ezek közül megjelenik német nyelven 4 és magyar nyelven 10.

A kamarai kerületben létező 13 nyomda 15 gyors-, és 23 kézi, valamint 7 kősajtón 62 munkást foglalkodtat.

A fényképészet máris nem sejtett tökélyre emelkedett, és hol csak lehet, a művészet teréni egyéb nyomatot háttérbe szoritja.

Festő és rajzoló van a kamarai kerületben 14 és ezek közt néhány igen derék tehetség.

Ha visszapillantunk az 1872. évnek iparos tevékenységére, mély sajnálatunkra be kell ismernünk, hogy abban nem mutatkozott sikeres haladás, sőt inkább minden ágában veszélyes megállapodas.

Szabály-rendeletek.

Kis-Kanizsa (Zalamegyében) kebelezett nagy községnek megállapitott rendszabályairól.

(Vége.)

Községi biráskodás.

XVII. Fejezet.

a) A községi biróság a helybeli biróból — helyettesből 2 tanácsosból s a jegyzőből áll, kik mindnyájan egyenlő szavazatjoggal birnak. Illetősége a községi lakosoknak 30 frt értékét meg nem haladó személyes keresetcire terjed. 1868. t. cz. 475. §.

b) A községi biróság az előbbi §. által illetőségéhez utasitott ügyekben mint egyeztető béke biró működik; ehhez képest jogositva van a folyamodó kérelme folytán az illető feleket személyes megjelenésre maga elé idézni. 1868. t. cz. 476. §.

c) Ha mind a két fél megjelent, a biróság megkisérti az egyességeket, s ha sikerül, jegyzőkönyvbe veszi. Az ilyen egyesség végrehajtható. 1868. t. cz. 477. §.

d) Ha az egyesség nem sikerül, de a felek magukat a községi biráskodásnak önként alá vetik: a biróság a sommás eljárás szabályai szerint itéletet hoz, s azt az esküdt kiküldetésével azonnal foganatositja.

Az itélet ellen fellebbezésnek nincs helye, de az elmarasztalt félnek a törvény rendes utja fennmarad. 1868. t. cz. 478. §.

e) Mindenik fél köteles megidéztetése folytán, a községi biróság előtt megjelenni. Az elfogadható ok nélkül meg nem jelent fél ellen 5 forintig terjedhető pénzbirság alkalmazásának van helye, melyet a rendes biróság a perben állapit meg, s melynek megtéritésére a fél akkor is köteleztetik, ha részére kedvezőleg döntetnék el a pör. 1868. 479. §.

f) Ha a felek sem ki nem egyezhettek, sem a községi biráskodást el nem fogadták, vagy az idézett fél meg nem jelent; erről a községi biróság hivatalos bizonyitványt ad, melynek alapján a folyamodó a pert rendes uton megindithatja. E bizonyitvány nélkül a rendes biróság által nem fogadtatik el a kereset.

XVIII. Fejezet.

A községi háztartásról.

A község összes vagyona csonkithatlanul fenntartandó, kivételes esetekben annak elidegenitését, lényeges átalakitását vagy felosztását a képviselő testület, — a közös ügyi testülettel egyetemben csak az által e végre legalább 30 nap közbeeitésével külön kihirdetendő közgyülésen összes tagjainak általános többségével névszerinti szavazás utján s az 1871. évi XVIII. t. cz. 26. §. rendeleteinek megtartása mellett határozhatja el.

A mennyire a községnek jövedelme a költségek kiadások pótlására elegendő nem volna, a mutatkozó hiány fedezése tekintetéből köteles az elöljáróság a költségvetési tervet összeállitani, előleges megvizsgálás végett a képviselő testület őszi közgyülésén bemutatni, s innét megállapitás végett a törvényhatósághoz felterjeszteni.

Hogy azonban a községi tehervisclés iránya igazságosan és méltányosan felolvasható legyen, szabályrendeletileg megállapitatik, — miszerint a jegyző-, biró és helyettese a kiadásokat, az összes államadóra egyenlő arányban, vagyis föld-, ház-, személy- és jövedelmi adóra vetessék ki.

Az elősoroltakon kivül általában az elöljárók tartoznak mindazon ügyekben, és teljesitik mindazon kötelezettségeket, melyek a törvény kormányrendeletek, törvényhatósági és községi szabályrendeletek értelmében körükhöz tartoznak; ezen szabályrendelet Kis-Kanizsán, 1873. évi junius hó 26 án tartott képviselő testület közgyülésében megállapitott s megerősités végett a törvényhatósághoz felterjesztetni határoztatott.

Zalamegye virillsei 1873-ik évben.

Méltós. gróf Festetics Tassiló Keszthely 20739 f. 70 k., gr. Batthyányi Zsigm. Szt-Gróth 4135 f. 70 k., Báró Putheányi Ödön Szigliget 2808 frt. — kr., Inkey László Nagy-Récse 2375 frt. 81 kr., Landauer Horácz Bellicza 1968 frt. 76 kr., Szalacsy Farkas Vonte 1905 ft. 34 k., Gr. Pejacsevich Gábor Zalabér 1793 f. — k., Gróf Deym Nándor Lcs.-Tomaj 1536 f. 72 k., Gróf Batthyányi Gedő Kustány 1424 f. 43 k., Skublics Gábor Szent-Mihály 1360 f. 89 k., Halassy Aladár Tóth Szerdahely 1349 f. 26 k., Csutor Imre Salomvár 1328 frt. 64 kr., Bogyay István Haláp s Hosszufalu 1272 frt. 23 kr., Bogyay Lajos Keszthely 1261 f. 14 kr., Oltay Sándor Szent-Györgyvár 1220 f. 33 k., Gr. Batthyányi Fer. Dabroncz 1223 f. 65 k., Simon Zsigmond apát Tihany 1196 f. — k., Etl István apát Mura-Keresztur 2146 f. 60 krajczár, Inkey Kálmán Rigyácz 1059 f. 28 k., Tarányi Ferencz P. Szt.-László 1022 f. 24 k., Hochstetter Jakab Szent-Gróth 933 f. 50 k., Glavina Lajos Paliiu 914 f. 90 k. Farkas Imre Alsó Bagod 858 f. 17 k., Szeider Mátyás Csány 829 f. 12 k., Nagy Károly ügyvéd Andráshida 818 f. 17 k., Dervarics Akos Kilimán 792 f. 6 k., Nousz Tivadar Resznek 777 f. 37 k., Vrána Frigyes Poklonicza 777 ft. 8 k., Bessenyey Ernő Süm. Mihályfa 761 f. 88 k., Bedekovich Kálmán T.-Szt.-Márton 725 f. 89 k., Kollár János Kehida 690 frt. 75½ kr., Csertán László Na.-Apáthi 687 frt. 78½ kr., Guttman S. H. de Gelse Kanizsa 667 ft. 91 k., Séllyey László Gelse 643 f. 89 k., Oszterhuber László Krizsovecz 629 f. 17 k., Bogyay Antal Cs. Rendek 610 f. 7 kr., Blau Henrik Kanizsa 608 f. 45 k., Botka János Ujfalu 578 f. 86 kr., Gróf O'Donel Csapi 576 73 kr., idősb Skublics László Bessenyő 569 f. 12 k., Tolnay Karely, Szt-Mihály 566 f. 34 kr., Aglár Lázár Zala-Lövő 562 frt. 42 kr., Svastics Károly apát Keszthely 559 f. 46 kr., Karczag Béla Kanizsa 558 f. 35 kr., Karczag István Kanizsa 558 frt. 34 k., Egerváry Károly Zalapatka 552 f. 6 k., Thassy Mihály Zala Lövő 540 f. 56 k., Köves János prépost Felső-Eőrs 534 f. 4 kr., Horváth János ügyvéd Kanizsa 527 f. 96 kr., Hencz Ignácz Pacsa 525 f. 47 kr., Tóth Lajos ügyvéd Kanizsa 522 f. 44 k., Skublics István Bessenyő 520 f. 83 kr., Novák Ferencz Csány 519 f. 29 kr., Königmayer János Neszelej 504 ft 23 kr., Helyey Károly Ukk 502 frt. 32¼ kr., Chernel Ignácz Cs.-Rendek 500 f. 55 kr.

(Folyt. következik.)

Hirek.

— ***Báró Eötvös Józsefnek*** egyik magyar műve német nyelven megjelent Dux Adolf forditása szerint. Czime „Für den Glanz des Hauses." Nach einem unvollendeten Roman des Freiherrn Josef von Eötvös, bearbeitet und ergänzt von Adolf Dux. A nagyérdekü művet Hartleben A. adta ki; ára 1 frt 5 kr. Örülünk, midőn az ily jeles mű a nagy német irodalomnak is átadatik.

— ***Lapunk*** előbbi két számában közölt „Világtárlati jegyzetek" Hajgató Sándortól külön lenyomatban is megjelent, s a városi képviselők között több példányban osztatott ki.

— ***Trojkó György,*** a tatai járásbirósághoz beosztott törvényszéki jegyző a nagykanizsai járásbirósághoz albiróvá neveztetett ki.

— ***Molnár Pál,*** tisztelt barátunk szép jelét adta nemes szivérzelmének, ugyanis választókerületének központján, Alsó-Lendván a polgári iskola részére 400 frtos alapitványt tett; az ez érdembeni alapitó levelet s iskolaszéki jegyzőkönyvi kivonatot lapunk jövő száma hozza.

---

zsával. Utána jő ami szép hazánk Magyarország 800,000 mázsával. Németország 750,000-, Cuba szigetek 200,000-, Manilla, Java és Borneo 250,000-, Törökország 350,000 mázsával. Az itt fel nem emlitettekkel együtt az összes dohánytermelés 6—7 millió mázsa lehet évenkint.

Es most, miután nyugatot bebarangoltuk, sétáljunk vissza a köröndbe pihenni. Ide érkezve eszembe jut egy kis episod, mely egy alkalommal e helyen velem történt. Ugyanis kifáradva a sok járás miatt, lankadt tagjaimnak itt kerestem nyughelyet, és egy magyar kinézésü uri egyén melletti székre leültem. A folytonos, egyhangu zúgás az ábrándok honába ragadta lelkemet, honnan szomszédom „Lieber Herr, wie viel Uhr ist es" magyar kiejtésü kérdése rántott vissza.

— Háromnegyed tizenkettő — feleléu.

— Ah, ön magyar?

— Nem uram, én székely vagyok.

— Annál jobb, csakhogy van kivel pár szót válthatok. Mi a foglalatossága?

— Fél nap államhivatalnok vagyok, fél nap pedig firkász.

— Hogy értsem ezt?

— Csak ugy uram, hogy szabad időmben ujdonságokat hajhászok.

— Tehát zsurnáliszta. Szép, nagyon szép. Természetesen a napi sajtót szorgalmasan olvassa?

— Oh igen, figyelmemet semmi nevezetes eset sem kerüli ki.

— Tehát a keleti kérdés sem uj dolog ön előtt.

— Sőt ellenkezőleg, inkább elavult.

— Hogyhogy?

— Mert megfejtése igen soká késik.

— Azt hiszi uram? — En nem. A bécsi világtárlat megfejtette.

Erre már egészen megfordultam, és körülbelül olyan szemekkel tekintettem szomszédomra, mint az a szombathelyi ember reám, kitől azt kérdeztem, hogy tudnak-e Bécsben németül.

— Ugy látszik öcsém kételkedik szavaimban, pedig ha figyelmesen körülnéz, látni fogja, hogy a jövő homályos talánya megvan fejtve. Mily szépen, barátságosan megférkeznek egymás mellett Németország, Belgium, Svajc, Anglia, Franczia-, Spanyol-, Olaszország; és ezekkel szemben keleten Ausztria, Magyarország, Romania, Orosz- és Törökország. Itt a közép pedig világbékére mutat.

— Igen szép allegoria, theoriának megjár, hanem támadhat még ugy pár Bism . . . . . .

— I pitt schön um zehn Grajzer?

— Megfordulok, hogy lássam valjon ki háborgat szép elmélkedésünkben, és ime egy alig 16 éves leányka áll előttem piczulás jegyekkel.

— Warum? — kérdém tőle.

— Wegen den Sitz — feleié ő.

— Hja galambom — mondám a többit magyarul — nálunk nemhogy pénzt kérnének az ülésért, hanem még mellé hüsitővel is szolgálnak. Ezalatt zsebembe nyultam, egy hatost nyujtottam át neki és vissza akartam fordulni szomszédomhoz, hanem már nem volt ott, alkalmasint a „Zahlen" elől szökött meg. És ez igen helyes tett volt tőle, mert legalább megtanultam pár hatos megtakaritását. Ugyanis bárhová ültem le, s köszöntött meg egyik is másik is jegyeivel a fentebb emlitett szavakkal, felugrottam és „köszönje meg, hogy elfoglaltam"-mal a faképnél hagytam. Görbe szemmel nézhettek, hanem költségelőirányzatomban nem volt felvéve minden ülésért egy hatos.

E kitérés után folytassuk szemlénket. Ha ugy tetszik balra a *lélekvesztőn* felvonathatjuk magunkat a körönd alsó erkélyére, honnan ajtó nyilik ki a szabadba, mely a külső tetőzeten életveszély nélküli lépcsőkön vezet fel az alsó nagy ivezet behajlásig. Innen már az egész kiállitási tért puszta szemmel, s a kétfelől felállitott látcsövek segélyével egész Bécset is belehet látni. Legszebb látképet nyujt azonban a felső erkély, hová csiga-lépcső vezet. A feljövetel itt sokkal veszélyesebb, mert könnyen elszédülhetni.

Még most is nevetnem kell, ha visszagondolok erdélyi szász atyánkfiára, ki ugy elszédült, hogy hideg vizzel alig tudták eszméletre hozni. A lemenetnél pedig bekötötték szemeit és ugy vezették. Ennél is beteljesedett az a régi közmondás:

„Nos saxones
Forti viros
Stamus in bello
Sicut mures!"

Én azonban bátran járkáltam körül és itt volt alkalmam látni a műépitészet e remek művét kivülről. Bámulat ragadja meg a szemlélőt, gondolkozni, tusakodni látszik önmagával, arczán mintegy lehet olvasni a kételyt, melylyel kétségbevonja az épületnek emberi kéz általi emeltetését.

Kevés pihenés után visszaindultam én is. Szerencsésen haladtam le a lépcsőkön, semmi balesct bekövetkezése sem gyötörte lelkemet; hanem mikor abba a kabinetbe beléptem, melynek feladata volt lábaimat a földdel ismét érintkezésbe hozni, a mely oly gyorsasággal indult lefelé, hogy egész testemből a vér fejembe ugrott: szemem világát elvesztém s ugy véltem, mintha már a Styx folyón szállitnák át árva lelkem az alvilágba — midőn egyszerre csak megállunk, s hallom az ajtón állók „Ausgang" — „Eingang" kiáltásait. Nagyot lélekzettem és felsóhajták: csakhogy itt vagyok!

Es most tartsunk keletre!

A keleti szárnyat *Austria* nyitja meg, tehát egészen külön vált a nyugattól.

Mint a kiállitás létrehozója, igen természetes, két és félszer annyi területet foglal el, mint bármelyik más állam, mert ugyanis nem említve a hosszu szárnybani tért, *négy* keresztcsarnoka van. Czélja, mint házi urnak az volt, hogy első sorban a maga iparos állapotját s vivmányait mutassa be a világnak; továbbá pedig, hogy iparosai minél többet tanulhassanak a más államok által ide küldött kiállitmányokból. Semmi feltünő fény, pazarlás nem mutatja, hogy ő az ur a háznál, sőt csinos, de egyszerü kirakatait látva egy tájékozatlan vendég azt gondolja, hogy itt a tárlati főszemély az, hol a már emlitett bársony függönyök vannak; t. i. Poroszország, ki ugy látszik e hatásra számitott.

Hja, könnyü neki, de nem minden nemzetnek fizettek a francziák milliardokat hadisarczul!

(Folyt. következik.)

— *Naptárak 1874-re.* A „Franklin-Társulat" magyar irod. intezet- és könyvnyomdában megjelentek: 1) „Nemzeti-nagy képes naptár" számos képpel s bő tartalommal. Szerkeszti Áldor Imre. Ára 1 frt. 2) „Borászati naptár" szerkeszti Dr. Nyári Ferencz a m. kir. földmivelési ministerium megbizásából; ára 80 kr. 3) „István bácsi naptára" 19-ik évfolyam; ára 50 kr. 4) „Honvéd naptár" egyuttal katonai naptár Áldor Imrétől; ára 60 kr. 5) „Lidércz naptár" 13-ik évfolyam; ára 60 kr. 6) „Protestans uj képes naptár" szerkesztette Dömötör János tanár; ára 50 kr. 7) „Falusi gazda naptára" szerkeszté Dr. Farkas Mihály, X-ik évfolyam; ára 80 kr. 8) „Nevessünk" uj humoristikus naptár; ára 40 kr. 9) és 10 Fali naptár magyar vagy németnyelven czélszerü tömöttséggel; irodak számára igen alkalmas; ára 20 kr.

— *Uj könyvek.* Sógor György nyomdatulajdonos kiadásában Keszthelyen megjelent a „Pokolgróf, vagy az avatottak esküje" czimü történeti regény első füzete. Irta két világváros (London és Berlin) titkaiból Conard Gyula, forditotta Riess Lajos. A kiállitás csinos, s havonkint jelenik meg egy-egy füzet, melynek ára 20—20 krajczár. Elég jutányos! — Pecnyiczki Nagy Sándor debreczeni tanárnak a franczia nyelv levélszerinti önoktatásából a II. rész XXII-ik levele jelent meg, ára 30 kr.

— *Sümeghen* f. évi szept. hó 24-én Mojzer József vendéglős urnál levő nagyteremben Reiner Elias tánczmester tanitványaival számos jelenlevők előtt próbatételt tartott; mely próba, a néhány heti tanitás után mondhatni fényesen sikerült; különösen meglepő volt nézni, hogy a legkisebb tanulók közöl bármelyik a szabályszerü taglejtéseken kivül a társas tánczokat mily szépen volt képes rendezni is, miért a fentnevezett táncztanitó ur ügyességét a nyilvánosságra hozni és őt a t. cz. szülők figyelmébe ajánlani bátorkodik: Egy jelenvolt.

— *Pályázat.* A kis-kanizsai (magyar tannyelvü) községi népiskolánál az első fiosztályu önálló segédtanitói állomásra i. évi október hó 18. pályázat hirdettetik. Évi járulék 300 frt, 50 frt faillotmény és egy kis szobából álló szabad lakás. Pályázni kivánók fölszerelt folyamodványaikat a kitüzött határideig bérmentesen küldjék be a kis-kanizsai iskolaszéki elnök főtisztelendő Letlinger Kelemen urhoz Nagy-Kanizsára. Az állomás azonnal elfoglalható. Kis-Kanizsán, 1873. szeptember hó 21-én. Az iskolaszék.

— *Herczegh Antal,* egy a jelesebb nyelvtanárok közől, ki a magyar-, német-, franczia- és olasznyelvet birja és egész életét a nyelvészet tudományának szentelte, mint nálunk jelenti, uj tanmódot talált fel, mely szerint gyorsan megiehet tanulni azon fentemlitett négy tannyelvet. Lakik Vörösmarty-utcza, Kassay postahivatalnok ur házában.

— *A szüret* Kis-Komárom vidékén okt. 8, Nagy-Kanizsa vidékén okt. 13, Keszthely vidékén okt. 15-én veszi kezdetét.

— *A pallini* uradalomnak Lazsnakon levő malomféle épületo katonai laktanya lesz.

— *A baksai* gőzmalom épitése félbe hagyatott.

— *Egy jó madár* czim alatt közöl tünk a nyilttérben egy czikkecskét, később nyert felvilágositás után oda módositjuk azt, hogy az emberiségnek ezen kiváló példánya nem Fokovecz Mihály nevü, hanem ennek nevelt fia, Stranger Mihály.

— *Wajdits József* könyvkereskedésében minden fögymnasiumi, polgári és főelemi tankönyvek a megszabott árért kaphatók.

— *Egy helybeli* jobbmódu családnál két kisebb tanuló meglehetős jó feltételek mellet egész ellátásra felfogadtatik.

— *Jegyzőkönyv.* Fölvétetett a Kis-Komárom vidék fiőktanitó-egylet gyülése alkalmával Garabonczon, 1873-ik évi julius 24-én. Jelen voltak: Nagyságos és főtisztelendő Farkas György cz. kanonok és kerületi esperes ur, mint az egylet disz-elnöke — az egylet tagjai mind — vendégek; Rosos Gyula ispán ur, Körmendi Sándor galamboki körjegyző, Vagner Miklós nagy kanizsai tanitó, Hörpöli Gyula galamboki ref. tanitó, ki ez alkalommal magát az egylet tagjá(nak) nyilvánitá. Nagyságos disz-elnök ur melegen üdvözlő az egylet tagjait, és az ülést megnyitottnak nyilvánitá. Szabó Lajos egyleti elnök ur megemlité, hogy Záborszky József volt karosi tanitó és egyleti tagtársunk vidékünkből Győrmegyébe váltotta fel állását — az egylet sajnálkozását nyilvánitá — egyszersmind szerencsekivánatát küldi. Következtek az előadások: Pap Ignácz kis-radai tanitó az irás pontozásról — általánosan az irásjelekről értekezett. Boros Ferencz kis-komáromi a termésrajzból a gyermekeknek tartott gyakorlati előadást. Schmáll János kerecsenyi a számtanból ezen kérdésre: Mennyit és hogyan kell a népiskolában tanitani? — értekezett és gyakorlati előadást tartott. Nagyságos disz-elnök ur mindegyik tárgyhoz hozzászólott — csakugyan kitünt minden szakmába kiterjedő tudományos tapasztalása — hozzászóltak az egylet tagjai is; a tárgyak több oldalról megvitattak. Elnök jelenti: hogy az országos szövetség elnökétől felhivást kapván a csatlakozás végett, a fölhivás éljenzéssel fogadtatott. Miután a zalamegyei általános tanitó-egylet nagygyülése ugyis rövid idő alatt megtartatik, a válasz adás jövő értekezletre halasztatott, a küldött példányokért köszönet nyilváníttatik. Szóba jött a „Zala-Somogyi Közlöny"-ben felhozott, és a faiskolát illető többszöri szóváltás, elnök és jegyző felolvasták a szerkesztőséghez beküldött, de nem közölt czikkeiket; Schmáll Sándor jegyzőé egész terjedelmében elfogadtatott, az egylet tudomásul vette, és tökéletes megnyugvását fejezte ki. A jövő értekezlet Zala-Apátiba 1873-ik évi november 6-ikára tüzetett ki, hová a tagok és tanügybarátok tisztelettel meghivatnak. Nagyságos disz-elnök ur pedig azon óhaját fejezé ki, vajha a felső vidék tanitói a kor intő szavát megértenék és jövő tanácskozásainkon megjelennének, egyszersmind igéré, hogyha a körülmények engedik, mindenkor megfog jelenni, ez alkalommal örömét és megelégedését nyilvánitá tapasztalt törekvéseért az egyletnek. — Tárgyak: Huber Imre zala-apáti tanitó a gépszerü, tartalmi- és nyelvtani olvasásról gyakorlati előadást tart. Horváth Mihály merenyei — a módszertanból, a kérdés és feleletekről értekezik, mégis gyakorlati előadást is fog tartani. Schmáll Sándor ezen kérdésre vonatkozólag: Mi az oka, hogy a régen sürgölt faiskolák nincsenek fölállitva, de ha van — nem czélszerüen kezeltetnek — és miként lehetne azon segiteni? — fog értekezni. Fél 11-től délután 2 óráig tartott előadás és tanácskozás után Györkös Mihály vendégszerető asztalánál megvendégeltetvén, a felköszöntések nem hiányzottak. K. m. f. Szabó Lajos, elnök. Schmáll Sándor, jegyző.

— *Szelestey László* vasmegyei első tanfelügyelői állásáról leköszönt.

— *A kolera* Sümeghen szept. 25-én ütött ki, s 28-ig 8 áldozatot ragadott magával. Ujabbi tudositás szerint keddig 14 halt meg. Szerdai hir szerint Sümeghen csillapodik, azonban Csab-Rendeken erős hány-székelő betegedés történt, de lapunk bezártaig halálozási hirt nem kaptunk.

— *Táncz-tanitás.* Ifj. Eichler, okleveles táncztanitó Grátzból október első felében Nagy Kanizsára jő, s tanórait megkezdendi. — Mult számunk egyikében emlitve volt Rizoly Antal győri táncztanitó ur már Nagy-Kanizsára megis érkezett és értekezhetni vele Winterstein Katalin urhölgy házában.

— *Szinészet.* Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, miszerint előadásaim sorozatát ma, vagyis október 2-án kezdem meg Dumas Sándor jeles franczia iró „Gauthier Margit a kaméliás hölgy" czimü 5 felvonásos szinmüvével. Tisztelőjük Bokody Antal, szinigazgató.

— *Nyilvános köszönet.* Mindazoknak, kik a „zalamegyei ált. tanitó-testület" legközelebb tartott gyülése alkalmával a beérkezett tanitó uraknak ingyen szállást adni vagy bármi tekintetben az ügy iránt figyelemmel lenni sziveskedtek, hazafias köszönetet mond Nagy-Kanizsán, szept. 26. 1873. Az elnökség.

— *A nagy-kanizsai* vadász társaság folyó évi szeptember hó 30 án a kis-kanizsai alsó nyiresben tartá első nagy hajtóvadászatát, mely vadászat husz puskás jelenlétében 5 nyulat eredményezett.

— *Rövid hirek.* A mult heti kimutatás szerint Pesten született 183 gyermek, elhalt 207 egyén. — Az egyesült magyar gőzhajózási társulat ügye kezd javulni. — Wenckheim Krisztina grófné 50 frttal járult a „Liszt-emlék" költségeihez. — A gabonavám felfüggesztéséhez az osztr. ministertanács is hozzájárult. — Horvát-szlavon belügyi osztályfőnöknek Zsivkovicsot emlegetik. — Az uj börze terem szerdán nyittatott meg. — Balla Gergely az ál-Veselényi ügye legközelebb tárgyaltatni fog. — A japániak Kolozsvárra mennek N.-Váradról. — A lánczhid kövezet vámját az ujévben sem fogják eltörölni. — Az osztr. államvasuton a kéjvonatok Budapestről Palotára beszüntettettek. — Az egri szüret okt. 10-én veszi kezdetét. — A persa sah hazaérkezett. — A „krach" Amerikában is szélesebben kezd mutatkozni. — Az ismert olasz politikus és iró Guerazzi meghalt. — Király ő felsége az aacheni székes egyháznak arany kehelyt ajándékozott. — Sz.-Fejérvárott hétfőn a „Vörösmarty-kör" a nagy költő nevenapján felolvasási estelyt tartott. — A népszámlálásra az előmunkálatok megkezdődtek.

Történeti naptár.

Oktober 2. 1505. Tinódi Sebestény születésnapja. — 1849. Komáromvár capitulátiója.
" 3. 1848. Ferdinand király Magyarországot ostromállapotba helyezi.
" 4. 1570. Pázmány Péter születésnapja. — 1848. Kossuth Szegedre bevonul.
" 5. 1825. Xantus János született Csokonyán, Somogymegyében.
" 6. 1849. Gróf Batthyány Lajos Pesten s Aradon 13 vértanu halálos itélete hajtatik végre.
Oktober 7. 1848. A szegedi népfölkelés. — 1864. Boöthy Ödön halálozása.
" 8. 1848. Jellasics Brucknál seregével az osztrák földre lép. — 1866. Charlotte, mexcói császárnő elmeháborodásba esik.

Érték- és váltófolyam okt. 1.

5% metalliques 71.—; 5% nemz. kölcsön 73.60; 1860-ki állad almi kölcsön 102.15 bankrészvények 927.—; hitelintézeti részvények 241. London 110.11; magyar földtehermentési kötvény 76.65; temesvári földtehermentési kötvény 75.—; erdélyi földtehermentési kötvény 76.—; horvátslavon földtehermentési kötvény 75.50; ezüst 106.50; cs. kir. arany 5.40— Napoleond'or 8.93.

Vasuti naponkinti menetrend:

Indul N.-Kanizsáról Barcsra és Dombovárra	reggel	5 óra	18 perc
" " "	délután	2 "	43 "
" " Budára	reggel	6 "	18 "
" " "	délután	1 "	48 "
" " "	estve	10 "	43 "
" " Bécsbe	reggel	5 "	48 " *)
" " "	délután	2 "	18 "
" " "	estve	10 "	58 "
" " Triesztbe	reggel	5 "	8 "
" " "	délután	2 "	28 "
" " "	estve	11 "	33 "
Érk. Barcs- és Dombovárról N.-Kanizsára	reggel	4 óra	19 perc.
" " N.-Kanizsára	délután	1 "	21 "
" Budáról "	reggel	4 "	48 "
" " "	délután	1 "	46 "
" " "	estve	9 "	20 "
" Bécsből "	reggel	4 "	33 "
" " "	délelőtt	10 "	27 "
" " "	estve	10 "	18 "
" Triesztből "	reggel	8 "	50 "
" " "	délután	1 "	9 "
" " "	estve	10 "	22 "

*) Csak Szombathelyig. Itt 7 órai várakozás.

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

Nyilttér.*)

Idült vagy kezdetleges titkos betegségeket és tehetetlenséget

hasonszenvi gyógymód szerint gyógyit dr. Ernst L., Pesten, bálványutcza 6. sz. 2. em. 15. ajtó. Rendelési idő délután 2—6 óráig.

E betegségek gyakran, hogy azonnali eredmény éressék el — könnyelmüen nagy adag jód vagy kénesővel kezeltetnek. Az igy gyógyultak azonban a legborzasztóbb utóbajoktól támadtatnak meg; annyira, hogy a könnyelmű gyógykezelés miatt késő vénségükig szenvednek. Ily veszélyek ellen menedéket nyujt a hasonszenvi gyógymód, mert nemcsak a legrégibb bajokat meggyógyitja, de hatása oly jótékony, hogy utóbajoktól félni nem lehet. Az életrend mellette oly egyszerű, hogy mindenkitől megtartható.

Levélileg is eszközöltetik rendelés.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

H I R D E T É S E K:

Tanulók számára.

A közelgő iskola-idényre ajánlom bámulatos legolcsóbb árakon és a legnagyobb választékban a következő iskolai szereket, u. m.:

Rajzeszközök, iró- és rajz-tárczák, rajzpapirok, rajztáblák, rajzvonalzók, rajz- és szines irónok, toll- és vakaró kések, könyvtaskak, téntatartók, festékladak, szamolótablak stb. stb. s egyéb szükséges iskolai eszközöket. (1146—2)

Ajánlom továbbá dúsan berendezett irodafelszerelési eszközeimet, u. m. iróeszközök, levélpapir és levélboritékaimat, czéggel, nyomva vagy szines monogrammal, irodai és boriték-papirjaimat, üzleti könyveimet stb. stb. szintén bámulatos legjutányosabb árakon.

KANITZ C.
PEST,
Dorottya-utcza 12. szám.

EGER IGNACZ
Nagy-Kanizsán Főtér, Wucskics-féle házban.

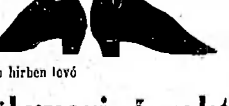

Ajánlja évek óta a legjobb hirben levő

uri- s hölgyczipő-raktárát,

mely **gyermekek** számára készitett mindennemü czipői szükségletekkel is felszerelve van. Előnyös, hogy nem gyári, hanem sajátkészitményüek, s igy a legjutányosabb áron szolgálhatok.

Ugyszinte különös figyelembe ajánlja a mélyen tisztelt cs. kir. sorezredi s m. kir. honvédségi tiszt uraknak legjobb izlés szerint kiállitott és sajátkészitményü, belföldi bőrből való

lovagló s magyar csizmákat,

melyeket csinosság, tartósság és olcsóság eléggé ajánl. (1101—4)

Mindennemű (1140—3)

FÉRFI- és GYERMEK-ÖLTÖNYÖK,

valamint

FEHERNEMŰEK

legjutányosabb áron kaphatók

ROTHSCHILD ALBERT

a városháza épületében levő raktárában.

TÖRZSFA-ELADÁS.

A krumbachi jószágigazgatóság által 1873. évi October 7-én délelőtt 9 órakor a helyszinén a wiesmathi pagonyboz tartozó spratzenwald nevű uradalmi erdőben Hollenthon közelében a kirchschlagi törvényhatósági területben megtartandó nyilvános árverésen 35 holdnyi összefüggő kivágási területen 41 részletre osztva vörösfenyő, bükk, jegenyefenyű luczfenyűből álló törzsfa, mely munka, épit., tüzelési és szénégetési fának használható adatik el 20% pénzczel a maradék összegnek két részletben 3 és 6 ho alatt történendő fizetéssel és elszallitási kötelezettséggel egy év mulva; mire a venni szándékozók ezennel meghivatnak, hogy a helyszinére vagy a egész árverés alá kerülő erdőrészekre az árverés előtt Dr. Rieni Antal ügyvéd irodájában Beck-Újhelyben fogadtatnak el. (1139—6)

A venni szándékozók előleges megszemlélés végett Beuti Alajos pagonyvadászhoz Wiesmathban vagy Leber Antal erdőcsoszhez, a krumbachi kastélyban fordulhatnak, kik közelebbi felvilágositással is szolgálhatnak.

A krumbachi jószágigazgatás által

1873. évi augusztus 23-án.

PORGES KÁROLY igazgató

első, nyilvános felsőbb

kereskedelmi-tanintézete

Bécsben, Kolinggasse 17. sz.

a Schottenring és a meghosszabbitott Wipplingerstrasse közelében az első általános osztrák-magyar hivatalnok-egylet uj házában.

(1146—3)

A tanintézet két részből áll:

a) kereskedelmi iskolából, b) a szaktanfolyamból.

Az oktatás okt. elején vesszi kezdetét. A kereskedő-iskola 3 évfolyamú.

A szaktanfolyamok egyes szaktárgyakra vonatkozólag tartatnak, milyenek könyvvitel, kereskedelmi számitás, levelezés és váltódomo. Itt a tanfolyam nappali és estéli. Már három éve, hogy a kereskedelmi vaspálya- és távirdaszolgálati tanfolyamra is előadások rendeztetnek olyanok számára, kik a vaspályáknál óhajtnak alkalmazást nyerni: A tanári testület az északi vaspálya érdemes hivatalnokaiból áll, végül van egy külön tanfolyam a biztositásokra nézve.

A beiratások szeptember 26-ától kezdődnek.

Programmok ingyen kaphatók az intézet helyiségében és Beck egyetemi könyvkereskedésében Rothethurmstrasse 15. sz.

A kereskedelmi iskolát végzettek feljogositvák az egy évi önkéntesség élvezetére, amélkül, hogy vizsgát kénytelenittetnének kiállani.

A maga nemében egész Europában

legnagyobb, több oldalról rendjelek [illegible] szeremmel kitüntetett

FOGL E.-féle

első cs. kir. udvari fehérműek gyára

Bécsben,

Raktár: 25 Muriahilfer Hauptstrasse 25,

mely azonk ételemben vett [illegible] a minden darabon szakmokban látható árak, a gyártmány [illegible] rappant mérsékelt [illegible] litása által inár annyira vitte, hogy a magyarai kivitelt, valamint a kisebb vásárlóknak eladást illetőleg [illegible] kirkedő kereskedő által elérhető, ezáltalott [illegible] a jótálló mellett rendkívülileg olcsó s legjobb minőségű [illegible] ezeket nyujt a biztosit [illegible] cs. vevőinek.

Levélbeli hivásra a megrendelések egész Magyarországra gyorsan és pontosan eszközöltetnek. [illegible] nem tetszik [illegible] illő darabok visszavétetnek.

Angol chiffon-ingek galléral v. anélkül, szebbek, mint a vászon-ingek (levélbeli megrendelések [illegible] nél a nyak körjegyletmértékeinek [illegible] denkor megkivánatik), díja 1 frt [illegible] 2.60, 3—3.50, a legszi[illegible] nosabb s leggyakorlatibb [illegible]

Rumburgi vászon férfiingek, (a [illegible] nyakmértékek megkivánatik) 2, 3, 4, 5, 6 frt, a legjobbak.

Gallérok legujabb minta, 1 tucat 3—4 frt (nyakm. meg[illegible] kivántatik.

Férfi nyakravalók vagy selyem nyakkötők díja 75 kr. 1, 2, 3 frt, a legujabb.

Férfi lábravalók 1 frt, 1.50, 2, 2.50, 3 frt, lovagszabás, francia vagy magyar mintára.

Gyapjú egészségi ujjasok (lacz[illegible] kani 2, 3, 4 frt, selyemben 6—7 frt, kaucsuk vagy szovitz lábravalók 2, 3—4 frt (vád a kitszvény elleni.)

Női vászon-ingek, elmák 1.50—2 frt, finom hurokvarrással 2.50 kr., valamint avájzal forma, ujjon [illegible] minta, himezéssel 3., 3.50 4—5 frt, ugyanúgy legfinomabb rumburgi vászoningek himázéssel és czipkével 6, 8—10 frt.

Női éjjl vagy téllingek hosszu ujjal 3.50 kr., himezettel 6—7 frt, [illegible]

Női lábravalók, vászon perkál, [illegible] 2 vagy barchettből 2., 2.50—3 frt, himezettel.

Női gamyolu vagy éjli cerasliek 1 [illegible] legfinomabb chirtingből 2., 2.50 francia batistból, himezéssel 3., 3.50, 4 frt.

Nő alsó szoknyák perkálból v. anélkül, finom barchettből 4 frt, himezett ingek 5, 6—8 frtig, uszályokat 5, 6—8 frtig, [illegible] vagy divatkivetésben.

Nő harisnyák vagy férfi kapcsok, [illegible] 6, 8—10 frtig a legszebb s legjobb [illegible]

Nő fülök, [illegible] a derék környakmértékek megkivánatik) 3, 4, 5, 6 frt, a legjobbak.

1 tucat vászonzsebkendő 1.60 [illegible] 3.50, 4—5 frtig.

1 tucat czérna batistzsebkendő 5, 7, 9—10 frtig, a legszebbek.

Asztal- vagy törülköző kendők tartatja csak 5, 6 [illegible] 9 frt, dám, 12 [illegible] 30 frt szines díszemmel, darabja [illegible] 7, 8, 9—10 frtig.

30 frt díszhöntett kézi fonálvászon, a dupla czérnából [illegible] 40—42 ném kitüntetés lakás-vászon, díja 12, 13, 15—18 frt.

Rumburgi vászon, díja 12, 13, 15—18 frt.

Nő ingek 14, 15, 18, 22—24 frt, 25, 30—35 frt kitüntetés szép.

50—54 frt batistbatlan finomlegőnemű díszhöntött rumburgi vagy hollandi vászon (kézfonat s [illegible] szélen 30, 35, 40, 50—60 frt.

LEVÉLBELI MEGRENDELÉSEK (bármely nyelven [illegible]) a vidékről képpéne bekülldése vagy utánvét és jótállás mellett gyorsan a pontosan eszközöltetnek.

A megrendelési levelek ekkép czimezendők:

H. FOGL, Wien, k. k. Hoflieferant, (Mariahilferstrasse 25.)

60 frtig terjedő bevásárlásnál 1 himezett női garnitura ráadásul nyujtik.

Bortermelőknek

különös figyelmébe ajánlom.

A szőlőtörkölyből azonnal a kisajtolás után a legjobb izü és zamatu must készitési módját 5 frtért.

Több szük borteremő évi utáni javitott gyakorlatom a mult 1872 évben reményem fölött sikerült; a 10 akó bort sajtolt törkölyből, a szürt musttól megnem különbözhető 3½ akó mustot nyertem, mely a bizonyos időbeni fojtés után a termesztő borral fokonkint érik és jó izét, zamatját megtartja. A gyakorlati eljárásról az érteisítés kivánatra bérmentes levelek utján megszerezhető 5 forint postai utánvét mellett Muraközben u. p. Stridó.

Wrábecz József

szőlőborkosnál

(1149—3)

Hotel Mihalek

PESTEN,

Alulirott jelenti a n. é. közönségnek, hogy az ő saját házát,

Servita-téren 7. sz. alatt

szállodává alakitotta át és legpompásabban berendezte.

Szoba ára: 1 fttól 3,50 krig.

MIHALEK F.;

szállodatulajdonos.

(1153—1)

JELENTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, miszerint a bécsi világtárlaton is diszoklányunyal koszorúzott eredeti amerikai E. Howe-féle gépek raktára egyedül

KLEIN LIPÓT

urnál van Keszthelyen és hogy senki mással Keszthelyen directe összeköttetésben nem vagyunk.

Tho Howe Maschine C. New-York.

Sehott II. igazgató Bécsben

(1148—2)

A

valódi

orosz. szab. legujabban 5 Felsége által kiváltságval kitüntetett, az orvosi karktól megvizsgált, a sikerrel [illegible] szerfölötti kipróbált titkos szer a patkányok, házi s mezei egerek, vakondok és svábok teljes kiirtására, (melyet sokféle megpróbáltak hamisan utánozni s ámitot.) hamisitás elkerülésére

Nagy-Kanizsán

ROSENFELD ADOLF ur

kereskedésében, Pesten Schneider G. Lipót-utczai kereskedésében kapható. (996—3)

Egy nagy bádog 1 frt, kis bádog 80 kr.

Egyes bádog megrendelése is utánvétel mellett gyorsan teljesitetik.

Ugyanott kapható czitrom-kenőcs egyedüli szer a fogbélyegek és tyukszem ellen, egy tégely 50 kr.

Kivonat egy, napunta érkező hasonló dicsérő-levelekből:

Suivesedjék nekem ismét 6 adagot az ön arcanum jából küldeni, mely magát itt fényesen igazolta.

Teljes tisztelettel,

Batthyányi grófné.

— Az ön[illegible] hozatott a szab. arkanum itt teljes eredményt adott, kérek még 3 adagot küldeni.

Lubatschowitz, márcz. 17. 1873.

Sarányi grófné.

— Kérek még két adagot küldeni az önnél kapható a vadban kitünő hatásu patkány elleni arcanumból.

Ernstbrunn, márcz. 3. 1873.

Herczeg Reuss uradalmi tisztsége.

TELJES VÉGELADÁS!

Nagyszerűen felszerelt legujabb

női ruhakelmék-, gyapotszövetek;

uri öltönyöknek valódi rumburgi és más kitünő gyolcsok, damaszt asztal-terítők és szalvéták, törülközők;

szines-, fejér ingek és nyakkendők;

női bundák, felöltők, török zsálok, téli nagykendők és más kézneminek sat. 25—80% gyári áron alul adatnak el.

Eisinger Henriknél

Nagy-Kanizsán.

(1154—1)

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1878. oktober 5-én. 80-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . 2 „
Egy szám 10 kr.

Hirdetések jutányosan.
NYILTTERBEN
soronkint 10 krért vétetnek fel

Zala-Somogyi Közlöny

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhez, — anyagi részet illető közlemenyek pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY KANIZSA
Wlasicsház.

Nagy-Kanizsa város helyhatoságának, nemkülönben
a „zalamegyei gazdasági egyesület“, a „n.-kanizsai kereskedelmi s iparbank“ ugy a „Zala-Somogy“ gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön, megjelenő vegyes tartalmu lap.

ELŐFIZETESI FELHIVÁS

a

„Zala-Somogyi Közl.“

1878-ik évfolyam IV-ik évnegyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre **8** frt; félévre **4** frt, s évnegyedre **2** frt.

Egy szó a megyebeli óvodaügy érdekében.

Van a jelen századnak egy parányi intézménye, mely első tekintetre bár jelentéktelennek látszik, de behatóbb kutatás után oly fontos jelentőséggel bir, hogy a közönség részéről kiválóbb figyelmet és nagyobb részvétet érdemelne, mint a melyben országszerte részesül. Ez ugyanis a kisdedóvoda.

A kisebb városok zömét képező némileg polgárosodott néposztályban is számos még a szüle, mely az óvodának valódi feladatát és czélját felületesen sem ismeri, az egész intézményt játék-iskolának elnevezvén, azt ugyan j á t é k n a k is tartja. A nép és közönség ezen itélete pedig nem helyes és nem igaz.

A „vox dei vox populi“ alaptételnek igazsága bár elvitázhatlan és kétségbe sem vonható, de csak ott, ahol közönséges társadalmi életbe vágó kérdések forognak szóban. Kiki beismerendi, hogy e tekintetben a nép kitünő és helyes itélettel bir, mi is számos az igazság jellegét viselő közmondásaiból hiven visszatükröződik.

De amint a népközönség e fölényét beismerjük, egy perczig sem átaljuk kereken kimondani, hogy a szakbeli — nevelészet- és tanügy tere előtte zárt levél; mi is legfényesebben abból derül ki, hogy gyakran a legelőnyösb tanügyi intézkedést, mint a szorgos iskoláztatást stb. hatóságilag kell reá tukmálni.

Igaz, hogy tulajdonképen a laicus részéről a szakértelmet nem követelhetjük, minthogy ez több évek fáradalma és ügybeli észlelések után jár; de annál jogosabban követelheti a szakavatott férfiu, ha tanügyi kérdésben szót emel, hogy szava ne a pusztában hangozzék el.

Kitünő és derék szakférfiak ecsetelték már régóta a legajánlatosb szinekkel az óvodának mielőbbi és mennél nagyobbi elterjesztését a nép kebelében, de csekély eredménynyel. Ezen intézmény még jelenleg is a kezdet nehézségeivel küzd. Ahol már fenáll is, sok helyen csak tengődik és a közönség részéről mostohán ápoltatik.

De ezen ügy érdeke oly magasztos, hogy mellette csüggedetlenül apostolkodni szent kötelessége minden honpolgárnak addig, mig az ige testté válik. Bátorkodom tehát ezen becses lap hasábjain a kisdedóvoda érdeméről, ugyan genesisát és kifejlődését illetőleg néhány szerény szót koczkáztatni, és az óvodát, jelenlegi állását a megyében tárgyilagosan registrálva, a tisztelt közönségnek legforóbban ajánlani.

A kisdedóvoda lételét a nevelészet ama két világhirü uttörőinek Rousseau- és Pestalozzinak köszöni. Ezek azt állíták, hogy a 2 és 6 év közötti időkora a gyermeknek, ennek értelmi tehetsége kifejlesztésére kétségtelenül a legfontosabb.

Minthogy e Coryphäusok elveit főleg a nevelészeti téren a nép ereklyeként tisztelte, továbbá a szükség parancsolatának hódolva, minthogy nagy városokban az elfoglalt szüle a zsenge gyermek nevelését kellő figyelemmel és gonddal nem kisérheté, már 1802-ben Detmold némethoni városban állittatott fel az első óvoda.

Ezen üdvös intézmény 22 év alatt ugyan 1824. év körül, czélszerüsége miatt olyannyira elterjede, hogy a cis- és a trans atlanti félgömbön alig volt egy birodalom, melynek jelentékeny városában óvoda nem volt. Az ausztriai birodalomban az első óvoda Magyarországban Budán 1819-ben alapittatott, és még 11 évvel később ugyan 1830 ban léptetett Bécsben életbe, s ezután a birodalom egyéb városaiban. Fröbel Fridrik némethoni nevelész rendszeresitett játékaival a „gyermekkert'ben“ kiemelé az óvodát primitiv állásából, s uj életet öntött ezen ügybe. A „gyermekkert“ jelenleg az óvodában a leghathatósb taneszközül használtatik. A koczkák és fácskák különféle mintákbani összerakása a zsenge gyermeket gyönyörködteti, képzelő tehetségét fejleszti, izlését idomitja, és az óvó által tapintatosan kezelt szemléletek a zsenge gyermeknek homályos fogalmait tisztázza.

A kisdedóvodának erkölcsi és értelmi jótékony hatását a zsenge gyermekben szunnyadozó tehetsége kifejlesztésére bővebben fejtegetni szinte ugy volna, mint a nap jótékonyságának, melyet ez a növény világra gyakorol, dicsbeszédet tartani. Köztudomásilag a bimbó addig meg nem fakadhat, mig a természetnek ama két hatalmas főtényezője a nap és az eső reá nem hat, szintugy a gyermekben szunnyadozó értelem virága addig meg nem nyilik, mig az oktatás és a természeti vagy példai szemlélet nem működik rajta.

Azon ellenvetés, hogy még ezen intézmény nélkül is minden kornak meg voltak a tudomány- és szellemnek a nagyjai, és a kik jelenleg a tudomány magaslatán vezércsillagként tündökölnek, sem részesültek az óvoda kedvezményeiben: könnyen ellensulyozandó azon állitással, hogy ezek bár nem óvodában, de bizonyosan oly gondos magánnevelésben részesültek, mely némi tekintetben az óvodát is felülmulja.

Minthogy a jelen kor nem a kiváltságok kora, sót a müveltség általánositásában keresi s leli jólétét, egyesekre tekintet nem lehet, minden hazafi kötelessége oda iparkodni, hogy az óvoda is minél előbb a tanintézetek soraba felvétessék, és az országban és megyében minél nagyobb terjedelmet nyerjen, hogy ne csak városokban, hanem a népesebb községekben is meghonosittassék.

Megyénkben sincs ezen intézmény általánosan elterjedve és megalapitva. Keszthelyen az óvoda már több év óta fennáll, és csak annyiban van biztositva, hogy az értelmiség, a kor igényét megértve, rokonszenvvel istápolja; továbbá gr. Festetics Tasziló ő méltósága a nyári idényben az intézetet meglátogatásával szerencsélteté, és érdeklődését azzal tanusitá, hogy e czélre egy ház felajánlását helyezé a legközelebbi kilátásba. Belső állapotáról elismerőleg lehet nyilatkozni. Kellően föl van szerelve, és Németh Béla óvó ur buzgalma és tapintatos kezelése által az óvodát jó karban tatá és az illető szülők megelégedését megnyeré. Zala-Egerszegen adat szerint ugyan fenáll az óvoda, de czéljának tökéletesen meg nem felel, miután az illető óvó Fröbel rendszere szerint nem használja. Sümegben mint ujonnan olvasók, az óvodát a nemesszivüségéről a távolban is ismeretes Ramazetter Vincze ur egy jelentékeny tőke által alapitotta meg, mely nemes tettre idéznem kelle a költő ama zárszavait:

„Adj sok ily szivet hazámnak,
Én hatalmas Istenem.“

Tapolcza és Szent-Gróth még hátra van ez érdemben.

Miután a szakférfiak meggyőződése és véglegesen megállapitott elve szerint a jól felszerelt s czélszerüen kezelt óvoda, a néptanodának ép ugy alapját képezi, mint ez a középtanodának és ez az egyetemnek; megérdemli a közönség részéről a kiváló figyelmet és gondos részvétet. A honpolgár valóban a haza iránti kötelmeit hivebben

---

TÁRCZA.

Őszi lombok.

I.

Derült a nyájas tiszta ég,
Nem ismer bánatot,
Öröm-könyüket sir, midőn
Látsz hulló csillagot.

Napsütötte lesz, a rónatáj
Nyugodtan alszik el,
Gond nélkül szunyad ő, miként
Az ártatlan kebel.

Dicső tavaszról álmodik
Virág, fü, sajtalan,
Ki mondja meg, miért vagyok
Csak én boldogtalan?

II.

A természet haldoklakor
Bús szellő énekel,
Sir a föld messze csillogó
Dér gyöngyöcskéivel.

És keble olyan mint a jég,
Hideg; s érzéktelen,
Igaz forró bánatja hát
Nincs a természeten.

Ha meghalok, fölöttem is
Fog pár könny ömleni,
De fájdalmát a sziv — tudom
Nem fogja érezni.

III.

Szeretlek méla ősz,
Barátom vagy nekem,
De mondd, ha látlak, ugy
Miért fáj kebelem?

Mintha végnélküli
Örök bút éreznék,
Mintha egy holt remény
Sirján kesergenék!

Oh fáj nekem ez a
Halotti hervadás,
Azért szebb a tavasz,
Az uj föltámadás!

FOGOLY.

Világtárlati körut.

— Bebarangolta: *Bangyi.* —

(Folytatás.)

A főosztály Ausztriában is leginkább ékszerekben bővelkedik, mig az ipar terményei, melyek jóllehet nagy mennyiségben vannak képviselve, aránylag kisebb tért foglalnak el. A kiállitók töménytelen száma leginkább Bécsből került ki, habár a vidék is elég anyagot szolgáltatott fővárosa emeléséhez. Ha a tárgyak jellemvonásait tekintjük, első pillanatra észre vehetjük, hogy czélszerüségben az angolokéit követik, a fényüzésben pedig ráismerünk a francziák által elhintett csirmagvakra. Gyári munkái is nagy előhaladásról tesznek tanuságot, de mégsem közelitik meg Anglia gyáriparának termékeit. Több figyelmet igényel ezeknél bőr-áruja és asztalos munkái, melyek mindenben versenyeznek a franczia és angol készitményekkel. A többek közt láttam egy uj találmányu asztalt, melyet mint ebédlő — fedelét felemelve pedig — mint iró asztalt lehet használni, s melynek késiitője egy *Forster* nevezetü asztalos Bécsből. Minden szekrény feliratánál legtöbbnyire ezt láthatni: „N. N. aus Wien“ — miből bátran következtetjük azt, hogy Bécs egymaga több erőt fejtett ki, mint a vidék együttesen. Szabómunkái, melyek nem annyira az anyag, mint a reájuk pazarolt díszes munka következtében drágák, a szó szoros értelmében kitünők.

Udvarainak egyik mellék-ágában a galicziai, bukovinai, zárai és tengervidéki *népviseletet* tünteti fel apró de élethü s ügyesen készitett mintázatokban. Ez udvarral szemben egy gyönyörü *parodia* tárul fel. Ugyanis egy bécsi fehérnemü kereskedő — kinek a csodálkozásban nevét elfeledtem feljegyezni — külön pavillonban gyönyörü csoportozatban állitá ki áruit, melynek közepén a köröndbeli szökőkutat élethüen utánzó ugrókut van felállitva, melyből azonban viz helyett *csipke és czérnaszál* látszik folyni.

Gyönyörü mellékosztályt rendezett be fényképek, könyvnyomás és gyorssajtó termékein kivül még látszerészi eszközök-, távcsövekből, melyek közül különösen a fényképek nézéséhez szükséges stereoscop üvegek vannak tulnyomólag képviselve.

Általában az Osztrák monarchia tártatán végig haladva, meggyőződhettünk iparának nagymérvüségéről és gazdagságáról, s hogy Ausztria is, mint a Németbirodalom figyelmét az ipar, kereskedelem és művészet minden ágaira kiterjeszti.

És most alig teszünk pár lépést, már a díszesl rendezett nemzeti lobogók jelentik, hogy *Magyarországban* vagyunk. Mielőtt azonban körülneznénk benne, haladjunk át és tekintsünk be a „gonosz szomszédságba“ előbb, később majd visszatérendünk, hisz hazánk culturája megérdemli, hogy legtöbbet foglalkozzunk vele!

Amaz idézett szavakból észrevehető a nyájas olvasó, hogy *Oroszországban* teendjük látogatásunkat. A magyarfalók az előhaladás terén még ezt is elönkbe teszik. Hohó uraim! ismerjük el mindenkinek érdemeit, s ne törjünk pálczát csupa viszketegből egyik vagy másik felett. Mi elismerjük, hogy mások után kell haladnunk, de ti is lássátok be, hogy csakugyan gyors léptekkel haladunk! Én nem vonok le semmit ő országa érdemeiből, de elfogulatlanul itélve abból, amit láttam elmondhatom bátran, hogy állitástok az elfogultság jellegét hordja magán, hogy elakarjatok venni tőlünk azt is, miért küzdöttünk, s minek elismerését követelhetjük!

Oroszországról is elmondhatjuk, hogy a tespedés korszakát kezdi tulélni, sőt ha multjára visszatekintünk s némileg a jelennel összehasonlitjuk: óriási haladást észlelhetünk. Figyelemre méltó szép kiállitása van a butoroknak, melyek közül bizonyára legtöbb dicséretet érdemelnek s legnagyobb feltünést okoznak azok, melyek honi állatainak bőrével vannak bevonva, s melyeknek támpontjai a lábak szintén ugyanazon állat lábaiból vannak művészileg s a legszebb természetességben összeállitva. A ruházat köréből különösen a nagy felöltők, bundák, melyek nagyobb része medvebőrből készül, igen egyszerüek ugyan, de feltünően csinosak és az izlésnek megfelelnek. Czukor és liquer gyártmánya, valamint fegyver kiállitása sokra mutat. Népviseletét az ország minden vidékéről szembetünő csinnal állitá szemlénk elé.

Ezután következnek *Görögország, Tunis, Marakkó, Egyiptom,* melyek mindegyike növény-, gyümölcs- s általán nyersterményeit mutatja be.

nem róvhatja le, mintha a tanintézmények, melyek közé az óvoda sorozandó, mennél nagyobb elterjedésén és minél szilárdabb megalapitásán fáradozik.

Keszthely, szept. 26-án 1873.

LÖVINGER JÓZSEF.

A soproni kereskedelmi- és iparkamara fő jelentése az 1872-dik évről.

Kereskedelem.

Magyarország kereskedelme főleg a földnek termésén alapszik; ha a termés bő, és ha a külföld a terményekbeni nagy feleslegnek vevőjéül fellép, akkor az országban virágzik kereskedelem és forgalom is; mig ellenben rosz termésü évek, vagy oly időszakok, melyekben a külföld csak gyéren jelentkezik vevőként, felette érzékeny hatást gyakorolnak.

Az 1872. évnek kezdetén, a kereskedelem nagy terjedelmet vett, mi szép reményekre jogositott. Gabona vitetett Stajerországba, Sweizba és Németországba; fa, különösen Somogynak alsó vidékéből, jelentékeny mennyiségben Bécsbe; szarvasmarha meglehetős számban Nyugotnak; nyersbőr pedig Pestre. Az aratás, mely, — mint említve lett — igen középszerü eredményt adott, ezen élénk forgalmat rögtön beallitá, és midőn a bortermés, habár minőségileg igen jó volt, a vár[illegible]ásnak meg nem felelt, teljes pangás állott be, miután a termelő pénzszükében szenvedett. Végre őszutólján a kiütött marhavész miatt a marhavásárok beszüntetve és a marhahajtás eltiltva lett, mi a marhakivitelt megakadályozta.

Az egyéb káros befolyásokra, u. m. az általános pénzszükére, magas kamatlábra, hiányzó törvényekre és a külföldnek ebből folyó bizalmatlanságára már ezen jelentésünknek bevezetésében utaltunk, és igy itthelyütt más nem marad nyilvánitandó, mint az:

hogy az 1872. év a magyar kereskedelemre nézve nem volt kedvező.

Folytonosan megujul azon tapasztalat, hogy a magyar kereskedelem az állandóságot nélkülözi.

Oly ország kereskedelme, mely csak az östermelésen és a termények kelendőségén alapszik; mely a külföldi vetések állapota és a termés minősége iránt félve és aggódva tudakozódik; mely az időjárástól függ: nélkülözni a természetszerü fejlődésnek s megszilárdulásnak szükséges kellékeit.

Sikeres kereskedelmi forgalomnak természetszerü támasza az ország viszonyainak és östermelésének megfelelő ipar. A nyerstermények mindig nagy áringadozásnak vannak alávetve és nagy térimérjüknél fogva aránylag csak csekély értéket képviselnek, következve előnyös kiviteli czikket soha nem képezhetnek.

Kell tehát, hogy nemzeti iparnak létesitésére, emelésére és szilárditására a legnagyobb súly fektettessék. Csakis akkor, ha már virágzó iparunk van, fogja a kereskedelem a szükséges állandóságot elnyerni.

A kamarai kerületnek fő forgalmi czikkei a gabona, őrlési termények, bor, szesz, czukor, hordó-donga, hulladékok és sertvések.

A gabona bor és növényi hulladékok jelentékeny vevői mint a déli, mint a nyugoti tartományok, ellenben az őrlési termények, szesz és czukor főleg délnek, és csak csekély mérvben keletnek veszik irányukat.

A mi gabonakereskedést illeti, ugy ez főleg a termésnek jobb vagy silányabb minőségétől, ez után pedig az áraktól függ. Hogy a terménykereskedés az 1872. évben csak szerény korlatok közt mozgott, azt jelen alázatos jelentésünk folyamában már alkalmunk volt felemliteni.

A borkereskedés, különösen az 1872. év második felében megtehetős élénk volt. Jelentékeny mennyiség küldetett Orosz-, Lengyel-, Német- s Angolországokba. [illegible] szinte Olaszországba is nagyobb mennyiségü vörös bor szállittatott, de borainknak ott a dalmát borokkal erős versenyt kell küzdeni.

Ezen fölül az olasz piacz Magyarország kiviteli kereskedelmére nézve a legnagyobb figyelmet érdemli.

Van többféle czikkünk, mely Olaszország felé kiviteli tárgygyá lehetne. Igy pl. a gyertyánfa, mely nálunk csak tüzelésre szolgál, mig Olaszországban padlat-koczkára, czitrom-ládákra és egyéb bútkolatra használtathatnék; továbbá kender, ha a jelenlegi kezdetleges mivelési mód czélszerüvel felcseréltetik.

Szintugy a rongykereskedés is, habár nem jelentéktelen, még terjedelmesebbé tétethetnék, de kellene, hogy a kiviteli vam megszüntettessék.

Olaszországgal való forgalmunknak nagyobb élénkségét adandó, mindenekelőtt szilárd, egyoldalulag nem másitható kereskedelmi szerződéssel kellene birnunk, hogy a beviteli vám tetszés szerint fölemelhető és érdekünk károsítható ne legyen, mint ez például a szesz tekintetében történt, minek káros hatása világosan ki van fejezve abban, hogy szeszkivitelünk, mely még 1870-ben 218,479 mázsára rugott, 1871-ben 76.903 mázsára csökkent.

Továbbá kellene, hogy ily vám- s kereskedelmi szerződés a gabonára vetett beviteli vámot megszüntesse.

Hasonlókép gondoskodni kellene, hogy bármely országban hozott s jogerőre emelkedett itéletek más államterületen is végrehajtassanak.

Nem kevésbé szükséges a vasuti tarifáknak egyszerüsitése s leszállitási valamint a szállitási eszközöknek az egyes vaspályáknáli szaporitása, miután a magyar kereskedők kötelezettségének a külföld irányábai nem teljesitése főleg a szállitási eszközök elégtelenségében rejlik, mint ezt a szállitás közül 1868-ban felmerült bajok bizonyitották.

(Folyt. következik.)

Iskolaügy.

Baglad, szeptember 22-ikén 1873.

T. polgári iskolai elnök ur,
mélyen tisztelt barátom!

Az alsó lendvai polgári fitanoda első értesitvényét szerencsés valék f. hó 20-ikán megkapni: Vidd hirül a t. p. iskolaszéknek mély köszönetemet e kegyességért. A polgári iskola tehát erős küzdelmetek következtében Alsó-Lendván immár él és virágzik, ámbár a viszonyok nyomasztó súlya alatt csak november vége felé nyittathatott meg. E tudat keblemet soha nem érzett édes megelégedéssel tölti el, mert letéve látom alapját egy szebb jövőnek, e mindig mostohán kezelt nagy népes vidék nem [illegible], nem erőszakolt; de természetes központján magyar tajunk, s igy hazánk érdekében, mely központot itt a végvidéken Horvát- és Stajerország szélén majdnem páratlan geographiai fekvésénél fogva csodálatosan kinálkozó haszonnal kelfend az államnak saját jó érdekében kizsákmányolni, ha a késő bánat kinszenvedése által nem akarja lelkiismeretét szétmarczangoltatni, s bár eddig bármi okból sok igazságos, jogos és méltányos kivánsága nem teljesült; teljesülni fog az mind, mert fajunk, a nép érdeke, az igazság és imádott hazánk ügye ugy kivánja. — Októberben megnyilik a második tanév. — Az alsó-lendvai polgári iskolában tanulók szorgalmának fokozására elhatároztam magamat egy csekély alapitványt tenni, mely áll 400 frt o. é. összegből, s ezt ide zárva 4 darab 100 frtos bankjegyben kezeidhez küldöm. Az alsó-lendvai polgári iskolaszék nemes feladata leend felelősségének teljes érzetében ez összeget kamatozás végett a legbiztosabb helyre letenni, — évi kamatjaiból az alsó-lendvai polgári fitanoda szegényebb sorsu, jól tanuló, erkölcsös magaviseletü ifjait evenkint bölcs belátása, határtalan igazság érzete szerint jutalmazni, segélyezni. Kedves barátom! E csekély alapitványt ezennel bátorkodom provocálni e harczot a népnevelés szent érdekében; adja az ég, hogy naponkint számtalanon jelentenek meg e vérnélküli csatatéren! En kimondhatatlanul boldognak érzendem magamat, ha hogy a derék harczosok mindegyike által legyőzetem. Engedd meg kedves barátom, hogy ezuttal megragadjam az alkalmat, hogy a t. p. iskolaszék, ugy minden egyes tagja, mint egyeteme irányában a legmélyebb tiszteletemet kifejezzem. T. p. iskolaszéki elnök ur kedves barátomnak őszinte hü barátja Molnár Pál m. k., az alsó-lendvai választókerület képviselője. — Tekintetes Zárjeczky Vincze urnak, az alsó-lendvai polgári iskolaszék érdemes elnökének tiszt. Alsó-Lendva.

Részes kiirás.

Az alsó lendvai polgári iskolaszék jegyzőkönyvéből 1873. évi szeptember 26-án.

41. szám.

Elnök ur jelenti, miszerint f. évi szept. 23-án Molnár Pál alsó lendvai választó kerületi képviselő urnak 400 o. é. frttal terhelt levelét vette, mely szerént ő ezen összeget alapitványképen kezeltetni, s kamataiból évenkint a polgári oskola szegényebb sorsu, de szorgalmas hallgatóit jutalmaztatni rendeli, kéri a levél felolvasását.

V é g z é s.

Molnár Pál ur választó kerületünk orsz. gyülési képviselőjének imént felolvasott becses levele kellemes tudomásul vétetik; a küldött 400 frt e czim alatt: „Molnár Pál féle polgári iskolai alapitvány" a helybeli takarékpénztárba elhelyeztetni, az erről nyert könyvecske, valamint a levél eredetije, az iskolaszék irattárába megőriztetni, tudomás vétel végett pedig a városi hatóság értesittetni rendeltetik.

Az alapitvány évi kamatja, a tisztelt alapitó rendelkezéséhez képest minden évben a tanitói kar által az iskolaszék elé terjesztett szegényebb sorsu, de szorgalmas tanulók jutalmazására lévén forditandó, ezen névsor a jutalmazandók kijelölése végett alapitó urral közlendő.

Egyuttal kedves kötelességet vél az iskolaszék teljesiteni az által, ha e nemes tett méltó megörökitése tekintetéből Molnár Pál urnak szerény, de egy szebb jövővel kecsegtető nevelési intézetünk létesitése körül tett szives fáradozásai, valamint az ezuttal tanusitott hazafias áldozatkészségéért meleg köszönetet szavaz, s annak e jegyzőkönyvben kifejezést adván vele küldöttségileg közölni rendeli.

Mivel pedig a jelen s az ehhez hasonló tettek különös dicsérutre egy általán nem szorulnak.

Alapitó ur becses levele a „Pesti Napló" és a „Zala-Somogyi Közlöny"-be ezen jegyzőkönyv felvétele mellett minden commentár nélkül közlendő.

ZÁRJECZKY VINCZE m. k.
alsó-lendvai p. iskolaszék elnöke.

BABOLCHAY SÁNDOR m. k.
ez alkalomra megválasztott jegyző.

Hirek.

— ***Király ő Felsége*** nevenapját városunk tegnap szokott ünnepélyességgel ülte meg. Pár nappal előbb polgármester ur körözvényt bocsátott ki minden helybeli, állami, ügy mint más hivatalokhoz és testületekhez, felszólitván abban a személyzetet a plebánia templomban tartandó misén megjelenni. Szépszámu közönség sietett imájában kereani a Mindenhatót, hogy urunknak, a legelső magyar embernek, királyunknak életét népei boldogitására igen sokáig tartsa és óvja meg!

A más oldalra menve *Persia* és *China* foglalnak helyet, az előbbi pompás szőnyegeivel.

Emlékezhetnek olvasóink e lapok és hazai hirlapjainkból, mekkora feltünést okozott europai körutjával a nap fia, a persa sah ő kegyelmessége. Mondják, hogy meglevén szokva az alattvalók földig hajolásával: bajosan tudta elszivelni az egyszerü kalapemelést, melylyel országa határát átlépve, mindenütt, főkép Bécsben fogadták. Mindig a legcsillogóbb öltözékekben jelent meg, s ha egy dámát látott, ki valamennyire is szépsége által feltünt, azt igyekezett szemügyre venni, sőt egyszer azt a merészséget is elkövette, hogy egy jól megvizsgált nőhöz közeledve — arczát megcsipte. Kisérői látván ezt, előbb elmosolyodtak, hanem később figyelmeztették, hogy napfia ő kegyelmessége csak méltóztassék otthon, saját tüzhelye körül ezen nálunk veszedelmes szokást gyakorolni, mert könnyen adhatja elő oly esetet is magát, hogy tettének ludokát számon kérik, miután itt az uralkodók privillegiuma még ily s ehhez hasonló tettekre nem terjesztetett ki.

Es most a helyett, hogy Persiát, mely ugyis semmi különlegességet nem mutat fel s ha igen is, azt szomszédjában is feltaláljuk — különös vizsgálat tárgyává tennők, menjünk be Chinába.

Megkell vallanunk, hogy minket már ezelőtt, mielőtt Bécsbe mentünk volna, igen érdekelt China, s feltettük magunkban, hogy körülményesen megfogjuk vizsgálni. Ép azért elnézését kérjük a t. olvasónak, ha az aprólékos dolgokra is kiterjeszkedünk.

Az osztály bejáratán egy sajátságos diszkapu áll, minőt Pekingben ünnepélyeknél szoktak előállitani. Arany sárkány fejekkel diszitett ivén felül — mely nem annyira festve, mint czifrán mázolva van — három faragott fedél diszelg, melyek legmagasbikára van téve a háromszögü császári zöldsárga zászló sárkánynyal. Chinai betükkel az iv közepén ez van irva: „Fatsching-Kivo", azaz „Fényes ország." A kapu két oldalán a levő irások közül a jobbról irottat igy hallottam leforditfatni: „Az idegen iránt előzékeny légy", a balról irottat pedig igy: „A száz család munkáját segitsd elő!"

Első benyomást ez osztály szemléleténél teszi az, miszerint nem lehet elgondolni, honnan veszik a kinézerek azt a nagy türelmet, mely minden tárgy elkészitésénél szembeötlik, s jót állunk róla, hogy akármelyik europai munkás százszor földhöz vágná, mig elkészülne vele.

Jobbról, balról fénymázas nagy előzők, arany tájképek, czikornyás ezüst patakok és eltorzitott állat alakokkal. Egyik előző egészen fekete fából van faragva, de szélei ugy néznek ki, mintha csipkéből volna. Itt áll a nankingi kilencz emeletes porczellán torony mintázata is. A selyemszövetek háttérbe szoritanak minden más országbeli selyemgyártmányt, hol találunk sima, csikos, virágos, továbbá arannyal átszött selyem és atlasz szöveteket. A szinek s mustrák oly finomak, hogy a mi annyira dicsért divatáruink bátran elbujhatnak előttök. Különösen utánozhatlanok a világos szalmasárga és nádzöldszin, melyek annyira csodáltatnak, hogy delnőink közül még az ó szövetségbeli s Ezsau által egy tál lencséért eladott menyboli üdvösséget is odaadnák egy ily báli ruháért.

Szembetünő s mondhatni kissé nevetséges nézni azt, hogy a kinézer mennyire képes ezen izléses kelmékből izléstelen öltönyöket késziteni, mert a kiállitott férfi és női öltözékek, melyek által nemzetisége viseletét akarja felmutatni, oly quodlibet, hogy ebben a tekintetben méltán megfelelnek az europaiak különböző véleményeinek, melyeket a „kinézer" névhez kötnek. — Porczellán gyártmányai is ott diszelegnek egy hosszu álványsoron, melyek valami „King-te tson" városban készülnek, s melyeknek hirneve mindnyájunk előtt ismeretes. Azt mondják, hogy az idézett városban 200,000-re menő lakosság müködik e téren, és hogy a város határát, melyen a kitünő „Kaolin" föld — miből gyártják a porczellánt — föltalálható: az idegenektől elzárta.

Ha betérünk mellékosztályába, ott köröskörül bronze és fénymázas tárgyak, faragott butorok, himzések kötik le figyelmünket. Van különösen egy ágy, mely vasnehézségü kámforfából készült. Finom faragványu oszlopok tartják a mennyezetet, s diszitményei világossárga puszpángból vannak beillesztve. Az oszlopokon üvegszemü sárkányok és békák másznak fel; lábai szintén furcsa alaku mintázatokból készitvék, melyek körülbelül olyan formán néznek ki, mint nálunk a szappanos czég oroszlánjai. A mennyezet teteje finom áttört puszpang faragvány.

Festvényei közül egy nehány népjelenetet ábrázol, melyek között feltünik leginkább egy császári körmenetet ábrázoló. E képek mutatják, hogy a chinai müvészek is kezdenek kibontakozni a hagyományos modorból. Faragott butorok ébenfából, női iróasztalok és pipere asztalkák tükrökkel igen szépek.

A faragványok mellett feltünnek az elefántcsont faragványok, többi közt egy úgynevezett „Virághajó" mintája, melynek födélzetén nehány pekingi-dandy mulat. Van még a chinai esztergályosok eddig sehol sem utánzott remeke: egy üres golyó, mely 50 kisebb golyót tartalmaz, és pedig mind ugyanazon darabból. A legyezők s egyéb fénymázas targyak még a japáni hasonló munkákat is felülmulják. Igen szép gyüjteménye van a mag-, növény-, fü- és gyógyszereknek. Feltüntetett népviselete vagy tulzott, vagy nem felel meg a világtárlat látása előtti rajzoknak. Mi legalább egészen más fogalmakat kötöttünk hozzá, jóllehet az elmélettünkben alkotott typus meglátszik rajtok, de várakozásunknak nem feleltek meg.

A leirt osztály mellett *Romania* foglal helyet. Ércmgyüjteménye, belipara és kereskedelme mellett különös tekintettel viseltetik helyi viszonyainak megismertetésére. A természetnek megfelelő s valóban élethüen utánzott barlangja előtt kis tócsa van, melyben mig a halak mindenféle nemei uszkálnak, addig a barlang homokzatán erdei madarai kapaszkodnak, különböző helyzetet véve fel. Nepotsdete az eredetinek megfelel.

Tovább haladva *Törökországot* és *Japánt* találjuk. Az első valóban keleti fénynyel lepett fel, mintha megakarta volna mutatni, hogy ha a nyugati szárny bejárása fényesebb is, mint a keletié, de ez utóbbinak végső része még pompásabb. Az egész török csarnok a legdrágább keleti szőnyegekkel van a mennyezeten bevonva, s ugy tetszik, mintha csak óriási pompás sátor alatt járna az ember

Legtöbbb bámulója volt a szultán kincseinek, melyeket bámulni, csodálni igen — de leirni nem lehet.

(Folyt. következik.)

— *Szentmihályi István,* kir. táblabiró ur és igazságügyministeri biztos, ki a zalamegyei kir. törvényszékek és járásbiróságok megvizsgálása czéljából küldetett ki, városunkba érkezett s több napot szándékozik itt tölteni. Mint halljuk, a helybeli kir. törvényszéknél mindent a legnagyobb rendben talált.

— *Sümeghről* és vidékéről tudósitásokat a kolera állásáról nem kaptunk. Levelezőinket felkérjük gyakoribb tudositásokra, mert ily esetekben kötelességet teljesitünk, ha alapos értesitéseket hozhatunk.

— *Széchenyi Jenő* gróf tudva azt, hogy a gazdatiszt minden hasznos ismeretét földes ura javára fordithatja, — az egervári uradalom tisztjének a kiállitás megtekinthetésére 100 frtot utalványozott. Többszörös elismerést szavazunk e nemes tetteért a gróf urnak!

— *Szinészet.* A folyó hó 1-ére Bokody ur által hirdetett előadás közbejött akadályok miatt nem tartathatott meg. Tegnap „Gautier Margit“-ot adták, melyre jövő számunkban visszafogunk térni. Ma „A czigány“ népszinművet játszák. Nem szükség bemutatnunk Bokody urat a közönségnek ujabban, miután ő — maga már több izben bemutatta magát és pedig mindig válogatott darabok és szép tehetségü tagokkal, — ezuttal csak az a kivánni valónk: mutassuk meg valahára, hogy mi is tudjuk eléggé támogatni azt, mely saját nemzetiségünket melengeti keblén, a magyar szinészetet.

— *Csalétek* a cholerának. — Egy helyben állomásozó honvédhadnagy a napokban, irja laptársunk, Sánczba ment, hogy beteg ebe egészségi állapotjáról — melyet a városi gyepmester gyógykezelése alá adott — tudomást szerezzen. Midőn kutyája hogylétéről kérdezősködött, egy sövénynyel keritett helyhez vezettetett, melyben a nagymennyiségü nyuzott, rothadó dögtestek között fekvő s hasonsorsra jutott kutyáját neki megmutatták. Midőn pedig kérdezte, hogy a hullák miért nem ásatnak el? egy az ottani kezelőszemélyzetből egész naivul igy felelt: „Azért nem ásatnak el, mert akkor a hus s csonttal együtt elrothadna, igy pedig csak a hus rothad el, s a csontot eladhatjuk.“ — Ez aztán egészséges speculatió.

— *Legfelsőbb engedély.* A hivatalos lapban olvassuk: Ő cs. és apostoli kir. Felsége f. évi szept. 24-én kelt legfelsőbb határozatával legkegyelmesebben megengedni méltoztatott, hogy Filipits János csáktornyai járásbirósági albiró saját kérelmére és hasonló minőségben a letenyei járásbirósághoz helyeztessék át.

— *A csütörtöki* hitelsorsjegyek kisorsolásánál kihuzattak: 423 sorozat, 32 sz. 200,000 frt; 423 s. 89 sz. 40,000 frt, 3277 s. 87 sz. 20,000 frttal, továbbá huzattak a következő sorozatok: 298, 792, 2895, 1735, 838, 2507, 2265, 3400, 309, 349, 1853, 766, 2101.

— *Közelebbről* egy ministeri rendelet bocsáttatott ki, melynek folytán a vásárra hajtandó sertések levelekkel látandók el.

— *A közös népiskolai* tanitók drágasági pótlékért folyamodtak. Tudva azt, hogy az illető helyeken is igen jól ismerik a jelen viszonyokat, hiszszük, miszerint a kérelemnek valamennyiben is hely adatik.

— *Mitzky Rezső,* nagy-kanizsai illetőségü, ki nem régiben atyjától 2000 frtot eltolvajolt és városunkból menekült — derék kapitányságunk gyors intézkedése és köröztetése folytán Triestben elfogatott. Átvizsgáltatván, az eltolvajolt 2000 frtból hiányzott 220 frt, mely összeget, mint bevallá életfentartására költé el.

— *Egy hét* alatt három kereskedője halt el városunknak, kik több mint 30 éve egymás szomszédságában laktak és a legjobb barátságban éltek. Ezek: Weiser Ján., Deutsch Simon és az utolsó, ki szept. 30-án mult ki, Welisch János. Béke poraikra!

— *Hajgató Sándor* városi tanitót és t. munkatársunkat apai öröm érte. Neje egy kis leánykával ajándékozta meg. Tartós egészséget és hosszu, áldásteljes életet kivánunk az uj honleánynak!

— *A gazda-közönségre* nézve előnyösnek mondható az a kézi cséplőgép, mely rövid idő óta használtatik az osztrák-magyar állam területén, e gép két egyén által kezelve, bámulatos eredményt mutat. Mindennemü gabnafélét tisztán kicsépel ugy, hogy a hüvelyben szem nem marad; egy óra alatt annyit végez, mint három cséplő egy nap alatt. Ára igen csekély, jósága és hasznosságához képest. Kapható feltalálója s készitőjénél *Weil M.* juniornál Frankfurt a/M, és *Bécsben* Franzensbrücke 13. ugy szinte *Nagy Kanizsán* Schwarz [illegible] kereskedésében. Ábrákkal ellátott árjegyzékek ingyen kaphatók.

— *Rövid hirek.* Jámbor Pál a szabadkai iskola igazgatójává választatott. — Horváth György, szélsőbali lett Kecskemét város követe. — Anglia az amerikai ropp miatt felemelte a diskontót. — A budai várkert egész a Dunáig lefog vitetni, munkálatát közelebbről megkezdik. — A kalocsai egyházmegyei tanitók nyugdijalapjára Haynald érsek 10,000 frtos alapitványt tett. — Ivácskovics g. k. érsek és metropolita beiktatása alkalmából fényes lakoma tartatott Nagy-Szebenben. — Királyné ő Felsége f. hó 1-én d. u. 4 órakor Gödöllőre érkezett. — Mülbach Luiza, hirneves német regényirónő, közelebb elhunyt Berlinben. — Garibaldi felajánlotta kardját a spanyol karlisták ellen, de Castellár csak megköszönte szivességét. — A Marmarosban duló rablók ugy látszik neszét vették az üldözésnek, mert nem mutatkoznak. — A Vaskapunál a munkálatok megkezdettek. — A sóhivatalok, hir szerint, a nagy kezelési költségek miatt felfognak osztattatni és a só eladása szabaddá tétetni. — Szabadka közgyülése nem engedte meg az apácza-zárda megnyitását. — Több hegyes vidéken az emberek még téli bundákban is fáznak.

Szerkesztői üzenet.

919. L. Keszthely. A kivánt két lap a postára adatott. A megyebeli ovoda ügy érdekében irt czikket közöljük.

920. Ő A. Páka. Tréfás levelének jól nevettünk, mert valóban tréfás állitás, hogy önnek a kis Pákával több dolga van, mint nekünk a nagy közönséggel. S. K. barátunk figyelmeztetése nyomán készséggel eszközöljük kivonatos közlést.

921. „A magyar ipar életkérdése“ mielőbb jő.

922. „Az angyalok piros könyvébe“ merész czim s már a másikkal jobb az előbbenieknél; csak több tüzet s könnyüdséget, aztán eredetiséget. . . .

Érték- és váltófolyam okt. 1.

5% metaliques 71.—; 5% nemz. kölcsön 73.60; 1860-ki álladalmi kölcsön 102.15 bankrészvények 927.—; hitelintézeti részvények 241. London 110.11; magyar földtehermentési kötvény 76.65; temesvári földtehermentési kötvény 75.—; erdélyi földtehermentési kötvény 76.—; horvátslavon földtehermentési kötvény 75.50; ezüst 106.50; cs. kir. arany 5.40— Napoleond'or 8.93.

Heti naptár.

Október 5-től okt. 11-ig 1873.

Hó- és heti-nap		Katholikus naptár	Protestáns naptár	☽ alj.
40) Jé us köszvényest gyógyit meg. Máté IX.				
5	Vasárnap	L. 18 Olv. ün.	E. 18 Placid	
6	Hétfő	Bruno	Fridr.	
7	Kedd	Justina	Etelka	
8	Szerda	Brigitta	Pelag	
9	Csütörtök	Dénes	Dénes	
10	Péntek	Borg. Fer.	Gedeon	
11	Szombat	Filomilla	Kálmán	

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

Nyilttér.*)

Minden betegnek erő és egészség, gyógyszer és költség nélkül.

Revalesciére du Barry

Londonból.

Minden betegségnek gyógyszer és költség nélküli eltávolitása a zamatos du Barry Revalescierejé által, a mely felnőtteknél és gyermekeknél 50-szeresen megkiméli az árát. — Kivonat 75,000 gyógyulásból, gyomor-, ideg-, altfel-, mell-, tüdő-, nyak-, torok-, lélekzeti-, mirigy-, vese és hugyhólyagbajokból, a melyekből kivánatra ingyen és bérmentesen küldetnek másolatok.

64,210. bizonyitvány.

Nápoly, 1872. április 12-én.

Uram! Egy májbaj következtében hét év óta rettenetes állapotban voltam és igen elsoványodtam. Nem voltam képes irni vagy olvasni; egész testem reszketett, emésztésem rosz, folytonos álmatlanság és mindig tartó idegizgalomba voltam, a mely folytonosan üzött ide s tova, és egy perczig sem hagyott nyugton, e mellett nagy mérvben mélakóros. Sok orvos kifogyott tudományából, anélkül, hogy bajomon segitettek volna. Teljes kétségemben az ön Revalesciérájához fordultam, és most, miután 3 hóig élveztem, hálát mondok a jó Istennek. A Revalesciére a legfőbb dicséretet érdemli, egészségemet tökéletesen helyre állitotta és képessé tett, társadalmi állásomat ismét elfoglalni. Legbensőbb hálával és teljes tisztelettel

Bréhám marquisnő.

65,810. bizonyitvány.

Neufchateau (Vogesek) 1872. deczember 23-án.

17 éves leányom, havi tisztulása kimaradása által a legnagyobb degencsolásban szenvedett az ugynevezett Sz. Vincze tánczban, és az orvosok kétségbe vonták a meggyógyulás lehetőségét. Azóta egy barátom tanácsára Revalescierével tápláltam, és ezen zamatos tápszer mindazok meglepetésére, a kik őt ismerték, tökéletesen meggyógyitotta; tökéletes egészséges. Ezen felgyógyulás itt nagy feltünést okozott, a sok orvos, a kik ezen bajt gyógyithatlannak állitották, most meg vannak lepve, gyermekemet teljes egészségben látni.

Martin, adóhivatali tiszt.

Táplalóbb levén a husnál, 50-szeresen megkiméli a gyógyszer árát, felnőtteknél ugy, mint gyermekeknél.

Pléhszelenczékben ½ font 1 frt. 50 kr., 1 font 2 frt 50 kr., 2 font 4 frt 50 kr., 5 font 10 frt., 12 font 20 frt., 24 font 36 frt. Revalesciére piskoták szelenczékben 2 frt 50 és 4 frt 50 krral, Revalesciére Chocolatée táblákban 12 csészére 1 frt 50 kr., 24-re 2 frt 50 kr., 48-ra 4 frt 50 kr., poralakban 12 csészére 1 frt 50 kr., 24-re 2 frt 50 kr., 48-ra 4 frt 50 kr., 120-ra 10 frt., 288-ra 20 frt, 576-ra 36 frt.

Megrendelhető Barry du Barry & Comp. által, Wien, **Wallfischgasse Nr. 8.,**

N.-Kanizsán Lovák Károly gyógyszertárában; Aradon F. Tones és társánál; Debreczenben Mihálovits István gyógyszertárában a kigyóhoz; Kassán Wondraschek K.-nál; Marosvásárhelyett Fogarasi Dömötörnél; Pesten Török Józsefnél; Székes-Fehérvárott Dieballa Györgynél. Temesvártt Quiriny A. városi gyógyszerésznél; Versecen Fischer Móricznál.

A bécsi czég minden vidékre küld postautalványra vagy utánvétre.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

STEIN SAMU,

ékszer-árus, arany- és ezüst-müves,

PESTEN,

Király-utcza, 48-ik sz. Akáczfa-utcza szögletén.

Ajánlja mindenféle, ugymint saját készitett kész munkáját, egyszersmind vesz, cserél avult arany- és ezüstöt, elfogad minden javitást, ugymint kő- és érczmetszést, melyekkel legolcsóbb áron szolgáland. Kapható nála kitünő jóságu arany-, ezüst- és svajczi-órák jótállás mellett.

Vidéki megrendelések és javitások leggyorsabban és olcsón számittatnak.

H I R D E T É S E K:

Wajdits József

könyvkiadó-hivatalában N.-Kanizsán megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:

„Rajta fiuk vigadjunk!“

közkedvességü dalkönyv **nagy teljes** kiadása, mely minden eddig megjelent dalkönyvet felülmul, 50 ivre terjedő tartalommal, diszes keménykötéssel, szinnyomatu boritékkal, ára 1 frt 80 kr.; dús aranynyomás- és aranyszegélylyel, diszkötésben 2 frt 60 kr.

„Halljuk a szép szót!“

Magyar felköszöntő (toaszt) könyv. Ára 1 frt 50 kr.

„Rajta párok, tánczoljunk!“

Legujabb magyar tánczkönyv. Ára 1 frt 40 kr.

LENORMAND,

a hires czigánynő igazmondó vetőkártyája

32 szinezett kártyával magyar-aláirással és szöveggel. Ára 60 kr.

Postai megrendelések azonnal teljesittetnek.

„Rajta leányok mulassunk!“

mulattató kézikönyv.

A magyar hölgyek számára gyüjtötte:

Wajdits József.

Ezen gazdag beltartalmu, szép kiállitásu (közel 500 lapra terjedő) csinos kemény táblába kötött könyvnek

Ára 1 frt. 60 kr.

Dr. Feltrini jegyzete

egy már túlhaladt zápfog-romlásának gyógyulása felett a Dr. POPP J. G. cs. k. udvari fogorvos anatherin szájvizéről, — Bécs, Bogner-utcza, 2-dik szám.

Velencze, 8-ik márczius 1872.

A verdi-féle fognor, mint ismeretes egész Olaszhonban, nagy szerepet játszott, azonban az ujabb időben a fogszerek a bécsi hiresebb orvosoktól neki nagy kárt okozott.

En a Ricotta di St Paolo grófnő fogfájdalmát emlitettem, a melyet a diagnosi fogorvos, mint zápfogromlásnak nevezett és a mely ellen minden féle fogviz és fogszer sikertelen használtatott.

A grófnő házi orvosává tétettem, mint ki a bécsi főiskolából jöttem, és a találó hatást a Popp-féle anatherin szájvizről az első orvosoktól a főiskolában, ugyszinte Oppolser tudor-tanártól beteg ágya mellett hallottam, hogy az előnye a Popp-féle anatherin szájviznek ezen kellemetlenség elejét veszi. — A Serravallo-féle gyógyházból Triestből lön először hozatva és négy heti használat után eredménye mindnyájunkat meglepé.

A zápfogromlásnál — a mely ugymond — a kellemetlenségig szagzott — legcsekélyebb se maradt.

A grófnő részemre elismerését fejezé, ugy én, mint egy alkeres és üdvös szer a Popp-féle anatherin szájvize, a legtisztábban ajánlom.

Ezt tiszteletem jeléül Popp J. G. cs. k. udvari fogorvos urnak pályatársától

Dr. FELTRINI.

Kaphatók: Nagy-Kanizsán: Belus József gyógysz., Rosenberg Rosenfeld, Welisch, J. és Fesselhoffer J. kereskedésében. — Pápán: Tschepen J., Keszthelyen: Pfisterer gyógyszerész, Singer M. Weiss A. Zala-Egerszegen: Isák F. gyógyszerész. Kaproncán: Werli gyógyszerész. Varasdon: Halter gyógyszerész. Sümegen: Dorner Kajet. Szombathelyen: Pillich Ferencz és Rudolf gyógysz. Határőrvidéki Sz.-György: Fibic E. C. Veszprémben: Meyr Tuskau, ugy Gáthard Tivadar és fainál. — Székesfehérvárott: Legmann A. Braun J. gyógysz. Lovasberényben: Heisler gyógysz. Kalocsán: Horváth K. gyógyszerész. Kecskeméten: Milhofer és Machleid gyógysz. Pakson: Florián J. gyógysz. Körmenden: Horváth J. Sonnenfeld gyógysz. Kaposvárott: Kohn J. Högl, Belus és Schröder gyógysz. Szegszárd: Brabsay gyógysz. — Bonyhádon: Kramolin J. Szigetvárott: Harwarth, Salamon gyógysz. — Kaján: Michltsch St. és Hersfeld fiai, ugy Herzog Ignácznál. — Pécsett: Zsolnay W. és E. Zách, Sipőkh gyógysz. Karádon: Zadnbánszky gyógysz. Marczaliban: Kiss gyógysz. — Tolnában: Graff gyógysz. — Dunaföldvárott Lukács gyógysz. — Szent-Györgyön: Nitling — Alsó-Lendván, Kiss gyógysz. Rohonczon: Simon gyógyszerész uraknál.

OLL A. SEIDLITZ-PORA.

E porok rendkivüli s a legeltérőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden, eddig ismert házi szerek között, tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; mint az sok ezer, a császári birodalom minden részéből kezeinkhez küldött hála-iratok a legrészletesebben tanusitják, hogy e porok idült szorulásoknál, emészthetetlenségeknél, gyomorhevénél, továbbá görcsök, vese- és ideg-bajokban, szivdobogásnál, idegesség okozta főfájás, vértolulás, végül hysteriára, búkór és hazamos hányásra hajlamnál a legjobb sikerrel alkalmaztatnak, s a legtartósb gyógyhatást eredményezték.

Ára 1 eredeti doboznak használati utasitással 1 frt.

FRANCZIA BORSZESZ SÓVAL.

A legmeghizhatóbb orvosszer a szenvedő emberiség segedelmére minden belső és külső gyuladás, legtöbb betegség, mindennemű seb-, fej-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyitott sebek, rák, fene, szemgyulladás, hónulás és mindennemű sérülés ellen, stb. stb.

1 palaczk ára használati utasitással 80 kr.

(1091 — 6.)

DORSCH-HALMAJ-ZSIROLAJ.

A legtisztább és leghathatósabb orvosi szer Norvégia hegyeiben nem cserélendő fel a mesterségesen tisztitott halmájzsir-olajjal.

A valódi Dorsch-halmájzsir-olaj mell- és tüdő-bajoknál, scrophulus- és rachitis-betegségekben legjobb gyógyhatással van; meggyógyitja a legidültebb köszvény- és csuzbajokat, valamint az időszaki bőrkütegeket.

Ára 1 üvegnek használati utasitással 1 frt.

Raktárak Nagy-Kanizsán: Belus J. gyógysz. Lovák K. gyógysz. Fesselhoffer J. és Rosenfeld F. uraknál.

Belovárott Lakovics G.	Letenyén Kallivoda J. gyógysz.
Csáktornyán Káross H.	Marczaliban Isztl Nándor
Csurgón Kreisler Dávid	Bánok-Szt.-györgyön Fiblea J. gy.
Kaposvárott Kohn Jakab	Szombathelyen Pillich Ferencz gy.
Kaproncán Werli Nánd. gyógysz.	Sopronyban Mezey András gyógysz.
Keszthelyen Wünsch F.	Zágrábban Mittelbach Zs. gyógysz.
Keresztúr Breyer Jakab fiai	Ceylack J. J. gyógysz.
Kőszegen Czezetinovits Istv. gyógysz.	Prwein Fr. gyógysz.

Weissberger Zsigmond

Nagy-Kanizsán, a főteren

(907—15)

ajánlja gazdagon ellátott

mindennemű

síremlékek

homokkő-, márvány- és

gránitkőből

készült raktárát.

Szintugy igen jó fajtáju *malomkövek* mint kaphatók.

Elvállal képfaragásokat stb.

nagy választékú

ERCZKOPORSÓ

raktárát hévagyazzal ajánlja.

Ily érczkoporsók olcsóbbak a fakoporsónál, pedig tartósabbak és díszesebbek s igen ajálhatók mindazoknak, kik övédik végtisztesség tételénél szomoru kötelességet teljesítenek.

Vidéki megrendeléseknél **érczkoporsók** s ugy halottias készleteknél, történjék az bár díjjel, a legközelebbi vaspálya állomáshoz azonnal szállittatnak.

Árverezési hirdetmény.

A lengyeltóti kir. járásbiróság mint eljáró hagyatéki biróság részéről ezennel közhirré tétetik, miszerint BALATON-CSEHIBEN elhunyt néhai *Bosnyák Lajos* ur hagyatékához tartozó s annek bérlőnényén B.-Csehiben létező — következő gazdasági felszerelvények (fundus instructus) stb. stb.:

1) 22 db. járomos ökör.
2) 20 db. hámos ló.
3) 196 db. tenyész birka (tiszta alsuthi faj)
4) 2039 db. finom birka.
5) 19 db. tenyész marha.
6) Egy 1400 holdas gazdasághoz kivánható minden gazdasági eszközök és szerszámok.
7) Mintegy 30 szekér takarmányféle.
8) 7691 kereszt gabonának szalmája.
9) 53 hold (operative 10.000 mérő) tevő) beszedetlen répa.
10) 72 hold kukoricza vetés (24 hold negyedes, 48 hold harmados.)
11) 2000 kévo zsupp.

Folyó évi **oktober hó 13 án d. e. 9 órakor Balaton-Csehiben** a helyszinén tartandó nyilvános árverezésen elfogunk adatni. Mikoron az árverelni szándékozók azon ügyelmeztetésnek hivatnak meg, hogy a vett tárgyak készpénzben kiliszetendők, s a birtokról legfoljebb 3 nap alatt eltávoltatandók.

Kikiáltási árul a hagyaték beltárosása alkalmával megejtett becslés szerinti becsár fog felvétetni a leltár az árverezés határnapjáig a biróságnál betekinthető.

Kelt Lengyeltóthban, a kir. járásbiróságnál 1873. évi szeptember 16 án.

Maár László s. k.,
kir. járásbiró.

(1147—3)

VÉGELADÁS.

A legujabb és legjobb

női ruhakelmeknek, bundák, paletotsknak,

ZEKÉKNEK, ZUBBONYOKNAK, LONGSHAWLOKNAK,

nagy-kendőknek, plaidsoknak minden évszakhoz szolgálók, továbbá: valódi *rumbnyi, hollandi, creas, sléziai s házi vásznak, damast asztalruháknak, fehér és tarka csinrutoknak, ágykanavászoknak, nankinoknak, len zsebkendőknek, sifonoknak, parkettoknak, jingingsövetekneк, abrosok és ágyterítőknek, bútor kelmeknek, galonszáknak, ló-takaróknak* és még sok más e szakmába vágó árukuak gazdag választéka, a melyeket minden árak mellett végkép eladok.

Mindenkit saját érdekében kérem fel tiszteletteljesen, a jó alkalmat idejekorán felhasználni, minthogy árutmnak **rendkívüli olcsósága**, azon reménytre jogosit, hogy meglehetős nagy raktáram kevés idő alatt eladatik.

WEISZMAYER M.-né
az irr. község házában, a „Koronа" szálloda átellenében
Nagy Kanizsán.

(1133—5)

Vor Schwindel

wird gewarnt!

Unter den vielen Annoncen, speciell für Uhren, sind manche darauf berechnet, die Provinz-Bewohner zu täuschen. Man bitte sich im eigenen Interesse vor Ankauf der Uhren, wo nicht die Firma des Verkäufers genügende Garantie bietet. Die von mir gekauften Uhren werden jederzeit nach Belieben entweder umgetauscht oder zurückgenommen, **ein Beweis der strengsten Solidität!**

Unglaublich, aber wahr!

Für 1 fl. 50 kr. u. 1 fl. eine Schweizer moderne Porzellan-Emailuhr, mit schönen Landschaften u. Blumen emaillirt, sehr elegant und dabei billig, mittelich für Arm und Reich, mit einem Jahre Garantie.

Für 9. 10 u. 11 fl. eine echt englische, silberne Cylinder-Uhr, sammt einer gediegenen Talmikette, sammt Medaillon, Etui, Uhrschlüssel u. 3jährigem Garantischein sammt einem Reserve-Uhrglas. Dieselben Chrono-Zeitmesser-uhren, feinst feuervergoldet, nur 12 fl. 50 kr.

12. u. 15 fl. so tot ein praktische, gute, gediegene Remontoiruhr, sog. Kaiser-Uhr, welche das beste Fabrikat ist, was man sich nur denken kann; Aerzten u. P. Geistlichen ect. können diese Uhren nicht genug empfohlen werden, denn es sind eclatante Beweise da, dass eine solche Strapazuhr nicht um eine Secunde variiren darf.

Für 15. u. 18 fl. bekommt man die modernen Militärruhren, leicht, stärlich, dabei aussesst elegant und gesschmackvoll, und was die Hauptsache ist, sehr pünktlich und exact im gange und fabelhaft billig; zu einer solchen Uhr bekommt Jedermann eine mitirte Silber-Uhrkette modernen Facon sammt Uhrschlüssel, Etui, Medaillon und 3jährigem Garantischein.

Nur 12. u. 15 fl. eine silberne Cylinder-Uhr mit echtem Goldreif zum Springen, starkem Krystallglas, sammt Kette u. Medaillon aus Talmigold u. Garantischein.

Nur 15 oder 20 fl. eine echt englische silberne Anker-Uhr, Savonette mit Doppeldeckel, feinster Gravirung, sammt einer echten Talmigoldkette u. Garantischein.

Nur 13 fl. eine echt englische Silber- und feuervergoldete Chronometer-Uhr sammt Kette, Medaillon aus Talmigold, Lederetui und Garantieschein.

Nur 14 fl. dieselbe, bedeutend feiner, mit einem orientalischen Wegweiser.

Nur 16 oder 17 fl. eine echt englische Prince of Wales-Krystallglas, Nickelwerk in echtem, gediegenem Talmigold; diese Uhren haben sogar gegen andere den Vorzug, dass man solche ohne Schlüssel aufziehen kann; zu solchen Uhren erhält Jeder eine Talmigoldkette sammt Medaillon und Garantieschein gratis.

Nur 13 fl. eine echt englische gediegene Talmigoldnhr, Cylinder, neueste Façon, mit Doppel-Krystallgläsern, wo auch das Werk geschlossen zu sehen ist, sammt Talmigoldkette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 14 oder 17 fl. eine ganz kleine Damenuhr, echt Silber und echt vergoldet, sammt einer echten Talmigold-Halskette und Garantieschein.

Nur 18 u. 20 fl. eine echt englische feinst feuervergoldete silberne Chronometeruhr mit Doppelmantel, feinst emaillirt, sammt einer feinen echten Talmigoldkette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 18 oder 20 u. 25 fl. die feinste silberne echt englische Ankeruhr, auf 15 Rubinen sammt feinster Talmigoldkette, Medaillon, Lederetui und Garantieschein.

Nur 20 u. 25 fl. eine silberne Remontoir-Uhr, ohne Schlüssel aufziehbar, sammt Talmigoldkette und Medaillon.

Nur 23, 25, 27 fl. goldene Damenuhr sammt Kette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 30. 35 u. 40 fl. eine echt englische silberne Remontoiruhr mit Doppeldeckel, garantirt und patentirt.

Nur 35, 45, 50 fl. eine echt englische goldene Ankeruhr mit Krystallglas.

Nur 60, 75, 100 fl. eine feine goldene Remontoiruhr mit Krystallglas, 105 und 15 R. mit Doppeldeckel.

Nur 200—300 fl. einen echten Chronometer mit Remontoir, Doppeldeckel und Krystallglas.

Ausserdem alle irgendwo oder von irgend Jemanden annoncirten Uhrensorten billiger.

Atelier für Reparaturen.

Alte Uhren, ofmals theure Familien-Andenken, werden reparirt und wieder wie neu hergestellt. Preise der Reparaturen mit 3jähriger Garantie fl. 1½, fl. 3, 5 bis 10 fl.

Briefliche Aufträge

werden gegen Postnachnahme oder Einsendung des Betrages binnen 24 Stunden ausgeführt. Auf besonderer Verlangen werden auch Uhren und Ketten unter Nachnahme zur Auswahl übersendet und für die Nichtbehaltene das Geld retournirt.

Meine Preise sind stets niedriger als die niedrigsten wo-rall, und stehe ich mit meinen Anforderungen auf der Höhe der Zeit.

Alle, die neue Uhren zu bestellen wünschen.

Alle, die alte Uhren gegen neue umzutauschen wünschen, werden gebeten, sich an meine Firma zu wenden.

PHILIPP FROMM,
Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse Nr. 9. WIEN.

Man merke genau die Adresse.

(1113—6)

Árlejtési hirdetmény.

A Csengery- és magyar-utczai klinker-ut fentartása vállalatra levén egy évre bocsátandó, az ez érdemben megtartandó

nyilvános árlejtés

határidejéül folyó évi october hó 10-ik napja, délelőtti 9 órája tüzetik ki.

Miről az érdekeltek azzal értesittetnek, hogy a feltételek alulirottnál megtekinthetők.

Nagy-Kanizsán, 1873. szeptember 19-én.

Vágner Károly, s. k.
mérnök.

(1151—3)

Haszonbérbeadás.

Felső-Rajkán levő korcsmaun és mészárszékom a hozzá tartozó épületek föld- és réttel 1874 ki január elsőtől kezdve egy másután következo három évre, vagyis 1876. év végéig haszonbérbe adatik. A bővebbi értekezés nálam személyesen vagy levél által megközölhető.

Höffler Samu,
tulajdonos.

(1114—3)

Tölgy- és cserfa-eladás.

A nagy-kanizsai ugynevezett felső erdőni 400 öl hasáb

tölgy és cserfa

eladásának határidejéül folyó évi október hó 14-ike a helyszinére tüzetett ki.

Erről a venni szándékozókat értesiteni van szerencsém.

Nagy-Kanizsán 1873. szept. 19-én.

Belus József s. k.
polgármester

(1150—3)

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1873. oktober 9-én. 81-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Zala-Somogyi Közlöny

Előfizetési ár:
egész évre . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . 2 „
Egy szám 10 kr.

Hirdetések jutányosan.
NYILTTERBEN
soronkint 10 krért vétetnek fel.

Nagy-Kanizsa város helyhatoságának, nemkülönben
a „zalamegyei gazdasági egyesület", a „n.-kanizsai keresked. s iparbank" ugy a „Zala-Somogy" gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhez, —
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wajdits József könyvkereskedése.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön, megjelenő vegyes tartalmu lap.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„Zala-Somogyi Közl."

1873-ik évfolyam IV-ik évnegyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre **8** frt, félévre **4** frt, s évnegyedre **2** frt.

A soproni kereskedelmi- és iparkamara fő jelentése az 1872-dik évről.

Kereskedelem.

(Folytatás.)

A kamarai kerületnek sertés kereskedése sz. kir. városában van összpontositva. Az évi forgalom e piaczon 400,000 darabnál több. Ennek bizonyságául csupán felemlitjük, hogy a déli cs. kir. szab. vasuti társulat forgalmi kimutatása szerint 1871-ben lajta-sz.-miklósi végállomásnál 397,659 darab sertés lett kivive, mely mennyiség általán a soproni piaczon vétetett.

A vágómarhávali kereskedésre nézve is Sopron jelentőséggel bir, miután magukat jó marhával ellátandók, a vevők nem csak a környékből, hanem a bécsi piaczról, majdnem egész Alsó-Ausztriából és Stájerország egy részéből itt összesereglenek. Az évi forgalom mintegy 80,000 darabra rug.

Végre a közlekedési eszközök, mint a kereskedelem kiegészitő tényezőjéről kell kissé hosszabban értekeznünk.

Mind a magas kormány, mind a törvényhozó testületnek a vasuti hálózat kiegészitése körül kifejtett nagy gondja, nem csak félre nem ismerhető, hanem e tekintetben annyi tétetik, mint alig más országban.

Ezen kamarai kerületben is a forgalmi vonalok a györ-gráczi és fehérvár-gráczi, ugy a báttaszék-dombovár-zákányi fontos vonalakkal szaporodott.

Továbbá az 1872-ik évben két főfontosságu engedély lett, és pedig a györ-sopron-ebenfurti s sopron-pozsonyi (vágvölgyi) vonalok épitésére adva.

De minő az egyéb közlekedési eszközök, a közutak állapota? Ezeknél — sajnos — inkább hátramaradást mint haladást kell constatálni.

Az e körüli panaszok általánosak és alaposak.

Ugyanis sajnálatos tény, hogy Magyarországban a vasutaknak folytonos szaporodásával a közutak menthetetlen elhanyagolása mindinkább észrevehető lesz.

Azonban a vaspályák és közutak egymást ki nem zárják sót ellenkezőleg egymást kiegészitik és egymással szoros, kölcsönös összeköttetésben állanak. Jó közutak nélkül szakadatlan s élénk forgalom, vasutak nélkül a termelés, ipar és kereskedelem felvirágzása nem képzelhető.

Magyarhon mai nap még kiválóan földmivelési állam ugyan, a mi azonban ki nem zárja annak lehetőségét, hogy iparüző állammá legyen, mivel minden alapfeltételek bőven meg vannak és lételünk kivánja, hogy minden eszköz felhasználásával azzá váljék.

A nyerstermények bősége, a kiváló földrajzi fekvés a déli és keleti tartományokban való piaczczal, hajózható folyamok, szóval minden arra mutat, hogy az ipar és kereskedelem felvirágzására kivántatott minden kellékkel birunk, ha a jó állapotban tartott rendszeres közlekedés a helyi forgalmat az évnek minden szakában lehetővé teszi és biztositja.

Minő fennakadásokat okoz tartós esőzés alkalmával az utaknak hetekig tartó feneketlen állapota?

Mily tömérdek áruk maradnak gyakran a vasutállomásoknál hetekig összehalmozva, s mennyi áru romlik el a raktárak elégtelensége miatt?

Minő menthetetlen módon lesz a vonós marha kinozva és minő idő és munkaveszteség származik abból, hogy a fuvarosok csak késedelmesen tudnak a feneketlen uton haladni?

Az angol közmondás: „az idő pénz" nálunk — sajnos — még meg nem értetett.

Minden mivelt egyénnek kötelessége az ország jólétén munkálkodni és a felett őrködni, hogy a jobb jövőnek föelemei közöny és mulasztás által ne veszélyeztessenek. — Csakis a terményeknek és iparos készitményeknek gyors értékesitése képes az ország jólétét emelni.

A sikeres fejlődésnek ezen alapfeltételével azonban az országnak legtöbb utai sajnos ellentétben állanak, és valóban ideje már, hogy e tekintetben jobb állapotra vezető fordulat történjék.

Ez érdemben a kamarához számos panasz érkezett; azonban nem bocsájtkozhatunk az egyes panaszok ismétlésébe,*) mivel mint általánosan elismerve van, az összes közuti közlekedésnek ujjá alkotása kivántatik, mi csak okszerü rendszernek felállitása által lehető. És ezen fölül a közlekedésügyi magas ministerium már tervet is készittetett, mely az országgyülés által helybenhagyatott és mely szerint a közuti közlekedésnek reformja eszközlendő lesz.

Nem titkolhatjuk ugyan el, hogy ezen tervnek végleges keresztülviteléig hosszu idő fog eltelleni, miután e tekintetben igen sok a teendő, de azért a kezdetet is örömmel üdvözöljük, mivel valahára a javulás kilátásba helyeztetik.

Egyet azonban nem mulaszthatunk el a magas ministerium különös figyelmébe ajánlani.

*) Ez irányban a kamara már ismételt előterjesztéseket tett, de minő sikerrel?

Tény, hogy a vasuti állomásokhoz vezető utak korán sem részesülnek a megyék részéről azon figyelemben, melyet igényelnek, sőt tény, hogy számos gyorsan keletkező vasuti állomáshoz, melyek hivatva lennének nagy mennyiségü javakat felvenni, rendes közlekedési utak nem is léteznek és hogy az évnek több hónapján át meg sem közelithetők. A megyéknek tehát komolyan meghagyandó volna, hogy e tekintetben kötelmüket teljesitsék, az ország érdekeit megóvják, a közmunka-erő felhasználásával vasuti állomásokhoz vezető utakat létesitsenek és azokat jó karban tartsák. A kamarai kerületnek sok vidéken ily utak aránylag csak csekély költséggel előállithatok lennének, mivel az utépitési anyag legközelebbi szomszédságában is kitünő minőségben megvan; csak egy kis helyes értelemmel párosult jó akarat kivántatik, és sok történhetik.

Valóban csodálandó, mily nyugalommal nézik a közigazgatási hatóságok még oly megyékben is, hol a lakosság a közmivelődésnek viszonylag előhaladott fokán áll, hol kereskedelem és ipar hathatósan mozog, a közlekedési utak pusztulását, a nélkül, hogy az ellen legkevesebbet tennének.

Ezek közé kell számitanunk Sopronmegyét is, hol tényleg oda jutott, hogy a nem jelentéktelen nagymártoni vasuti állomáshoz vezető ut a nedves őszi és téli időben hetekig járatlan volt, hol a megyei utak is oly sanyaru állapotban voltak, hogy az azokoni közlekedés majdnem életveszélylyel járt. —

Nézzük csak egy kevéssé Angol-, Belga- és Németország közlekedési eszközeit, vagy csak pillantsunk egy kissé austriai szomszédaink utaira és természetesnek fogjuk találni, hogy ott a kereskedelem s forgalom oly óriási terjedelmet vőn.

Az ehhez kivántató feltételek nálunk is meg vannak és ott sem dobta az anyatermészet e javakat az emberiségnek minden

TÁRCZA.

Hogyha....

Hogyha gyémánt
Volnál lányka
Kebelemre foglalnálak;
Rózsa volnál, — hős szivemre
Tündéiek föl bokrétának.

Letépnélek
A kék égről
Ha ragyogó csillag volnál;
Angyal lennél, elmerengnék
Átszellemült bűv-arczodnál.

Nem vagy gyémánt,
Rózsa, csillag,
Nem vagy angyal, üdvösségem!
Ragyogó nap vagy, — de fényed
Másnak ragyog, nem énnékem.

BRUCKNER KÁLMÁN.

Világtárlati körut.

— Bebarangolta: *Bangyi.* —

(Folytatás.)

És ezzel a keleti szárny megtekintését is bevégeztük volna, ha igéretünk szerint vissza nem térnénk hazánk kiállitási csarnokába.

Tudjuk azt, hogy kötelességünk lett volna először betekinteni, mert minden állam lakosára nézve saját hazájának kiállitása bir első sorban kiváló jelentőséggel; de nem tettük ezt azért egyfelől, hogy időt nyerhessünk a bővebb megtekintésre, más felől pedig, hogy emlékezetünkben annál hivebben megőrizhessük.

Midőn a magyar kiállitási csarnokba léptem, egész testem remegett. Visszaemlékezve a látottakra, szintugy felsóhajték: szegény hazám képes leendesz-e a felcsigázott kiváncsiságot valamennyiben is kielégiteni!? — Amennyire féltem, amennyire remegtem belépésemtől, ép oly igen el lettem ragadtatva már az első széttekintés alkalmával. Keblem dagadt, szivem minden egyes tárgy megtekintésénél hangosabban vert, mert láttam, hogy befognak teljesedni az iró amaz szavai:

„Feljött a nap a hazámnak
Felkell virulnia!"

Büszke vagyok reád oh szép hazám!....

Ha kiállitásunkon körültekintünk, mint hazafiakat kiválólag érdekel annak észlelése, hogy hazánk mikat volt képes közszemlére tenni; és hogy a kiállitás egészben ugy, mint részleteiben miként veszi ki magát alakjára s iparos értékére nézve más államok kiállitása mellett. Ezeket illetőleg a magyar tárlatról nem mondhatunk egyebet, mint azt, hogy csinosan mutat ugy az iparpalotában, mint a többi helyeken. A magyar kiállitást képező tárgyak következő téren vannak felállitva:

Iparkészitményei csoportozatosan a főpalota két *oldalcsarnokában* s az ezek között levő főhajó részében.

Gazdászati terményei s az ezeket értékesitő gyártmányok a *gazdasági csarnok* keleti részében.

Erdészete, mely különösen gazdag és szép, a m. kir. állami *erdészeti pavillonban*, mely körül csoportosulnak a székely, szász, tót, oláh paraszt házak.

Gépei a *gépcsarnok* keleti végén.

A művészet mutatványai a *művészeti csarnok* déli végén.

Lépjünk be a főpalota nyugati kapuján.

Első, mi figyelmünket magára vonja, a honvédelmi ministerium által a leghűebb utánzással kiállitott *honvédcsoportozat.* Gyalog, lóháton, különböző fegyvernemekkel látjuk magunk előtt természetes nagyságban a magyar szabadság egykori harczosainak hadutódait. A zászló és ágyu sem hiányzik, ugy hogy az idegennek, ki honvédeink czélszerü felszereléséről csak itt-ott olvasott valamit, tökéletesen tiszta és kielégitő képet szolgáltat e dicséretes szorgalommal kiállitott csoportozat.

Mint kiválólag magyar kiállitási czikkek, figyelemre méltók a miskolczi, kecskeméti és szegedi stb. magyar szücsök kiállitásai, melyek közül az igen szép subák, szürök emelendők ki.

Déli irányba haladva csinos porczellán kirakatot találunk, melyek Fischer Mór herendi gyárából kerültek ki, s melyek a magyar iparnak nemcsak diszére válnak, de annyira közszemle tárgyai, hogy — mint mondják — király ő Felsége s a „királyok királya" is kiséretökkel jó ideig időztek ott.

E mellett méltó helyet foglalnak el a budapesti „Flóra gyár" által kiállitott stearingyertyák, melyből egy magasra felnyuló obeliszk van készitve, tetején női alakkal.

A bámulat egyik tárgyát képezi Holländer József budapesti műesztergályos tajtpipája. A lapokban közelebbről sokat beszéltek arról, mintha az első tajtpipát magyar ember készitette volna. En sem egyik, sem a másik párt mellett nem tartok, de ha ez egyetlent megtekintjük, ugy látni fogjuk, hogy ezen iparágot a legegyszerübbtől kezdve egész a művészet legnagyobb tökélyeig a magyar ipar fejtette ki.

Rózsa Lajos Budapestről saját gyára vegyészeti terményeit kis üvegfiókokban izléssel állitá össze.

Már messziről feltünik egy érdemjelekkel feldiszitett papir- és irószer kirakat, melynek tulajdonosa nem más, mint a szorgalma-, munkássága által általános elismerésben részesült *Posner K. Lajos.*

Es ama trachyt-gyüjtemény, mely természetes rendszer szerint osztályozva és izléssel összerakva egyike a figyelemgerjesztőknek, mindenki előtt elárulja az avatott szaktudóst, *dr. Szabó József* egyetemi tanárt.

Szép versenyt látunk a karton-festő ipar szemléleténél, hol különösen hárman igyekeznek egymást felülmulni, de mindhárom kiállitása oly meglepő, hogyha a három közül csak egyet akarnánk kitüntetni, éremmel megajándékozni: könnyen *Páris* helyzetébe juthatnánk. E három: a budai „Goldberger"-féle festőgyár-, az „Első budai kartonfestőgyári részvénytársulat"- és *Felmayer István* székesfejérvári festőgyáros kiállitása.

A czukrászat remekét meg *Kugler Henrik* budapesti czukrász mutatta be, ki valódi műizléssel készitett egy kis pavillont czukorból, feldiszitve különféle szinü és alaku czukorsüteményekkel.

A selyem, bársony s caschmir női öltözetek, shawlok és paletok *Alter* és *Kiss* pesti divatáru-kereskedők izléséről tanuskodnak.

Kitünő s valóban mesteri mű Budapest azon térképe, mely a legkülönbfélébb szinü gyufákból ugy van összeállitva, hogy himzésnek

fáradozás nélkül ugyszólván ölébe, — nem! hanem az emberiség felismerte szükségét annak, hogy alkosson.

Ezen felismerés nálunk is kivántatik, ha magunknak a mivelt nemzeték sorában helyet akarunk biztositani; mert ha ezt fel nem ismerjük, akkor nincs kizárva annak lehetősége, hogy az idő áramlata az örök természeti törvény szerint fölöttünk napirendre tér át.

A hitelügy kamarai kerületünkben ferde ösvényre jutott. Jelen jelentésünk bevezetésében az engedélyezési ügy szédületes volta iránt nyilatkoztunk, és hogy ismétlésekbe ne essünk, itt csak egyszerűen constatálni akarjuk, hogy tudtunkkal kamarai kerületünkben van 16 bankintézet, melyek közül 6 Sopronra esik, 24 takarékpénztár és 26 ugynevezett segély- vagy hitelegylet.

Rendes viszonyok közt ezen számok fejlett forgalomnak és előhozott jóllétnek örvendetes jeléül vétethetnének; de ez tényleg nincs igy, mivel számos hitelintézet létezését nem az érzett szükségnek, hanem az uralgó állapitási szédelgésnek köszöni eredetit; és mert sok közülök, mert lételük nem alapszik szükségen, ismét eltünni fognak, de majd csak akkor, ha ezerek általuk károsittattak.

A hitelintézetek engedélyezését jellemző körülményt kell még különleg felemlitenünk, mert véleményünk szerint abban a közönséget sujtható veszély fekszik.

Csak ujabban felmerült szokás szerint a börze-ügyletekkel foglalkozó bankintézetek feljogosittatnak takarék-betéteket elfogadni miben a betevő közönséget fenyegető veszélyt látunk.

Felfogásunk szerint a betéti üzlet kizárólag a takarékpénztár és takarékegyletek számára lenne fenntartandó, melyeknek ügyköréből alapszabályaik szerint minden koczkáztatott üzlet kirekesztve van, és melyek részvénytőkéje s tartaléktőkéjével, valamint biztos tőkebetételeikkel a szükséges biztosíték nyujtatik, mi, tekintve a takarékbetétek természetét, megkivántatik.

Ezen biztositékot a bankintézetek, melyek speculationalis és tőzsdeügyletekkel foglalkoznak, ezen ügyletek változékonysága és a velük járó rendkivüli koczkázatnál fogva, nemcsak nem nyujthatják, hanem a betevők válságos időkben egyenest veszélyeztetnek, sőt megtakaritott pénzüket teljesen el is veszthetik. Minő következése lehet az ily katastrophának nem egyedül gazdászati, hanem politikai szempontból is az országra nézve, azt nem akarjuk közelebbről fejtegetni, mivel közelebbi megtekintés mellett amugy is minden gondolkozó ember szeme előtt lebeg.

Ez oknál fogva a bankintézetek részérei ily jog megadásának határozott ellenei vagyunk.

Daczára annak, hogy az iparügy terén az utóbbi években valóban nagy erőfeszités fejtetett ki, ugy mindamellett annak egyéb ága — a földhitel, majdnem teljesen figyelmen kivül hagyatott. Igaz, hogy a szédelgésnek s gazdagodási kórnak időszaka, mely a népességnek majdnem minden rétegét magával ragadta, ilyszerű szilárd gazdászati üzletre nézve nem volt kedvező, de reményleni akarjuk, hogy jövőben ezen nagyon elhanyagolt üzletágra több figyelem fog fordittatni.

Kivánatos és az ország iparos fejlődésére felette előnyös hatással lenne, ha a nagy pénzintézetek felismernék, miszerint jobb lenne, ha a helyett, hogy szédelgő üzletekben részesülnek és ehhez kötik mind intézetüknek, mind megbizóiknak létéiét, jövedelmező iparvállalatokra támaszkodnának. Bár volna ez már igy, akkor Magyarország jövője biztositva lenne.

Midőn a tisztelettel alulirt kamara 1872-diki főjelentését ezennel a nagymltsgu ministerium elé terjeszté, egyuttal annak kegyes figyelembe vételét kéri.

Kelt Sopronban, 1873-ik évi april havában.

Utóirat.

Mielőtt ezen alázatos jelentés sajtó alá bocsájtható volt, kiütött a rettentő mérvben pusztitó bécsi börze-válság. Igy tehát előbb mintsem gondolni lehetett, valósult az, mit az őrjöngős üzérkedésnek és alapitási dühnek következményéül jeleztünk. Sopron és kamarai kerületének több helye a legsajnosabb tapasztalatot tették, a legnagyobb veszteségeket szenvedték. Oly bankok, melyek feltétlen bizalomban részesültek és melyeknek 1872-ki mérlege széditő számokat mutat, azóta megbuktak, bukásukkal ezernyi szorgalmas kéznek megtakaritott pénzét megsemmisitvén és legjobb hírnek örvendő czégeket feneketlen mélységbe rántván. Az ennek folytán beállott nyomort nem akarjuk közelebbről leirni. Jelentésünk tehát közrebocsájtásának idejében sok tekintetben az események által tulhaladva lesz, mindamellett azt változatlanul a nagyméltóságu ministeriumhoz felterjeszteni véljük, miután az 1872-iki évre terjed és ennek viszonyait volt igyekvő tárgyalni.

Kelt Sopronban, 1873-ik évi május havában.

TÖPPLER KÁROLY,
elnök
SCHINDLER FERENCZ,
titkár.

Zalamegye virilisei 1873-ik évben.

(Folytatás.)

	ft.	kr.
Kozáry Farkas Zalabér	499.	40
Vizlendvay István Gelse	482.	26
Szép Sándor Csáktornya	481.	—
Vértesy Iván Keszthely	478.	90
Bezerédy Elek Bezeréd	478.	3
Ramazetter Vincze Sümegh	470.	61
Hanny Imre Balaton-Magyarod	461.	70
Zomber Ferencz Kanizsa	456.	25
Koller Ferencz Alsó-Páhok	454.	43
Barcza Sándor Cs.-Rendek	451.	82
Merkly Antal Szent-Mihály	449.	80
Hegedüs Károly Ságod	448.	93
Königmayer Károly apát Egerszeg	440.	42
Novák Károly lelkész Nedelicz	415.	42
Fábiánics Ignácz Misefa	415.	1
Blau Pál Kanizsa	406.	5
Tarányi Mihály Cs.-Rendek	404.	40
Láposi Márkus lelkész Perlak	398.	20
Berger Ignácz lelkész Szt-Györgyv.	396	—
Kreiner Imre Alsó-Fakos	393.	74
Lowinger Ignácz Kanizsa	387.	80
Horváth Lajos lelkész Csáktornya	384.	18
Sax Arnold M. Szerdahely	382.	28
Vasdényey Lajos P. Kozmadombja	378.	56
Horváth György Csáktornya	377.	12
Molnár István lelkész Szoboticza	373.	66
Engländer Lajos Kanizsa	372.	35
Gaal Endre Galsa s Hosztód	370.	27
Stern Farkas Pakod	369.	37
Gyömörey Vincze Sümegh	368.	6
Vagner Károly mérnök Kanizsa	367.	34
Leszner Henrik Kanizsa	364.	95
Dr. Takács János Sümegh	364.	88
Konkolyi Ambrus lelkész Tapolcza	363.	30
Pressburger Jakab Kanizsa	362.	28
Fogler József Szécsi-Szt-László	360.	59
Szabó Imre Al. Pusztakovecz	359.	78½
Orosz Pál Bonczodfold	355.	25½
Molnár György ügyvéd Egerszeg	354.	68
Báró Berg Güntler Dobrafold	353.	20
Tamás Ferencz Letenye	353.	4
Lasky Ferencz Keszthely	351.	26
Szélesy Dániel Szegvár	344.	7
Kovács Károly Zala-Egerszeg	339.	8
Wlassics Antal ügyvéd Kanizsa	337.	96
Dr. Grész János Zala-Egerszeg	328.	68
Forster György Csány	323.	7
Scherz Albert Kanizsa	320.	78
Bogyay Máté Sármellék	318.	80
Báró Guzich Alajos Kaszaháza	318.	32
Szerpák Sándor 2-ik hegykörület	317.	45
Köves Péter Felső-Eőrs	316.	13½
Vasdényey Antal Felső-Rajk	313.	88
Horváth Mór kamarás Szt-Mihály	313.	80
Sáska Imre Zala-Lövő	312.	68
Neumann Antal Hervátfa	309.	58½
Nunkovics János Gétye	308.	79
Lisziák Ferencz ügyvéd Perlak	305.	92
Fehér József lelkész Sümegh	304.	96
Martinkovics Károly ügyv. Kanizsa	303.	68
Skublics Zsigmond Zala-Egerszeg	301.	87
Grünhuth Fülöp Kanizsa	300.	84
Isoó Alajos ügyvéd Zala-Egerszeg	299.	74
Szadár Ferencz Csáktornya	299.	68
Löwinger Ignácz Kanizsa	299.	45
Lovák Károly gyógysz. Kanizsa.	296.	58
Ujváry Illés Kanizsa	293.	57
Haydon Mihály Rigyácz	291.	52
Botka László Ilahót	289.	55
Baán Kálmán Szabar	283.	—
Tibolt János bérlő Batyk	282.	93
Horváth László mérnök Lenti	274.	50
Smodics Elek M. Szerdahely	268.	65
Oszterhueber Agoston Gógánfa	265.	69
Csigány Károly ügyvéd K. Eőrs	260.	8
Babócsay János Kanizsa	259.	88
Saáry István Diszel	257.	75
Baán Ferencz Barabásszeg	257.	57
Kollárics Henrik bérlő P. Edorics	254.	39
Csigó Pál Gulács	253.	17
Ruzsics Károly ügyvéd Egerszeg	252.	44
Barcza Kristóf Cs. Rendek	251.	56
Handler István Zala-Egerszeg	250.	36
Györffy Dániel Köveskálla	247.	41
Gyömörey Gáspár Gógánfa	247.	29
Koch Mihály ügyvéd Kanizsa	245.	96
Petlanovics Mihály lelkész Csehi	245.	86
Dr. Krazsovecz Ignácz Csáktornya	243.	57
Filipatics Károly Letenye	243.	33
Miksics Gyula 2-ik hegykerület	243.	22

(Folyt. következik.)

Hírek.

— *Ő Felsége* huszonöt éves uralkodásának megünneplése czéljából a bécsi községtanács szeptember 30-án tartott ülésében a következő számos aláirással ellátott inditvány terjesztetett elő: December 2-án huszonöt éve lesz, hogy ő felsége a kormányra lépett. Austria fővárosa, mely a császár uralkodása alatt példátlan gyors fejlődéssel a modern nagy városok egyik legszebbikévé küzdötte föl magát, Bécs, melynek lakossága ezen uralkodónak köszöni az ő önállóságát, biztositó szervezetét, a benne az alkotmány legmagasabb védnökét, az iskola megszabaditóját és pártfogóját ismeri és tiszteli, a közeledő emléknap alkalmából nem fogja elmulasztani és el nem mulaszthatja kifejezést adhatni azon hüség és ragaszkodásnak, melyek által hatszáz év óta fölöldhatlan kötelék képződött városunk és az uralkodó család között. Alulirottak tehát polgártársaik lelkes hozzájárulásáról már előre biztositva érzik magukat, midőn a sürgős inditványt teszik: 1. A községtanács határozza el, hogy a császár ő felsége trónralépte huszonötödik évfordulója alkalmából ő felségének Bécs városa szerencsekivánata és hü ragaszkodása fejeztessék ki a város képviselő testülete által. — 2. Hogy ez miként történjék, az iránt a jövő közgyülésből kiküldendő kilencztagu bizottság lesz hivatva javaslatot terjeszteni elő. A közgyülés elfogadta az inditványt.

— *Kinevezések.* A kir. igazságügyminister a nagy-kanizsai kir. törvényszékhez aljegyzővé Lovák Edo dijas joggyakornokot, továbbá a keszthelyi kir. járásbirósághoz Kiss Károly dijjas gyakornokot s a letenyei k. járásbirósághoz Hajgató Lajos ugyanottani szolgabirói irnokot, irnokokká nevezte ki.

— *A képes regénytár* első füzete megjelent, kiadók a Deutsch testvérek. Ára 20 kr. Az első füzet Szentesi Rudolftól „Budapesti rejtelmek“ czimü érdekes regényt kezdé meg.

— *A szombathelyi* r. kath. felekezeti iskolánál felállitott uj tanitó-állomásra Glaser Gyula zala-egerszegi tanitó neveztetett ki.

— *Géresy Ilonka,* a kis-komáromi kir. postahivatal gyakornoka, a postai szakból a vizsgát okt. 5-én a kanizsai kir. postahivatalnál dicséretes sikerrel letette.

---

lehetne tártani, és a melyet *Leitner és Grünwald* budapesti gyufagyárosok készitettek.

Zsinór, gomb, paszomány és szőrfonál *Schön Jakab* gyárából- s a losonczi posztó- és gyapju-divatáru összehasonlitva a más állami hason czikkekkel, bizvást versenyezhetnek.

A pazarfényü selyem és bársony bevonatu butorzatok, melyeket nagy választékban a francziák mutattak fel, versenyző mesterre akadtak *Hoffman* budapesti kárpitosban.

A magyar só- és kőszén bányászat büszke hirdetői a salgótarjáni kőszénből készitett kis pavillon és a máramarosi sóból készült 5 öl magas oszlop, közepén czimerünkkel.

A tizedes mérlegeknek — mondhatni — páratlan raktárát *Schuk N. és társa* (Budapestről) állitották ki.

A vasöntődék tulajdonosai közül legszebb példányt állitott ki *Ostl Antal* a fővárosból, mely nem egyéb, mint egy 4 emeletes házhoz való lépcsőzet, márványkő lépcsőkkel és vas állványokon.

Az óraművészet legszebb remekét *Králik Sámuel* pesti óragyárnok állitá ki, ki a londoni és párisi kiállitásokon is kitüntetésben részesült. A jelen bécsi világtárlaton több nagy művön kivül, melyek között néhány astronomikus óra van — 17 négyszögü üvegtokot állitott ki. Ezek mindenike egy-egy óraművet tartalmaz és oly gyüjteményt képeznek, mely az óraművészet elméletét és fokozatos fejlődését mutatja, és a melyről azt mondják, hogy: „inkább a művészetet, mint a kézművet képviseli“, — a melyet a svajci biztos megakart venni a svajci óraműves iskola számára. Ez iparág kiállitásánál még általános elismerésben részesült *Braunewetter* szegedi óraműves, kinek kiállitott tárgyairól a német lapok is dicsérőleg szólottak.

Gyönyörü plasztikai tervet készitett a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság, mely az épitendő kikötőt tárja fel.

Felkell itt emlitenem még egy igénytelen, de reám nézve nagyfontosságu tárgyat, mely szerényen huzódik meg egy sarokban. Öt hosszu év szép s keserü emlékei kötnek ama helyhez, honnan az felküldetett; öt éven át ettem kenyerét (czipó) azon gazdaságnak, melynek épületein azon tárgy mint czimer — diszeleg; öt évig élvezém a deáki élet gyönyöreit; öt éven át hirdeték tanáraim alapitó tulajdonosának, a protestantismus előharczosának-, fáradhatlan bajnokának-, erdély aranykora létesitőjének-, a feledhetlen emlékü *Bethlen Gábor* fejedelemnek dicső tetteit! Mondjam-e, hogy e tárgy nem lehet más, mint az erdélyi nagyenyedi ev. ref. főiskola czimere, mely meglepő szép himzés és két hattyut ábrázol, melyek szemben állanak egymással és nyakuk nyillal vannak keresztül lőve. E czimer eredetéről azt mondják, hogy egy alkalommal, midőn az emlitett fejedelem sétálni ment, egy tóban két hattyut pillantott meg, melyek mint két galamb, egymást csókolták. Nyilat vesz elő és lövése olyannyira sikerült, hogy a két madarat nyakukon át összefüzte.

E szerencsés véletlennek annyira megörült, hogy azonnal czimerül fogadta, s maig is ama nagy alapitvány, mely emlékezetét nemzedékről nemzedékre adja át, kapuján és hivatalos pecsétjein őrzi.

Költőink régen-régen zengedeztek már hazánk nevezetességeiről, de a mi hirünket legmesszebb elvitte, a miről annyi századon énekeltek nem más, mint: „a jó bor és szép leány.“ Az első a „Kost-Halle“ ban szép tért foglal el és igyekezik hirnevének megfelelni; a másodikat *Schrecker* pesti fényképész mutatá be gyönyörüen rendezett szekrénykében, melyek — nem mondunk sokat akkor, ha igy vélekedünk: ritkitják párjukat. Nemcsak fényképészetünk előhaladását, a művészet tökéletesedését, hanem 25 gyönyörü arczot mutat be a világnak, mely kis hölgykoszoruról elismerőleg nyilatkozik a külföld. Többek között e csokorban látjuk a két *Fáth* bárónőt, kik — mint tudjuk — különös előszeretettel viseltetnek a balaton-füredi „Szeretetház“ iránt, s a fürdői idény alatt igen sokszor személyes látogatásokat tesznek s részt vesznek a kicsinyek ártatlan örömeiben.

Igen hosszura nyulnék barangolásunk, ha minden nevezetességet osztályunkban elő akarnánk sorolni. Mi tudjuk, hogy mindazon olvasói e lapoknak, kik a kiállitást nem láthatták, különös érdeklődéssel viseltetnek megtudni: valjon feltünést okoztunk-e a világ előtt? sőt még szeretnék tudni azon iparosaink neveit is, kik igyekezetük és szorgalmok által nemcsak önmaguknak, de iparunknak is hirnevet szereztek? mi a jelen század uralkodó eszméje szerint a legszebb tett, a legnemesebb áldozat, mit egy honpolgár hazája iránti határtalan szeretetének jeléül felmutathat.

Az első kérdésre legyen elég azon felelet, hogy Bécsben is büszkék lehettünk nemzetünkre és hazánkra! — A második kérdés sokkal terjedelmesebb feleletet tételez fel, semhogy megfejtését e lapok szük kerete megengedné.

A magyar ipar hazai szükségleteit igyekezik fedezni egyfelől saját ipara által, másfelől egyet mást eltanul az angoltól, francziától, némettől s más egyéb nemzetektől azért, hogy ez elsajátitott iparos ismeretek által őstermeléseit képes legyen akként elkésziteni, hogy azok világkereskedelmi kiviteli áruként szerepelhessenek.

A magyar kiállitás arról tanuskodik, hogy az őstermelés hazánkban hogyan áll, s miként tudjuk azokat az iparos szorgalom által tökéletesbiteni és értékesiteni? — továbbá micsoda iparágakat sajátitottunk el és hogyan tudjuk azokat kicsinyben és nagyban kezelni? — végre hogy iparunk a képzettség melyik fokán áll?

Ezen körülményekhez képest tehát a magyar kiállitás legfőképen ország- s népismertetési jelentőséggel bir, és mint ilyen a gazdasági s házi ipart, — a népnevelés fejlesztésére szolgáló s a tényleg meglevő eszközöket, — a honvédelmi szerelvényeket stb. tanulságosan ismertetőleg állitja a magyar művelődés viszonyait s állapotait észlelni igyekező látogatók elé.

Első helyen áll minden tekintetben a közoktatási munkák és felszerelvények gyüjteménye, miért is első kitüntetésben részesültünk; továbbá az épitészeti s mérnöki dolgozatok; a sebészeti, tudományos, vegytani, nyomdászati, fa, üveg, edény, butorzati s ruházati iparczikkek tömegességük, szépségük és jóságuk tekintetében.

Feltünhetett olvasóinknak az, hogy a tanügyről általában sehol sem tettünk emlitést.

(Folyt. következik.)

— *A hirlapokban* gyakran olvasunk hálmi iparlovagokról: hogy ezek mellett a markotányosnők se hiányozzanak: mi is bemutatunk egy lovagnőt. Mezei József Sarkad községi lakos mult hó 19-én a nagy-kanizsai vásárra jött. Buzája eladása után 11 óra tájban a buza piaczon egy polgári öltönyben levő, közép termetü, sovány, barna képü nő szólitá meg őt lassu hangon, hogy neki valami jót mondana. Mezei kérdést intézett hozzá. A nő előmutat egy „Victoria Regina" köriratu s képü, másik felén kétfejü sassal ellátott s aranynak nevezett penzt, s felemliti, hogy ő ilyet 15 darabot talált, de nem meri azt beváltás végett senkihez vinni, mert tartól fél, hogy nem fogják elhinni és tolvajsággal vádolandják. Kinálta velök Mezeit s mondá, hogy a 15 darabot 20 frtért átadja neki, jóllehet darabja 9 frtot ér. Mezei sokalván a kért összeget, csak 6 frt 74 krt igért, mire a nő ezen szavakkal: „legyen szerencsés vele!" átnyujtá a 15 darab aranyat. Nem lett volna rosz gscheft, hanem szerencsétlenségére felvilágositották, hogy a pénzdarabok hamisak. Azonnal jelentést tett és a nő köröztetése elrendeltetett.

— *Csillagh László,* ministeri tanácsos a Zala-Egerszeg kerületi országgyülési képviselő hosszabb időre az állami tegyintézetek vizsgálatára távozott a fővárosból.

— *Lasztonyán* községben közelebb a villám lecsapott és a nagy eső daczára két épületet elhamvasztott. Emberélet nem esett áldozatul, csupán egy asszony lőn könnyen megsebesitve.

— *Liszt Ferencz* jubileuma alkalmával készitendő arany babérkoszoru költségeinek fedezéséhez szerkesztőségünknél ujabban begyült: Inkey-Bittó Ágnes és Bittó Aranka ő nagyságaiktól 5—5 frt, Mihály J. Endre kir. távirdatiszt urtól 1 frt. Összesen 11 frt. Fogadják világhirü hazánkfia iránti lángérzelmök figyelmes tanusitásáért hazafias köszönetünket! Az előbbi számunkban jelzett gyüjtéssel (összesen 16 forintot) postailag illető helyre elküldöttük.

— *Ardayné* asszony benső hálás köszönetét jelenti általunk a nagy-kanizsai nemes érzésü közönségnek, hogy sulyos betegségében oly meleg részvétet tanusitottak irányában.

— *Öngyilkosság.* Pichler Imre, 32 éves rom. kath. vallásu, f. hó 7-én éjjel Bachrach Gyula Csengery-utczában levő deszkakereskedésre használt kertjében egy körtefára magát felakasztá. Hosszabb idő óta betegeskedett, s e betegeskedés szülte elszántság vezeté őt a gyászos tett véghezvitelére.

— *A nagy-kanizsai dalárda* f. hó 7-én tartotta meg tánczczal egybekötött dalestélyét. Az estélyről, miután benne részt nem vevénk, nittsem tudunk. Annyit azonban a rendezőségtől bátrak vagyunk megkérdezni, valjon minő jellegü volt ez estély? Csupán tagok számára rendeztetett-e, avagy a nagy-kanizsai közönség is igényt tarthatott reá? Bármelyik eset álljon, tapintatlanságát árulá el a rendezőség akkor, midőn sem a lapban — mely eddig soha sem tagadta meg a dalárda hirdetéseinek közzétevését — nem hozatott nyilvánosságra, sem falragaszok nem hirdeték az estély tartását. Lehet, hogy meghivókat küldének szét, teljesen zártkörüvé akarván azt alakitani, de akkor is lehettek volna oly méltányosak, hogy a tagokat mind meghivták volna, mert voltak tagok, kik meghivót nem kaptak, másrészt olyakat, kik állásuknál fogva jogot tarthatnak a meghivásra, ne zártak volna ebből ki. — Valóban nem foghatjuk fel az ily eljárást. Ezzel csak azt eredményezik, hogy még a tagok száma kevesbedni fog, másrészt a közönség az ily figyelmetlenség folytán meghidegül és estélyeitől részvétét megtagadja. — Jó leend ezt megjegyezni, s máskor a rendezésben, főkép az estélyek nyilvánosságra hozatalában több tapintat és ügyességet kifejteni.

— *Szinészet.* Szombaton f. évi okt. 4-én Bokody ur szintársulatának első felléptéül adatott: „Gauthier Margit, a Camóliás hölgy" Dumas 5 felvonásos szinmüve. A czimszerepben Dancz Nina k. a. ugy játéka, mint izléses toilette-je által a közönség tetszését, mely többszöri kihivásban nyilvánult, megnyerte. Szabó Antal urat az apai szerepekben mindig szeretjük. Somogyi ur Armándja meglehetősen sikerült. — Vasárnap okt. 5-én a „Csikós" Szigligeti népszinmüve adatott. Szabó, Berényi és Kovács urak sokszoros tapsot arattak. A részeg asszonyok nem személyesittettek élethüen. — Hétfőn okt. 6-án: „Nő uralom és a papucs vitézek" pályanyertes vigjáték Szigligetitől. Dancz Nina k. a., Kovács és Bokody urak szép elismerésben részesültek. Az eddigi előadásokat legjobban azonban az üres padok jellemezték! — Tegnap adták: „A csehek Magyarországon, vagy a jó madarak" mire jövő számunkban térünk vissza. — Ma a „Czigány" népszinmü. Kikell jelentenünk, hogy egyelőre ismeretlen játékosainkról itéletet nem hozhatunk, lesz még időnk reá.

— *Vásár.* Nagy-Kanizsa város és Lepsény községben október hó 13-án tartandó országos vásár — az ezen időre eső izraelita ünnepek miatt — ez esetre kivételesen — október hó 15-ikére halasztatott.

— *Rizoly Antal,* tánczatanitó ur csekély jelentkezés miatt nem nyit Nagy-Kanizsán tánczaiskolát. Innen Szombathelyre távozott.

— *Rövid hirek.* Majláth György országbiró hanya, Adél, Pallavicini őrgróffal kelt össze. — Debreczenben részegség, csavargás miatt a mult hóban 65 egyént tartóztatott le a rendőrség. — Raczkeviből egy 1450—1500 közt készült mise-öltönyt vitt fel közelebbről Prunyi esperes Bécsbe. — Bazaine franczia tbnagy ügye az első katonai hadosztály első haditörvény székéhez utasittatott. — A mostan élő államférfiak között Russel lord legidősebb, mert 60 éve, hogy a parlamentben van. — A franczia monarchiat valószinüleg nemsokára kifogják kiáltani. — Magyar népénekes társulatot szerződtet a szt-pétervári Orpheum igazgatója. — Ő Felsége a „Kárpát-Egylet"-nek 100 frt és Rudolf kirg 50 frtot ajándekozott. — Izso Miklós Petőfi és Beethowen mellszobrain dolgozik. — A német alföldi királyné Bécsbe érkezett. — Vilmos császár f. hó 16-án érkezik ugyanoda. — A világkiállitást látogatok száma megnyitástól szept. végéig 6.563,142. — Október 6-án mult 24 éve az aradi vértanuk kivégeztetésének. — Ő Felsége az egyesült főváros czimerét jóváhagyta. — Az őszi lóversenyek Budapesten okt. 17-én kezdetnek meg. — Viktor Emánuel Vilmos császárnak elküldé életnagyságu képét. — Liszt Ferencz Rómába utazik. — New-Yorkban a pénzügy helyzete javul. — Vasárnap óta a fővárosban egy kolera eset sem fordult elő. — A határszéli rablók üldözésére szükséges intézkedések megtétettek. — Kutor horvátországi képviselő igy végezte beszédét: „Éljen Magyarország!" — Visegradnál egy leguruló kő két jegyeat agyonütött. — A „Pozsonyvidéki Lapok" hetenkint ugyanazon árért kétszer jelenik meg. — A bécsi ballon captif véglegesen megbukott. — A „Győri Figyelő" szérkesztését Dr. Pisztory Mór vette át. — Jókai „Jövő század regények" első része az „Ő.ök harcz" 5 kötetben megjelent. — Párisban 1779-ben 1200 lámpa égett az utczákon, ma 36,573 gáz-lámpája van.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Minden honpolgárnak kötelessége a társadalom érdekében a nyilvánosság terén is fölszólalni oly visszaélések megszüntetésére, melyek leginkább erkölcsileg orvosolhatók.

Egy szomoritó esetet kell ezuttal a nyilvánosság elé hoznom, melynek bebizonyitására száz tanura hivatkozhatom.

Horváth József szt-adorjáni közbecsülésben álló polgár hideg lázban szenvedvén, magát orvosoltatni Mihálovits István pákai sebészhez fordult, ki oly erős saját készitményü hánytatót szolgáltatott ki neki, hogy a gyógyszer bevétele után azonnal vérhányásba esett és még ugyan azon nap meghalt."

Szükségesnek látom figyelmeztetni azon vidék közönségét, hogy ezen orvosi hivatásban kontárkodó egyén orvosi segélyével óvakodva éljen; azonkivül megyénkköztisztelelü főorvosát is bátorkodom figyelmeztetni, miszerint az ügyet közelebbről megvilágitván sziveskedjék oda müködni, hogy a hét tagu és támaszától megfosztott családnak elégtétel szolgáltassék.

K.

Pötréte, szept. 18. 1873.**)

Különösen tisztelt Szerkesztő ur!

A kudarczczal, melyet a pacsai járás tek. szolgabirája a felettem hozott statarialis itéletének végrehajthátlansága miatt vallott meg nem elégedve, a „Zala-Somogyi Közlöny" ez évi 71. számában ki áll a nagy közönség elé, hogy annak „nagy épülésére" csekély személyemet több féle rágalmak között a büntetésre méltó vétkesség nehéz vádjával megbélyegezze.

Tudva azt, hogy mint néptanitó becsületemért, jó hiremért lelkiismeretemen kivül felelős vagyok nemcsak törvényes elöljáróimnak, hanem erkölcsileg a nagy közönségnek is s különösen pályatársaimnak, kik kétség kivül nagy botránykozással sőt arcapirulással olvashatták a fenn tisztelt szolgabiró ur közleményét: „teljes bizalommal kérem a mélyen tisztelt szerkesztő urat, hogy jelen soraimnak a való kideritése végett becses lapjában helyet adni sziveskedjék."

A megérthetés kedvéért elölről kell kezdenem.

Történt tehát 1873. évi aug. 15-én, hogy a pacsai járás tek. Szolgabirája megjelent, a többi között, a pötrétei iskolában is, mivel azt szerinte nem eléggé tisztának találta, alulirt tanitóra 10 frt. büntetést diktált mi ellen azonban azon kijelentéssel szólaltam fel, hogy a tanterem ki volt seperve, egyébiránt tisztogatása nem is engem illet, hanem azt itt is, mint közönségesen más falusi iskolában, a leánytanonczok végzik és pedig csak ugy, ahogy tudják. — Lázas ingerültségbe jött erre a szolgabiró ur, s szemembe hányva, hogy kötelességemet nem értem, rögtön elitélt 24 órai börtön büntetésre azon meghagyással, hogy e büntetés kiállása végett a pacsai börtönőrnél önkényt jelentkezzem, különben pandur által fog bekisértetni.

Megvallom, e meghagyásnak nem engedelmeskedtem, nem tudtam elhinni, hogy nálunk statarium van, noha ily módon már többekkel elbánt a szolgabiró ur, többek közt, — hogy mendemondának ne tartassam, — megemlitem a f. rajki és pötrétei község biráit, kiket 1871-ik XVIII. t. cz. 94. § a teljes mellőzésével lecsapott és több napi börtönre itélt sat. — Ily formán a fentirt történtek után 9-ik napra nálam is megjelent egy foglár azon kijelentéssel, hogy feladata a tanitót börtönbe kisérni. Már kisért is Pacsáig, be is zárt volna .... hanem hát horribile dictu! megszöktem. Megszöktem tisztelt nagy közönség, de nem a törvény — hanem Haynau — akarom mondani a szgabiró ur önkénye elől a törvényhez, nem kegyelmet kérni, hanem igazságot, mit a zala-egerszegi tek. alispáni hivatal fellebbezésemet elfogadván, azonnal megis adott „halt"-ot kiáltván a tek. szolgabiró ur felébe, s igy amennyire ilyen szolgabiró járásában lehet .... félve, rettegve békességben élek.

Innen keltezik az én engedetlenségem, neveletlenségem, pláne vétkességem! hogyan mikép? azt én nem tudom, de maga sem a szolgabiró ur, ki a pacsai rendőr parancsnokhoz elfogatásom végett kiadott rendeletét irányábani tiszteletlenségemmel indokolja, a nagy közönség előtt pedig neveletlenséggel sat. vádol, de hogy ezt mivel tanusitottam, nem mondja. Talán szavaim hangsulyozása nem tetszett? — Lehet, a szokottnál erősb hangon mondtam ki a különben nem sértő szavakat, de ez csak természetes folyománya volt a t. szolgabiró ur fellépésének, mely sem a jó neveléssel, sem a birói helyes eljárással sehogy össze nem fér. — Először is ugy jött be iskolámba, mint ahogy az istálóba szokás, — feltett kalappal; másodszor kiabált ...., s ugy általán nélkülözte ama higgadtságot, mely minden birónak nélkülözhetlen kelléke.

Da ha mégis oly büntetésre méltó vétkesnek talál a t. szolgabiró ur, miért nem büntet meg tehát? Mert nem való mit közleményében mond, hogy mint vétkes tanitót „megbüntetni volt kénytelen", csak akart, de nem tudott!

Ezek után — azon megjegyzés mellett — hogy a történtek fonalát ugy a törvényszéknél, mint a megye közönségénél fűzni akarom, — nyugodtan bocsájtom a t. nagy közönség itélete alá annak eldöntését, melyik a büntetésre méltó vétkes? az a tanitó-é, kibe a szolgabiró ur belékőt, hogy megbüntethesse; vagy az a szbiró, ki meg nem bünteti azt, kit a „nagy közönség épülésére büntetésre méltó vétkes"-nek hireszteL?

SIMON JOZSEF,
pötrétei tanitó.

*) E rovatban közlöttekért csak a sajtóbiróság előtt vállal felelősséget a Szerk.

**) E közlemény postára adatott szept. 20-án és mi okt. 7-én kaptuk meg, ennélfogva a tanitóegyület nagygyülésében kifejlődött megrovás elenyészik. Szerk.

Történeti naptár.

Oktober 9. 1683. A párkányi fényes győzelem a törökök felett. — 1862. Bismark külügyi- s miniszterelnök lett.

" 10. 1812. Garay János, költő születésnapja. — 1848. A magyar kormány a Szegeden fogva volt 480 olaszt szabadon bocsátja. — 1849. Csányi László, magyar közlekedési minister kivégeztetett.

" 11. 1856. Guyon Richard halálozása Skutariban.

" 12. 1552. Az egri győzelem Dobó alatt. — 1848. Az osztrák császár bucsu manifestuma.

" 13. 1479. A kenyérmezői csata. — 1818. Henszlmann Imre — 1823. Lisznyay Kálmán született.

" 14. 1793. Lengyelország második felosztása. — 1848. Kossuth a képviselőházban előadja, hogy V. Ferdinand kilencz oldal felől rendelte az országot megtámadtatni.

" 15. 1598. Nagy-Kanizsa 44 napi ostrom után Ibrahim nagyvezir részéről Paradeiser György cs. vezér által a törököknek átadatók. — 1848. Bécs védelmi állapotba helyezése.

Papirszeletek.

— Az amerikai lókereskedőtől kérdé vevője, hogy nem félénk-e a ló, melyet tőle vásárolt? „Már hogy lenne félénk — viszonzá a kereskedő — hiszen a hosszu éjeket magányosan tölti istálójában."

— Egy beteg arról panaszkodott mogorva orvosának, hogy sem állni, sem ülni, sem feküdni — de még járni sem tud. „Akkor hát nem marad egyéb hátra — mond az orvos — mint hogy felakassza magát."

— Idei termésünknek megfelelő valami. X. helységben többen összeállottak s közerővel munkálták egy kukoricza földet. Midőn a termésnek munka-arány szerinti megosztására került a sor, az, ki legtöbbet dolgozott, a termésnek harmadrészét követelte, mire azt felelték hirtelen, hogy: hisz az egész termés sem tesz egy harmadrészt.

— Ugyan kedves férjem, szólt a multkor hosszám feleségem, kitől örökölhették gyermekeink e rosz szeszélyeket? Tőlem bizonyára.

— A világért sem kedvesem, viszonzám én; hiszen te, tieidből még egyetlen egyet sem veszitettél el.

Szerkesztői üzenet.

923. „Egy fővárosi nagyság" hagyjuk békében, ctalálltad sorsát.

924. „Vágyaim" helyes. Mielőbb jő.

925. K. Etel „Nyártóli bucsuja" szép érzelmet rul el, de közlésre nem vált be.

926. R. B. „Repülj anyámhoz" az előbbenit üzenjük önnek is.

927. Z. M. „Béraud Péter" közöltetni fog, mihelyt a lap tárczája megengedi.

928. R. Pest. A. G. L. ama bizonyos számát kérem.

929. V. L. Nemcsak a tudositást üdvözlöm, de most az igért czikkeket is várom.

Placzárak.

Nagy-Kanizsán, 1873. évi oktober hó 8-án Gabonaneműek: alsó austr. mérő szerint Buza 87—90 font 6.80 kr. 85—86 font 5.50 kr. 83—87 font 6.25 kr. Rozs 74—78 font 4.50 kr. Árpa serfőzésre 68—70 font 3.25 kr. Árpa etetésre 3.20 kr. Zab 1.70 kr. Repcze —.— kr. Lisztneműek: bécsi mázsa szerint. Liszt egdumabb 16 — kr. Zsemleliszt 13.— kr. Fehér kenyérliszt 11 — kr. Fekete kenyérliszt 8.50 kr. Dakadara 16 kr. Rizs 20.— kr. Hüvelyesek: alsó austr. mérő szerint: Borsó 8 — kr. Bab 5 — kr. Lencse 8.— kr. Köles —.— kr. Hajdina (pohánka) 4.50 kr. Kukoricza 4.60 kr. Burgonya .— kr. Hus: bécsi font szerint. — Marhahus 28 kr. — Disznóhus 32 kr. Juhhus — kr. Borjuhus 28 kr. Zsirféle: bécsi font szerint Disznózsir 50 kr. Marhazsir 60 kr. Szalonna 46 kr. Szappan 24 kr. Lámpaolaj 38 kr. Stearingyertya 65 kr. Faggyu-gyertya 32 kr. Bor: alsó austr. akó, 40 pint szerint Ó-bor 15 — kr. Ujbor 12.— kr. Sör: alsó-austr. söraké. 42 pint szerint Legmagasabb 7.— kr. Legalacsonyabb 6.— kr. Tüzifa: bécsi öl, 36 hüv. hosszu szerint. Bükkfa 14.— kr. Tölgyfa 10 — kr. Kőszén egy bécsi mázsa szerint 70 kr. Faszén egy mérő 70 kr. Bécsi mázsa szerint széna 1.30 kr. Szalma 1.— Napszám: egy férfi élelmezéssel —.— kr. élelmezés nélkül 1.— kr. Egy nő élelmezéssel —.— kr. élelmezés nélkül —.70 kr. Egy gyermek élelmezéssel —.— kr. élelmezés nélkül —.— kr.

Érték- és váltófolyam okt. 8.

5% metaliques 71.—; 5% nemz. kölcsön 73.60; 1860-ki álladalmi kölcsön 102.15 bankrészvények 927.—; hitelintézeti részvények 241. London 110.11; magyar földtehermentési kötvény 76.05; temesvári földtehermentési kötvény 75.—; erdélyi földtehermentési kötvény 76.—; horvátslavon földtehermentési kötvény 75.50; ezüst 106.50; cs. kir. arany 5.40— Napoleond'or 8.93.

Vasuti naponkinti menetrend:

Indul N.-Kanizsáról	Barcsra és Dombovárra	reggel	5 óra	18 percz		
"	"	délután	2 "	43 "		
"	Budára	reggel	6 "	18 "		
"	"	délután	1 "	48 "		
"	"	estve	10 "	43 "		
"	Bécsbe	reggel	5 "	48 "	*)	
"	"	délután	2 "	18 "		
"	"	estve	10 "	58 "		
"	Triesztbe	reggel	5 "	3 "		
"	"	délután	2 "	23 "		
"	"	estve	11 "	33 "		
Érk. Barcs- és Dombovárról	N.-Kanizsára	reggel	4 óra	19 percz.		
"	N.-Kanizsára	délután	1 "	51 "		
Budáról	"	reggel	4 "	48 "		
"	"	délután	1 "	46 "		
"	"	estve	5 "	20 "		
Bécsből	"	reggel	4 "	33 "		
"	"	délelőtt	10 "	27 "		
"	"	estve	10 "	18 "		
Triesztből	"	reggel	3 "	50 "		
"	"	délután	1 "	9 "		
"	"	estve	10 "	22 "		

*) Csak Szombathelyig. Itt 1 órai várakozás.

Felelős szerkesztő: **Báterfi Lajos.**

Nyilttér.

Idült vagy kezdetleges titkos betegségeket és tehetetlenséget

hasonszenvi gyógymód szerint gyógyit dr. Ernst L., Pesten, bálványutcza 6. sz. 2. em. 15. ajtó. Rendelési idő délután 2—6 óráig.

E betegségek gyakran, hogy azonnali eredmény éressék el — könnyelműen nagy adag jód vagy kénesővel kezeltetnek. Az igy gyógyultak azonban a legborzasztóbb utóbajoktól támadtatnak meg; annyira, hogy a könnyelmű gyógykezelés miatt késő vénségükig szenvednek. Ily veszélyek ellen menedéket nyujt a hasonszenvi gyógymód, mert nemcsak a legrégibb bajokat meggyógyitja, de hatása oly jótékony, hogy utóbajoktól félni nem lehet. Az életrend mellette oly egyszerü, hogy mindenkitől megtartható.

Levélileg is gyakorlatik rendelés.

HIRDETMÉNY.

Nagy- és Kis-Kanizsa városok közös képviseletének folyó évi szeptember hó 16-án hozott határozata szerint a belső piaczi

helypénzszedési jog

folyó évi october hó 20-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverés mellett három egymásután következő évre bérbe fog adatni. Miről a vállalkozni kivánókat azzal értesitem, hogy óvadékul 500 frt készpénz vagy árfolyam szerinti értékpapir tocadó le és a bérleti feltételek bármikor betekinthetők.

Nagy-Kanizsán, 1873. october 1-én. (1156—1)

Belus József s. k. polgármester.

Hotel Mihalek

PESTEN,

Alulirott jelenti a n. é. közönségnek, hogy az ő saját házát,

Servita-téren 7. sz. alatt

szállodává alakitotta át és legpompásabban berendezte.

Szoba ára: 1 frttól 3.50 krig.

MIHALEK F.,

szállodatulajdonos.

(1153—2)

TELJES VÉGELADÁS!

Nagyszerűen felszerelt legujabb

női ruhakelmék-, gyapotszövetek;

uri öltonyöknek valódi rumburgi és más kitünő gyolcsok, damaszt asztal-terítők és szalvéták, törülközők;

szines-, fejér ingek és nyakkendők;

női bundák, jelöltük, török zsálok, téli nagykendők és más kéznemüek sat. 25—30% gyári áron alul adatnak el.

Eisinger Henriknél
Nagy-Kanizsán.

(1154—2)

PORGES KAROLY igazgató

első, nyilvános felsőbb

kereskedelmi-tanintézete

Bécsben, Kollingasse 17. sz.

a Schottenring és a meghosszabbitott Wipplingerstrasse közelében az első általános osztrák-magyar hivatalnok-egylet uj házában.

(1145—4)

A tanintézet két részből áll:

a) kereskedelmi iskolából, b) a szaktanfolyamból.

Az oktatás okt. elején vesi kezdetét. A kereskedelmi iskola 3 évfolyamú.

A szaktanfolyamok egyes szaktárgyakra vonatkozólag tartatnak, milyenek könyvvitel, kereskedelmi számitás, levelezés és váltóismo. Itt a tanfolyam nappali és estéli. Már három éve, hogy a kereskedelmi vaspálya- és távirdaszolgálati tanfolyamra is előadások rendeztetnek olyanok számára, kik a vaspályaknál óhajtnak alkalmazást nyerni: A tanári testület az északi vaspálya érdemes hivatalnokaiból áll, végül van egy külön tanfolyam a biztositásokra nézve.

A beiratások szeptember 26-ától kezdődnek.

Programmok ingyen kaphatók az intézet helyiségében és Beck egyetemi könyvkereskedésében Rothethurmstrasse, 15. sz.

A kereskedelmi iskolát végzettek feljogositvák az egy évi önkéntesség élvezetére, anélkül, hogy vizsgát kénytelenittetnének kiállani.

Tanulók számára.

A közelgő iskola-idényre ajánlom bámulatos legolcsóbb árakon és a legnagyobb választékban a következő iskolai szereket, u. m.:

Rajzeszközök, iró- és rajz-tárczák, rajzpapirok, rajztáblák, rajzvonalzók, rajz- és szines irónok, toll- és vakaró-kések, könyvtáskák, téntatartók, festékládák, számolótáblák stb. stb. s egyéb szükséges iskolai eszközöket. (1146—3)

Ajánlom továbbá dúsan berendezett irodafelszerelési eszközeimet, u. m. iróeszközök, levélpapir és levélboritékaimat, czéggel, nyomva vagy szines monogrammal, irodai és boriték-papirjaimat, üzleti könyveimet stb. stb. szintén bámulatos legjutányosabb árakon.

KANITZ C.

PEST,
Dorottya-utcza 12. szám.

JELENTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönséget még tudomásul venni, hogy az idei szokásomhoz képest a kosárnak miszerint a [illegible] szokásomhoz képest a kosárnak zott eredeti Merkai E. [illegible] és fő-pipek raktárát egyedül

KLEIN LIPÓT

urnál van Keszthely on és hogy sorbi mésai Keszthelyen directe összeköttetés ben van vagyunk.

The Hewlett & Sachine C., New-York.
Sel. ur E. igazgató Bécsben.

(1149—3)

A magas nemében egész Europában a szaggatóh tűb alatt rendjének a 12 évszaszt kitüntetett

FOGL E.-féle

első cs. kir. udvari fehérmiűek gyára

Bécsben.

Raktár: 25 Marienhilf. Hauptstrasse 25.

[illegible]

LEVÉLBELI RENDELÉSEK [illegible]

H. FOGL, Wien, k. k. Hofliefrant,
Marienhilferstrasse 25.

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1873. october 10-én. 82-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . 2 „
Egy szám 10 kr.

Hirdetések jutányosan.
NYILTTERREN
soronkint 10 krért vétetnek fel.

Zala-Somogyi Közlöny

Nagy-Kanizsa város helyhatóságának, nemkülönben
a „zalamegyei gazdasagi egyesület", a „n.-kanizsai keresked. s iparbank" ugy a „Zala-Somogy" gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökon, megjelenő vegyes tartalmu lap.

A lap szellemi részét illető közlemenyek a szerkesztőhöz, — anyagi részét illető közleményeck pedig a kiadóhoz bérmentve intésenök:
NAGY-KANIZSA
Wisselburg-ház.

Lapunk jelen száma a nagy-kanizsai országos vásárnak megtartása miatt rendkivüli időben, vasárnap helyett pénteken adatik ki, hogy a tisztelt olvasó közönségnek kellő időben biztos tudomására hozzuk, miszerint az előbbi számban hibásan jelzett 15-ke helyett a NAGY-KANIZSAI ORSZÁGOS VÁSÁR

hétfőn, október 13-án

MEGTARTATIK.

A magyar ipar életkérdése.

Talán volt idő, midőn botránkozással fogadták az előrelátó honfiunak ama meggyőződését, hogy a magyar ipar épen abban találja hátramaradásának legfőbb okát, mert a magyar nemzetből nem lehet kiirtani azt a megcsontosodott képzelődést, amely minden egyes tagjában azonnal nyilatkozik, mihelyt egy kissé lőlebb emelkedett mint társai.

Hogy mit képzel magáról olyankor amaz egyes, azt csak ő tudja. Annyi azonban mégis határozottan tudva van mindnyájunk előtt, hogy ama képzelődést a rangkór idézi elő.

És igy a rangkór az, mely a magyar ipart földhöz sujtja. S nagyon sajátszerű, hogy a magyar tarsadalmi élet ezt mindeddig nem vette észre, vagy legalább észrevenni nem akarta.

Egyes gyönyök fölfölütődnek a társadalmi élet habjaiból is, melyek a nemzeti geniusz ama feucés kinövésére gyógyitó balzsamként akarnak hatni; azonban mélló fájdalommal kell tapasztalnunk, hogy általános elfogadásban, alkalmazásban nem részesülnek. Értem Gregus Ágost inditványát, mely a borszéki fürdőben általános tetszéssel fogadtatott.

A czimirtó szövetség, bármiként magyarázzuk használt vagy haszontalanságát, egyben mégis rendkivüli hatással lehetne a nemzeti közszellemre. S e hatás hogy nem haszontalan, hanem a legfelsőbb fokban haasnos, füleg az által bizonyitható be, ha tekintjük jelenlegi állását az iparnak hazánkban.

Kétségtelen ugyanis, hogy a magyar ipar nem fogad kebelébe magasabb müveltségre szert tett ifjakat. Helyesebben: nem lépnek a magyar iparos pályára oly magyar ifjak, kik ha egyszer felsőbb iskolákat latogattak, ez alapon oly pályát is választhatnak, melyen két-három év alatt a tekintetes megnevezéshez juthatnak, s van reményük, hogy egykoron még nagyságosaknak is czimeztethetnek.

És ez mind szép volna, ha csak ugy tekintenők a dolgot, mint a róka a képet, mely nem jött arra a gondolatra, hogy a kép tulsó oldalának mibenlétéről is szerezzen magának világos felfogást.

Addig ugyanis, mig csak egyoldalulag itéljük a dolgot: magunk is azt monajuk, hogy biz' azon kép felette csinos. De ha megforditjuk: azt tapasztaljuk, hogy túrói semmi sines, amiben kedvünket találnók, amit tetszésünket megnyerné.

Igy vagyunk egészen azzal is, ha helyeseljük a magasabb törekvéseket, de nem gondoljuk meg, hogy ha mindenütt s mindenkire, még a legalsóbb rendü tehetségekre nézve is ugyanazt itéljük, akkor azon társadalmi csatornák, melyekből a legéltetőbb elemek szivárognak a nemzet felvirágoztatására, teljesen parlagon fognak hagyatni, s ez által azon csatornák elvesztik majdnem egészen az éltető tápot magukból, mely a nemzet javát volna munkálandó. Parlagon hagyatván ugyanis a tér a nemzet által, elfoglalják más idegen nemzetek a működés terét, melyen nem azon nemzet javát tekintendik főczélnak, melynek kenyerét eszik, hanem egy másikét, tudnijllik azét, a melytől saját javukért elszakadtak. De nem csak ezt teszik, hanem — miut elég fényesen igazolja a mindennapi tapasztalás — erejőktől kitelhetőleg azon vannak, hogy magukat a kenyéradó nemzet fülé tolják. Fájdalmas tapasztalás ez, de utolsó izig igaz.

Egy szóval: igen sok a visszaélés, melylyel épen azért kell uyomról-nyomra találkoznunk, mert magunk vagyunk a hibásak, mert magunk nem bocsájtuk gyermekeinket a magyar ipar fejlesztésére, felvirágoztatására. Pedig meg lehetünk győződve, hogy a magyar ipar mindaddig nem lesz viszszaadva önmagának, mig teljes hitelt nem adunk annak, hogy a magyar halálos ellensége csak egy, s ez: a czimkór. Hogy miért? látták föntebb. És igy csak ugy a kellők, hogy a magyar ipar valósággal magyar legyen, s tiszta értelemben nemzeti iparrá váljék, s ez egy lényeges, habár csak kezdeményező kellék: a divatossá válni

TÁRCZA.

Vágyalm.

— Biranu. —

Ajánlva: *Gy. J.* barátomnak.

Mi volna szebb, mi volna bájosabb,
Erdők kháett, mint csendes hásiké;
Melynek falárói zöld indáival
Vidám örömmel csüng a fölfutó! . . . . . .
Körül a merre látni tud a szem,
Lombaétor zöldel, oly igényteleu. — —

Ha a koránynak harmat cseppjei
Gyémánt szemekkéut rájta ragnenek,
Bésongnék érte, hogy igen korán
Felhő homokba elsüttenek! — —
Reptünk ők verőfény szárnyakon
Remény szint hagyva a zöld lombokon. — —

A zöld lombok közt csermely partjain,
Hol a galamb búg csendes vallomást!
Örömmel zenguék hála énokel,
S szavam tőenő meg a mély hallgatást.
Nem is vadásznék sajosi élvekat;
Elétkeznék ott hosszu éveket. — —

A szongó mézbraj, hogyha súgva száll,
Kiedad virágnak csendes kelyhire,
Bésongnék, csakhogy édes cseppjeit
Rabló ragadja távol, messzire.
De a bésongás pillanatnyi, mert
A kis virág még vigan integet. — —

A természetnek bájoló ölén
A csatali vár bő forrása van; —
Hol volna ennél édesebb üröm:
Magányba élni csendes, gondtalan.
Dalokra gyúlni, hév dalokra fel,
S érzelmeinket hivan zengni el. — —

KÓVÁRY BÉLA.

Világtárlati körut.

— Behavangolva: *Bangyi.* —

(Folytatás.)

Oka onnan magyarázható meg, mert e lapok egyik munkatársa, ki ez ügygyel foglalkozik, irta le szakavatott tollával, röviden, de igen sokat jelentőlog. Azért mi feleslegesnek tartottuk ismételni. Egyet azonban mégis felkell emlitenom. Ezt is csak azon egyszerü okból teszem, mert tanügyi kiállitása nem felelt meg az alábbi adathoz kötött várakozásunknak. Ugyanis kik tanügyi állapotok tanulmányozásával foglalkoznak, jól tudják azt: hogy a közoktatás ügyo Szászországban van legtökéletesebben kikóporve. A szász királyságnak az 1872. october 1-én körülbelül 2.660,000 lakossága mellett 2143 nyilvános népiskolája volt (azok közt 118 közép és 27 felsőbb polgári iskola) 8357 osztálylyal, melyekben 429,679 gyermek nyert oktatást 4067 állandóan alkalmazott rendes tanitó (köztük 148 igazg.) 587 segedtanitó és 396 szaktanitó, összesen tehát 5060 tanitó, illetőleg tanitónő (66 rendes, 167 női közimunkra tanitónő.) részéről. Ezekhez járul még 124 magániskola 8267 tanuló és 711 tanitó a tanitónővel, kik közül azonban többen csak egyes órákban voltak elfoglalva. A nyilvános népiskolák fentartásához megkivántató pénzanyagot maguk az egyes községek teremtik elő, részint a gyermekek után fizetendő tandijből, részint pedig az iskola adóból, mely az egyetemes iskolaközség tagjainak földbirtoka s személye után szedetik be. Személyadót az egyházközség minden confirmált tagja fizet. Ezen bevételek az iskolapénztárba folynak be, honnét minden iskolai kiadás fedeztetik. Csak szegény isk. községek nyerhetnek az ország pénztárából ugy iskolaépitési költségeik, valamint tanitói fizetés pótlása fejében államsegélyt. Nyugdijat a tanitók és tanitónők, valamint a tanitók özvegyei és árvái egy, az állam által kezelt pénztárból nyernek. A tanitók által e végett évenkint befizetni szokott járulékok oly csekély összeget képviselnek, hogy az évről évre kiosztandó nyugdij összegeket az állampénztárból kell kiegésziteni.

Igy áll a tanügy Szászországban. Elég sajnos, hogy nálunk nemcsak áldozattételre nem sokat számithatunk — tisztelet a kivételeknek! — de sőt karhatalommal kell kényszeriteni a szülőket, hogy gyermekeiket iskolába járassák. Tanitóink, különösen a kisebb községbeliek oly nyomorult fizetésen tengődnek, hogy ha meg nem fogják a tanitás mellett a kanza, és kapa nyelét: könnyen felkapik az ináluk. És ami legtöbb, csekély fizetőüket is igen nehezen, a hatulom közbevetése mellett szedhetik be.

Ennek azonban előbb utóbb meg kell szünnie, mert a magas ministerium tanügyünket nemcsak mint „szerény óhajtást" vagy theoriát mutatta be s nyerte az első kitüntetést, hanem igyekszik ujabb rendszere által a módositásokat életbe is léptetni. Azok szerencsés kivitele által biztositva lesz hazánkban a tanügy annyiuyival is inkább, mert a nagy terjedelmü birtokok tulajdonosai is megértve a kor szózatát, nem késnek áldozatiakat kisebb-nagyobb mennyiségben a nevelés legszentebb oltárára letenni.

Jőjjön el országod népnevelés szent ügye! mert csak általad fogja és tudja megérteni a nemzet amaz ihletett ajkakról jött szó fontosságát: „a haza minden előtt!" — csak ugy fog beteljesedni a nagy látnoknak, a legnagyobb magyarnak jósiata: „Magyarország nem volt, hanem lesz!" . . . . . .

És most lépjünk ki az iparpalotából, a nézzünk körül a földmivelési és mezőgazdasági csarnokokban.

Megengedik t. olvasóink, ha itt igen röviden csakis saját kiállitásunkat szemléljük meg. —

Hogy terjedelmesen nem foglalkozunk velo, mentsen ki minket először jegyzeteinek hiányossága; másodszor érdeklődésünk nemzeti kiállitásunk iránt és harmadszor rövid ottlétünk.

Amint beléptünk, találkozunk *Albrecht* főherczeg ruppant gazdag és tanulságos kiállitásával, mely magában foglalja magyarországi gyárainak készitményeit, és a nyersterményeket, kópviselve van itt számtalan liszt, dara; sokféle bor, sör és még többféle liqueur, rozsolis, olaj, spiritus, ony. cuontlisz, valamint az összes gabnanemek, dohány stb. stb.

(Folyt. következik.)

kezdő czimirtó szövetség minél szélesebb körben terjesztése. Mert ha ennek közvetitése folytán kihal a nemzetből a sok excellentiás, eminencziás, nagyságos, méltóságos, tekintetes sat. megnevezés: ki fog halni velök együtt a nemzeti közszellem egyik legrútabb fattyuhajtása: a rang-, a czimkór. S akkor meglátjuk: ezrivel fog csődülni a magyar ifjuság a magyar iparos pályára, s egy huszad alatt vissza lesz adva a magyar ipar önmagának.

Azért éljen a czimirtó szövetség, s verjen Kanizsa lelkes lakói közt is oly erős gyökereket, hogy a rólok felnövő, s az egész világ megtekintésére méltó virágzó fát semmiféle vihar ki ne sodorja alapjából.

Ugy legyen!

SZERÉNYI ENDRE.

Zalamegye virilisei 1873-ik évben.

(Folytatás.)

	ft.	kr.
Binder Mihály Csáktornya	242.	38
Hencz József Kilmán	241.	12
Rosenberg Izráel Kanizsa	238.	73
Gróf Szápáry Géza F. Szt. Erzsébet	237.	30
Külley József Gógánfa	237.	5
Pálfy Elek Pölöskefő	236	96
Mayländer Lipót Söjtör	236.	79
Skublics Jenő Döbréte	235.	57
Kovács Rezső Gulács	235	36
Forintos Kálmán Süm. Mihályfa	234.	69
Gaál Bertalan Galsa	234.	41
Dobrin Boni Kanizsa	233.	56
Fürst Benedek Olá	233.	28
Farkas Dávid Egerszeg	233.	22
Veiszer János Kanizsa	233.	17
Hochsinger Leó Csáktornya	233.	58
Takács Alajos ügyvéd Sümegh	231.	60.
Eőry István Gulács	230.	96
Gabelics Imre Kanizsa.	227.	63

(Folyt. következik.)

Hirek.

— *Felhivjuk* t. olvasó közönségünket, hogy a nagy-kanizsai országos vásárnak október 13-án leendő megtartását minél szélesb körben erjeszteni sziveskedjenek, hogy az adás-vevés minél élénkebb legyen, s a cholera-járvány miatt be iltva volt vásárok elmaradása által okozott panaszok némi enyhülést nyerjenek.

— *A körülbelül* 70,000 tárgy közül, mely a bécsi közkiállításon lelállittatott, nem kevesebb mint 26,002 érem osztatott ki, mert oly nagy a kiosztott disz-oklevelek, haladási és jutalom-érmek, az elismerési oklevelek, valamint a jó izlésérti, művészet- és munkatárs-érmek száma. Ezen 26,002 kitüntetés feloszlik 421 disz-oklevélre, 3024 haladási éremre, 10,465 elismerési oklevélre, 8800 jutalom-éremre, 326 jó izlésérti éremre, 978 művészeti éremre és 1988 munkatárs éremre. Országokra felosztva, esik összesen Ausztriára 5991, Németországra 5066, Francziaországra 3142, Olaszországra 1908, Magyarországra 1604, Spanyolországra 1157, Angliára (gyarmataival együtt) 1156, Oroszországra 1018, Sveiczra 723, Belgiára 612, Svédországra 531, Törökországra 470, az amerikai Egyesült-államokra 441, Portugálra 431, Dániára 309, Németalföldre 284, Romániára 238, Japánra 217, Braziliára 202, Görögországra 183, Chinára 118, Egyptomra 75, a közép- és délamerikai köztársaságokra 44, Persiára 29, Marokkó-, Tunis- és Tripolisra 20, Madagascarra, Tahitira stb. 10, Monacora 9, a Sandwichs-szigetekre 8, Mexikóra, Siámra, Turkestanra 1—1 érem.

— *A „Nagy-Kanizsa* és vidéke hitelsegélyző-egylete" alapszabályai f. évi 15,158 sz. a. a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által a törvényes bemutatási záradékkal elláttattak.

— *Hymen.* Dr. Freund Zsigmond jogtudor, a nagy-kanizsai ügyvédi kar egyik tevékeny tagja Eisenstädter Paula kisasszonynyal Ó-Kanizsáról jegyet váltott.

— *Pályázat.* Vasvár m. város (Vasm.) róm. kath. tanodájához egy képezdevégzett segédtanitó kerestetik, ki az orgonázásban is kissé jártas. Évi fizetése 130 frt és élelmezés; ágynemű nem adatik. Az állomás azonnal elfoglalható. Megjegyzendő, mikép az illető egyén a sekrestyei és harangozási szolgálattól teljesen fel van mentve. Kelt Vasvárott, 1873. évi október 2-án. Pölöskey János, iskolaszéki elnök és hely. plebános.

— *Sümeghen* daczára annak, hogy orvosaink és a helyi hatóság mindent elkövetnek a járvány meggátlására, f. évi szept. 25-től egész október 9-ig megbetegedett 74, ezekből elhalt összesen 36, meggyógyult 38. Megyei főispán ur maga is megjelent a vész helyén, és az óvintézkedéseket a legnagyobb rendben lenni nyilvánitá. — Csab Rendeken addig egy lőn a cholera áldozatja.

Szerkesztői üzenet.

930. Gy. A. Kis-Komárom. A november 2-ki számban jő.

931. „Azt kérded . . ." folyékony ugyan, de számtalanszor megénekelt thema, közlése ha czélhoz kötött, csak közölhető; különben félre tesszük.

932. „Mint a . . ." közöljük.

933. Br. Zákány. A lap előfizetői között van ön, s a kiadó rend sen küldi a lapot. A hiányzó számokat ujolag megküldöttük.

934. M. J. Bellatinez. Az ottani olvasó-társulat a jelen negyedévre 2 frtot küldött, holott te már ugyanezen évnegyedre szept. 25-én megfizetted a 2 frtot, igy egyiket az 1874-ki első évnegyedre jegyeztük be.

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

Nyilttér.*)

Minden betegnek erő és egészség, gyógyszer és költség nélkül.

Revalesciére du Barry

Londonból.

Minden szenvedőnek egészség a zamatos du Barry Revalesciereje által, a mely gyógyszer használat nélkül következő betegségeket távolit el: gyomor-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyakhártya-, lélekzési-, hugyhólag és vesebajokat, mellbetegségeket, szédülést, nehéz lélekzetvételt, köhögést emészthetetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyengeséget, aranyeret, vizkórt, lázt, vértódulást, fülzsibongást, ájulást és hányást még a terhesség folyamatában is, bélhártyalobbot, mélakórt, sorványodást, csúzt, köszvényt, sápkort. — Kivonat 75,000 bizonyitványból gyógyitásokról, a melyek minden gyógyszerrel daczoltak.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

74,670. bizonyitvány.

Bécs, 1872. april hó 18-án.

Már 7 hava, hogy vigasztalhatlan állapotban voltam. Mell- és idegbajban szenvedtem, ugy, hogy naponkint fogytam szemlátomást és ennélfogva hosszabb ideig háborgatva voltam tanulmányozásomban. Hallottam az ön csodateljes Revalesciérejéről, igénybe vettem és biztosithatom önt, hogy az ön zamatos és tápláló Revalesciéreje használata által, tökéletesen egészségesnek és erősnek érzem magamat, ugy, hogy minden reszketés nélkül vezethetem a tollat. Kötelességemet vélem teljesiteni, minden szenvedőnek, ezen arányleg igen olcsó és izletes tápszert mint legjobb gyógyszert ajánlani, és maradok tisztelettel

Teschner Gábor,
a nyilvános felső keresk. intézet hallgatója.

73,668. bizonyitvány.

Mitrowitz, 1871. apr. 30-án

Köszönet a jeles Istennek, a melynek 3 havi használata következtében nővérem, a ki ideges főbajban és álmatlanságban szenvedett, a javulás utján van. Egyuttal tiszteletteljesen kérem önt, utánvétel utján 1 font közönséges Revalesciéret küldeni, használati utasitással együtt 8 hetes gyermekek számára.

Tisztelettel

Rostits G. Mikolas.

73,704. bizonyitvány.

Prilep, u. p. Holleschau (Morvaorsz.)
1871. május 7-én.

Miután az ön által küldött du Barry Revalesciérem már rég elfogyott, és gyomorgyengeségem és emészthetlenségem ellen jó gyógyszer, ennélfogva tisztelettel kérem önt, nekem 2 font Revalesciéret a valódiból utánvét utján küldeni, még pedig minél elébb

Teljes tisztelettel

Robaczek József, erdész.

Táplalóbb levén a husnál, 50-szeresen megkiméli a gyógyszer árát, felnőtteknél ugy, mint gyermekeknél.

Pléhszelencsékben ½ font 1 frt. 50 kr., 1 font 2 frt 50 kr., 2 font 4 frt 50 kr., 5 font 10 frt., 12 font 20 frt., 24 font 36 frt. Revalesciére piskoták szelencsékben 2 frt 50 és 4 frt 50 krral. Revalesciére Chocolatée táblákban 12 csészére 1 frt 50 kr., 24-re 2 frt 50 kr., 48-ra 4 frt 50 kr., poralakban 12 csészére 1 frt 50 kr., 24-re 2 frt 50 kr., 48-ra 4 frt 50 kr., 120-ra 10 frt., 288-ra 20 frt., 576-ra 36 frt.

Megrendelhető Barry du Barry & Comp által, Wien, **Wallfischgasse Nr. 8.**, *N.-Kanizsán Lovák Károly gyógyszertárában*; Aradon F. Tones és társánál; Debreczenben Mihálovits István gyógyszertárában a kigyóhoz; Kassán Wondraschek K.-nál; Marosvásárhelyett Fogarasi Dömötörnél; Pesten Török Józsefnél; Székes-Fehérvárott Dieballa Györgynél. Temesvártt Quiriny A. városi gyógyszerésznél; Verseczen Fischer Móricznál.

A bécsi czég minden vidékre küld postautalványra vagy utánvétre.

H I R D E T É S E K:

HIRDETMÉNY.

Nagy- és Kis-Kanizsa városok közös képviseletének folyó évi szeptember hó 16-án hozott határozata szerint a belső piaczi

helypénzszedési jog

folyó évi október hó 20-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverémellett három egymásután következő évre bérbe fog adatni. Miről a vállalkozni kivánókat azzal értesitem, hogy óvadékul 500 frt készpénz vagy árfolyam szerinti értékpapir teendő le és a bérleti feltételek bármikor betekinthetők.

Nagy-Kanizsán, 1873. október 1-én. (1156—2)

Belus József s. k. polgármester.

PORGES KÁROLY igazgató

első, nyilvános felsőbb

kereskedelmi-tanintézete

Bécsben, Kolinggasse 17. sz.

a Schottenring és a meghosszabbitott Wipplingerstrasse közelében az első átalános osztrák-magyar hivatalnok-egylet uj házában.

(1145—6)

A tanintézet két részből áll:

a) kereskedelmi iskolából, b) a szaktanfolyamból.

Az oktatás okt. elején veszi kezdetét. A keresk. iskola 3 évfolyamú.

A szaktanfolyamok egyes szaktárgyakra vonatkozólag tartatnak, milyenek könyvvitel, kereskedelmi számitás, levelezés és váltóisme. Itt a tanfolyam nappali és esteli. Már három éve, hogy a kereskedelmi vaspálya- és távirdaszolgálati tanfolyamra is előadások rendeztetnek olyanok számára, kik a vaspályáknál óhajtnak alkalmazást nyerni: A tanári testület az északi vaspálya érdemes hivatalnokaiból áll, végül van egy külön tanfolyam a biztositásokra nézve.

A beiratások szeptember 26-ától kezdődnek.

Programmok ingyen kaphatók az intézet helyiségében és **Beck egyetemi könyvkereskedésében Rothethurmstrasse. 15. sz.**

A kereskedelmi iskolát végzettek feljogositvák az egy évi önkéntesség élvezetére, anélkül, hogy vizsgát kénytelenittetnének kiállani.

VÉGELADÁS.

A legujabb és legjobb

női ruhakelméknek, bundák, paletotsknak,

ZEKÉKNEK, ZUBBONYOKNAK, LONGSHAWLOKNAK,

nagy-kendőknek, plaids'oknak minden évszakhoz szolgálók, továbbá: valódi *rumburgi, hollandi, creas, sléziai s házi vásznak, damast asztalruháknak, fehér és tarka csinvatoknak, ágykanavászoknak, nankinoknak, len zsebkendőknek, sifonoknak, parketoknak, függönyszöveteknek, abroszok és ágyteritőknek, butor kelméknek, gabona-zsáknak, ló-takaróknak* és még sok más e szakmába vágó áruknak gazdag választéka, a melyeket minden árak mellett végkép eladok.

Mindenkit saját érdekében kérem fel tiszteletteljesen, a jó alkalmat idejekorán felhasználni, minthogy áruimnak **rendkivüli olcsósága**, azon reményre jogosit, hogy meglehetős nagy raktáram kevés idő alatt eladatik.

WEISZMAYER M.-nél
az isr. község házában, a „Korona" szálloda átellenében Nagy-Kanizsán.

(1153—5)

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1873. október 16-án. 83-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . 8 frt.
fél évre . . . 4 „
negyed évre . . 2 „
Egy szám 10 kr.

Hirdetések jutányosan.
NYILTTÉRBEN
soronkint 10 krért vétetnek fel.

Zala-Somogyi Közlöny

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, — anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők.
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.

Nagy-Kanizsa város helyhatóságának, nemkülönben
a „zalamegyei gazdasági egyesület", a „n.-kanizsai keresked. s iparbank" ugy a „Zala-Somogy" gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön, megjelenő vegyes tartalmu lap.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„Zala-Somogyi Közl."

1873-ik évfolyam IV-ik évnegyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre **8** frt, félévre **4** frt, s évnegyedre **2** frt.

Felhivás

Zala-, Somogy- és Veszprémmegye közönségéhez.

Rég elismert igazság az: a mely nemzet multját nem becsüli, az jövőt nem érdemel.

Ez érdemben nekünk, magyaroknak senki a világon nem tehet szemrehányást. Viszontagságteljes multunk az, melyre mindig büszkék voltunk; nemzeti életünk minden kiválóbb mozzanata ahhoz fűződik; a legválságosabb körülmények között ez vigasztalt, ez táplalta és éltette reményünket egy bekövetkezendő jobblét iránt s nem engedett elcsüggedni akkor, mikor az egész világ elhagyott minket, mert nemzeti önérzetünket mindig ébren tartotta.

Ámde azon föld, melyet apáink kemény harczokkal vivtak ki maguknak s utódaiknak lakhelyül, azon talaj, melyben édeseink nyugszanak, még egy távolibb mult emlékeit is rejti magában, mely tehát örögségképen szállott reánk s a melyet nem tisztelni annyit tenne, mint művelődési haladásunkat arczul csapni.

Az emberiség művelődésének első kezdetei, a rómaiak világrenditő hatalmának maradványai azon ereklyék, melyek lábaink alatt a gondos anyaföld méhében aluszszák ezredéves álmaikat, ezek felkutatása, a tudomány, kivált a történelem javára való felhasználása, továbbá a szép s nemes izlés terjesztésére nemkülönben a szellemi látkör s tapasztalás tágitására szánt összegyüjtése s rendszeres kiállitása azon törekvés, mely minden czivilizált nemzettel kezet fogunk; ez azon törekvés, melyet mi is czélul tüztünk ki magunknak; ez az, mely bátorit minket arra, hogy Zala-, Somogy- s Veszprémmegye lelkes közönségének szives közreműködését kikérjük.

Kikérjük pedig ezt annál nagyobb bizalommal, minél nagyobb Vas-, Zala-, Somogy- és Veszprémmegye e tekintetben való érdekközössége.

E négy megye képezi Magyarhon nyugoti határterületének zömét, a hajdani Pannoniának jó részét.

Vasmegye volt az, mely a honi régészet művelésében e területen megtette a kezdeményező lépéseket. Régészeti egyletet alakitott, melynek ma közel 600 tagja van, régiségtárt állitott föl, mely most már alig másfél év óta, mintegy négyezer régészeti érdekü tárgyat őriz s nyujt a közszemléletnek. Az egylet tudományos kutatásai természetes lánczulatuknál fogva sokszor mélyen benyulnak, Zala-, Somogy- s Veszprémmegyébe; mert kivált a római korszak emlékeire nézve Pannonia hajdani fővárosa, Savaria, a mai Szombathely képezi a középpontot, a hova az e négy megye területén volt római közigazgatás, művelődés szálai összefutnak.

Es épen ezért, s mert Vasmegye szolgáltatja régészeti műkincsekben az oroszlánrészt, egy centralis nyugotmagyarországi museum Szombathelyen azon eszme, melyet már helyi régiségtárunk alakitásánál czélba vettünk.

Ezen eszme azonban csak ugy lesz valósitható, ha az emlitett megyék lelkes lakói támogatása s pártfogásában részesitik törekvésünket.

Tehetik pedig ezt ugy, ha vagy mint tagok lépnek egyletünkbe,*) mely eddigelé a vasmegyei régészeti egylet nevét viseli ugyan, a mely név azonban más megyebeli tagok tömeges belépésével, a közgyülés utján meg is változtatható leszen; vagy pedig ugy, ha régészeti érdekü tárgyakkal, mind a kő, mind a bronz, római s magyar korszakból gyarapitják a szombathelyi régiségtárt.

Igaz, hogy ebbeli törekvésünk s munkánk anyagi haszonnal épen nem kecsegtet. De a közmivelodés elomozditásában ezt keresni oly szükkeblüségre mutatna, a melyre magyar embert nem tartom, nem tarthatom képesnek.

S most azon édes reményben zárom be felhivásomat, hogy szavaim nem fognak elhangzani eredmény nélkül, s hogy Zala-, Somogy- és Veszprémmegye minden szép, nemes s jóért hevülni tudó közönsége közérdekü munkásságunkban nemcsak támogatni, hanem tettleg abban részt venni is fog.

LIPP VILMOS,
gymn. ny. r. tanár, a vasmegyei rég. egylet titkára.

*) Alapitó tag 25 frtot fizet egyszer mindenkorra, pártoló tag rendesen évenkint egy frtot 3 évi kötelezettséggel. Minden belépő uj tag az egylet 8 ívre terjedő nyomtatott évi Jelentését kapja.

A hazai gazdaközönséghez.

Hazai gazdálkodásunkat több év óta egymás után a legérzékenyebb csapasok erték; 1863-tól fogva a jelen esztendoig terjedo évtizedben, hol az aszaly tette tönkre az altöld egész termését, hol esős esztendök és a föld árja a legtermékenyebb vidékek több százezer holdját helyezték viz alá s tették haszonvehetlenné, majd a rozsda pusztitotta három év óta növekodő mértékbei. kenyér- és fókiviteli terményeinket s legközelebb az egerek milliói az ország egyes megyéiben minden mezei terményt felemésztettek ugy, hogy a lakosságnak kenyér- és vető-magban hiánya van, s viszont pénzen vett vető magját elvetni fél, mert ez is e pusztitó állatoknak esnék prédául. Ezen elemi csapásokhoz járul egy más, hazánkban majdnem állandóvá vált calamitás, a munkás kéz hiánya és a napszámnak ebből folyó drágasága — ugy annyira, hogy ezen viszontagságok összegének eredményeként ma minden pessimismus nélkül állithatjuk — hogy földmivelésünk, melynek hazánkban, mint kiválón földmivelő országban az ország erejét kellene képviselnie, mai állapotában határozottan az ország gyengeségének és erőtlenségének forrásává vált. A mostoha évek sulya alatt földmivelőnépünk egy része eladósodott állapotban teng, s tőle az adó folyton szükebben folyik be, ekként az adóhátralékok szaporodván, az állam folyton kölcsönökre szorul, s hova tovabb hitele csökkenni fog.

Önként merül fel a kérdés:

Lehet-e mezőgazdaságunk e mostoha állapotán segiteni? Jó részt, igen is.

Keveset tehetünk ugyan az időjárás okozta aszály, a föld árja, a rozsdának általános és nagymérvü fellépése ellen, — de igen is tehetünk, és pedig sokat oly irányban, hogy az elsorolt és majd kizárólag gabona termésünket fenyegető csapások kárttevő hatását kisebb térre szoritsuk, és erre az eszköz nem más, mint a gabonatermelés megszoritása, okszerü, nagyobbmérvü takarmánytermelésre alapitott földmivelés, és ennek segitségével minél kiterjedtebb állat-tenyésztés behozatala által.

Az állat-tenyésztés kiterjesztése legyen jövő gazdálkodásunk jelszava, egy oly gazdálkodásnak, mely az eddiginél több fáradságot, értelmiséget, körültekintést s részben tőkét is fog igényelni, de mely azon biztos alap mellett, melyet az állattenyésztést is felkaroló gazdálkodás nyujt, ugy a szellemi, mint az anyagi tőkének, habár némely esetben szerény, de mindig biztos kamatját fogja hozni.

TÁRCZA.

Pirul az ég . . . . . .

Pirul az ég szemérmetes orczája,
Szeretője — az éjszaka láttára; —
De bár pirul napszemét is lesütve,
Keblében egy túlvilági kéj üdve.

Ha amaz lu csókot kérve szaporán,
O huzódik, mint afféle szép leány;
De hiába, csóktól ég már ajaka,
A csók nyomán fényes csillag támada.

Szőke kis lány, menyországom, angyalom,
Lesz-e csókod az én hulló csillagom?
Esik-e rám, érlel-e orczámat?
Hullására meghal bennem a bánat.

KÁDÁR JENŐ.

Hála sorok

B. E urnő emlékkönyvébe.

(1873. aug. 4.)

Sajgó sebünk közé ha gyenge kéz
Gyógy-balzsamot irként vegyitni kész:
Hálás mosolyt mutat az ajk, a szem;
Mert arra készti benső érzelem . . . .
Egy néma bók, egy titkos pillanat,
Mi jótevőnkre díjul vissza hat —
Es míg szemünkből forró könny pereg
A sziv imáz: és áldva emleget.

MONOSTORI BÉLA.

Világtárlati körut.

— Bebarangolta: *Bangyi.* —

(Folytatás.)

Czukorgyáraink gyüjteményes kiállitása megerősit minket azon hitünkben, hogy ez iparág hazánkban oly tökélyre van emelve, mint bármely más országban, és hogy a hasonczikkekben a legelső helyek egyikét foglalja el a magyar czukor.

A liszt-kiállitásnál különös elismerést érdemelnek *Back B. és fiai* Szegedről. Ugyanonnan a zsir, szappan elkészitése körül sok figyelmet mutatnak fel *Kiss Márton, Lausovics* és *Stojkovics* urak, kiknek szekrényeik csinosan és izlésesen vannak berendezve.

A méhészet körül legtöbb figyelmet fejtett ki *Paulik Gábor* tolnamégyei plebános, kinek igen szép gyüjteménye a lépes- és csurgott méz többféle vázlataiban van képviselve, ugyszintén a viaszknak is számos faja.

A magyarországi összes dinnyefajok pontos átnézetéül *Girókuti P. Ferencz* Budapestről egész rajzmintát függesztett ki.

A magyar-óvári gazdasági tanintézet paszuly, kukoricza és hüvelyes paprikából meglepő csinnal és nagyságban készité el czimerünket.

Gyógyvizeink gyüjteménye, mely nemcsak szép száma és izléses összeállitása, de jósága által is magára vonta a külföld figyelmét, általános elismerésben részesült.

Hát még boraink?! . .

Régen megénekelték, hogy: „Bort megissza magyar ember!" . . . .

És ez igaz ma is, azzal a különbséggel, hogy most nemcsak megisszuk, hanem művelés által minél tökélyesebbé és páratlanná akarjuk tenni; mi, ha buzgóságunk ki nem hal, talán be is fog következni.

Első helyen *Ábeles Dávid* pesti borkereskedő czég borai gerjesztenek különös figyelmet. Van itt jó régi vörös bor és pedig: egri, ménesi, buda-sashegyi; fejér borokból: kőbányai, neszmélyi, somlyai, tokaji, badacsonyi és kitünő szomorodni. Továbbá gróf *Zichy Ferencz* diószegi borai s Palugyai több érseki pinczékből kiállitása, s még sokan, sokan, kiket itt felemliteni lehetetlen — borainknak a bécsi világtárlaton oly birt teremtettek s oly elismerésben részesiték, hogy több külföldi látogató, kik e téren tapasztalatokat gyüjteni jöttek: oda nyilatkoztak, miszerint boraink a rajnamellékiekkel gondosabb kezelés után versenyezhetnek.

A gondüző, unalom kergető, füstölő anyagot a m. kir. pénzügyministerium meglehetősen felszerelt *trafikjában* mutatta be a világnak. Van nekünk ugyan ebből a fajtából is igen szép iparunk, sőt — mint már fentebb emlitettük — a dohánytermelés mennyiségére az egész művelt világon második helyet foglalunk el, de azért mégsem dicsekedhetünk oly igen vele, mint azt egy alföldi testvérünk tevé, igy kiáltva fel:

„Aczél, kova, tapló,
Pipa, dohány, zacskó
Mellé szép feleség,
S egy pohár bor — elég!"

Atyánkfiának igényei ugy látszik nem sokra terjednek ki. Szép a kevéssel megelégedés, hanem most más a jelszó; most nemcsak magunk hasznát kell előmozditanunk, hanem hazai iparunkat emelni, szélesbiteni és tökélyesbiteni tartozunk; mert zászlónkra ugy a tudomány és művészet, mint az ipar terén nagy betükkel van felirva, hogy mindenki tudja s értse meg jól e szót: *„haladjunk!"* Nem okodlkül hangoztatják az időzottet; tudják azt, hogy az „én magyar nemes vagyok"-féle elvvel napjainkban nem sokra megyünk.

Régi hibáinkat tudva, oly jól esik az ellenkezőkről győződni meg jelen körülményeink közepett, mert hisz megmutattuk, ha akarunk, tenni is tudunk. Csak ezt az akaratot kell kifejlesztenünk tudományos képzettség által és „a magyar nemzet egykor naggyá leend!"

Ily szép reményekkel kecsegtetve magunkat, lépjünk be a *gépcsarnok* magyar osztályába, mely az iparpalotával egyenközüleg, mint mindenütt az orosz és osztrák között van felállitva.

Mennyire szeretném elvezetni olvasóimat minden egyes géphez, megmagyarázni annak hasznát, előnyét ez vagy amaz felett; megismertetni velök körülményesen és ajánlatokat tenni: ez lenne kötelességem. Fájdalom nem tehetem, mert megvallva az igazat, ezek körül igen silány tapasztalatokat gyüjtöttem az ezelőtt látott és használtak után, annyira, hogy midőn a nevezett csarnokba beléptem, idegennek éreztem magam.

Egyet azonban megjegyeztem itt is.

Tudjuk azt, hogy hazánknak több oly vidéke van, hol munka lenne elég, de hiányzik a munkás kéz, — másfelől vannak oly részei is, hol lenne munkás kéz, de képtelenség mindannyit igénybe venni.

Eddig gazdáink tanakodtak sokat, hogy mikép segithessenek a bajon, a akadtak egyes *swindlirosok*, kik ilyenkor a zavarosban igen szerettek halászni.

Biztosnak nevezzük az állattenyésztésre is fektetett gazdálkodás alapját, mert az állat, legyen az igavonó, tejelő, vagy más haszon állat-alakjában keletre, s pedig nem csak állandó, hanem, majdnem folytonosan növekedő keletre számithat, — biztosnak nevezzük, mert alig fordulhat elő év, melyben a takarmány-félék termése, melyre az állattartás támaszkodik, ugy megsemmisülhetne, mint gabonaféléink termése, sőt nagy valószinüséggel állithatjuk, hogy okszerüen, az év különböző szakaira és a takarmány-növények különféleségére tekintettel berendezett takarmány-termelés mellett minden évben lehet bizonyos mérvü termésre számitanunk. Ha csak végig tekintünk is a takarmányt szolgáltató növények sokféleségén, ezen állitáson alig kételkedhetünk. Takarmány-termelés és erre alapitott nagyobb mérvü állattartás mellett földjeink az eszközölhető jobb munka és a trágya-szaporulat utján javulnak, s gabonánk kisebb területen nagyobb átlagterméseket fog adni, tehát olcsóbban fogunk termelni. Ez azon ut, melyen minden, a földmivelés magas fokán álló ország előre haladt, és ez azon ut, melyen haladnunk kell, ha élni akarunk, nekünk is.

Nem tagadjuk, hogy ezen ut követésénél hazánkban számos és nagy akadályba ütközünk; meg kell győzni az ország népességének zömét képező földmivelőt arról, hogy gabona tultermelésével eszélytelen gazdálkodást követ, reá kell vezetni, hogy több állatot tartson, azokat okszerüen ápolja és tartsa, ennek felfogására pedig a földmivelőnél a kellő értelem hiányozván, az államnak gondoskodnia kell, hogy a gazdasági ismereteket a köznép között terjeszsze, gondoskodnia kell, hogy azok, kik a jó utra térni akarnak, szándékuk kivitelére a lehető megkönnyitéseket, utmutatást és buzditást nyerjenek.

Ez irány felállitása s követése sohasem volt ránk nézve fontosabb, mint most és a mennyire e czél megközelitése a sajtó utján lehetséges, őszinte szándékunk azt teljes komolyság és kitartással megkisérteni.

A sajtónak e tekintetben két irányban kell működnie:

Az értelmiségnél oda kell hatnia, hogy az a földmivelésnek országunkra nézve oly fontos ügyét az eddiginél nagyobb figyelemben részesitse, hogy az állattartással összekötött gazdálkodás eszméjének megnyeressék, s az okszerü állattenyésztés s a hustermelés elveivel megismerkedjék, végre alkalmat kell adnia, hogy a gazdaközönség gazdálkodásunk tervezett nagy reformjának miként kivitele iránt nyilatkozhassék.

A földmivelő népnél pedig főleg a néptanitók, lelkészek közbenjöttével fokozatosan oda kell működnie, hogy a föld jobb mivelése, a takarmánytermelés, az állatok jó tartása és ápolásának előnyeivel mindinkább az is megbarátkozzék.

Ezen két irányu működéshez képest két lapnak kiadását határoztuk el, s e czélra a legjobb munkaerőket magunknak biztositottuk. A lapok az alább látható czim alatt már ez évi november hótól fognak megindittatni.

Tudjuk, hogy a gazdaközönség jelen pénzviszonyai egyelőre nem sok pártolást igérnek vállalatunknak, azonban azon erős meggyőződésünk, hogy gazdálkodásunk reformja már égető szükséggé vált, arra inditott bennünket, hogy habár hozandó nagyobb áldozatra való kilátás mellett is, részünkről mi már megtegyük a lépést azon irányban, melyet gazdaközönségünknek előbb-utóbb követnie kellend.

„Földmivelési érdekeink." Szerkeszti: Máday Izidor. Megjelenik hetenkint egyszer hétfőn egy iven. Előfizetési dij: Egész évre 6 forint.

„Falusi gazda." Máday Izidor vezérlete mellett szerkeszti: Girókuti Ferencz. Megjelenik minden hó 1- és 15-én egy-egy kis iven. Előfizetési dij: az 1874-ki egész évre 2 frt.

Visszapillantás*)

a néptanitók számára rendezett, a Keszthelyen f. évi augusztus 1-től 24-ig tartott gazdasági-tanfolyam élményeire sat.

A magas kormány a népgazdászat hiányos, sok tekintetben hátramaradt s káros következményeiben naponkint érezhetőbb jelenségeivel — ennek ellenében pedig az előhaladott nemzetek megközelithetése tekintetéből elodázhatlan s mind szigorubbá váló követelményekkel szemben; nem kevéssé érezhette szükségességét egy oly támpontnak, mely ál al a sulyegyen helyesebb arányba jutva, a viszony nemzet és ország között összefüggőbbé váljék.

A nemzettest, a zöm, részint veleszületett hajlamánál — részint azon elhagyatottságánál fogva, mely korunkig osztályrésze volt, nehézkessé vált. S azon jelesek, kik eme test szellemeiül a tudomány, fölvilágosodás-, egyszóval a haladás szövétnekével világositani hivatvák a tagok zsibbadtsága, tulajdonképen pedig a nép szellemi látkörének homályos tisztulatlan állapota miatt, aránytalan eredményhez juthatnak csak. —

Ily körülmények között tehát mindenesetre életre való nézet volt az, melynél fogva a néptanitók számára az ország több alkalmas helyiségein évenkint pár heti gazdasági tanfolyam rendeztetik. S nem tévedek talán, ha a kérdéses sulypont elhelyezését eme, hazai viszonyaink között kétségkivül nagyjelentőségü czimének minél magasabb fokban, s minél szélesebb körben való kifejtésében látom.

Ez egy ösvény a kormány jó szándóka és a nép között. Mód, mely által a gazdászati szak legszükségesebb, a népnél is elengedhetlen ismeretágait levezetni lehetséges. Es ki lehetne erre hivatottabb, mint épen a néptanitó, ki életét a népért áldozá?

Miután megyénkből én voltam egyik oly szerencsés, ki az idei tanfolyam hallgatására kiküldve lettem, szabadjon a magas kormány emez intézkedése iránt előre bocsátott igénytelen nézetem nyilvánitása után, nem ugyan a hallottakat letárgyalni, mert noha a különben szétágazó és nem kis terjedelmü ismeretek mogyoróhéjba szorítható főbb vonalait vettük csak az idő rövidsége miatt, az most még is nagy eltérés lenne czélomtól, s e szükkeretü lap terét tulságosan igénybe venné, hanem egyéb észleletem s élményeimet nyilvánosságra hoznom.

Hogy utam érdekesebb legyen s tapasztalatomat gazdagitsam, a szárazság miatt biz akkor szomoru kinézésü Muraközt ejtem utamba. De megjártam, mert Csáktornyán a ministeriális igazolványt, melynél fogva kedvezmény élvezete mellett tehát árleengedéssel utazhattam volna, semmibe sem vették. Az érdemes tiszt csak pénzemért eresztet a III. classisba. Azon meggyőződéssel tehát, hogy Muraköz is Magyarország, eljutottam Keszthelyre. Itt alig telepedem meg, kapok egy levelet hazulról, hogy: „kiteszik a szürömet" mivel a fárát odahagytam. — — — És ezt azon iskolaszéki tag egyszersmind elöljáró urak mondták, kik szürt és bocskort viselnek, spirituszt isznak. Kik a pálinkás boltba naponkint, az iskolába ha csak esetleg ott gyülés nem tartatik, soha sem jönnek. Kik közül a gondnok ur, midőn egy alkalommal hivtam, hogy egypár rozzant állapotban levő padot nézne meg s kiigazittatásukat eszközölné, „eh! nem érek rá" felelettel hagyott oda, s ment a boltba. Kiknek közönyössége miatt, 3 évről hátralékban levő mintegy 20 mérő gabnailletményemet most végre is a szolgabiró urnak kellett behajtani. Kik miatt az iskolához a falu közepén is ugy néz ki mint egy czigánylak; mert se ajtó, se kerités, se kapu. Ezek az iskolaszéki tag urak, kik az iskolába nem csináltatnak egy már rég kért s igen szükséges táblát, kik egyetlen gyermeket sem intettek meg azért, mert iskolába nem jön; noha 230 tanköteles közül alig jár be 30—60. Minek egyszersi oka az, hogy darabszám 1 ft 20 krral számittatik az évi tandij. Ez pedig hát sok! — Nem nekem ám kérem! — Mult évi május —julius évnegyedre felét, augusztus—október évnegyedre pedig semmit sem kaptam; mert a biró egyszersmind iskolaszéki tag urnak beszedni nem tetszett. Ezek tehát mint fizetőim! következésképp parancsolóim is, kegyelmesen folakartak menteni közöttük ilyformán valóban sulyos s a terhes hivatalomtól. Pedig gondoskodtam mindenről. Volt, ki az isteni szolgálatnál helyettesitett; öltöztetés, gyertyagyujtás, orgonalás,-éneklés, harangozás, ostyasütés, temetés mind megtörtént nálam nélkül. — Még azon esetre is volt gondoskodva, hogyha veszedelmes felhők találnak vidékünk felé garabonciáskodni, minden irgalom nélkül elüzessenek határunkból, a harangok valamennyijének ő mozgásba tételek által. És mégis!

O tempora! O mores!
O pecora! O boves!

Mindezeknek kellett szövődni keszthelyi szép napjaim emlékének füzérébe! Mert hogy az érintett gyalázatos orvéljárás ellenében korunknak szégyenére való s még nagyrészben ki nem meritett dolgokat figyelmen kivül nem hagyhattam, ugyhiszem mindenki természetesnek találja. De nem időzöm tovább e sötét képnél! Áttérek a dolog szebb oldalára. Lelkem felvidul, midőn Keszthely, Badacsony és Füred szépemlékü napjaira gondolok. No de érdekes vidék is az! kivált olyanra nézve, ki először látja, s a rég olvasott mintegy álomképeket maga előtt valóságban kitárva szemléli.

De hogy némi rendet tartsak, fölveszem az elejtett fonalat, s folytatom onnét, hogy Keszthelyen még pedig az alsó intézetben egy régi ismerősömnél beszállásoltam magamat. A mi annyival inkább szerencse volt rám, mivel mind a faiskolának, mind a gépiárnak igy — szomszédságába jutva, azon kellemes órakon kivül is, melyeken különösen t. Balás Árpád tanár ur a gépek megmutogatása és különféle használataik iránt mondhatom ügybuzgó előadásait tartá, alkalmam volt azokat, valamint a különféle faju gabnafélo példányokat szemül és kalászosan akárhányszor vizsgálódásaim tárgyává tenni. S nem fejezhetem ki óhajomat eléggé a felett, hogy bár a nép közül is vidékenkint legalább egyik-másiknak alkalma volna ezen rájuk nézve fontos vivmányokról közvetlen tudomást szerezni. Igy tán kevesebb konkoly, vadócz sat. kerülne a tanitó fizetésébe!

Augusztus 15-én az épen meglehetősen háborgó Balaton hullámain Badacsonba, onnét Füredre rándult kis karavánunk a tanári kar és meglehetős számu vendégkoszoru társaságában. A regényes vidék által mintegy elbűvölve s a multak emlékein elmerengve szálltunk ki Badacsonban. Siettünk Kisfaludy hajdani, most néma pusztaságban álló hajlékát megtekinteni. Ittunk azon forrásból, mely nevét viseli, s azon fa alatt, hol irogatni szokott, szivünk mélyéből hangzott: „Isten áldd meg a magyart." Azután fölmásztunk a bérczetetőre, hol — bár az egész ország hallotta és szivére vette volna — a délgyes férfi kar fokozódott hév és magasra szárnyalt érzelmek közt zengé: „Hazádnak rendületlenül, légy hive oh magyar." És ha e nép jobban ismerné földét és magát, s a hazaszeretet fogalmában rejlő kötelmeit nem csak karddal kezében tudná érvényesiteni, mennyivel szebb lenne az élet, melynek bölcsője, éltetője, végre eltakarója e föld. . . . .

Ebéd után, melyet köztisztelet és szeretetben álló főispánunk méltóságos Hertelendy Kálmán egészségére emelt poharak között az ő vendégszerető hajlékában élveztünk, tovább indultunk. Füredenk kies és barátságos kikötőjébe jutva, azon aggályunkat, hogy az épen ez időszakban nagy számu fürdővendég által igénybe vett szállodák számunkra nem nyujthatnak menhelyet felejthetlen emlékü, s ezen, valamint több kirándulásainknak vezetője lelketek. Engelbrecht Károly tanár ur közbenjárására Ecsy László igazgató ur volt szives eloszlatni az által, hogy a fürdőintézet kényelmes szobáit ott tartózkodásunk tartamára átengedé. Különben Füreden, ha a Szeretetház (honunkban tulajdon főnév) nincs, nem tudom a megtekintésen kivül mi egyéb czélunk lehetett volna, miután azok a magyarul főzött s franczia étlapok mellett föladott étkek a néptanitók étvá-

Folytatás a mellékleten.

*) Czikkeink halmozottsága miatt egy kissé megkésett. Szerk.

Eddig alig ismertek egy-két gépet, s azok is a kellő szolgálatot megtagadták, mert nem tudtak elbánni velök. Nagyon természetes, a bajon nem segithettek, gabonájuk, takarmányuk a lábán rothadott el. S ha volt valaki oly szerencsés, hogy állithatott erőt ki a kellő időben, azt tetemes áldozattal tehető olannyira, hogy a munkára pazarolt kiadás igen sokszor felülmulta a jövedelmet.

Ezen esetek bekövetkezhetését megakadályozni vannak hivatva a gépek, s helyrepótolhatlan hibát követett el a gazda vagy gazdatiszt, ki nem sietett magának ismereteket gyüjteni a tárgyak körül.

Vannak egyes atyánkfiai, kik azt mondják, hogy mind igaz, mind szép és helyes, mit a gépekről beszélnek, de méreg drágák, s akkora áldozatot hozni egyszerr, nem mindennapi dolog. Azt azonban elfeledik kiszámitani, hogy egy munkás kéz — mely napjainkban az agiót magasabbra emeli — mily óriási összeget emészt fel pár év alatt.

Ezelőtt nem is voltak embereink, kik a gépészettel foglalkoztak s azt mélyen tanulmányozták, vagy ha voltak is kevesen, s csak felületesen ismerték. — Most azonban, midőn a müvelt világ eszközeit Bécsben összehalmozta: széles tér tárult fel előttünk, mely a jövőben kellőleg művelve — a kivánt eredményt meghozza! . . . . .

A gazdasági gépeken, eszközökön kivül — melyeknek száma és különböző faja pár ezeret meghaladja — szép szekereket és kocsikat találunk hazánkból, melyeknek kiállitói *Christen Ferencz* Győrből és *Pálffy Sándor* Sopronból.

Az uj váltókészülék legujabb mintáját *Ströher Ignácz* mutatá be Pozsonyból, mely készülék hivatása nem más, mint a vasuti szerencsétlenségek és összeütközések jövőbeni megakadályozása és beszüntetése.

Tüzoltói eszközöket, melyek a bécsi legjobbakkal egy minőségüek és a leghiresebb külföldiekkel vetekednek — *Walter Ferencz* pesti gépész állitá ki.

Szabó Ferencz legujabb gőzkazánja szintén figyelmet érdemel.

Legérdekesebb azonban a budai gőzsikló, melynek kicsinyitett mintáját az eredetinek készitője *Wohlfart Henrik* a fővárosi közmunkatanács főmérnöke tette szemlélet elé. E gép — mint tudjuk — a budai várhegyen van felállitva s azon előnynyel bir, hogy ennek segélyével a vasut egyenes irányban megy fel a várba minden fennakadás nélkül, miáltal a közlekedés lényegesen megkönnyittetett. A kiállitott kicsinyitett mintázat gépalkatrészei vasból, a vaggonok vaslemezekből, a hegy és épület, fából vannak csinosan készitve, s az egész gépezet a kivülről nyert gőz segélyével folytonos mozgásba tartatik.

Bármint igyekeznénk is kiválólag csak a magyar kiállitással foglalkozni, s óhajtjuk mellőzni az emberi ész combinatióit, mely oly sok alakban nyilvánul e csarnokban; — még sem tehetjük, hogy ezer meg ezer gép közül egyet meg ne ismertessünk olvasóinkkal annyival is inkább, mert ennek elterjedésében Guttenberg fáklyáját látjuk lobogni, oly hatalmas lángoszloppal, hogy az értelmi sötétségnek messze kell szaladnia! — Értem alatta a *Marinoni* ujonnan feltalált hirlap gyorssajtóját, mely egy annak megfelelőleg berendezett nyomdai épületben állittatott fel.

Ezen gép — minden emberi kéz mellőzésével — a végtelen papirost a hengerről legöngyöliti, nedvesiti; átveszi mindkét *szteresolyp* hengeren, vagja az ivet, egyszer áthajtja és azután — nehogy egy oldalon gyüljön meg a sok hirlappéldány — négy oldalon rakja ki a már kész példányokat, ugy, hogy a gyermekek, kik gyüjtik össze, egyenest a kiadó asztalhoz viszik, hol csak czimszalagokkal övedzik át és adják postára. Az ugynevezett „Walter"-gép, mely emezt megelőzte, azon hibával bir, hogy a perczenként készülő 350 példányt egy oldalon veti ki, és igy nem győzik elég gyorsan eltávolitani.

A „Marinoni"-gép nyomat 8 oldalos hirlapot egy órában 20,000 et; 16 oldalost 10,000-et. Ime, amihez eddig napok szükségeltettek, a mindent mozgatni tudó hatalmas gőzerő közvetitése mellett rövid egy óra alatt végzik el!

Itt, csak itt nyilvánul az emberi ész legszebb alakjaiban, itt jöhetünk valóságos kisértésekbe, melyek megtagadtatják velünk és kétségbe vonják a Gondviselés természeti erejét s rámutatnak az emberre, mint olyanra, ki csak egyedül képes a lehetetlenséget lehetőségig vinni.

Megkell hajolnunk a teremtő ész előtt! . . .

És most, mielőtt eltávoznánk e tömkelegből, hol minden lépten és nyomon nemcsak a meglepetés, de a bámulat fog el s tartja egy helyhez lebilincselve mondáre kész lábainkat, hol az örök itélet trombita szavának harsogásaig édes örömest odáznók el rövidre mért élettünket: — álljon itt egy adat, mely Magyarország kiállitott gépeinek számát tünteti elő. Ausztria és Oroszország között levén helyünk, az arányt következőleg tárhatjuk fel:

Mozgató (motor) van kiállitva Oroszország részéről 14, Magyarország részéről 7, Ausztria részéről 98; az érczneműek közül Oroszország kiállitott 6, Magyarország 3, Ausztria 61 darabot; faipargépet Oroszország 1, Magyarország 3, Ausztria 83 darabot; szövőgépet Oroszország semmit, Magyarország 3, Ausztria 293 at; különnemü gépet Oroszország 18, Magyarország 64, Ausztria 518 darabot; közlekedési gépet Oroszország 58, Magyarország 75, Ausztria 152 darabot; szekeret Oroszország 23, Magyarország 43, Ausztria 92 darabot; összesen tehát Oroszország 120, Magyarország 198, Ausztria 1297 darabot.

A gépészet, mint az eszme létesitője, a gondolat megteremtője, mind az eszményi, mind az anyagi világban roppant fontossággal bir. Időszámitásunkat most a gépek megteremtésénél kezdhetjük, mint oly pontnál, hol iparunk, művészetünk született, mert a gépek nemcsak előállittattak, de különösen nagy, sőt legnagyobb, legmesszibbre ható befolyással birnak iparunk és kereskedelmünk tökélyesitésére.

Századunk az átalakulás korszaka és jól esik tudnunk azt, hogy mi is ujjá születtünk, hogy a csecsemő férfivá fogja kinőni magát. Mert hisz nekünk is vannak vasutaink, távirdáink, gőzhajóink és gépeink, melyek országok és népek életét teszik jellemzővé és fennállhatóvá. Ne gondolja azért senki, hogy Magyarországnak nincs gépipara, s ne mondja senki, hogy a magyar nem született gépekhez; mert a ki osztályunkat figyelemmel vizsgálta meg, azon meggyőződésre kell jőnnie, hogy a magyar is épen ugy érthet a gépészethez, mint az anglus, amerikai, vagy bármelyik nemzet, csak tanitani és oktatni kell!

gyával ha megegyeztek volna is, ugyan csak egy néptanitói mellékkörülménynél fogva hosz szas fogyasztásnak alig örvendhettek volna.

És mivel ide tulajdonképen csak a Szeretetház látogatása végett jöttünk, Füredet a szenvedő emberiségnek hagyva, a Szeretetházról, mely nem más, mint egy nagyszerű jól rendezett szitásmalom, melyből a társadalom a bevitt szemetes gabona helyett tiszta lisztet kap, mondom el véleményemet.

Mily régen meg volt már a társadalomban ez efféle gabona s a viz, csak Molnár hiányzott és a malom!

Azon apátlan, anyátlan vagy különben elhagyatott szerencsétlen árvák, kik e házban menhelyet és jövőjük iránt oly megnyugtató kilátást nyertek, sokkal szerencsésebbek, mint az országban akárhány nem árva — nálunk is nagyszámu — azon iskolázatlanul növekedő gyermeksereg, kikből szintén ember akar lenni! Azért azon óhajtással zárom be eme háromheti élményeim rövid kivonatának leirását, hogy az ily intézetek száma hazánkban mielőbb annyi legyen, mennyit az ünnepelt alapitó mindkét nevének végső két két betüje kifejez. S e név ne csak a történelem lapjain legyen megörökitve, hol első szótagja emészthetné meg, hanem még a késő nemzedék szivében és hálájában is. . . .

Végre pedig Füred, Tátika, Csobáncz, Szigliget és te mohosfejü ös Badacson! fogadjátok hucsüdvözletemet e lapok hasábjain is! és ha ezen choleras világban tul találtok élni, annak nem én leszek oka.

ÖVEGES ANTAL,
pákai néptanitó.

Hirek.

— ***Deák Ferencz*** születésnapja van holnap, oktober 17-én. Zalamegye nagy örömmel tekint e napon a kis Sojtor felé, hol a világhirü diplomatának bölcsője ringott . . . . ki hitte volna, hogy ott — — akkor — — egy trón támasza, egy ország ujjászületésének talpköve rejlett. Adja az a jó ég, hogy birjuk öt sokáig még!

— ***Bellatinczról*** Királyi Pál baksavidéki országgyülési képviselő urhoz a következő levél intéztetett, mely másolatban Bellatinczról hozzánk is beküldetett: Nagyságos képviselő ur! Folyó évi augusztus hó 30-án a bellatinczi katholikus elemi iskolában zárvizsga tartatott, mely alkalommal számos szülő, községi elöljáró és honorátor jelent meg. T. Nagy József szolgabiró ur a vizsgát megható beszéddel befejezvén, a tanulók közt érdem szerint kiosztá a nagyságod által kegyesen adományozott ötven osztrák ért. forintot. Mi akkor is nagyságodnak e felől irni és általános hálaköszönetünket kifejezni akartuk, de megtudván nagyságodnak külföldre történt elutazását, e szent kötelességünket csak most teljesithetjük. Fogadja tehát nagyságod ezennel a tanulók részéről, nemkülönben a mi részünkről is legbensőbb hálaköszönetünket az adományért, ugy szintén azért is, hogy szerény iskolánkat látogatásával szerencséltetni kegyes kedett! — A Mindenható tartsa meg nagyságodat a haza javára még számos évig jó egészségben és megelégedésben — és adja, hogy mi nagyságodat mint édes mienket továbbra is nevezhessük, szerethessük és tisztelhessük. A tanulók és az illető községek nevében mély tisztelettel sat. Bellatincz, 1873. évi oktober hó 9-én. Murkovics János, tanitó.

— ***A cholera*** Sümeghen szünőben van oly annyira, hogy f. hó 11-én csak egy, és 12-én egy eset sem fordult elő.

— ***A sümeghi*** reál és elemi tanodákban a beiratások okt. hó 18, 19 és 20-ikán tartatnak, a tanév ünnepélyes kezdetét 21-én veendi. Az igazgatóság.

— ***Öngyilkosság.*** Simon József czipész, keszthelyi lakós, folyó hó 8-án reggeli 3/4 8 órakor a „Szt-Miklós"-ról nevezett temetőben egy pisztolylyal vetett véget életének.

— ***Kraljoveczről*** a postamester eltünt. Okozott-e valami kárt az államnak, miért, mi okból és merre menekült, még eddig nem tudják.

— ***Azt a kis fiut,*** ki atyját meglopta, de ki Triestben eltogatva, hazakisértetett, izraelita létére a hazai hirlapi sajtó megbérmálta, nevezvén őt Mitzky Rezső helyett Macska Rudolfnak, söt nem elég ez, hanem az eltolvajlott 2000 frthoz még 12,000-et ragasztottak bérmajándékul. Szerencsés kópé ön fiatal ember, csak ká., hogy ily korán hirnevessé tevé magát.

— ***Somogyi Károly,*** a vidék egyik tehetséges s jelenleg városunkban időző szerelmes szinésze e napokban váltott jegyet Pesten Nagy Julia kisasszonynyal, ki Szabadkán, Pápán és Komáromban több éven át közkedvességben részesült. Az ifju párnak áldást kivánunk frigyükre.

— ***Szinészet.*** Szerdán okt. 8-án Bokody Antal szintársulata által kiforgatott czimmel adatott: „A csehek Magyarországban vagy a jó madarak" énekes vigjáték 3 felv. Bokody s Szabó Antal urakon kivül mint kik a helyzetbe mindig beletalálják magukat — kikell emelnünk Borényi urat. A nők közül Bokodyné asszony meggyőzött arról, hogy a perpatvart kedvelő háziasszonyok személyesitésére méltán jogot tarthat; továbbá Demjén Mari k. a. a szobacziczusok egyik leghűebb példányát állitá elénkbe. — Csütörtökön okt. 9-én „A czigány" Szigligeti népszinműve adatott. A czimszerepben Kovács ur, leszámitva a többszöri megfeledkezést czigányos kiejtéséről, jol mulattatá a közönséget. Dancz Nina k. a. (Rozsi) őrült jelenetében nemcsak elragadta a közönséget, de fényesen megmutatá, hogy szép tehetségét használni is tudja, mert különösen ott, midőn a bejárat előtt megáll és kezeivel int a násznépnek, hogy kövessék őt az esküvőre, nem nagyitunk, ha azt mondjuk, hogy utánozhatlan. Szokásunk ellenére is figyelmeztetnünk kell Kócsi urat, hogy simitsa egy kissé magát, s a szerep nem tudása által ne zavarja meg az egész előadást, mint azt a különben eleven kimenetelü „Czigány" utolsó felvonásában tevé. — Szombaton oktober 11-én „A tücsök", melyben Nagy Julia ujonnan szerződött tag mutatá be magát közönségünknek, mely fellépése által szép reményekre jogosit fel. Kapócsiné (Fadette anyó) dicséretesen oldá meg szerepét. Bokody és Somogyi (ikrek) megállották helyeiket, főkép az igazgató ur humorával igen jól mulattatott. Somogyi ur érzéssel, érthetően szavai, taglejtései, arczkifejezése helyesek, benne a vidéki szinészet közkedvességü tagot bir. — Vasárnap okt. 12-én „Egy szegény leány és a bölcselkedő szobafestő." Dancz Nina k. a., Bokodyné, Bokody, Szabó, Somogyi urak a szép számu közönség által többszöri elismerésben részesültek. — Hétfőn okt. 13-án a „A leányvásár" Haray Victortól. A közvélemény magát a darabot elitéli, qualmasnak decralálja, hanem azért Bokody urat mimikájáért, Szabó és Somogyi urakat az összetalálkozási jelenet sikerüléseért megtapsolta.

— ***A „Szarvas"*** vendéglőben múlt vasárnap két ifju kereskedősegéd fogatott el, kik Neuwirth csáktornyai bőrkereskedőtől három ezer forint körül tolvajoltak el.

— ***Lapunk*** jelen száma másfél iven adatik ki, némi kárpótlásul a rendkivülileg kibocsátott 82 dik szám félivnyi megjelenéseért.

— ***Baj*** van a mészáros kutyák miatt a Deák Ferencz-téren levő mészárszék előtt. Tudva van, hogy e tér a legnépesebb sétaközlekedést nyujtja, mióta a tyukszemnövesztő járda eltünt, s a tér közepén üde mohósággal terebélyesedő fák árnyéka visszatereli a sétáló gerlék magasba sietö sóhajtásait, azonban ez édes merengésből néhány sompolygó, vagy épen egymást maró mészáros kutya prózai megjelenése riasztja őket fel és sikoltozva szaladnak el. Nem lehetne a kutyák e kényelmét kényelmetleniteni? s a közönség kényelmetlenségét kényelmiteni??

— ***Szép tett.*** Bárány Dénes földbirtokos Boglaron, az ottani olvasó-egyletnek 18 lapot ad.

— ***Tüz.*** Szepetneken kedden délben birka-aklok égtek le. A kár 12 ezer frt.

— ***Bár későn*** jött tudomásunkra, mégis elismeréssel közöljük, hogy a becsehelyi templomot Szálacsy Farkas ventei földbirtokos, Scherz & Englander becsehelyi volt birtokosok jelentékeny költséggel kijavittatták. Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy a letenyei plebánia 9 év mulva 100 éves lesz.

— ***Eltünt gyermek.*** Németh Ignácz, somogymegyei vrászloi tanitónak 14-ik évben levő fia Ignácz, Nagy-Kanizsáról Bodis János czipész mestertől szeptember 18-án virradóra nyom nélkül eltünt, miután minden utána való tudakozódás sikertelen maradt, minden emberbarát kéretik, ha valakinek hollétefelől tudomása lenne, hogy atyját azonnal tudositani sziveskedjék Vrászlón, u. p. Nemes-Vid.

— ***Kovács Zsigmond,*** pécsi püspök és Szabó Samu legfőbb itélőszéki tanácselnök e hó 9-én érkeztek meg Zala-Egerszegre. A szüreti napokat fogják ott tölteni.

— ***Lemondás.*** Skublics Imre, árvaszéki jegyző állásáról lemondott. Az uj választás a november 4-iki közgyülésen fog megtörténni. A concurrensek közől leginkább emlegetik Rajky László II-od m. aljegyző nevét.

— ***Az országos vásár*** Nagy-Kanizsán népes volt, csakhogy tizszer annyi eladó jött be, mint vevő, a szüretek miatti elfoglaltság tekintetik fő okául.

— ***Tanügyi.*** A zalamegyei általános tanitó testület közgyülésének határozata folytán az elnökség első tanfelügyelői uton a megyei alispáni hivatalhoz beterjesztette a pacsai esemény s szaklap ügyébeni kérvényt.

— ***A nagy-kanizsai*** tanintézetekben a tanitás rendes folyamában van, az előbbi évhez képest mindenütt több a tanuló, különösen a főgymnasiumban.

— ***A déli*** vasuttársaság ujabban 60 magyar ifjut vesz fel gyakorlati s elméleti tanfolyamra, mely két hónapig tart.

— ***Az utczák*** nemcsak uj nevekkel láttattak el, de igen helyesen minden háznak száma mellé ujolag az utcza neve is föltüntetve lesz. A nagy-kanizsai városi hatóság ily figyelmes intézkedése elismerést arat.

— ***A szüret*** várakozáson felül jól ütött ki e vidéken mind mennyiség-, mind előre láthatólag minőség tekintetében.

— ***Kilátásba*** van helyezve Nagy-Kanizsán egy nagy tornacsarnok épitése, szükségét a főgymnasiumon kivül valamennyi tanintézet érzi.

— ***Jótékonyság.*** Karczagh Béla és István helybeli urad. főbérnök urak 50, szóval ötven frtot o. é. küldöttek át Valbach Mór tüzoltó-egyleti elnök urnak, elismerésül azon kitünő szolgálatokért melyeket az egylet az utolsó homok-komáromi tüzeset alkalmával teljesitett.

— ***A nagy-kanizsai*** önkénytes tüzoltó egyletnek működő tagjai november 1-ső napján nagygyülést tartanak, mely alkalommal a parancsnokság tagjai uj választás alá kerülnek. A gyülés helye: a kereskedelmi casinóban lesz a délelőtti órákban. A gyülés nyilvános s oda mindenki megjelenhet.

— ***Közgyülésrei meghivás.*** A n.-kanizsai torna egylet t. tagjait, valamint a tornaügy barátjait tisztelettel jesen meghivom szombaton f. hó 18-dikán esti 6 órára az izr. tanoda kistermében rendkivüli nagygyülésre. Azon t. urak, kik a november 1-sejével kezdetét veendő téli tanfolyamban részt venni szándékoznak, sziveskedjenek nálam, vagy Hoffmann Mór egyl. titkár urnál jelentkezni. Valbach Mór, torna-egyl. elnök.

— ***Rövid hirek.*** A nemzeti szinházban megnyitása óta 344 eredeti szinművet adtak elő 89 irótól, 3000 estén. — Pauliné asszony bizonytalan időre hangja gyengülése miatt kénytelen nyugdijba lépni. — Szende Béla minister erdélyi utjáról visszatert. — A budapesti egyetem megnyitása 8 án délelőtt volt. — A határőrvidéken az omladina párt fanatismusa a legdühöngőbb szenvedélyeket költötte fel. — Az olasz király Pestről két pisztolyt és egy fegyvert rendelt meg Kirner Józsefnél 1500 frtért. — Özv. gr. Eszterházyné a kolera inség enyhitésére ezer frtot adott. — József fhg a Buda városa által nyert ajándékot 25,000 frttal viszonozta az árvaház alapjára. — Weninger Vincze lemondott a m. állami vasutak elnökségéről. — A vakok intézetet vasárnap vette át a kormány. — Gy.-Szt-Miklóson (Erdély) 3 óra alatt 93 gazdának épületei és takarmánya hamuvá égett. — A világtárlatot valószinüleg nov. 3 án zárják be, mert 1-én és 2-án ünnep van, mitől sokat várnak. — Csak 45 Keresztur nevü város, helység és puszta van a magyar korona területén. — A néptanitók nyugdijazásáról tjavaslatot hoz a „B.-P. Közl." — Afrika Liberia tartományában egy hirlap indult meg, előre előfizethetni egy véka kávéval. (Aligha nem jövedelmezőbb, mint minálunk!). — Temes és Torontálmegyében vándor egerek pusztitanak. (No még csak ez hiányzott!). — Belényes környékén a mult napokban 3 óra hosszáig hó esett. — A gödöllői kir. parkban jövő évben nyári lakot épitenek Gizella fhgnő számára. — Izabella

---

És most el pihenni a szárnyas, de élettelen angyalkák közé; el a hegy aljában csörgedező patak partjára; el cherubok, gonosz lelkek közé; fel az Alpesekre; le a csendes völgy kis kunyhójába; el a trón lépcsőihez; szálljunk le az olasz sikságra; másszuk meg Svajc vidékeit és a Kárpátok vadregényes tájait; pillantsunk be a családi élet boldogsága- és szentélyeibe; adjunk szárnyat emlékező tehetségünknek, kalandozzuk be az ős időket, ragadjunk ki nemzeti életünk multjából egy-egy megragadó jelenetet, vessük magunkat egy pamlagra s átszellemülve lépjünk be az ábrándok, az eleven képzelődések honába, hol nics zaj, nincs beszéd, csak sziveink dobognak hangosan, hol a menyországot összes szépségeivel, a poklot, a gyehenát ördögeivel, ármányaival láthatjuk!!!

Lépjünk be a *müvészeti csarnokba!*

A meglepetés minden estre oly benyomást tesz különben is ábrándozó lelkemre, hogy képtelen vagyok a legigénytelenebb tárgynak is csak megközelitő vázlatát nyujthatni, s ezért magamat egy irótársunk alább következő szavaival kell mentegetnem. O ugyanis ezt irja:

„Vakmerő kisérlet volna tőlem a müvészeti csarnok minden osztályában részletekbe bocsátkozni, egy kisérlet, mely erőm parányiságán és e lapok korlátolt terén egyformán hajótörést szenvedne. De még ha Dante phantaziájával birnék is, ha Demosthenes ékesszólása volna is meg bennem, és ha Horac tollával birnám is papirra tenni gondolataimat, még akkor is a lehetetlenségekkel volna határos azon tömérdek mesterművek tüzetes leirása, amelyek közül gyakran egy is egy egész korszakot karol fül, amelyekből egy-egy példányból is köteteket irhatna a kritikus szakember."

Nagyszerűvé teszi előttünk a bécsi kiállitás művészeti csarnokában levő mesterműveket az, hogy nemcsak a szem gyönyörködik itt, hanem a *lélek* is; nemcsak a képeket bámuljuk, de az illető nemzet individuálitása is előttünk áll.

Erre vonatkozólag igy hallottam a nemzeteket jellemezni:

„A magyar müvész a természetet és józant szereti; az olasz ábrándozik; a franczia eszméknek hódol; Andalusia szülöttének ecsetéhez a vadregényes tapad; a hontalan lengyel művésznek jól esik, ha ecsetével a régi idők kedves emlékeit varázsolhatja maga elé."

Ez okozza ama határtalan gyönyörüséget, ez teszi azt, hogy a kedély minden osztály hatását különbözően érzi, s mindenütt más érzelmek rabja a lélek! . . . .

Hanem amint veszem észre, már benn vagyunk anélkül, hogy a bejáratnál körültekinthettünk volna.

A világtárlati palotának egyik fődisze a képcsarnok. És ezt nemcsak mi műkedvelők, de műértők is mondják. Diszes diadal kapu vezet be az udvarba. A kapun belépve, két oldalt oszlopos folyosó visz egyfelől az olasz, másfelől az orosz képcsarnokba, melyek szemben egymással, görög templom alakban, a középen álló főképcsarnoktól külön válva állanak. Az orosz képcsarnokhoz van kötve a „*műkedvelők tárlata*" — mely tulajdonképen régészeti kiállitás, s minden műbarát hozzájárulhatott becses műtárgyaival. Itt vannak a magyar régészeti tárgyak is, melyeket Henszlmann Imre ur gondosan rendezett el.

A bejáró kapuval szemben van a főképcsarnok pompás lépcsőzetével és erkélyen kitünő szobrászati faragványaival. A főteremből, hol különböző országokból látunk képeket, négy ajtó vezet Austria-, Német-, Francziaország és Belgium tárlataiba, melyeken áthaladva rendre feltaláljuk minden műveltebb nemzet osztályát.

Szükségtelen emlitenem, hogy ami nagyszerüt, szépet, elragadót, eredetit, jellemzőt a szépművészet felmutathat, annak legérdekesebb példányait Olaszországban találhatjuk fel. Nem tudja a szem miben gyönyörködjék, s nem tudja a szemlélő, hogy az eszmékért vagy kivitelekért hajoljon-e meg a müvész neve előtt?

Sokszor gondolkoztunk már ottlétünk alatt, ha egy szobor vagy festmény különösen magára vonta figyelmünket — hogy valjon miképp fogjuk azt leirni, képesek leendünk-e valamennyire is homályos vázlatában bemutatni olvasóinknak? És ime bekell vallanunk az ellenkezőt!

Ahelyett tehát, hogy e holt betük által akarnáuk lerajzolni a látottakat, kérjük a figyelmes olvasót, képzeljen egy halomba összehordva mindent, a mi csak nagyszerüt a szépművészet megteremthet, s az emberi ész kigondolhat, és e képzeletet vigye a képzelhetlenségig — s ha képzelő tehetsége mégis egy ponton megakad, nézzen körül s maga előtt látja a képcsarnok belsejét!

Tekintsen végig a tájakon, s hol egy fenyvesek aljában legelésző nyájat lát, vagy a lemenő és felkelő nap által megaranyozott sziklatömegből nagy robajjal törtető patakcsa messzeható zúgását hallja, melyen egy szarvas vagy őzike akar áthatolni: jegyezze meg és az ecsetet, mely ezt képes vászonra tenni, megtalálja Michel Angello kezében.

Ha egy őrültet pillant meg tépve ruháit és csatangolva az éj homályában; vagy egy nehéz vasba vert foglyot sötét börtönében, hová az áldó nap sugarai egy kis lyukon hatolva be, alig képesek a félarczot megvilágitani; avagy az oltár előtt térdeplő s a Mindenhatót összekulcsolt kezekkel kérő, imádkozó özvegyen akad meg a szeme; vagy a háborgó tenger által a hullámok alá temetett utazók jajveszéklésait hallja és az ijedtség által eltorzitott arczokat látja; vagy a mindennapi életben előforduló öngyilkosok-, orzók-, rablók egy-egy példánya jön elő és rohan keresztül egyik utczából a másikba: akkor emlékezzék Rafaelre, mint a jellemrajzoknak ma is megközelithetlen mesterére.

Didó halálában Starck Gyula müvész ecsetjére ismerünk. Gyönyörü keleties ábrázolat. Az átható tekintet, szemek, melyek a halálhoz közeledő Didó vonásait oly meglepővé teszik, keletnek minden báját és varázsát magukon hordják. Máglyára vetett pompás ágyon nyugszik, mely előtt a tengeren messze távolban hajócsoportozat homályos körrajza látszik; balfelől vérzik, jobb karját a tenger felé emeli, mintha Virgiliusnak eme szavait mondaná:

„A kegyetlen trójai hadd lássa —
Tenger középről a máglya lángját,
És vigye magával nemzetének
Halálom bizonyos baljóslatát!"

(Folyt. következik.)

ex-királynő fiát Dives tengeri fürdőben a hó 4 én elragadták a hullámok, anyja segítségére siotett, a mindkettőjöket az elvesztől egy úr menté meg. — Aussráliában forradalom van. — Nagy Sándor vértanu ifjuságj lakhelyén N.-Váradon fejérmárvány emlékkel jelöltek meg, a leleplezés a hó 11-én volt. — Dumas megigérte Pásmándynak, hogy szinmüveit kéjairatban fogja megküldeni a nemzeti szinház számára. — Londvay tegnap lépett fel Hamletben.

Történeti naptár.

Oktober 16. 322. Kr. e. Demosthenes halála. — 1793. Mária Antoinette királyné kivégeztetése. — 1848. Ferdinand császár nyilatkozványa Olmützből népeihez.

17. 1663. Zrinyi Péter Zrinvár mellett 2 ezer emberrel megverte Csenkics pasa 7 ezer emberét. — 1740. Dugonics András születésnapja, 1803. Deák Ferencz, Magyarország Aristidje született Sájtörön. — 1848. Perczel meggyőzi a horvátokat Letenye és Kottorinál.

18. 1448. A rigómezei csata kezdete. — 1813. A lipcsei csata. — 1847. Kossuth pestmegyei követté választatik. — 1848. Perczel győzelme a horvátokon Domboru és Csáktornya mellett. — 1848. Kis onyedi mészárlás az oláhok által.

19. 1448. A rigómezei csatavesztés. — 1848. Az oláh nemzeti bizottság irtó háborut hirdet a magyarok ellen. — 1866. A velenczei királyság Olaszországba kebelezetik.

20. 1823. Ipolyi Arnold születésnapja. — 1848. Windischgrätz Bécset ostromállapotba helyezi. — 1860. Magyarország alkotmányának elemely része visszaállittatik.

21. 1668. Csecei Mihály születésnapja. 1849. Sok magyar menekült Viddinből visszatér. — 1860. Ferencz József császár Varaždun Sándor czárral találkozik.

22. 1809. Horváth Mihály történész — s 1811. Liszt Ferencz születésnapja.

Szerkesztői üzenet.

935. D. A. Kis-Komáromi portára, hogy nem érkezett meg a 81-ki szám csomagja, sajnáljuk, de szpedáltuk. A „Társasköröknek" azonnal küldettünk egy példányt, valamennyi t. előfizetőinknek azonban lehetjen ujból megküldeni.

936. B. Zala-Egerszeg. A hirdetményi példányt az illető helyre elküldettük. Többire néve magán levélben feleltünk.

937. A „Pécsi Figyelő" kiadó hivatalát kérjük ezerepéldányunk csimszalagán Kaposvár helyett N.-gy-Kanizsát irni szivaszedjék, mert a lapot kapjuk is nem is.

938 F. Budapest. A legungyobb rendben van minden.

939. Sp. Keszthely. Vasárnapi számunk hosszu a jelen számban lehetetlen volt kizsedetni.

940. É. I. Sümegh. Igen sajnáljuk, hogy nem lehet küzölni.

Papirszeletek.

— (M.) Szülésnapját ünnepelve egyike jó mulató ifjuinkunk, elkeseredésben a feleté, hogy asszikszem gratulálta meg, egy pint hort hozatott magának a Grüggetö a pohárszát egyszámtán.

Véletlenül belép úgy ismerős bölgy és kérdi:

— Ugyan mit csinál ön?

— Ölöm huszonnegyedik születésnapomat és mint láthatja — isom.

— Czak a huszonnegyediket? hisz én ünt legkevesebb 30 évesnek tartom.

— Elhiszem nagyszád — feleié emberünk — a ezámát egy adat arra, hogy termésejeinik megegyesnek, mert ez által meggyőződtem, hogy az emüvegeiink is, melyen keresztül nézünk egymást, ugyanszon numerusszal bírnak.

— A multkor a „Zöldfáná" azt kérdezték X. urtól, hogy mit szeretne inkább, szép asszonyt-e, vagy jó lovat?

— „A szép asszonyokat nagyon szeretem, de a jó lovakat rendkivül becsülöm", feleiete X. ur.

— Minapában egy asszonyság a casino könyvtárából „Schiller: Haramtáti kérete Kotzebuetól."

— Használ az ásványvizt iváe?

— Különös az eleji pohár — semmi hatázzal sincs, hanem a második után rendesen jobban érzem magamat.

Ez mint orvos röviden czak annyit mondhatok Gunak! hogy szeretul az eleö pohár vie megivázát elhagyjuk.

Piaczlárak.

Nagy-Kanizsán, 1873. évi oktober hó 15-én. Gabonanemek: árázd austr. mérő szerint Buza 82—90 font 6.60 kr. 85—86 font 6.50 kr. 83—87 font 6.25 kr. Roza 74—78 font 4.50 kr. Árpa serfőzésre 68—70 font 3.25 kr. Árpa etetésre 3.20 kr. Zab 1.70 kr. Repcze —.— kr. Lisztnemüek: bécsi mázas szerint. Liszt legdrombab 18 — kr. Zsemlelisztl 13.— kr. Fehér kenyérliszt 11 — kr. Fekete kenyérliszt 8.50 kr. Husadara 19 kr. Riza 20.— kr. Hüvelyszek: alsó austr. mérő szerint: Borsó 8.— kr. Hab 5.— kr. Lencse 8.— kr. Káles .— kr. Hajdina (pohánka) 4.50 kr. Kukoricza 4.60 kr. Burgonya .— kr. Hus: bécsi font szerint — Marhahus 28 kr. — Disznóhus 32 kr. Juhhus — kr. Borjuhus 28 kr. Zsiradék: bécsi font szerint Disznózsír 50 kr. Marhazsír 60 kr. Szalonna 46 kr. Szappan 24 kr. Lámpaolaj 38 kr. Stearingyertya 55 kr. Faggyúgyertya 32 kr. Bor: alsó austr. akó, 40 pint szerint Ujbor 15.— kr. Ujbor 12.— kr. Sör: alsóaustr. sörakó, 42 pint szerint Legungyobb 7.— kr. Legalacsonyabb 6.— kr. Tüzifa: bécsi öl, 36 köv. hosszu szerint Bükkfa 14.— kr Tölgyfa 10.— kr. Küszöb egy bécsi utszára szerint 70 kr. Fazsám egy mérő 70 kr. Bécsi mázas szerint szénn 1.30 kr. Szalma 1.— Napszám: egy férfi élelmezéssel .— kr élelmezés nélkül 1.—kr. Szv nő élelmezéssel— — kr élelmezés nélkül —.70 kr. Faggyermek élelmezéssel - .— kr élelmezés nélkül —.— kr.

Keszthely, okt 14-én, 1873. Buza 7.—7.50 kr. Roza 4.70—4.30 kr. Árpa 3.80—3.50 kr. Kukoricza 4.—4.50 kr. Zab 2.10—1.90 kr. Marhahus fája 24 kr. Borjuhus fája 22 kr. Disznóhus fája 28 kr. Ujbor akója 10—14 frt. Ábor akója 14-18 frt. Szénn maja 2.20— . —kr. frt Szalma m. . 80— kr. Kemenyte öle 12—14 frt. Időjárás: derülő, meleg.

Érték- és váltófolyam okt. 15.

5% metaliques 71.— ; 5% nems. kölcsön 73.60; 1860-ki álladalmi kölcsön 102.15 bank-részvények 927.—; hitelintézeti részvények 241. London 110.11 ; magyar földtehermentesi kotvény 76.65; temesvári földtehermentesi kötvény 75.— ; erdélyi földtehermentesi kötvény 76.— ; horvátalavon földtehermentési kötvény 75.50; ezüst 106.50 ; cs. kir. arany 5.40— Napoleond'or 8.93.

Vasutl naponkinti menetrend:

Indul N.-Kanizsáról	Barczra és Dombovárra	reggel	5 órakor	18 perczkor
. .	. .	délután	2 .	43 .
. .	Budára	reggel	6 .	18 .
. .	. .	délután	1 .	48 .
. .	. .	estve	10 .	48 . *)
. .	Bécsbe	reggel	5 .	48 . *)
. .	. .	délután	2 .	18 .
. .	. .	estve	10 .	58 .
. .	Triesztbe	reggel	5 .	3 .
. .	. .	délután	2 .	23 .
. .	. .	estve	11 .	33 .

Érk. Barczra és Dombovárról	N.-Kanizsára	reggel	4 óra	15 perczkor
. .	N.-Kanizsára	délután	1 .	21 .
Budáról	. .	reggel	4 .	43 .
. .	. .	délután	1 .	46 .
. .	. .	estve	9 .	20 .
Bécsből	. .	reggel	4 .	33 .
. .	. .	délelőtt	10 .	27 .
. .	. .	estve	10 .	18 .
Triesztből	. .	reggel	3 .	50 .
. .	. .	délután	1 .	9 .
. .	. .	estve	10 .	22 .

*) Czak Szombathelyig. Itt 7 órai várakozás.

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

Nyilttér.*)

MEYERS HANDLEXIKON

gibt in einem Handle Auskunft über jeden Gegenstand der menschlichen Kenntnis und auf jede Frage nach einem Namen, Begriff, Ereignisse, Datum, einer Zahl oder Thatsache augenblicklichen Bescheid. Auf 1968 kl. Octavseiten über 52,000 Artikel, mit vielen Karten, Tafeln und Beilagen. Preis 1½ Thlr., in schönem Lederbande 2 Thlr. Bibliographisch. Institut in Hildburghausen.

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik:

Dr. Forty-féle általános

SEB-TAPASZ,

mely rendkivüli gyógyerejénél, elválasztó, érlelő és fájdalmat csillapitó hatása által leggyorsabb, legbiztosabb a egyszersmind gyökeres gyógyulást czaknem

*) E rovat alatti közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Idült vagy kezdetleges

titkos betegségeket és

tehetetlenséget

hazonszerű gyógymód szerint gyógyit dr. Ernst L., Pesten,Ináczyutczen 6. sz. 2. em. 15. ajtó.

Rendelési idő délután 2—6 óráig.

E betegségek gyakran, hogy azonnali eredmény érezzék el — különeréllen nagy adag jód vagy kénnüvel kezeltetnek. Az igy gyógyultak azonban a legborzasztóbb utóhajoktól támadtatnak meg; annyira, hogy a könyelmű gyógykezelés miatt kézö vérszégüllg szenvednek. Ily veszélyek ellen mennedéket nyujt a hazonszerű gyógymód, mert nemcsak a legrégibb bajokat meggyógyitja, de hatása oly jótékony, hogy utóhajoktól féinl nem lehet. Az életrend mellette oly egyszerű, hogy mindenkinél megtarthatő.

Levélileg is czakkörültetik rendelés.

HIRDETÉSEK:

Dr. SCHALLER

fehér növény-mell-szörpje

a legjobb és legolcsóbb gyógyeszköz torokgyuladás, tüdőbaj- és fejbántalmakban, mellszurások és köhögésnél stb.

Valódilag kapható.

1/1 eredeti palaczkban 2 forint — kr.
1/2 . . 1 forint — kr.
1/4 . . — forint 50 kr.

ZERKOWITZ W. és A. uraknál

(1164—1) **Nagy-Kanizsán.**

Weissberger Zsigmond

Nagy-Kanizsán, a főtéren

ajánlja gazdagon ellátott

mindennemű

siremlékek

homokkő-, márvány-

és

gránitkőből

készült raktárát

Szintugy igen jó fajtáju *malomkövek* nála kaphatók.

Elvállal kőpraváyázásokat stb.

(907—15)

nagy választékú

ERCZKOPORSÓ

raktárát beágyazással együtt.

Ily érczkoporsók olcsóbbak a fakoporsóknál, pedig tartósabbak és diszesebbek s igen ajálhatók mindazoknak, kik övék végtisztesség tételénél szomoru kötelességet teljesitenek.

Vidéki megrendeléseknél **érczkoporsók** s ugy halottias készleteknél, történjék az bár éjjel, a legközelebbi vaspálya állomáshoz azonnal szállittatnak.

Vor Schwindel

wird gewarnt!

Unter den vielen Annoncen, speciell für Uhren, sind manche darauf berechnet, die Provinz-Bewohner zu täuschen. Man hüte sich im eigenen Interesse vor Ankauf der Uhren, wo nicht die Firma des Verkäufers genügende Garantie bietet. Die von mir gekauften Uhren werden lederseit nach Belieben entweder ausgetauscht oder zurückgenommen, als Beweise der strengsten Solidität!

Unglaublich, aber wahr!

Für 1 fl. 50 kr. u. 1 fl. eine Schweizer moderne Porzellan-Emailuhr, mit schönen Landschaften o. Blumen emaillirt, sehr elegant und dabei billig, nützlich für Arm und Reich, mit einem Jahre Garantie.

Für 9. 10 u. 11 fl. eine echt englische, silberne Cylinder-Uhr, sammt einer gediegenen Talmikette, sammt Medaillon, Etui, Uhrschlüssel u. 3jährigem Garantieschein sammt einem Reserve-Uhrglas. Dieselben Chrono-Zeitmesser-Uhren, feinst feuervergoldet, nur 12 fl. 50 kr.

12. u. 15 fl. kostet ein praktische, gute, gediegene Remontoiruhr, sog. Kaiser-Uhr, welche das beste Fabrikat ist, was man sich nur denken kann; Aerzten u. P. Geistlichen ect. können diese Uhren nicht genug empfohlen werden, denn es sind eclatante Beweise da, dass eine solche Strapazuhr nicht um eine Secunde variiren darf.

Für 15. u. 18 fl. bekommt man die modernen Militäruhren, leicht, zierlich, dabei äusserst elegant und geschmackvoll, und was die Hauptsache ist, sehr pünktlich und exact im ganzen und fabelhaft billig; zu einer solchen Uhr bekommt Jedermann eine imitirte Silber-Uhrkette modernen Façon sammt Uhrschlüssel, Etui, Medaillon und 3jährigem Garantieschein.

Nur 12. u. 15 fl. eine silberne Cylinder-Uhr mit echtem Goldreif zum Springen, starkem Krystallglas, sammt Kette u. Medaillon aus Talmigold u. Garantieschein.

Nur 15 oder 20 fl. eine echt englische silberne Anker-Uhr, Savonette mit Doppeldeckel, feinster Gravirung, sammt einer echten Talmigoldkette u. Garantieschein.

Nur 13 fl. eine echt englische Silber- und feuervergoldete Chronometer-Uhr sammt Kette, Medaillon aus Talmigold, Lederetui und Garantieschein.

Nur 14 fl. dieselbe, bedeutend feiner, mit einem orientalischen Wegweiser.

Nur 16 oder 17 fl. eine echt englische Prince of Wales-Krystallglas, Nickelwerk in echtem, gediegenem Talmigold; diese Uhren haben sogar gegen andere den Vorzug, dass man solche ohne Schlüssel aufziehen kann; zu solchen Uhren erhält Jeder eine Talmigoldkette sammt Medaillon und Garantieschein gratis.

Nur 13 fl. eine echt englische gediegene Talmigolduhr, Cylinder, neueste Façon, mit Doppel-Krystallgläsern, wo auch das Werk geschlossen zu sehen ist, sammt Talmigoldkette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 14 oder 17 fl. eine ganz kleine Damenuhr, echt Silber und echt vergoldet, sammt einer echten Talmigold-Halskette und Garantieschein.

Nur 18 u. 20 fl. eine echt englische feinst feuervergoldete silberne Chronometeruhr mit Doppelmantel, feinst emaillirt, sammt einer feinen echten Talmigoldkette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 18 oder 20 u. 25 fl. die feinste silberne echt englische Ankeruhr, auf 15 Rubinen sammt feinster Talmigoldkette, Medaillon, Lederetui und Garantieschein.

Nur 20 u. 25 fl. eine silberne Remontoir-Uhr, ohne Schlüssel aufziehbar, sammt Talmigoldkette und Medaillon.

Nur 23, 25, 27 fl. goldene Damenuhr sammt Kette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 30. 35 u. 40 fl. eine echt englische silberne Remontoiruhr mit Doppeldeckel, garantirt und patentirt.

Nur 35, 45, 50 fl. eine echt englische goldene Ankeruhr mit Krystallglas.

Nur 60. 75. 100 fl. eine feine goldene Remontoiruhr mit Krystallglas, 105 und 115 fl. mit Doppeldeckel.

Nur 200—300 fl. einen echt englischen Chronometer mit Remontoir, Doppeldeckel und Krystallglas.

Ausserdem alle irgendwo oder von irgend Jemanden annoncirten Uhreusorten billiger.

Atelier für Reparaturen.

Alte Uhren, oftmals theure Familien-Andenken, werden repariert und wieder wie neu hergestellt. Preise der Reparaturen mit 3jähriger Garantie fl. $1\frac{1}{2}$, fl. 3, 5 bis 10 fl.

Briefliche Aufträge

werden gegen Postnachnahme oder Einsendung des Betrages binnen 24 Stunden ausgeführt. Auf besonderes Verlangen werden auch Uhren und Ketten unter Nachnahme zur Auswahl übersendet und für das Nichtbehaltene das Geld retournirt.

Meine Preise sind stets niedriger als die niedrigsten überall, und stehe ich mit meinen Anforderungen auf der Höhe der Zeit.

Alle, die neue Uhren zu bestellen wünschen.

Alle, die alte Uhren gegen neue umzutauschen wünschen, werden gebeten, sich an meine Firma zu wenden.

PHILIPP FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse Nr. 9. WIEN.

Man merke genau die Adresse

(1113—6

Tanulók számára.

A közelgő iskola-idényre ajánlom bámulatos legolcsóbb árakon és a legnagyobb választékban a következő iskolai szereket, u. m.:

Rajzeszközök, iró- és rajz-tárczák, rajzpapirok, rajztáblák, rajzvonalzók, rajz- és szines irónok, toll- és vakaró késekek, könyvtaskák, téntatartók, festékladák, szamolótáblák stb. stb. s egyéb szükséges iskolai eszközöket. (1146—3)

Ajánlom továbbá dúsan berendezett irodafelszereldai eszközeimet, u. m. irószközök, levélpapir és levélboritékaimat, czéggel, nyomva vagy szines monogrammal, irodai és boritók papirjaimat, üzleti könyveimet stb. stb. szinten bámulatos legjutányosabb árakon.

KANITZ C.

PEST,

Dorottya-utcza 12. szám.

Titkos betegségeket

és

tehetetlenségeket

(*elgyengült férfierőt*),

ugyszintén

hugyosószükületeket

és

magömlésekot

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker biztositása mellett

Dr. HANDLER MÓR

orvos- és sebészmester, szülész és szemész.

Rendel naponkint délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádor-utcza 13. sz. 1-sö emel. 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszerek megküldetnek.

Zur speciellen Beachtung empfohlen!

Einladung

zur Betheiligung an einem vom Staate garantirten soliden Unternehmen.

Am *29. Oktober 1873* beginnen die ***Haupt-Gewinnziehungen*** der grossen vom Staate garantirten Hamburger Geldverloosung und dauern bis zum *19. November 1873.*

In diesem kurzen Zeitraume kommen 21,400 Gewinne im Betrage

1 Millionen 565,200 Mark Cour.

zur sicheren Entscheidung resp. Vertheilung an die Interessenten.

Die nähere Eintheilung der Gewinne ist folgendermassen: **Mark Ct. 200,000, 100,000, 75,000, 50,000, 40,000, 30,000, 2 a 20,000, 2 a 15,000, 5 a 12,000, 10 a 10,000, 10 a 8000, 10 a 6000, 30 a 5000, 60 a 3000, 200 a 2000, 400 a 1000, 400 a 500, 466 a 200, 19800 a 110 Mk. Ct.** als kleinster Gewinn.

Die Auszahlung aller dieser Gewinne erfolgt plangemäss 14 Tage nach geschehener Ziehung unter *Staatsgarantie* an die betreffenden Loosinhaber.

Für sämmtliche obige Ziehungen und zur Betheiligung an allen zur Verloosung kommenden Gewinnen kosten

ächtel Original-Loose	zur	fl.			$6\frac{1}{2}$,	C. R.-Noten.
viertel	„	„	„	„	$17\frac{1}{2}$	„
halbe	„	„	„	„	35	„
ganze	„	„	„	„	70	„

Es existirt kein ähnliches Unternehmen, welches bezüglich Solidität und pünktlicher Auszahlung der Gewinne mehr Sicherheit bietet als dieses, daher empfehlen wir diese Betheiligung Jedermann, der geneigt ist, einen wenig kostspieligen und soliden Glücksversuch zu machen. **Es findet keine weitere Nachzahlung statt** und jeder Interessent erhält sofort das *vom Staate garantirte Originalloos* selbst in Händen.

Bestellungen beliebe man unter Beifügung des betreffenden Betrages in österr. Banknoten pr. recommandirten Brief direct an unterzeichnetes Bankhaus zu richten und werden diesen diese Aufträge sofort prompt und pünktlich ausgeführt. Da voraussichtlich die Betheiligung an diesem soliden Unternehmen in Oesterreich sehr lebhaft sein wird, so beliebe man der nahen Ziehungen halber alle Aufträge baldigst direct zu wenden an

S. STEINDECKER & COMP.

Bank- und Wechselgeschäft

(1161—1) **HAMBURG.**

HIRDETMÉNY.

Nagy- és Kis-Kanizsa városok közös képviseletének folyó évi szeptember hó 16-án hozott határozata szerint a belső piaczi

helypénzszedési jog

folyó évi october hó 20-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverés mellett három egymásután következő évre bérbe fog adatni. Miről a vállalkozni kivánókat azzal értesítem, óvadékul hogy 500 frt készpénz vagy árfolyam szerinti értékpapir teendő le és a bérleti feltételek bármikor betekinthetők.

Nagy-Kanizsán, 1873. october 1-én. (1156—2)

Belus József s. k. polgármester.

MOLL A. SEIDLITZ-PORA.

E porok rendkívüli s a legelőkelőbb esetekben hebtonyult évszázadokat által minden, eddig ismert oszi szerek kiirtik, tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; mint az ősi czer, a czárszári birodalom minden részéből hozzánkhoz küldött hálaleletek a legrégeletesebben tanusítják, hogy e porok sárgaság szorulásoknál, emészthetetlenségeknél, gyomorhavaril, torokban gőrczik, vese- és idegbajokban, szivdobogásnál, idegesség okozta fájdalm, vertiguláts, végül hysteriára, hüvér és huzamos hányásra hajlamnál a legjobb sikerrel alkalmaztatnak, s a legszomorúbb gyógyhatást eredményezték.

Ára 1 eredeti doboznak használati utasitással 1 frt.

FRANCZIA BORSZESZ SÓVAL.

A legnagyobbitatóbb ornissaer. A szem-eldo emberiség megedelmére minden hely- és bőbajok gyógyulás, legjobb hategyig, mindennemű arb-, fej-, fül- és ingfájás, régi sérvek és nyitott sel-k, rák, tenc, szemgyulladás, bénulás Z. mindennemű sérulés ellen, stb. stb.

1 palaczk aa használati utasitással 80 kr. (1091 6.)

DORSCH-HALMAJ-ZSIROLAJ.

A legtisztább és legtanthatoabb orvosi szer. Nour gin hegyesebben nem versenyelnő fel a tengeraligeten tisztitott halmajzsirolajjal.

A valódi **Dorsch-halmajzsir-olaj** mell- és lüdő-bajoknál, scrophulosis- és rachitis-betegségeknek legjobb gyógyhatással van; meggyógyítja a legidülthebbkszvényt, csészbajokat, valamint az idősebbek borkülegeket.

Ára 1 üvegnek használati utasitással 1 frt.

Raktárak Nagy-Kanizsán: Belus J. gyógyszt. Lovák K gyógyszt. Tassenhoffer J. és Rosenfeld F. urakná!

Balaváron Lakner [illegible]
Csáktornyán Kárász [illegible]
Csurgón Kreisler Dávid
Kaposváron Kohn Jakab
Keszthelyen Wenzel Sándor gyógyszt.
Keszthelyen Wünsch F.
Grosztok Breyer Jakab fiai
Körösegen Csaszmonyi Istv. gyógyszt.
Letenyen Kalmár [illegible] gyógyszt.
Marczalban Iczl Sándor
Banok-Szt. györgyön Fibiva J. gy.
Szombathelyen Pilich Ferencz gy.
Sopronyban Mersy András gyógyszt.
Zagrabban Mitrellesch Zs. gyógyszt.
[illegible] Geyleck J. l. gyógyszt.
Vinczen Fr. gyógyszt.

TELJES VÉGELADÁS!

Nagyszerüen felszerelt legujabb

női ruhakelmék gyapotszövetek;

uri öltönyöknek valódi rumburgi és más kitünő gyapotszövetek, damaszt asztal-terítők és szalvéták, törülközők;

szines-, fejér ingek és nyakkendők;

női bundák, felöltők, torok szálak, téli nagykendők és más kézszemüek stb. 25—30% gyári áron alul adatnak el.

Eisinger Henriknél

(1154—2) Nagy-Kanizsán.

Hirdetés.

Alulirott tudatja az illető n. é. közönséggel, miszerint *Keszthelyen*

malomkő és cement mész raktárat

állitott, hol is a legjobb minőségü malomkövek jutányos áron kaphatók.

(1160—1) **Breyer Kálmán**

Vizsgálat után a Dr. Popp J. G.

anatherin szájvize

Oppolzer tanár ur á tal.

(Hector magyf. tanár cs. k. klinikban Bécs, k. szász udvari tanácsos ur)

minden szájs- és fogbaj-ra részére ajánlani rendeltetett. Ugyanazért a legjobb hírű czélok városi orvosok és tanárokban a fogak fenlartása és tisztaságának miatt ajánlatik.

A fogak és a foghus

szerszerres meggyőződése és itélete után minden e szakma érdekeinek az

anatherin foggyastát

Dr. Popp J. G. 151 Bécs, város, Bognerutcza 2-ik szám, mint al kalmas és biztonsa szer, ajánlják, szem gyorsabban és biztosan tisztit, mint bármely eddig használt szer, a nélkül, — hogy csak kevésbbé is a foguit megragadná; és annyian erősítleg hat minden kellemetlen szájszagot elfa és az egész szájt hűsíti. Czak legkevesebb kiséret igazolja ezen készülék hasznosságát.

Kaphatók: Nagy-Kanizsán: Belus József gyógyszt, Rosenberg Rosenfeld, Welisch, J. és F. szellhoffer J. kereskedőknél. — Pápán: Fischman J., Kesztheljen: Pösterer gyógyszerész, Singer M. Weiss A. Zala-Egerszegen: Iskó F. gyógyszerész. Kaposvárott: Weri gyógyszerész. Varasdon: Haller gyógyszerész. Stimegen: Dorner Kajet. Szombathelyen: Pilich Ferencz és Rudolf gyógyszt. Hatterházdki Sz. Győrgyön. Fibic E. C. Veszprémben: Meyr Tuszczau, ugy Guthard Tivadar és Bámfi. — Székesfehérváron: Legmann A. Braun J. gyógyszt. Iovas Ferenyben: Heisler gyógyszt. Kalocsán: Horváth R. gyógyszerész. Kecskeméten: Milhofer és Marbleid gyógyszt. Pakson: Florian J. gyógyszt. Szentmárton: Horváth J. Sopronyban: Kapossárott Kohn J. Ungl, Hofer és Schröder gyógyszt. Nagysződ: Brahmy gyógyszt. Bonyhádon: Kramolin J. Szigetvárott: Harwarth, Salamon gyógyszt. — Kajár: Michitsch St. és Herzfeld fiai, ugy Herzog Ignácnál. — Pécsett: Zsolnay W. és E. Zárb, Sipekh gyógyszt. Kárásdon: Zadubánszky gyógyszt Marczalban: Kiss gyógyszt. Tolnában: Graff gyógyszt. — Dunaföldvárott Lukács gyógyszt. — Szent-Györgyön: Nolbig — Alsó-Lendván Kiss gyógyszt. Hohenemsnl Simon gyógyszerész urakná!

Hotel Mihalek

PESTEN,

Alulirott jelenti a n. é. közönségnek, hogy az ő saját házát,

Servita-téren 7. sz. alatt

szállodává alakitotta át és legpompásabban berendezte.

Szoba ára: 1 ft tól 3,50 krig.

MIHALEK F.,

(1153—2) [illegible] tulajdonos.

Árverési hirdetmény.

Kottori mezőváros 1874-ik évre haszonbérbe adja a községi

fogyasztási adószedési jogot,

mely czélból az árverés a városházánál Kottoriban folyó évi october 25-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Az árverezni szándékozók tehát e napon bánatpénzzel ellátva megjelenni kéretnek.

Kelt Kottoriban, 1873. évi okt. 13-án.

(1161—1) **A városi képviselőség.**

FOGL E.-féle

első és kir. udvari fehérnőnek gyára

Bécsben,

Raktár: [illegible] 25 Wurhalle Hauptstrasse 25

A magas nemében egész Europában a legjobb, és oldalról rendjeinek és fermond hasonszerű [illegible]

FOGL, Wien, k. k. Hofferant.

(Marihilfstrasse 25)

A nagy-kanizsai czéllövésztársaság 1873. okt. 19-éi esőcsetén pedig azon hó 26-án Lazsnakon ünnepélyes

Dijlövészetet

(Bestschiessen)

tartand, melyre az egylet tiszti tagjai, a czek vendégei meghivatnak.

Dijlövészeti beiratások 3 órakor kezdődnek, s 5 órakor záratnak be.

Nagy-Kanizsán, 1873. october hóban.

Koch Adolf m. k.
(főlövészmester.)

(1164—1)

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1873. oktober 19-én. 84-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . 2 „
Egy szám 10 kr.

Hirdetések jutányosan.
NYILTTERBEN
soronkint 10 krért vétetnek fel.

Zala-Somogyi Közlöny

Nagy-Kanizsa város helyhatoságának, nemkülönben
a „zalamegyei gazdasagi egyesület", a „n.-kanizsai keresked. s iparbank" ugy a „Zala-Somogy" gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhez, — anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön, megjelenő vegyes tartalmu lap.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
a
„Zala-Somogyi Közl."
1873-ik évfolyam IV-ik évnegyedére.

Előfizetési ár:
Egész évre **8** frt, félévre **4** frt, s évnegyedre **2** frt.

Építészeti szemle.

Már már elkészül a nagy-kanizsai uj városház és elöttünk áll a sok tervezés és tanácskozás és drága pénzügyi miveletek rég eredménye; most már a kövek is beszélnek és a város közönsége tesz sok birálgató megjegyzéseket: ideje tehát hogy közlönyünk is foglalkozzék e közérdekü tárgygyal, és tisztázván a nézeteket megállapitsa az elért siker mértékét és reá mutatván a netalán elkövetett hibákra tanuságot vonjon a jövőre nézve.

Mint minden nagyobb épitménynek ugy városházunknak is kivitelét hosszu és érdekes tervezési története előzte meg; melyet szükség röviden ismertetnünk, mert ez magyarázza meg, hogyan és mi okból keletkeztek az épület lényegesebb sajátságai és mily viszonyok és emberek gyakoroltak nagyobb befolyást a közérdekü mü előnyére vagy hátrányára. Történetünk azon kezdődik, hogy volt a városnak régóta jó fekvésü terjedelmes telke, melynek nagy része beépitetlen parlagon hevert: kellett tehát nem csak a városi hivatalok illő elhelyezése végett, hanem főkép azon okból épiteni, hogy a nagy értéket képviselő telek kamatozóvá tétessék.

Azonban soká tartott, mig a város közönsége belátta az épités előnyös voltát és inkább a telken állott egyik ház tarthatatlan állapota, mely évek óta több szakértő által életveszélylyel fenyegetőnek bizonyitott képezte az uj épités sürgető indokát. Végre tehát 1869. év végén elhatároztatott, hogy a város épiteni fog és ezen czélra nagyobbszerü kölcsönt vesz fel: egyszersmind a legjobb épitési terv elnyerése végett nyilvános pályázat hirdettetett.

A pályázati előrajz (programm) részint egy régibb terv alapján, melyet Brunner helybeli épitész készitett, részint kimeritő tanácskozások után megállapittatván, a fődologra nézve abban állott, hogy az egész telek két rendes udvar felhagyásával két emeletre beépitessék és a hivatalos helyiségeken kivül, minél több és minél jövedelmezőbb magánylakások és boltok terveztessenek: végül a főhomlokzatra egy tüzőrtorony jöjjön.

A pályázat eredménye volt 10 terv: melyek közt azonban oly nagy különféleség uralkodott, hogy a legjobbat kiválasztani csak hoszasabb tanulmányozás és összehasonlitgatás után lehetett volna. E tekintetben az épitési bizottság meg tett annyit, hogy a terveket közszemlére kiállitotta, de sokan a bizottmányi tagok közül nem igen erőltették meg magukat a tervek vizsgálásában; mondván, hogy ők ugy sem szakértők, és majd keresnek valami hires szakértőket Bécsben vagy Pesten, kik érdemleges itéletet tudnak hozni.

Midőn azonban a bizottmány összeült, hogy elhatározza miféle szakértők elé terjessze a terveket: azon furfangos kifogás jutott valakinek eszébe, hogy a bécsiek oxvetlen egy bécsi — a pestiek egy pesti tervnek fognák pártját fogni, tehát jobb, ha maga itél a bizottmány. Dictum factum: senki sem emlékezett vissza, hogy ő nem szakértő és hogy azért nem is vizsgálta meg lelkiismeretesen a terveket: hanem a kik épen együtt voltak, szavaztak és 9 szavazattal 8 ellenében elhatározták: hogy Adam bécsi épitész terve, mely legnagyobb szorgalommal van rajzolva és valamennyi terv közt legdrágábbra számitva: első dijra érdemesittetik. A második dij aztán egyértelmüleg egy Pestről érkezett tervnek itéltetett oda, melyről bár a legszigorubb titoktartás mellett jelige alatt volt bemutatva, mégis valahogyan közhirré tétetett, hogy Bergh pesti épitésztől való, ki mint magyar és hajdan épen kanizsai épitészt első dijban részesiteni, habár terve a kivántmányoknak és helyi körülményeknek leginkabb megfelelt s izlés dolgában okvetlen legelső volt: ugy látszik magasabb politikai indokokból nem tartatott czélszerünek.

Ezzel a pályázat befejeztetvén a két dijazott terv nyugalomba helyeztetett, mert az épitéshez még nem volt megszerezve a kölcsön. Fél évi szünet után végre a pénz is meg volt, de nem annyi a mennyi a tervszerü épitéshez szükségeltetett volna azért ujra kellett kezdeni a tervezést. Ekkor belátta az épitési bizottmány és kénytelen volt bevallani az egész városi közönség, hogy barmily szép volna, az egész nagy telket egy óriási palotaszerü épülettel diszíteni, mégis czélszerübb, tehát szebb is lesz a kitüzött kétféle czélra két különböző épületet felállitani, ugy mint egy jövedelmező bérházat a kis utczára és egy hivatalos városházat a fontra, a mint ez már a pályázatnál egy terven „Czélszerüség" jelige alatt látható volt, de akkor még igen kevesek által helyeseltetett. Sajnos azonban, hogy még azon nagy költségkimélés után sem, mely a bérház olcsóbb épitési modja által éretett a rendelkezésre álló pénzösszeg nem volt elégséges az egész telek czélirányos beépitésére, és ezért az udvari épületeket mint kevésbé jövedelmezőket mellőzni kellett, és a torony kivihetősége is kétséges lett.

Az uj terv megrajzolása Hencz és Bergh épitészekre bizatván, létre jött és elfogadtatott végre azon terv, mely szerint a városi bérház csakugyan meg is épült. A tulajdonképeni városházra nézve azonban még ekkor végleges terv nem készült, mivel az volt határozva, hogy az későbben lesz épitve, és mivel a városi hivatalok reorganisatiója épen akkor levén folyamatban sok tekintetben ettől függött a hivatalos helyiségek száma és beosztása. Különben is már ekkor mindenki bele fáradt a sok tervezés és tanácskozásba és az idő is annyira előrehaladt, hogy az épitkezés, melyet legjobb lett volna kora tavaszszal megkezdeni, csak junius hóban 1871. tehát a föld ásás és alapozásra nézve legalkalmatlanabb időben volt kezdhető és ugyancsak sietni kellett, hogy már 1872-ki májusban az épület lakható legyen; és ezután a tulajdonképeni városház épitését lehessen elkezdeni.

A városház tervezése jó korán 1872. elején már megkezdetett, hanem mivel a dolog ekkor még nem volt sürgetős, egyik bizottmányi ülés a másik után elmult apró részletek feletti vitában és egyik vázlatrajz a másik után félre vettetett, hogy a jónál is jobb legyen megpróbálva. Igy aztán végre a terv azon alapvonalai is, melyek részint a pályázat, részint a bérház tervezése alkalmával már meg voltak állapitva, ismét kitöröltette és annyi javaslat és annyi uj kivántmány merült fel, hogy minél tovább tartott a tanácskozás, annál kevesebb lett a megállapitott eredmény. Főkép a kis teremnek középre vagy nem középre helyezése és ezzel összefüggőleg a torony kérdése volt hosszu vita tárgya és képezett végre formaszerü párikérdést, mely miatt, midőn végre a terv elkészülte sürgős kezdett lenni, abban állapodott meg az épitési bizottmány, hogy nem az egymással ellenkező kivántmányokban vagyis a terv előrajzában rejlik a hiba, hanem Hencz és Bergh épitészekében, miért nem tudnak olyan tervet késziteni, mely mindenkinek tetszésére legyen. Ezért is azonnal Geisl épitész bizatott meg egy uj terv készitésével, és midőn neki sem sike-

---

TÁRCZA.

Oh ne hidd . . . .

Oh ne hidd, hogy nem tudok szeretni,
Hogy szivemben nincsen érzelem.
— Szeretek de néma fájdalommal —
A szerelmet én is érezem!

Elrejtőzöm senki hogy ne lásson
Bánatomban elmerülök ott
Elrejtőzöm s titkon sirok érted.
Mért a végzet nekem nem adott

Sürün folynak könyeim szememből,
S e könypatak szivemből ered.
Minden csappba fájdalom van zárva.
— Szivemben még ily köny sok lehet!

A természet sóhajtozva néz rám,
Vigasztalni nem kisérti meg.
Tudja jól, hogy nincs ír bánatomra,
Szivem, lelkem egyaránt beteg.

Nyitott sir vár reám tárt karokkal,
Nem sokára nyugszom kebelén! —
— Csak egyszer ha a sir ölelt engem,
Kérdesd tőle — mint szerettem én?

RÓNASZÉKI G.

Világtárlati körut.

— Bebarangolta: *Hangyi.* —

(Folytatás.)

Fejénél gyönyörü leány s egy tisztes öreg férfi állanak búsan, ápolásra készen, s lábaira szép fiatal leány borul. Az egész kép összhangzó és megragadó.

Legnagyobb szerepet visznek minden nemzet tárlatában a történeti képek.

Igy például a belgiumi képcsarnokban két festmény vonja magára figyelmünket.

Egyiken N á p o l y i J o h a n n á t látjuk nyugágyon nyugalmasan pihenni egy párudvari hölgytői környezetten; mellette diszes asztalon a legpompásabb déli gyümölcs, narancs, nagyszemü szőlő stb. Lábánál a padozaton levő himzett párnán ül B o c c a c i o, s lelkesült kifejezéssel olvassa D e c a m e r o n-ját. Élet és való tünik fel az egész képen.

A másodikon S z t E r z s é b e t e t, II. Endre leányát látjuk, midőn a turingiai gróf, Lajos halála után, férje testvére, Henrik által Wartburgból kiüzetik. Az üldözött özvegy — mint a történelemből tudjuk — miután a vár meredek lépcsőzetén lejött, Eisenach város felé irányzá lépteit, gyalog, három gyermekével. A szivtelen testvér előre izent a városbelieknek, hogy ne merészeljék befogadni, kik elég gyávák voltak megfeledkezni az özvegy által rájok pazarolt sokszoros szivjóságról, s őt a város kapuja előtt visszautasitják. — E perczben van a jelenet megörökitve, midőn Erzsébet nemes fájdalom- és szeretettel öleli magához gyermekeit, mintha mondaná:

„Ne féljetek ártatlan gyermekek,
Szeretetem virraszt felettetek!"

Számtalan kisebb nagyobb képen a béke és háború ábrázolatai vannak hiven ecsetelve. Egyiken fiatal, boldog anya játszik virágokkal boritott kicsinyeivel; másikon meghal az anya s gyermekei a keserv legnagyobb és legborzasztóbb siró kifejezésével környezik; a harmadikon utczai öltönyben csinos uri hölgy lép be a szobába barátnőjét meglátogatandó; a negyediken sétára készülő felserdült hajadon nézi magát a tükörben stb. stb.

Ki birná leirni az életben előforduló jelenetek hosszu sorát, melyek oly meglepően, élethüen vannak itt a világ művészei által feldolgozva?! . . . . .

Meglepetésünket a képcsarnokban növeli az, hogy mi is dicsekedhetünk művészeinkkel, s miután czélunk volt mindig nemzeti kiállitásunk megszemlélésére forditani legtöbb figyelmet, jó lesz körültekintenünk.

Mindannyi felett óriásilag magaslik ki M u n k á c s y M i h á l y genialis művészünk, kinek neve az europai művészvilág előtt legismertebb.

B o t z és T h a n, kik a muzeum számára készitett 12 történeti képet állitották ki, s kik oly meglepően szemléltetik fejlődésünk történetét.

Z i c h y „Bethlen tudósai körében" czimü, nagy gonddal kidolgozott genreképében mutatá be tehetségét.

M a d a r á s z V i k t o r a többek közt ama törvényszéki ülés kifogástalan megörökitésével vonja magára a látogatók figyelmét, mely Rákóczy fölött tartatott.

P á l l i k B é l á t ó l: „Dózsa György, a parasztlázadás hirhedt vezére" czimü festmény elismerést érdemel.

M é s z ö l y G é z a: „Balatoni tájképével" okozott feltünteést, mely festmény a külföldi sajtót is foglalkoztatá.

V a s t a g: „A fonó czigány leány" és „A szerelmes román ifju által átkarolt román leány" czimü erdélyi népéletből meritett s élethüen kidolgozott genreivel adta át nevét a világnak.

Látunk még többektől is, mint például L i g e t i-, W a g n e r-, B e n c z u r t ó l, kiknek müvei mind arról tanuskodnak, hogy a magyar festészet kitünő talentumokkal dicsekedhetik, s ha a kiképeztetésekben nem lesz ezután hiány: művészetünkre szép jövő vár.

Bár a festészetben a minőség jő mindenek előtt tekintetbe, tájékozás végett mindamellett ide igtatom egyik laptársunk után a különböző nemzetbeli kiállitókat, amint a kiállitott képek mennyiségét tekintve egymásután következnek:

Az érdem a művészeti csarnokban is, épen ugy, mint majdnem valamennyi osztályban, mindenek előtt a francziákat illeti, pedig nemcsak mennyiség, hanem tagadhatlanul minőség tekintetében is, kik a Louvre világhirü képeivel együtt 820 darabot állitottak ki; utánok következnek a németek (porosz királyság s beleolvadt apró fejedelemségekkel együtt) 788 darabot, az osztrákok kiállitott festményei 588 számot foglalnak el; olaszból van 352, belga 249, angol 181, hollandi 167, svájci 154, magyar 150, orosz 131, dán 81, norvég 69, svéd 45, északamerikai 12, görög 10, török 7 és braziliai 1.

És mit mondjunk a szobrászatról, mely a szépművészeti csarnok berendezésénél főszerepet játszik? . . . . Előszámláljuk-e ama szép mintázatokat, gyönyörü alakokat, élethü jeleneteket, melyek a világ legjelesb szobrászainak vésője alól kerültek ki? . . . . Leirjuk-e az évek hosszu sora alatt meggörnyedt s a gondok miatt megőszült öregnek redők által bebarázdált ábrázatját, melynek látásakor az ezüst hajszálak iránti tiszteletre ébresztetünk? . . . . Vagy az ellenkezőt, azt a vidám, üde arczot, melynek birtoklója még az élet tavaszán — mentve minden gond-, bú-, aggodalom- és fájdalomtól

rült az ellenkező igényeket kielégiteni, végre megemlékezett a bizottmány azon szerencsés körülményről, hogy hiszen a pályázatnál Adam bécsi épitésznek adta az első dijat; az tehát jeles épitész, az majd csinál olyan tervet, hogy legyen is torony ne is, a kis terem is középre essék és a lakásoknak is sok hely maradjon, a boltok is nagyok legyenek és a folyosóknak is tág hely maradjon. Ezen reményben azonnal küldöttség menesztetett Bécsbe és a helybeli tudatlan épitészekkel többé szóba sem állt Kanizsa városa.

Képzelhető már most, hogy ezentul az épitési bizottmánynak, mely már ugy is bele fáradt a tervezésbe, nem sok befolyása lehetett a Bécsben készülő tervre, hanem egyenesen Adam épitész tudományán és lelkiismeretességén fordult meg az épités sikere. Adam pedig nem azért ismerkedett meg az épitészet magasabb theoriáival, hogy egy kis város helyi körülményeihez alkalmazkodva, mérsékelje tervezői képességének magas röptét, és pár ezer forintnyi csekélységekre is figyelmet forditson, hanem hogy készitsen nagy szabásu drága terveket, és kivált midőn egy kis város számára bécsi terv kivántatik, azon a természetes közönséges jóból, mely helyben is feltalálható, minél kevesebbet; ellenben a mesterséges és költséges bécsi találmányokból minél többet alkalmazzon.

Igy aztán teljesedett az épitési bizottmány óhajtása, készült egy terv, mely ellen senkinek sem lehetett kifogása már csak azért sem, mert a terv oly soká lett kész, hogy miatta ismét a nyár derekára kellett halasztani a munka megkezdését, és még az épitési árlejtésnél julius 30-án sem volt minden rajz együtt, jóllehet már márczius hóban Adam vette át a tervezést, igy tehát senkinek sem volt i d e j e a terveket birálgatni, de ha időnk lett volna is, ki merte volna egy bécsi épitészszel szemben vitatni, hogy ennek tervén még hiba is található? és ha még ily bátor férfiu is találkozott volna, lehetetlen volt az épitési bizottmánynak bevállani, hogy csalódott, midőn Adamba helyezte feltétlen bizalmát.

Adam tehát tervezett a mint kedve tartotta és a mi jó és a mi rosz van az épületen mind az ő érdeme.

Felszólalás

a Keszthelyen mult hó 24-én az iskolaszék által megejtett polgári iskolabeli tanárválasztás ellen.

Tekintetes iskolaszék!

Engedje meg, hogy a szeptember 24 én ezen helyen történt tanárválasztásra még egyszer visszatérjek és annak eredményére a Tek. iskolaszék figyelmét ismételve felkérjem. Igazolja ezen lépésemet az ügynek reánk nézve sok tekintetben nagy horderejü fontossága és jelentősége, nemkülönben ama komoly következmények, melyek e választásból kifejlődhetnek és reánk visszaeshetnek.

Jól tudom, hogy igen nehéz és kényes kérdéssel állok szemközt: hogy itt nemcsak ügyekről, hanem személyes érdekekről is van szó és pedig oly egyénekéről, kik iránt tisztelet és ragaszkodással viseltetünk.

Ugy vagyok azonban meggyőződve, hogy ott, hol a törvény, az igazság és a nevelés szent ügye forog kérdésben s ez utóbbi veszélyeztetve van, egyes egyének érdekét, tetszését avagy roszalását tekintetbe vennünk nem szabad.

Engedje meg a Tek. iskolaszék, hogy teljes tisztelettel emlékeztessem azon fontos hivatásra, melylyel minket ezen város polgárainak bizalma megtisztelt. Az emberiség egyik legnemesebb kincsét, a nevelést és ennek ellenőrzését bizta reánk. És mi részint esküvel, részint ünnepélyes polgári fogadalommal köteleztük magunkat: a reánk ruházott tisztnek teljes erőnk és legjobb tudatunk szerint eleget tenni.

Ámde tisztelettel kérdem, valjuk meg őszintén: eleget teszünk-e az iskolaszék feladatának és a bennünk helyezett bizalomnak akkor, ha hallgatásunk által és minden további ünnepélyes ellennyilatkozat nélkül, mintegy jóváhagyjuk a fentebb érintett napon az iskolaszék egy t ö r e d é k e által megejtett tanárválasztás eredményét?*)

Minő szemmel nézhetnék azon város polgáraira, kiknek érdekeit ama választással oly rosszul megőriztük? Minő nyugalommal és megelégedéssel tekinthetnénk azon ifju intézetre, melynek sikerét, talán jövőjét, egy szerencsétlen választás által koczkáztattuk? Minő bizalommal fognók saját gyermekeinket oly iskolába küldeni, melynél a legelső kellék: az avatott tanár — hiányzik? Minő lélekismerettel fordulhatnánk a kormányhoz, polgári iskolánk további anyagi segélyezéseért, ha a kormány várakozását: hogy csak alkalmas tanárokat válasszunk, nem teljesitettük?

Én nem akarom ezen, maga nemében hallatlan választás motivumait itt kutatni, sem annak fő rugóit megnevezni; bár sajnálattal kell megemlitenem, hogy e tárgyban a közönségnél már igen különös hirek keringenek, és hogy a közvélemény e választás felett már kimondotta itéletét; de a városi tanács is ünnepélyesen kifejezte f. hó 5 én tartott ülése alkalmával roszalását ama választás felett.

Én csak az ügy szent érdekében bizalommal fordulok a Tek. iskolaszék belátása és ügyszeretetéhez, behatóan kérve: ne terheltessék ama választás előzményeit és körülményeit m e g e g y s z e r tanulmányozás tárgyává tenni, a nevelésügy érdekén ejtett csorbát még idején orvosolni; avagy ha az általam kifejezett aggodalmak hiúk lennének, a feljajdult közvéleményt megnyugtatni a legtekintélyesebb hazai lapokban ellenünk emelt sulyos vádat meghazudtolni.

Óhajtom, hogy ez utóbbi minő teljesebben sikerüljön; mégis attól félek, hogy ez nem fog lehető lenni.

*) A kérdés alatti tanár választásnál (az iskolaszék 20 tagjából csak 11-en voltak jelen: hiányzott az elnök, az alelnök és a legtöbbb szakértő tagok Keszthelyről távol voltak. S. P.

Ugyanis mindl tovább gondolkozom ama választásról, annál erősebb gyökeret ver bennem a meggyőződés, hogy e választás ütközik 1-ször a törvény világos szavába, 2 szor ellenkezik a törvény szellemével, 3-szor határozott kárára van a polgári iskola sikere és fejlődésének, 4 szer nagy mértékben csorbitja a közönség előtt tekintélyünket. Bátor leszek ezt röviden bebizonyitani.

1-ször. Ütközik a történt választás a népiskolai törv. 120. §-ának világos szavába, mely a tanitó választáshoz határozottan az iskolaszéki tagok kétharmad részének jelenlétét elrendeli. A választásnál azonban 20 tag közül csak 11 volt jelen, tehát a kellő szám hiányozván, a választás érvényesen meg nem történhetett.

Hogy ilyen esetek előbb és másutt is megtörténhettek: ebből nem következik, hogy a mi esetünk correct és a törvénynyel megegyező volt. Mert a törvény bár hányszoros megszegése a törvényt meg nem semmisiti: különben a következetesen gyakorolt bün is végre erénynyé változnék.

2 szor. A törvény szelleme minden kétségen kivül nem kivánhat mást, minthogy a megürült tanszékre a folyamodók közül a legilletékesebb, tehát a szakra legképzettebb egyén választassék meg. Ezen képesség meghatarozása nem az egyéni felfogástól függ, hanem vezéreltetik és indokoltatik a folyamodók minősitvénye, illetőleg bemutatott iskolai bizonyitványaik, szolgálati és egyéb képesitési okmányaik által.

Ha már most végig tekintünk a folyamodók minősitvénye tábláján, örömmel tapasztaljuk, hogy sok szép és magasabb képzettségü pályázó jelentkezett; a többi közt n y o l c z a n egyetemeken illetőleg polytechnicumon végezték tanulmányaikat, tehát a felsőbb intézetekre megkivántató érettségi vizsgát is letették: n é g y e n közülök gymnasiumokon, e g y i k a budai kir. tanárképezdén, h á r o m pedig polgári iskolákon, részben ugyancsak a mennyiségtan*) előadásával több év óta foglalkozott. Végre van két folyamodó, ki jelenleg polgári iskolára való képesitő okmányát már valószinüleg birja, egy pedig, mindannyi közt a legjelesebb, már főgymnasiumi tanárságra „dicséretes sikerrel" képesitő oklevelet is nyert.

Tekintetes iskolaszék! ha ezekkel s ily jeles erőkkel szemközt oly egyén nyerte a koszorut, ki egyebet nem tudott felmutatni, mint hogy Győrött tanitóképezdét végzett és néhány év óta Keszthelyen mint elemi leánytanitó működött; ha kérdem: ez is helyes vagy az iskolai törvény szellemének megfelelő, lelkiismeretünket megnyugtató és tekintélyünket fentartó eljárás: akkor hasonló joggal szabad állitani, hogy a hold nappal süt, a nap pedig éjjel világit.

Bátor vagyok még arra is tiszteletteljesen figyelmeztetni a Tek. iskolaszéket, hogy már egyes embereknél, de még inkább hivatalos testületeknél a s z i g o r u k ö v e t k e z e t e s s é g egyike a legszükségesebb tulajdonoknak. De valjon következetességet tanusit-e a Tek. iskolaszék akkor, midőn ugyanazon egyént, kit két héttel előbb egy alsóbb rangu intézet mellé kevesebb és gyengébb folyamodó közül elejtett, még ugyanazon hónapban egy magasabb tanintézethez — sokkal nagyobb számu és jelesebb készültségü folyamodók közül — első helyre téve, megválasztott. Az ily eljárást akárminek lehet előbb elnevezni, csak következetességnek nem.

*) A jelen választás a mennyiség- és mértani tanszék betöltésére vonatkozik. S. P.

Ugyan kérdem a Tek. iskolaszéket, ha ez eljárás és a közlött hiteles adatok a nagy közönség tudomására jutnának: valjon miként fogna rólunk a világ itélni? Mit fog a cultus ministerium ez eljáráshoz szólani? Miként fogja Keszthely városa legszentebb ügyének sáfárkodása körül ekként tanusitott eljárásunkat megköszönni? És várható-e ily előzmények után, hogy jövőre, ha ismét pályázatot hirdetünk, Keszthelyre képesitett tanár folyamodni fog, holott a választás ily páratlan modon történik s 14 közül a leggyengébb választatik be.

Ezek után ugyhiszem felment engem a Tek. iskolaszék a 3-ik és 4-ik pont bebizonyitásától; valjon t. i. a fentebbi választással előmozditottuk-e oly szépen megindult polgári iskolánk érdekét, és megőriztük-e ama tekintélyünket, melyet e tisztelt város iskolai hatóságának oly gondosan megőriznie kell.

Ezek után tehát ujból egész tisztelet s komolysággal kérem a Tek. iskolaszéket, kövessen el mindent, mi ez ügyben még tehető, azon czélból, hogy e szerencsétlen választás megváltoztassék, a törvény szavainak és szellemének elég tétessék, az oktatás szent ügye ne károsittassék és a részrehajlás sulyos gyanuja rólunk elháríttassék.**)

Keszthely, 1873. évi october hó 7-én.

SPORZON PÁL,
iskolaszéki tag

Hírek.

— ***Gyászhir.*** E hó 6-án hunyt el Garnier N. János, gróf Sztáray Antal ur diszkertésze Zemplénben, Nagymihályon. A kesergő özvegy s két kis árvával mi is áldozzunk emlékének, mert megérdemli azért, hogy mint franczia tiz évi hazánkban léte alatt nem egy kiállitáson szerzett elismerést a nemzetnek, melynek uj tagjául büszkén nevezte magát.

— ***Csány*** vidékéről irják nekünk, hogy a sertések ott igen hullanak; nagyon kivánatos volna tehát, hogy a megyei állatorvosok körutat tennének persze a megye által viselendő utiköltség megszavazása mellett. Komolyan felhivjuk az illetők figyelmét e körülményre, mert a szegényebb néposztály ugy, mint a gazdagabb felette sok elemi csapást szenvedett, s adófizetési kötelezettségét alig képes fedezni.

— ***Az esztergami*** főkáptalan gazd. igazgatósága saját, ugy a gondnoksága alatt levő uradalmak összes tisztjét fejenkinti 100 frt utiköltséggel látta el, hogy a bécsi világkiállitást megszemléljék s az ott tanultakat a gazdaságban érvényesitsék. Ily nemes intézkedéshez nem kell commentár.

— ***Fösvénység-e vagy mi?*** Typhusban fekszik egy somogyi atyánkfia. Elhivatja az ottani orvost, ki látva a baj veszélyességét, tanácsolja, hogy jó lenne a csurgói járásorvos urat elhozatni az együttes működés biztosabb szempontjából. Kocsit küldenek és az orvos meg is jelenik s megvizsgálva a beteget körülményesen, kijelenti, hogy a gyógykezelés áldozatba fog kerülni, mert neki legalább tizszer kikell jönni személyes látogatására. — „Tudja mit orvos ur — mond emberünk — én adok önnek öt forintot, ha kigyógyit!" — Az orvos nem nevette ki, csak arra kérte, hogy a fuvarbért fizesse mindig, mely nem több mint 2 frt. Emberünk megnézi és ráförmed: „Mit, husz forintot adjak? — hisz akkor jobb, ha meghalok, legalább fiamnak 20 frttal több marad!" — Ilyenek hallattára sem tudjuk szánakozzunk-e, vagy nevessünk.

**) Engedje meg a tek. szerkesztőség, hogy hozzátehessem: miszerint a felszólalás több itteni érdemes iskolaszéki tag nézetével azonos és hogy annak folytán az iskolaszék oly intézkedéseket tőn, melyeknek — az ügy érdekében reméljük — nem fog elmaradni kivánt sikere.

Még pár szót. Őszintén sajnálom, hogy az ügy sürgős érdeke és némely mostoha körülmény kénytszeritettek a fenebbi sorok közlésére. Szerettem volna mindazokat megkimélni, kik e közlés által talán kellemetlenül lesznek érintve. De vannak esetek, melyekben az ü g y felette áll a s z e m é l y e k n e k és a kötelességérzet nem engedi, hogy egyesek tetszése avagy nemtetszése által meggyőződésünkben megingattassunk. Ha nem találtatnának egyesek, kik — nem törődve azzal, tetszik-e az Péternek vagy Pálnak — az igazat kimondani és mellette harczolni nem vonakodnak: hol lennénk a civilisatio, a haladás és a függetlenség dolgában? Felszólalásom nem leend ártalmára, sőt lehet hasznára az ügynek: ezt tartottam egyedül szem előtt; a többi nem fekszik hatalmamban, és nem tartozik hozzám.

Őszintén sajnálom ama általam is tisztelt — és jelenlegi helyét derekasan kitöltő tanitó urat, kinek megválasztatása ez esetben megtámadva van. Őt ama — magában véve dicsérendő törekvése — egy felsőbb intézetnél alkalmaztatni, és jóakaróinak biztatása döntötte jelenlegi kellemetlenségbe, melyet azonban kikerülhetett volna, ha, mihelyt látta, hogy beválasztatása ugy formailag mint érdemileg helytelenül történt, önként leköszön; mi által magának valamint az iskolaszéknek is sok kellemetlenséget megkimélt volna. S. P.

— az ártatlan élvezetek és gyönyöröknek él? . . . . Avagy talán helyesebben teszszük, ha a családja szerencsétlensége miatt kétségbeesett férj megrenditő, s a végzetes gondolatok által eltorzitott vonásokat rajzoljuk le? . . . . . Söt tán jobb lesz, ha a családi élet főrugóját, a gondos, hü anyát vagy a boldogság kéjtengerén uszó szerelmes párt állitjuk elő? . . . . .

Sok, nagyon sok irni valónk lenne az elősorolt jelenetek kiállitásáról, de érezzük csekélységünket s tollunk gyengeségét, és tapasztaljuk, hogy átérezni, felfogni, megbámulni tudjuk; de elbeszélni, vagy ugy leirni, hogy aki nem látta csak félig-meddig is eszményitse azt, mit a szobrászat alakjaiban felmutat — lehetlenségnek tartjuk.

Nem lehet azonban megfeledkeznünk arról, hogy a művészet ez ágában is hazánk nem egy fiával dicsekedhetik; különösen I z s o M i k l ó s művészünk és hazánkfiának köszönhetünk legtöbbet, mert kiállitott szobraival megmutatá, hogy nálunk is sikerrel működnek e téren, s hogy jövőre még verseny is fejlődhetik ki.

Most pedig, miután ábrándozó lelkünk e csarnokban a látottak által beszárnyalta az ős, időket s a történelem lánczát egész a jelenkorig füzte, és a hullámzást, mely a festészet és szobrászat művelését a szerint, amint a népek és nemzetek belső kormányzatuk, vagy a szomszédokkali békés vagy ellenséges érintkezésök által most felemelte, majd ismét visszasülyeszté — megjegyeztük: hagyjuk el e helyet, s vessünk egy futó pillantást a környezet nevezetesebb épületeire.

Ugy hiszem, nem követünk el hibát akkor, ha legelőbb is az egyszerü s z é k e l y h á z b a teszszük látogatásunkat.

Mert hiába! mindenki csak övéi felé siet legörömestebb.

Mi is, mint a szép multtal biró, dicső székely nemzet egyik igénytelen, de kebeléből messze számüzött gyermeke, sietünk látogatást tenni a szerény hajlékban annyival is inkább, mert kiváncsiak voltunk, hogy valjon eredetiségünket mutatták-e be atyánkfiai, vagy csak a nevet adva, diszelegni akartak.

A művészeti csarnok udvarán áthaladva s a nyugati kapun kijőve kissé jobbra tartunk, alig pár percz mulva magunk előtt látjuk balra az erdélyi szász házikót s mellette a székely paraszt házat.

A kis zsindelylyel fedett házikó, mely körül deszka korlát huzódik, igen barátságos és szép másolata az eredetinek. A galambházas kapura e szavak vannak egyszerü betükkel vésve: „Béke a belépőre! áldás a kimenőre!" — Az utcza ajtó felett, mely mellett a két támaszfal s a keritésnek dülő, fedélzettel biró lócza foglal helyet, s mely csak azért is elmaradhatlan s kiegészitő része az épületnek, mivel rendesen az estéket, s főkép az ünnepnapokat e helyen vidám beszélgetés közt szokták a józanabb életüek eltölteni — ama felirás olvasható: „Fáradt utas, enyhitsd itten szomjadat!"

Belépve az udvarra, a ház előtti kis kertben már szemzésnek indult magas török buzát (kukoricza) látunk. Az épület végénél kicsiny kocsiszin alatt fatalpu szekerét pillantjuk meg gazdasági eszközeivel együtt; folyosója faoszlopain, melyek alant fél öl magas deszkázattal az oldalt képezik — rudakra felkötözött török buza fejek vannak párosan felaggatva.

Előszobájából balra konyhája nyilik egyszerü nyitott tüzhelylyel, jobbra a lakház (ő szobát nem ismer), melyben körül a falon fogasok vannak, megrakva különböző alaku kancsók- és tányérokkal (tangyér). Egy pár háromlábu széken kivül ülőhely gyanánt használja a hosszu „tulipántos ládákat"; Majdnem a szoba gerendázatáig rakja fel ágyneműit a „vetett ágy"-ban, melyet hozományul (peretérnum) ad leánya gyermekének. Az alsó gerendán, mely a többieket tartja, e felirás látható: „Isten segedelméből épitette ezt a házat Borsodi Demeter Lajos Maros-Vásárhelytt."

A ház lakói Gálfy Póli s Farkas László, Mihelyt beléptem, azonnal észrevevém, hogy mi régi ismerősök vagyunk.

— Adj' Isten jó nap Pólikám, há' hogy vagyunk?

— Fogadj Isten Bangyi urfi, mi bi'on jó vónánk hál' Istennek. Há' hol jár itten?

— Bi'on galambom elgyüttem én es, hogy körülnézzek Bécsbe. Vótak e már sokan magiknál (önöknél)?

— Igen ám, még a császár es megnézett (nem tudja megszokni a király nevet). Még a nevit is béirta a könyübe.

És előhozza asztaláról a nyitott könyvet, hová a vendégek jegyezték fel neveiket, s büszkén mutatá meg nemcsak nekem, de az ott járó magyaroknak is e név aláirását: „Ferencz József."

(Folyt. következik.)

— ***Porges Károlynak*** Bécsben, IV. Kolingasse 17-ik szám alatt létező első nyilvános felsőbb kereskedelmi iskolája. Az előttünk létező évi értesitvény kimutatása szerint az intézetet a lefolyt tanévben 943 tanuló látogatta; maga az intézet két részre oszlik t. i. k e r e s k e d e l m i i s k o l á r a, mely az uj törvény értelmében három évi tanfolyammal bir, s mely tanodát végzettek az egy évi önkéntesség kedvezményére feljogositvák és a s z a k i s k o l á r a, tekintettel a kereskedelmi számolás, könyvvezetés, kereskedelmi ügyvezetés, a bank és bizományi üzletekre; van azonkivül külön tanfolyam a vasuti és távirászati hivatal tanulmányozására és külön még a biztositási dolgokra. Az intézetben 25 jeles és általános elismerésben részesülő tanár működik, kik vetélkedve törekednek az intézetnek azon méltóságát, melyet az a birodalom kereskedelmi iskolái közt magának, kivivott, biztositani. Azon állástól, melyen Porges igazgató a kereskedelmi világban áll, önkéntelenül kiderül, miszerint az intézetben kitanultak előnynyel alkalmaztatnak a különböző bankok és kereskedelmi czégeknél, vasutak- és biztositási társaságoknál, miután tapasztalati kisérletei nyomán képes hallgatóinak a kereskedelem követelte ismereteket megadni. Az évi értesitvényben több érdekes czikk foglaltatik nevezetesen Porges igazgató a banknáli könyvvezetésről, Dr. Billitzer Ferencz az Austriában létező hitelviszonyokról irt. Haberl József tanár egy kisérletet tett a tőke visszafizetés egyes képleteiről; Klettinsky tanár a liur vegyeiről, Winkler Robert tanár pedig a himzőgépekről és végre Dr. Neurath Vilmos a vásári árukról irt korszerü értekezést.

— ***Hir szerint*** az osztrák-magyar állam területén e g y k r a j c z á r o s levelezési lapokat hoznak forgalomba folyó évi november 1-ejétől.

— ***Igértük,*** hogy Hoffmann Mórnak Lipcsében megjelent „Das Weib und seine Erziehung“ czimü legujabb munkájához hozzászólunk. Először is sajnáljuk, hogy a magyar iró már németnyelven kénytelen irni, a kénytelen szót hangsulyozzuk, mert kettős okok kényszerit rá, ugyanis sajnosan tapasztaljuk még mindig, hogy a magyar iró, ha nem a fővárosban él, vagy csekély figyelmet kelt, vagy agyonhallgattatik, legjobb esetben kigunyoltatik, „legjobb esetben“ levonok jeleztük azért, mert legalább emlegetve lesz; továbbá a komolyabb tárgyu munkára nincs nálunk kiadó s nincs olvasó közönség, igy a legszebb eszmék sohajként eltünnek. Ebből következtetve a magyar irodalom helyhez kötött, üzérkedési tárgy, s igy nem csodálkozhatunk, ha a tevékeny szellemü magyar iró kénytelen a nagy német irodalomba lépni, melynek hazája az egész világ . . . . A művet illetőleg a fentebbiek keserü valóságának megemlitése után annyit jegyzünk fel, hogy mély érzelem-, bő tanulmány- és átérzett jó akarattal van irva; felülemelkedik a mindennapiasság ködéből, mégis nem idealizál, hanem nyiltan, őszintén körülirja a nőemancipatio kérdésének megoldását.

— ***Nagy-Kanizsa város*** képviselő testülete mult csütörtökön gyülést tartott, melyben 1. a városi tanács évnegyedes jelentése olvastatott fel, erre jövő számunkban visszatérünk. 2. Tanácsi előterjesztés a t. aljegyző kinevezése iránt, határoztatott, hogy e czimmel egyik városi irnok neveztessék ki. 3. A népiskolai tanitók kérvénye drágasági pótlékért tárgyaltatott, tekintve a pénzviszonyokat, melylyel a polgárság jelenleg küzd, ez idő szerint a kérelem nem teljesittetik. 4. Főt. Kottek Nándor ur eltávozása folytán az iskolaszékhez főt. Farkas László igazgató ur választatott be, s egyszersmind jegyzőkönyvileg sajnálatát fejezte ki a képviselőség Kottek Nándor ur távozásán, tevékenységért köszönet szavaztatott. 5. Az 1874. évi költségelőirányzat egész terjedelmében elfogadtatott, mely szerint a község és magánpótlék 39%-et tesz.

— ***A kapornaki*** uradalomhoz tartozó padári gazdaságban, mely jelenleg a jezuiták birtokában van, a cséplőgép gondatlan kezelése miatt tüz támadt, s nemcsak a cséplés alatti nagymennyiségü gabna, de maga a gép is elégett. A gazdaság vezetésében csupán németországi jezuiták alkalmaztattak, de ez eset után visszaküldettek; hjah, ugyis van az, ki mit tanult, ahoz ért.

— ***Dijlövészet*** tartatik ma Lazsnakon a n.-kanizsai czéllövész társaság által, eső idő esetében mához egy hétre halasztatik.

— ***Tüz.*** A szepetneki tüzeset szántszándékos gyujtás következménye volt, a helybeli tüzoltók közül többen kiültek Szepetnekre, s daczára a hely távolságának, sikerült több gazdasági épületet megmenteniök.

— ***Felhivás!*** Felkérem mindazokat, kik „ujabb költeményeimre“ megrendelőket gyüjteni szivesek voltak, az ivet okt. hó végéig hozzám az előfizetési pénz hiányával is beküldeniök, hogy a sajtó alatti munka példányairól tájékozással lehessek. Tisztelettel Nemes-Viden, M. Kalmár Béla.

— ***Dobronak*** mezővárosának 4 országos vásár engedélyezését a soproni kereskedelmi s iparkamara nem javasolja, mert úgymond: Dobronak évenkint 2, Alsó-Lendva 6, Bellatincz 6, Csesztregh 2, Baksa 2, Szt.-Györgyvölgye 4 — országos vásárt tart.

— ***Vagner Károly,*** városi tanácsos választatott meg a nagy-kanizsai iskolaszék elnökének.

— ***A balaton-füredi*** fürdővendégek 13. sz. névsora szeptember 15-ig 1742 személyt mutat ki.

— ***Rövid hirek.*** Gréguss Ágost és Hunfalvy János tudorokká avattattak fel. — A báziási gyorshajókkal csatlakozásban levő futárvonatok beszüntettettek. — Liszt ötvenéves jubileumára Halász János díszes műlapot adott ki. — Nógrádban rabló bandák garázdálkodnak. — Az éjszaki atlanti partokon 1122 hajó szenvedett törést, 600 egyén veszte életet, 9000 ház romboltatott össze. — Horváth Boldizsár Zágrábban van. — Király Ő Felsége tegnapelőtt Bécsbe ment, hova tegnapra várták a német császárt. — Az irók és művészek pesti társaságába irodalommal nem foglalkozókat is felvesznek. — Kovács József csalásairól elhiresedett pesti ügyvéd megszökött. — Aldor Imre a jövő hó elején „Hunnia“ czimmel lapot indit. — Szerdahelyi holttestét tegnapelőtt szálliták Nagy-Bányáról Szathmárra. — Déván (Erdély) egy 101 éves embert temettek el, ki a Hora-lázadáskor 12 éves volt. — Vukánovics nyugdijazásáról szóló okmány 4-én iratott alá. — Miletics a magyarosodás ellen nyilvánosan működik. — A Haggenmacher féle gőzmalom leégett Pesten. — Riedl Szende egyetemi tanár meghalt. — Collegari József 28 éves, a fiumei városi pénztárból 15 ezer frtot lopott. — A nyitrai szőlőkben a vihar roppant kárt okozott. — A Tisza-szabályzó társulat Debreczenben gyülést tartott. — B. Wesselényi Miklós elfogadása és felségsértési pörének történetét irja Jakab Elek. — Kolozsvárott két amerikai művész időzik, kik unitárius felekezetüek. — Mult hóban a fővárosban 168 esettel multa felül a halálozás a születéseket. —

Színészet.

Kedden, oktober 14-én „Charlotte kapitány“ az eddigi előadások közt a legsikerültebb volt. Dancz Nina k. a. szép alakja, jó játéka és tagadhatlan szini tehetsége sajnos tapsokat aratott. Kár, hogy a közönség nagyobb számmal nem volt képviselve.

Szerdán, oktober 15-én „Nagy apó“ eredeti énekes vigjáték Szigligetitől. Demjén Mari csengő hangja, és helyesen alkalmazott játéka folytán több-szöri kihivásban részesült. kár hogy szép hangját nem iskoláztatja. Kovács Mór (mendikáns) jó kedvvel játszott s ügyesen alakitott. Közönség csekély számmal.

Csütörtökön, oktober 16-án „Frou-Frou“ került szinre Dancz Nina k. a. volt nemcsak a darab, de az est-lelke is, igyekezett nehéz szerepét hatásosan betölteni, választékos, gazdag és izléstelje öltözéke meglepetést idézett elő ami gyarló szinházunkban; sajnos hogy épen díszöltözéke rontotta az előadás hatását, mert a szinpad szűkössége miatt hosszu uszályos ruhájával sok baja volt. A szinpad az itteni körülményeket tekintve figyelmesen diszittetett fel. Közönség szép számmal jelent meg s elégedetten távozott.

Mint halljuk a második félbérlet kevesebb lett az első felénél, ha való ez, igen sajnálatos, mert e jól rendezett szintársulat több pártolást érdemel. Felhivjuk a t. közönséget, ne ejtse el a magyar színészet ügyét e vidék haladó városában, hanem pártolása, tömeges megjelenése által szilárditsa inkább meg.

Szerkesztői üzenet.

941. „Eszrevételek vadállataink szaporitása- és pusztitásairól“ czimü jeles és igen korszerü czikket mielőbb közöljük.

942. R. Pest. A lapokat köszönettel vettem.

943. L. Szombathely. Jövő számunkhoz lesz mellékelve. 100 példányt fentartottunk, de a külön lenyomatot már nem eszközölhettük.

944. N. N. Revidiive.

Érték- és váltófolyam okt. 19.

5% metaliques 72.50; 5% nemz. kölcsön 73.—; 1860-ki álladalmi kölcsön 100.25 bankrészvények 921.—; hitelintézeti részvények 247. London 111.—; magyar föld tehermentesi kötvény 76.15; temesvári földtehermentesi kötvény 75.60; erdélyi földtehermentési kötvény 76.61; horvátslavon földtehermentési kötvény 75.—; ezüst 106.50; cs. kir. arany 5.40 — Napoleond'or 8.93.

Heti naptár.

Oktober 19-től okt. 25-ig 1873.

Hó- és heti-nap		Katholikus naptár	Protestáns naptár	ntj
40) Jézus köszvényest gyógyit meg. Máté IX.				
19	Vasárnap	E. 20 Ferd.	E. 20 Ferdin.	
20	Hétfő	Vendelin	Vend.	
21	Kedd	Orsolya sz.	Orsola	
22	Szerda	Kordul.	Kordula	
23	Csütörtök	Kap. Ján.	Sever	
24	Péntek	Fortun.	Ráfael	
26	Szombat	Krizant. G.	Krisán	

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

Nyilttér.*)

Minden betegnek erő és egészség, gyógyszer és költség nélkül.

Revalescière du Barry

Londonból.

A zamatos du Barry Revalescièreje eltávolit minden betegséget, a melyek a gyógyszerekkel daczolnak; ugymint: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyakhártya-, lélekzési-, hugyhólag és vesebajokat, mellbetegségeket, szédülést, nehéz lélekzetvételt, köhögést emészthetetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyengeséget, aranyeret, vizkórt, lázt, vértódulást, fülzsibongást, ájulást és hányást még a terhesség folyamatában is, hashártyalobbot, mélakórt, soványodást, csúzt, köszvényt, sápkórt. — Kivonat 75,000 bizonyitványból gyógyitásokról, a melyek minden gyógyszerrel daczoltak

73,621. bizonyitvány.

Bécs, 1871. február hó 1.

Ön iránti végtelen hála kényszerit, önnek ezen néhány sort irni. En négy hó óta rettenetes lélekzési bajtól voltam gyötörve; senki sem volt képes enyhülést szerezni, míg egy barátom tanácsára az ön jeles Revalescièréjéhez fordultam, a mely engem ezen bajból gyökeresen kigyógyitott.

Báró Clarow Bódog.

55,715. bizonyitvány.

Páris, 1866. april 11-én.

Uram! Leányom, a ki sokat szenvedett, sem aludni nem volt képes; az álmatlanság, gyengeség és ideges felhevülések egészen elnyomták. Most egészen jól érzi magát a Revalescière chocolade élvezete által, a mely őt egészen helyreállitotta. Van jó étvágya, jól emészt, idegei nyugodtak, jól alszik, stb. a mit annyi ideig nélkülöznie kellett.

Montlouis II.

Táplálóbb levén a husnál, 50-szeresen megkiméli a gyógyszer árát, felnőtteknél ugy, mint gyermekeknél.

Pléhszelenczékben ½ font 1 frt. 50 kr., 1 font 2 frt 50 kr., 2 font 4 frt 50 kr., 5 font 10 frt., 12 font 20 frt., 24 font 36 frt. Revalescière piskoták szelenczékben 2 frt 50 és 4 frt 50 krral. Revalescière Chocolatée táblákban 12 csészére 1 frt 50 kr., 24-re 2 frt 50 kr., 48-ra 4 frt 50 kr., poralakban 12 csészére 1 frt 50 kr., 24-re 2 frt 50 kr., 48-ra 4 frt 50 kr., 120-ra 10 frt, 288-ra 20 frt, 576-ra 36 frt.

Megrendelhető Barry du Barry & Comp által, Wien. **Wallfischgasse Nr. 8.,**

N.-Kanizsán Lovák Károly gyógyszertárában; Aradon F. Tones és társánál; Debreczenben Mihálovits István gyógyszertárában a kigyóhoz; Kassán Wondraschek K.-nál; Marosvásárhelyott Fogarasi Dömötörnél; Pesten Török Józsefnél; Székes-Fehérvárott Dioballa Györgynél. Temesvártt Quiriny A. városi gyógyszerésznél; Verseczen Fischer Móricznál.

A bécsi czég minden vidékre küld postautalványra vagy utánvétre.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Zala-Somogyi Közlöny“ 81-dik számában az ellenem közlött „Közönség köréből“ czimü czikkre következő válaszomat, az igazság és becsület érdekében kérem becses lapjában felelősségemre felvenni.

Engem K. álarcz alatt egy egyén azzal vádol, hogy Horváth József, szent adorjáni polgárnak olyan hánytatót adtam, a mitől vérhányást kapott és meghalt, s ő erre képes száz tanut állitani.

Ezen vádra azzal felelek, hogy én a beteghez csak a vérhányás után hivattattam, a midőn már a beteg olyan veszélyes helyzetben volt, hogy a mire a gyógyszer két óra mulván tőlem megérkezett, arra a beteg már meghalt; ugy szereimet megsem kő...hatta, gyógyszereimet vissza is küldték azon reményben, hogy én visszaveszem, de el utasitám azzal, — hogy nem rőfös portéka, mit vissza szoktak venni. (? — —) A fentebbi egyénnek hánytatót nem adtam.

K. száz tanura hivatkozik holott a betegen kivül az egész házban csak három nagykoru személy volt.

K. ha embernek tartja magát, akkor nyilt sisakkal lépjen ilyen esetben a közönség elé, ne álarczban.

Azt is állitja K. hogy én kontár vagyok. Az nem igaz mert nekem sebészi oklevelem van, ily minőségben pedig többen is jó sikerrel és közmegelégedéssel működnek a gyógyászat terén.

Az én diplomám épen olyan kutyabőr mint a K. czikk iróé.

Egyébiránt annyi tudománya nincs a vádlónak, hogy engem megbirálhasson, annál kevésbé a száz fajankónak a kire hivatkozik, ő ahhoz tanuival együtt annyit ért, — mint a Jézus paripája a mérnökséghez.

Mindezekből láthatja a „Zala-Somogyi Közlöny“ tisztelt olvasó közönsége, hogy a fentebbi vád nem egyéb mint költemény, a melyben a szándék oly hamis, aljas és rosszlelkü, mind a vádló maga, a kit nem a közönség érdeke vezérel, — hanem a patikálika gyötör.

Pulykaváron, a kortek alatt, a hét éves fűzfának árnyékában, házasságra kelt a kard a konyhakéssel és együttös szerelmükből nemzették a szemtelen és nemtelen kis Kuffert, a ki most, hogy egy kissé felcseperedett, a ki egy nagy — — mihaszna lett, hogy megmutassa miszeriát, hogy ő is tud valamit, hát neki megy mint borju az uj kapunak és olyanba üti az orrát a mihez nem ért.

Igy hát vádlómban a K. betű alatt fel ismertem a nagy mihaszna, nemtelen és szemtelen Kuffert.

Vigyázzon a czikkiró, hogy alaptalan beavatkozása folytán meg ne üttessem az orrát, mert ha legkisebb kellemetlenség érne közönségemmel szemben, ugy a törvényes téren fogok megtorlást eszközölni. Kelt Pákán oct. 15. 1873.

MIHÁLOVICS JÁNOS s. k.
okl. sebész.

HIRDETÉSEK:

Árverési hirdetmény.

Kottori mezőváros 1874-ik évre haszonbérbe adja a községi

legyasztási adószedési jogot,

mely czélból az árverés a városházánál Kottoriban folyó évi oktober 25-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Az árverezni szándékozók tehát e napon bánatpénzzel ellátva megjelenni kéretnek.

Kelt Kottoriban, 1873. évi okt. 13-án.

(1161—2) **A városi képviselőség.**

A nagy-kanizsai czéllövésztársaság 1873. okt. 19-én esőesetén pedig azon hó 26-án Lazsnakon ünnepélyes

Dijlövészetet

(Bestschiessen)

tartand, melyre az egylet tiszti tagjai, s ezek vendégei meghivatnak.

Dijlövészeti beiratások 3 órakor kezdődnek, s 5 órakor záratnak be.

Nagy-Kanizsán, 1873. oktober hóban.

Koch Adolf m. k.
főlövészmester.

(1163—2)

Wajdits József nyomdájába

előnyös feltételek mellett

néhány TANONCZ felvétetik.

Értekezhetni a nyomdatulajdonossal N.-Kanizsán.

Titkos betegségeket
és
tehetetlenségeket
(elgyengült férfierőt),
ugyszintén
hugycsőszűkületeket
és
magömléseket
gyógyít gyökeresen tényes és tartós siker biztosítása mellett

Dr. HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.

Rendel naponkint délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádor-utcza 13. sz. 1-ső emel. 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszerek megküldetnek.

Zur speciellen Beachtung empfohlen!

Einladung

zur Betheiligung an einem vom Staate garantirten soliden Unternehmen.

Am *29. Oktober 1873* beginnen die *Haupt-Gewinnziehungen* der grossen vom Staate garantirten Hamburger Geldverloosung und dauern bis zum *19. November 1873.*

In diesem kurzen Zeitraume kommen **21,100 Gewinne** im Betrage von

1 Millionen 565,200 Mark Cour.

zur sicheren Entscheidung resp. Vertheilung an die Interessenten.

Die nähere Eintheilung der Gewinne ist folgendermassen: **Mark Ct. 200.000**, **100,000**, **75,000**, **50,000**, **40,000**, **30,000**, 2 a **20,000**, 2 a **15,000**, 5 a **12,000**, 10 a **10,000**, 10 a **8000**, 10 a **6000**, 30 a **3000**, 60 a **3000**, 200 a **2,000**, 300 a **1000**, 400 a **500**, 466 a **200**, 19800 a **110** Mk. Ct. als kleinster Gewinn.

Die Auszahlung aller dieser Gewinne erfolgt plangemäss 14 Tage nach geschehener Ziehung unter *Staatsgarantie* an die betreffenden Loosinhaber.

Für sämmtliche obige Ziehungen und zur Betheiligung an allen zur Verloosung kommenden Gewinnen kosten

achtel Original-Loose	zur fl.	8	0	B.-Noten
viertel	„	„	„	17	„
halbe	„	„	„	35	„
ganze	„	„	„	70	„

Es existirt kein ähnliches Unternehmen, welches bezüglich Solidität und pünktlicher Auszahlung der Gewinne mehr Sicherheit bietet als dieses, daher empfehlen wir diese Betheiligung Jedermann, der geneigt ist, einen wenig kostspieligen und soliden Glücksversuch zu machen.

Es findet keine weitere Nachzahlung statt und jeder Interessent erhält sofort das *vom Staate garantirte Originallloos* selbst in Händen.

Bestellungen beliebe man unter Beifügung des betreffenden Betrag s in österr. Banknoten pr. recommandirten Brief direct an unterzeichnetes Bankhaus zu richten und werden diese diese Aufträge sofort prompt und pünktlich ausgeführt. Da voraussichtlich die Betheiligung an diesem soliden Unternehmen in Oesterreich sehr lebhaft sein wird, so beliebe man der nahen Ziehungen halber alle Aufträge baldigst direct zu wenden an

S. STEINDECKER & COMP.

Bank- und Wechselgeschäft

(1161—2) HAMBURG.

PORGES KÁROLY igazgató

első, nyilvános felsőbb

kereskedelmi-tanintézete

Bécsben, Kollinggasse 17. sz.

a Schottenring és a meghosszabbított Wiplingerstrasse közelében az első általános osztrákmagyar hivatalnok-egylet uj házában.

(1145—6)

A tanintézet két részből áll:

a) kereskedelmi iskolából, b) a szaktanfolyamból.

Az oktatás okt. elején vessi kezdetét. A keresk. iskola 3 évfolyamú.

A szaktanfolyamok egyes szaktárgyakra vonatkozólag tartatnak, milyenek könyvvitel, kereskedelmi számitás, levelezés és váltóisme. Itt a tanfolyam nappali és esteli. Már három éve, hogy a kereskedelmi vaspálya és távirdaszolgálati tanfolyamra is utlásdások rendeztetnek olyanok számára, kik a vaspályáknál óhajtnak alkalmazást nyerni: A tanári testület az ázsiai vaspálya érdemes hivatalnokaiból áll, végül van egy külön tanfolyam a biztositásokra nézve.

A beiratosok szeptember 20-ától kezdődnek.

Programmok ingyen kaphatók az intézet helyiségében és **Beck egyetemi könyvkereskedésében Rothethurmstrasse, 15. sz.**

A kereskedelmi iskolát végzettek feljogositnak az egy évi önkéntesség elvezetére, anélkül, hogy vizsgát kénytelenittetnének kiállani.

Keller Ignácz

Nagy-Kanizsán. 991 17)

Ajánlja gazdagon felszerelt urak-, hölgyek és gyermekek számára való topánraktárát, a legjobb minőségüeket a lehető jutányos áron.

Ugyszinte figyelmébe ajánlani bátor vagyok a cs. k. katonaság s t. közönségnek, hogy megrendeléseket a legjobb bőr és külföldi bőrből elfogadok és készitek, az árt legjutányosabban számitom.

Az ön raktáromban vásároltaknt kijavitásra elfogadom.

Empfiehlt sein reich assortirtes Lager aller Gattungen Herren-, Damen- und Kinder-Stiefeln von bester Qualität und zu möglichst billigen Preisen.

Ferner mache ich das k. k. Militär und verehrungswürdiges Publikum aufmerksam, dass ich alle Bestellungen vom besten In- und Ausländer Leder verfertige und prompt und billigst berechne.

Auch wird von mir gekaufte Ware zu reparieren angenommen.

VÉGELADÁS.

A legujabb és legjobb

női ruhakelméknek, bundák, paletotsknak,

ZEKÉKNEK, ZUBBONYOKNAK, LONGSHAWLOKNAK,

nagy-kendőknek, plaidsoknak minden évszakhoz szolgálók, továbbá: valódi *rumburgi, hollandi, creas, sileziai s házi vásznak, damast asztalruháknak, fehér és tarka csinyatoknak, ágykanavászoknak, nankinoknak, len zsebkendőknek, siffonoknak, parkatoknak, függönyszövetknek, abroszok és ágyteritőknek, butor kelméknek, gabona-zsákok és ló-takaróknak* és még sok más e szakmába vágó áruknak gazdag választéka, a melyeket minden árak mellett végkép eladok.

Mindenkit saját érdekében kérem fel tisztelettelejsen, a jó alkalmat idejekorán felhasználni, minthogy áruimnak **rendkivüli olcsósága**, azon reménytre jogosit, hogy meglehetős nagy raktáram kevés idő alatt eladatik.

WEISZMAYER M.-né

az izr. község házában, a „Korona" szálloda átellenében

(1133—7) **Nagy Kanizsán.**

Árverezési hirdetés.

Légrád mváros képviselősége ezennel közhirré teteti: miszerint f. évi oktober 27-én a város tulajdonát képező következendő kisebb kir. javadalmak három egymásután következendő évre haszonbérbe kiadatni fognak. Kezdete 1874-ik évi január 1-én.

1. A városi n. vendégló hozzá tartozandó kerttel, mészárszék s veremmel, bor, sör és pálinka mérhetési joggal.
2. A felső pázsiti csárda bor, sör és pálinka mérhetés.
3. Alsó-révi csárda kényelmes lakással, bor, sör és pálinka mérhetési joggal.
4. Kakonyai révi csárda, bor, sör és pálinka mérhetési joggal.
5. Bor, sör, pálinka és husvágástói illeték szedés.
6. Gyurgyánczi vadászat.
7. Szt-Háromsági vadászat.
8. Felső pázsiti drávai átjárás csak egy évre számitva 1874. évi január 1-től.
9. Patacsin v. és a légrádi vasuti állomásnál a drávai átjárás egy évre január hó 1-től 1874.
10. Halászat a Dráva és Mura folyókban. Az árverezés Légrádon a városház teremében reggeli 9 órakor fog megtartatni.

Az árverezni szándékozók megkérettetnek, hogy az árverezésen 10% bánatpénzzel ellátva legyenek.

Az árverési feltételek naponta a város irodájában megtekinthetők. (1160—1)

Kelt Légrádon, az 1873. oktober hó 12-én.

A városi képviselőség nevében:

Matay Elek, város biró.

Olcsóbb, mint bármily végeladásban.

PLACHY KALLINA HORVÁTH

ujonnan nyitott s jól berendezett

(1165—1) **női divat- és készfehérnemű tárúk**

Budapest, Uri-utcza 14.

Ajánlják gyapjufekelmékeit, perkalint, fekete és szines lustros fekete selyem szövetet, ugyszinte a bekovetkező őszi és téli időnyre a legszebb flanell, ripps bársony barchent flanelltakaró és téltikendőiket, mindennemű vásznakat rendkivüli olcsó árakon.

Urak számára nagy választékú kész fehérnemüket, gyapju alsó ingek és lábravalók, harisnyák és nagykendőket, ugy szinte jó minőségü legujabb gallérokat 1. 40 kezdve.

Áruinknak jóságáról meggyőződhetőnek elégségos a legkisebb rendelés, melyek gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mintákat ingyen és bérmentve készséggel szolgálunk.

PLACHY KALLINA HORVÁTH.

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1878. oktober 23-án. 85-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár: egész évre . . 8 frt. fél évre . . 4 „ negyed évre . 2 „ Egy szám 10 kr. Hirdetések jutányosan. NYILTTERBEN soronkint 10 krért vétetnek fel.

Zala-Somogyi Közlöny

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhez, — anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők: NAGY-KANIZSA Wlassicshaz.

Nagy-Kanizsa város helyhatoságának, nemkülönben
a „zalamegyei gazdasági egyesület", a „n.-kanizsai kereskedelmi s iparbank" ugy a „Zala Somogy" gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön, megjelenő vegyes tartalmu lap.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„Zala-Somogyi Közl."

1873-ik évfolyam IV-ik évnegyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, s évnegyedre 2 frt.

MEGHIVÁS.

A zalamegyei „gazdasági egyesület" f. évi november hó 3-án délutáni 5 órakor Zala-Egerszegen saját helyiségében rendes évnegyedes közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghivatnak.

Zala-Egerszeg, 1873. oktober 19.

ÁRVAY ISTVÁN,
ügyvezető alelnök.

Hirdetmény.

Zalamegye gazdasági egyesületének Z.-Egerszegen f. évi augusztus 4-én s folytatva tartott közgyülési határozatához képest, mint ez érdembeni megbizott, ezonnel közhirré teszem, hogy: említett egyesület tulajdonát képező két db 5 éves — gróf Festetics keszthelyi gulyájából származott — tenyésztési igényeknek minden tekintetben megfelelő bikái — nevezetesen tettes Baán Kálmán egyesületi tag urnál Szabarban elhelyezett tenyészbika ugyan ott oktober 30-án d. e. 10 órakor általam; — nálam Szt-Mihályon elhelyezett tenyészbika pedig oktober 31-én szinte d. e. 10 órakor tettes Skublics Gábor egyesületi tag ur által, kész fizetés mellett nyilvános árverés utján fog eladatni, miről a venni szándékozók ezennel értesittetnek.

Szt-Mihályon, oktober 18. 1873.

HORVÁTH MÓR,
egyleti tag.

Épitészeti szemle.

(Folytatás.)

Lássuk már most az annyi viszályok után Bécsből importált hires terv eredményét, magát a kész épületet: és pedig egyenkint az épitészet három főtényezője a szépség, czélszerüség és olcsóság szempontjából.

A styl vagyis a készitési modor nagyrészt ugyancsak izlés dolga és igy megeshetik, hogy valaki más szépnek találja azt, mi nekünk nem tetszik: például a párkányok nehézkes felső tagozatát, a főpárkány alatti tartókövek nagyságát és kanyarulatát, a kör négyszögéből álló diszitményeket, az ablaknyilások külső kopasz szögletét és több efféle aprólékokat. Hanem a szépség főkelléke, az egyes épületrészek arányossága, az már nem egészen izlés dolga: mert általánosan érvényes szépészeti törvények által szabályoztatik, melyek alapján a legcsekélyebb müizléssel biró egyén is a szépet és rutat önkéntelenül megkülönbözteti. Ily szempontból a városházon épen a fő arányok nem szépek: a földszin feletto magas a második emelet nagyon is alacsony és az ablaknagyság is annyira változó, hogy az ember találgatni kezd mi különös oka lehet e feltünő jelenségnek, mely annyiban is rosz hatásu, hogy alant a nagy boltablakok miatt alig látunk falat: mig ellenben fönt mindig több és több falat látunk, holott pedig, mivel az alsó fal tartja a felsőt, ösztönszerüleg azt szeretnénk, ha alant volna több erősebb fal. Még kevésbé tetszetős azon arány, mely a főhomlokzat szélességében a középrész és két szárny közt kiváltképen az által tünik föl, hogy a szárnyakon öt ablak, ellenben a majdnem oly széles középrészen csak három ablak nyittatott. Igy a középrész ablakai sokkal távolabb esnek egymástól mint a szárnyak ablakai: aztán ha legalább nagyobbak; vagy gazdagabban diszitettek volnának azok a középső ablakok, mint az száz más épületen látható: de épen olyanok mint a többi és igy semmikép sincs kimutatva miért kellett nekik egymástól oly messzire esni, hacsak azért nem, hogy azon esetlen nagy oszlopoknak, melyek a másodemeleti törpe oszlopkákkal kirivó ellentétet képeznek, helyük maradjon. De hisz ezen oszlopok bátran el is maradhattak volna, mert korántsem oly szépek, hogy a jó arányok hiányát kárpótolhatnák és nem is annyira divatosak már most, hogy náluk nélkül ne lehetne hatásteljes homlokzatot rajzolni. Feltünően rosz hatásu még a főpárkánynak egészen a második emelet ablakaira nehezedése; ezt akárki nem szakértő is azonnal észre veszi és elgondolja magában mennyivel többet érne az egész épület, ha a főpárkány drága tartókövei valamivel rövidebbre szabattak volna, vagy a párkány fölötti egészen haszontalan kő korlát árában inkább a második emelet épült volna csak egy lábbal is magasabbra.

A rosz arányok netovábbját mutatja végre a városház tornya, vagy hogy is nevezzük ezen csudálatos harmadik emeletet, mely sem nem lakás, sem nem torony, de még fényképészkalitka sem, ez a bécsi magasabb müvészet elévülhetlen remeke, milyet helybeli épitészektől igazán reménylení sem lehetett. Ez alkotmány van vagy nyolcz öl széles és talán két öl magas; van rajta összesen két kicsi kettős ablak, közepén látható a város czimere óriási nagyságban; födele hiányzani látszik, hanem czifraság, vak ablak, párkány és oszlop van rajta elég, e szerint képzelheti a ki nem látta is, mennyi müvészet van kifejtve ezen épületrészen, mely városházunk főhomlokzatát koronázza s mely fölött, hogy még szebb legyen, még egy kicsike czifra kupola is domborodik, melyre még órának és zászlónak kellene jönni. Itt tehát kicsi helyen sok szépség van elpazarolva és sok pénz; a megfelelő hatás azonban sajnosan hiányzik, mert mindenki azon akad fenn, hogy nem tudja mire való ez a kunststuk. Hát még ha meggondoljuk, hogy ezen egész toronyalkotmány ugyszólván a levegőbe épült, mert alatta az első emeleten, hol a kevésbé szakértő erős alapok létezését feltételezi; a valóságban sem fal sem oszlop nincs, mert épen ott van a kis terem, melyet ugyan könnyen lehetett volna máshova áthelyezni, hogy fal alá fal épülhessen; de mégis középre helyezték, hogy annál nagyobb érdem legyen fölibe azt a szép tornyot emelni.

Ha már most kissé távolabbról nézve az épületet, környezetéveli öszhangját és általános csoportosulását vesszük tekintetbe; első a mi feltünik, hogy még a főhomlokzat is az egyenes utczára ferdén van állitva, a mellékhomlokzat a kis utczára még sokkal ferdébben, mert lehetett volna ugyan ez esetben az egyenes utcza vonalt is megtartani, de a magasabb öszhang ugy kivánja, hogy ha már városunkban majdnem minden utcza szabálytalan és minden ház ferdén áll, a városház ez általános jó szokástól el ne térjen. Ugyanezen okból miután nálunk a boltokba nem felfelé, hanem lefelé szokott pár lépcső vezetni a városházi boltok padlója is a főut szinvonalán alól helyeztetett, mi egyébiránt annyiból igen helyes, hogy lehetővé teszi idővel az egész utcza leásását s igy még a szemközti házak padlatai is kiemelkedhetnek a föld alól. A ház födelére tekintve gyönyörködhetünk itt az ugynevezett igazi angol palakőben, mi még eddig nálunk drága ritkaság volt; róla örömest elismerjük, hogy szebb mint a

TÁRCZA.

Mint a . . . . .

Mint a merész röpülő gondolat, oly messze
Jár tőlem a csendes, enyhet adó álom;
Le-lehajtom fejem ágyam vánkosára, —
Hasztalan! hiába, nyugtom' nem találom.
Körülötted repdes lelkem nappal, éjjel,
És beszélget veled forró szenvedélylyel.

Ha magányosan vagy, nem hallasz-e néha
Csendes éjjelenkint suttogó beszédet?
Talán meg is ijeszt a fehéres árnyék? — —
Ne félj! szellemem az, mely veled beszélget.
Nem érez-e néha rózsapiros ajkad
Titkos szellőt, édes csókot, halk fuvalmat?

Átharolt a bánat. Hová meneküljek?
Nincsen enyhe, nyugta lelkem érzetének.
Elrepülök hozzád képzelmim rajával,
Melyek neked mindent, mindent elbeszélnek
Hogy a bánat rajtam még mindig a régi,
Életem virágát össze vissza tépi.

Elmondanak mindent, ami lelkem' bántja.
S te hidegségednynyel hallgatod azt végig.
„Mit érdekel engem a más szenvedése!"
Visszajönnek hozzám, s nékem elbeszélik.
Oh ha tudnád, akkor mit érzett lelkem!
Aranyos reménylm' hellett eltemetnem!

Oh miért nem láttad, oh miért nem valál ott,
Midőn előmbe állt a kétségek réme,
S bőszült sivatarkint menydörgé a szókat:
„Ifju, szép reményid s örömidnek vége!"
Oh miért nem láttál a földre omolva!
Fagyos szived talán fölengedett volna.

Hiu képzelődéat csalfa csáb reménynek!
De nem kérem többé szerelmed' imádva.
Hisz' a fényes nap sem jő az árva földre,
Csak sugarit hinti irgalomból rája!
Csak egy emléksugárt! Többet én se kérek;
Es ád fényt majd sötét sirom éjjelének!

BRUCKNER KÁLMÁN.

Világtárlati körut.

— Bebarangolta: *Bangyi.* —

(Folytatás.)

Üléssel kinált meg, mit én annyival is inkább szivesen fogadtam el, mert jól esett öt év után hallani az eredeti székely szavak kiejtését egy székely ajkáról.

— Mondjasza (gyöngéd kifejezése a kérésnek) csak galambom, mi hir odahsza?

— Hja, bi'ott nem a legjobb. Ed'sapám irta, hogy a pestisbe halnak; osztán még azt es mondják, hogy a jég es elverte a határt. Félek, hogy a télen Nájrittyenbe mehetünk jeget aszalni.

— Attól má' ne tartson semmit. Há' maga irt-e sokat Bécsből?

— Hogyne. Megirtam, hogy soha annyi portubákos nimetet nem látott az egész falamiám, a mennyi itt van. Higyje el lelkem, a méreg majd megöl azé't, hogy mikor begyünnek azt sem mondják, cseréljünk pipát; pedég én mindég mondom: jó napot, tessék helyet foglalni, s ők még csak nem es böffintenek rá.

— Azon soh'se csudálkozzék, hisz nem tudhat mindegyik magyarul.

— Má' lelkem, ha én egy idegen házába menyek, gondolhatom, hogy elöbb köszönnek (köszöntnek vagy üdvözölnek helyett) és azután kérdik, hogy mi járatba' vagyok.

Igaza van, hanem most a köszönés kiment módiból (divatból).

— Vettem eszre. Hanem hallja e csak Bangyi urfi, miféle dolog az, hogy én tennap előtt irtam levelet haza, s még eddég nem küttek választ?

— Ejh Pólikám, nem mén az ugy, mind maga gondolja, három nap kevés üdő még arra es, nogy a levél oda érjen.

— Má' me't lenne kevés? Ha ingemet (engem) két nap alatt Vásárhelyről ide tudtak hozni, egy levél sokkal kisebb, mind én, s ha becsületjük lenne, egy nap alatt elvihetnék.

Jót nevettem e természetes okoskodáson, mert megkell jegyezhünk, hogy a székelynép az ilyen következtetésekkel igen gyakran él, s jóllehet együgyüsége következtében több hasonló esetben nevetséges dolgokat állit, de ezért sokszor, nagyon sokszor olyakat mond, hogy az „ókulás urak" is (tudományos emberek) elcsodálkoznak rajta.

Nevetésem nem tetszett neki, mert megfordult, rám nézett s arczán a csodálkozás egy nemét láttam visszatükröződni, mintha kérdezte volna: mi van ezen nevetni való?

Észrevéve a dolgot, igyekeztem más tárgy felé forditani a beszéd fonalát.

— Vó't e má' sokszor benn a városba'? — kérdém.

— De igen ám.

— A szent-Istán tornyát azonban nem látta. —

— Vagy igen. Még az ópéra szinházba' es vó'tam.

— Há' hogy tetszik?

— Kül (kivül) es szép, hanem benne még szebb.

— Nem ugy értem. A szinészekkel meg vó't-e elégedve?

— A szinészekvel? — no azokval még igen, hanem —

— Hanem?

— Ejh, ne kérdezzen tovább az urfi.

— De kiváncsi vagyok, kikkel nem vó't megelégedve.

— Hát a leányokval?

— Es miért?

— Szégyellem én azt elmondani es. Ki látta ugy tánczolni? Osztán ezek a bécsi dámák még el sem fordulnak, hanem annál jobban nézik avval a csöves okulával. Nem mék én többet oda, csak akkor, mikor ópérát énekelnek; a balétba Laczi bácsit küldöm, me't ő azt mondja, hogy szereti nézni.

Csak most jutott eszembe, hogy a testvér a trikóval nem tudott megbarátkozni.

Szép jellemvonása ez is a székely népnek, mely ma is a női szemérem megsértését a legnagyobb bünnek tartja, s nem volna kár élethossziglan tartó hüsre tenni azokat, kik ez utóbbi időkben a leányvásárlási ocsmány üzérkedést Moldva és Oláhország felöl elkezdették és lelketlenül folytatják.

Ezek ellen kellene erélyes intézkedéseket léptetni életbe, s kegyetlenül megbüntetni azokat, kikben nincs érzés, nincs belátás; kik becstelen kezekkel dulják fel ezrek földi boldogságát s számüzik kebleikből a családi élet iránti előszeretetet!

Minden, bármi kevés felvilágosodással biró egyén barátja a jelen korszellemnek, a haladásnak, de higyjék el olvasóim, sok tekin-

vörhenyeges cserép, csak az kár, hogy háromszor oly drága; azonban a szép fekete palakő fölött ott diszeleg egy massiv vörös fal, melyről csak mindenki elismeri, hogy nem szép, és senki sem tudja mire való. Kissé oldalvást nézve a födelet, egész kiállitást láthatunk a különböző födélnemekből: van alacsony, magas, meredek, lapos, egész, fél, egyenes, görbe, czink, pala és üvegfödél, ugy hogy födelének változatosságára nézve városházunk még a gymnasiumon is tultesz.

Mindezek után mégis a szépség volna az épület legerősebb oldala, mert ujdonsága és nagysága, és főkép tetszetős kifestése feledteti apró hibáit; a nagyokat pedig lassanként megszokjuk. Azért is nem akarjuk tovább folytatni a szépészeti hiányok leirását, hanem áttérve a czélszerüség kérdésére, keressük micsoda különös jelesség van mégis azon terven, mely a fentebbiek nyomán középszerü szépsége által még a bécsi nevet sem igen érdemli meg. — A beosztás abban áll, hogy földszint udvar felől van egy igen feleslegesen széles folyosó, mely a bolthelyiségeknek szánt területet szük korlátok közé szoritja s igy az épület jövedelmezőségére nézve igen kártékony, e folyosó két végén van a két lépcső, ugy azonban, hogy a kapuzat alól a különben igen nagyszerü főlépcsőből igen keveset, a kisebb lépcsőből pedig épen semmit sem látni; az emeleti folyosó aztán nem a földszinti folyosó fölött van, hanem benn az épület közepében, miért is sok falat nagy vasoszlopok és vasgerendák fölé kellett épiteni, és az emeleti folyosó kissé sötét is lett; a főlépcső mellett két oldalt kellemetlen szagot terjesztő helyiségekről van gondoskodva. Az épület egyik felét elfoglaló magány lakás oly nagyszerü, hogy csak nehezen található városunkban elég nagy ur ki azt bérbe vegye; a második emeleti szobák oly alacsonyak, hogy uri lakást bennök képzelni sem lehet; a földszinti börtönök és hajduszobák ellenben közel négy öl magasságuak. Igy tehát kiváló czélszerüségre nincs kilátás, ha csak oly dolgokat nem hozunk fel a terv előnyeo gyanánt, a miket minden valamire való épitész ugyanazon módon megcsinált volna: például, hogy a kapu középen van, a lépcső elég kényelmes, az ajtók elég nagyok stb effele. Ellenben hibákat találunk elég nagyokat; például: 7 szobából álló lakást előszoba nélkül, kisszerü lépcsővel, másodemeleti alacsony szobákat, harmadik emeleti szobát ablak nélkül, sötét folyosót, levegőbe épitett falakat stb.

Messze vezetne az egyes részletek czélszerüségének birálata s előre látható, hogy az eredmény nem lenne valami rendkivüli azért is tovább menve vegyük szem ügybe az épület költségeit vagyis az olcsóságot. Nem azon olcsóságot értjük itt, mely az által éretik el, ha a vállalkozó a számitott árból sokat enged s aztán rajta veszt, vagy gyarló munkát végez, hanem a terv által elérhető azon olcsóságot, mely eléretik, ha az épület szerkezete egyszerü és a legolcsóbb épitési anyagok természetes sajátságainak megfelelő; ha az alkatrészek épen a kellő erősséggel birnak és a diszitmények inkább beosztás és izletes alak, mint sokaság, tömeg és anyagi érték által hatnak. Városházunkon sok példa van az ellenkezőre, azért azt olcsónak nem nevezhetjük: például mennyi pénzbe került a falak áthelyezése vasszerkezetek által? mennyibe a födél bonyodalmai által szükségessé vált tüzfalak, csatornák, üvegfödelek, és kivált a nagy terem czinkpléh födele, mely talán más terv szerint ép oly jól és diszesen cseréppel lett volna pótolható? Továbbá mennyi pénz lett ugyszólván ki dobva a főpárkány fölötti kőkorlátra, és a kémények közti vörös falra, melyek pedig sem nem czélszerüek sem nem szépek mivel a födél, ha már egyszer palakőből van elég lapos és diszes lehet már magában véve is.

A takarékpénztár épülete mind magasságra mind diszességre nézve igen közel áll a városházhoz; két emeletes, mindenütt pinczével ellátva és került négyszög ölenkint 320 forintba, a városi bérház gyorsitott épités mellett került 330 forintba, a pályázat alkalmával átlag az épités számitva volt 300 frtjával, -- igaz, hogy Adam már akkor kitünt drágasága által, mert ölét 510 forintra számitotta -- most pedig a tényleg megépült ház négyszög öle 485 forintba van számitva. Igy tehát a városház felényivel vagyis ölenkint 160 forinttal drágább mint más rendes kétemeletes épület.

Összevéve eddigi kimutatásaink eredményét: az uj városház szépségre nézve középszerü, czélszerüségre nézve nem kielégitő, olcsóságra nézve pedig példátlan drága. Kérdjük már most: érdemes volt-e ily végeredmény végett már a pályázatnál háttérbe szoritani a szebb és olcsóbb terveket? érdemes volt-e viszálkodni a torony miatt, mely aligha került volna annyiba mint a mostani galambház, és legalább mutatott volna valamit! érdemes volt-e a helybeli épitészeket leszoritani a versenytérről és mind a tervet, mind pedig annak következtében a mesteremberi munkák nagy részét külföldről hozatni?

Nem akarunk senkit okozni az elkövetett hibákért, mert bizony mind együtt az egész város közönsége részes azokban; nem is akarjuk nagyitani a dolgot és elhibázottnak mondani az egész épitést, — mert hát még sokkal rosszabbul is üthetett volna ki viszonyaink közt a vállalat, hanem tanuságul a fentebbiekből jelezzük, hogy ha még egyszer valamit épit a város ne kezdjen bele terv nélkül sem, mint azt a gymnasium épitésénél tette, de ne is menjen át az ellenkező hibába és akarjon pályázat és bizottmányi tanácskozás utján a jónál is jobb tervet kierőszakolni, mert minden tulság megboszulja magát.

Kik alakitsanak, és alakitsanak-e borkereskedelmi, avagy bortermelő társulatot?

Groger Miksa Londonban élő hazánkfia ez ügyben a kereskedelmi ministerhez emlékiratot intézett.

Most a „Borászati Füzetek" legujabbi számában Rákosi László nyilatkozik ama javaslatról. Közöljük e nyilatkozatot főleg azon okból, mert a gyakorlati élet számos közvetlen tapasztalatát hozza föl szavazatának indokolására; azután nem egy észszerü tanácsot oszt, a melyet épen a szüret idején nagyon jókor van szőlősgazdáink figyelmébe ajánlani. A czikk igy szól:

Pár évtized óta többször merült fel már a magyar borkereskedelmi társulat eszméje; sokan sok jót várnak tőle, sokan azt hiszik, hogy a magyar szőlőmivelés és pinczekezelés általa nagy lendületet, a termelők illő hasznot, maga pedig a bor kereskedés nagy terjedelmet nyer.

Az eszme fontos, és a mennyiben utóbbi időben is az a nézet jött előtérbe, hogy egy ily társulatot legiukább csak maguk az érdekelt szőlő s bortelmelők hozhatnak össze legczélszerübben — mindenesetre megérdemli, hogy azt minden oldalról megforgatva, tisztázzuk, hogy aztán a kivitel annál könnyebb és biztosabb legyen.

Nézzük tehát a kérdést lehető közelről, lehető tárgyilagosan. Ha a bortermesztő borát eladja, gondja csak az, hogy drágán adhassa el, s azzal éppen nem törődik, hogy a ki azt megveszi, a borkereskedő nyer-e azon vagy nem? Valamint midőn a borkereskedő megveszi a bort annak sem az a gondja, hogy a bortermesztőnek legyen az eladásból haszna, hanem, hogy ő maga, a kereskedő lehető olcsón véve meg a bort, lehető hasznot biztositson magának tudománya, pénze és munkája után.

Ebből az következnék, az eddigi tervezet szerint, hogy maga a termesztő, mint közvetlenül érdekelt fél, legyen kereskedő is, más szóval, vegye meg a bort önmagától. Tehát egy személyben legyen bortermesztő és borkereskedő. De ez nem lehet. Hanem azért, hogy mégis lehető legyen, azt gondolták sokan, hogyha közvetlen nem történhetik meg, a minthogy lehetetlen is — legyen a bortermesztő egy személyben közvetve, — kettő t. i. termesztő és vevő. De hogyan.

Alakuljon a termesztőkből kereskedő társulat, mely (első sorban), saját borukat megveszi, és eladja. Most már azt hinnők, hogy ebből kettős nyereség lesz: t. i. a vételnél és eladásnál. Pedig az nem lehet. Mert ha az eladó termesztő, mint a vevő társulatnak tagja, az ő borát olcsón adja, akkor ő maga veszit, mint termesztő, ha pedig drágán adja, akkor meg ugy veszit, mint vevő, tagja levén a vevő társulatnak. Már pedig egy kereskedelmi társulat nemcsak hogy haszon nélkül nem dolgozhatik, de fenn sem állhat, ha ő nem a saját, hanem a termesztő érdekét tartja szem előtt, vagyis drágán vásárol be.

S vajjon akár a mezei gazdaság és gazdasági ipar, vagy átalában az ipar terén találunk-e arra példát, hogy a termelők álljanak össze, és saját termelvényeiket vásárolják és adják el mint kereskedő társulat? Erre nem tudok példát. Hanem arra igenis, hogy a termelő gyakorta érintkezvén a kereskedővel s látva a hasznos üzletet, elhagyja saját terét, s felcsap kereskedővé. Igy lesz a pékmesterből liszt kereskedő, a gabnakereskedőből élelmezési szállitó, igy lesz a kádármesterből korcsmáros, a korcsmárosból borkereskedő, — igy lesz a szőlőtermesztőből is borkereskedő; csak egyből nem lesz egyszerre kettő.

De különben nemcsak azon oknál fogva, mert egy embernél, a kinek kétféle érdeke van, e két féle érdek összeütközik; hanem a munka felosztás elvénél fogva is legczélszerübb, ha a vállalkozási szellemet, anyagi és szellemi tőkét egy irányban hozzuk össze, vagy hagyjak egyesülni, akár a bortermelők, akár a borkereskedők társulatában. De a kettőt összeegyeztetni nézetem szerint hasztalan erőltetés volna.

És épen a munkafelosztás elvével együtt lép előtérbe a szakképzettség is, melyet saját terén igen lehet értékesiteni, mig más térre kényszeritve, hasztalan, sőt káros vállalkozás.

Mert eléggé sajnosan tapasztaljuk az ilyen vállalkozások keserü visszahatásaként utobbi időben a hazában keletkezett majd minden irányu részvénytársulatnál a bukásokat. Hogy is ne? Különféle foglalkozásu és szakismeretü emberek állanak össze; alkotnak részvénytársulatot; választanak maguk közül igazgató-tanácsot, s igazitják a gyári vagy pénzintézetet olyan emberek, akik maguk házat épiteni, bort mérni, ruhát varrni, stb. igen is tudnak, csak a részvénytársulat ügyeit vezetni nem tudják. Ha pedig nem kebelükből választanak igazgató tagokat, azoknál a társulat egyszerüen üzleti, vállalkozó társulat lesz, a melynél speculative is minél több, és minden áron sok hasznot elő kell teremteni, hogy a részvényeseknek osztalékuk, vagy legalább az igazgató tagoknak jó fizetésük legyen. Tehát a kitüzött czéltól eltérés következik be.

(Vége következik.)

RÁKOSI LÁSZLÓ.

Hirek.

— *Deák Ferencz* Kanizsán. Nagy hazánkfia okt. 21-én az esti vonattal érkezett Széll Kálmánnal együtt városunkba a régi megszokott helyére a „Zöldfa" vendéglőbe szállt, másnap okt. 22-én a délutáni vonattal Budapestre utazott. Örömünkre a legjobb egészségben van.

— *Dementi.* A „Zala-Somogyi Közlöny" tisztelt szerkesztőségének Nagy-Kanizsán. Azon nyilt levél, melyet a tisztelt szerkesztőség a déli vasut muraközi állomási épületeinek részint német, részint horvát feliratai és a mellett a magyar feliratoknak hiánya tárgyában f. é.

---

tetben igen is van okunk visszaidézni a multat, s öregeinkkel igy sóhajtani fel: „bizony másképp volt ez régen!"

De hagyjuk ezt!

A fentebbi párbeszéd után kevés idő multával Laczi bácsi lépett be.

— Ah hozta Isten Laczi bácsi! Há' kee (kegyelmed) hol járt eddig?

— Emitt vó'tam a szomszédba', hanem miután a hasamba' tizenkettőt vert az éhség, jónak láttam haza kullogni, hadd lássam mibe' fáradott Pólika a tüz körül. Nos hát mi jót deleztünk ma leány?

— „Turós puliszkát!"

Ez étel hallattára én is figyelmesebb kezdék lenni s gondolkoztam valamin, hanem Laczi bácsi kileste és megelőzött.

— Nem lenne vendégünk ma az urfi? Igaz, hogy szegényesen élünk, vizvel főzünk és sóval sózunk, hanem azé't a Herko Páter es lehetne vendégünk.

— Köszönöm szépen a meghivást, s szerencsémnek tartom elfogadni már azért is, mivel három éve mult, hogy ama hazai eledelt meg sem izleltem.

— Hát osztán hun lakik a miféle emberek azok, kik nem szokták főzni?

— Én Zalavármegyében, Nagy-Kanizsán lakom a Balatonhoz közel, hanem ott még csak nevéről sem ismerik a „turós puliszkát."

— Mondja meg nekik, hogyha nem tanultak meg jól élni és jobban főzni, gyüljenek a Székelyföldre, majdég megtanétják a mi menyecskéink.

Ezalatt a tulipános asztal egyszerü, háznál szőtt teritővel fel lön teritve, és Pólikáék egy nagy tálat tett a középre.

Mindent elhittem volna a világon, de azt, hogy valaha Bécsben eszem turós puliszkát — kotve sem.

Nem is kell mondanom, hogy szokás szerint igen jó étvágygyal rendelkezve, amugy Székely Miskásan hozzá láttam az evéshez, ittunk rá borszéki borvizes bort, s miután legnagyobb ellenségünkkel igy szép szerint kibékültünk, felállottunk helyeinkről, s én szivélyes kézszoritással vettem bucsut földieimtől, kik ily évekre szóló élvezetben részesitének.

Ők is megköszönték a látogatást s kérték, hogy többször is szóljak be hozzájok, de az idő rövidsége nem engedé kivánságuknak eleget tenni. —

Elégülten ugyan, de mégis nehézkes léptekkel haladtam az egyptomi alkirály nyári laka felé. Az épület barátságos kinézésü s az épitészet egyik remeke. Berendezése igen egyszerü, de az eredetiségnek megfelel s szembetünőleg jellemzi az ottani szokásokat.

Egyáltalán a pavillonokról, mint önállóan épitett és kellőleg berendezett épületekről, el lehet mondani, hogy igen érdekes tanulságul szolgálnak a kiállitó nemzet szokásaival megismertetni a látogatókat, mert mindent a legnagyobb részletességben s rendszeresen együvé csoportositva mutatnak be. Az ország- és népismertetési gyüjtemények, a nép életmódjainak készülékei, felszerelvényei mindenütt láthatók.

Rendre meglátogattam a Monacoo berczegség pavillonát; a porsz házat; a svéd vadászati s a norvég halászati eszközök pavillonát; a török lakot; a japáni apró házakat; a chinai theázó pavillont, az indus sátorokat; muszka parasztházat; a karinthiai, a voralbergi, szász, tót, horvát, román parasztházakat. Sajnálom, hogy az elszászit nem láthattam, mert pár héttel az előtt ismeretlen tettes miatt a lángok martaléka lőn.

A jury- és császári pavillonok, továbbá a dunagőzhajózási társaság épülete ugy külcsin, mint épitészeti tekintetből a világtárlat diszesebb épületei közé tartoznak.

A pavillonok között azonban legnagyobb számmal birnak a gyermekek képzésére, az oktatásra s iskolai czélokra felszerelt épületek, melyekben a tanitási eszközök, szerelvények, a különböző nemzeteknél a tanügy állását jellemezve, rendszeresen, a legnagyobb gonddal vannak csoportositva.

Az iskolaházak között a svéd iskolaház érdemel legtöbb figyelmet, mely mellett az északamerikai, portugalli s a német oktatási szerelvények pavillonjai tünnek ki.

Az osztrák iskolaház, mely mellett az osztrák tornaépület van felállitva olcsószerüleg, egyszerüen de elég csinosan — figyelmet érdemel.

Legjobban meglepi azonban a szemlélőt a kisgyermekek pavillona.

Ez épületben vannak összpontositva azon tudományos és iparos eszközök, készitmények, melyek a bölcsőtől a kisdedóvódáig a gyermekek ápolása, ellátása, a tagok fejlesztése s általában a kisdedek mulattatására észszerüleg előállittattak.

A többi állam oktatási eszközei az illető államok saját osztályaiban vannak tömegesen képviselve, melyeknek megvizsgálása után a rendszeres kiállitmányokból következtethetjük, hogy a népnevelést s főkép a középosztály oktatási ügyét Europa azon államai, melyeknek lakosai a világ müveltség, szakképzettség, haladás zászlóját fennen lobogtatják, tesznek, küzdenek és folytonosan előre, tovább és mindig tovább törekednek — azon nemzetek a legnagyobb figyelemre igényt tartható tanügyet kiváló gondozásban részesitik.

Az ipar és találmányok fejlődését, haladását a jelenkorig történelmi adatok gyüjtése által tüntették fel, melyek az ugynevezett „pótlék kiállitásban" vannak berendezve, hol egyszersmind a legdiszesebb női munkák vannak együvé halmozva.

(Folyt. következik.)

Van adósságom, de . . .

Van adósságom, de
Őszintén megmondom:
Mint jut hozzá hitelezőm:
Nincs rá semmi gondom.

Oh, a költés módját
Én jól megtanultam;
De fizetni? -- azt nem; erről
Tanuskodik multam.

Aztán én gondolnék
Fizetésre? én-e?
Ki gond nélkül szeret élni? —
No, még csak az kéne.

'S ha mind megfizetném,
Amit kölcsön kértem:
Bizony Isten! tán senkitsem
— Imádkoznék értem — —

ERDÉLYI KÁROLY.

augusztus 18-ról keltezve augusztus 21-én megjelent 67-ik számu lapjában Tiszá Lajos közlekedési m. k. miniszter urhoz intézett alkalmat szolgáltat nekünk annak haborás nélküli kijelentésére, hogy a forgalmi osztálynak főnöksége részéről a tisztelt szerkesztőséghez ez ügyben korább azaz f. évi junius 7-kén 10919. szám alatt intézett és az említett nyilt levél szövegében is szóról szóra idézett felterjesztés sajnos elnézésből a m. k. kormányhoz soha el nem küldetett, s igy a cs. kir. szab. déli pályatársulat a muraközi állomások épületi és helynév feliratainak magyarra kiigazitása tekintetében mind eddig a m. kir. kormányhoz nem fordult volt. Ezen kellemetlen elnézés constatálása után sietünk egyidejüleg a nagytekintetü m. k. vasuti és hajózási főfelügyelőséghez mint a közlekedési m. kir. minister ur e részben illetékes közegéhez a kérdéses helyesbités iránti előterjesztésünket megtenni, mit a tisztelt szerkesztőségnek is szives tudomására hozni kedves kötelességünknek ismerünk. Bécs 1873. october hó 17-kén, a főigazgató távollétében S. Cavalliere.

— *Tüzvész.* Kehidáról veszszük a következő szomoru tudositást: E hó 17-én reggel virradóra hamuvá égett a kehidai uradalmi birtok, mely Zalamegyében egyik kitünő és szakavatott gazda Kollár János ur által kezeltetik, — elégett circa 8000 mázsa takarmány, 1000 kereszt csépletlen buza, 1400 k. rozs, 800 kereszt csépletlen zab, 70 szekér csépletlen bükköny, 1600 mérő burgonya, 200 szekér burgundia, 200 mérő buza és 300 mérő árpa vető, gyüjtő és hantterőgépek 4 gazdasági épület, részben biztositva volt a takarmánynemü és az épületek. A tüz, hogy miként vette kezdetét még eddig nem tudatik, azonban, hogy a gaz tettes által számitásból tétetett, bizonyitja az, mert északról gyujtatott fel, hogy az északról lengedező szél által mindinkább gerjesztve az egész megsemmisittessék. Fájdalom fogta el keblünket látni a nagy szerencsétlenség közepett a nyiltszivü tulajdonost, a szegények pártfogóját, hogy a veszély közepett is mily figyelmet nyilvánitott mások irányában, csak arra kért mindenkit, hogy a tüz tovább ne harapodzék, s igy több szegénynek ne kelessék vele együtt kárt szenvedni. Hiszszük: erélyes kutatás felderiti a tettest.

— *Wlassics Gyula* t. barátunk s munkatársunk a pesti jogász-segélyegylet elnökségére jelöltül léptettetett fel Timon Ákos ellenében; mult pénteken tartotta programmbeszédét. A „Pesti Napló" melegen emlékezik meg róla, ki — ugymond — több lapban irt tárczalevelek által fényes jelét adta annak, hogy nagy tehetsége van és sokat tanult.

— *Szinészet.* Bokody Antal szintársulata körünkből Székesfejérvárra távozik, utolsó előadása ma, okt. 23-án tartatik. Kiváncsiak vagyunk a német szintársulat melegebben pártoltatik-e? — Csáktornyáról Boross Lajos szintársulata Hód-Mező-Vásárhelyre költözködött.

— *Három jómadarat* fogtak el vasárnap a nagy-kanizsai „Arany Szarvas" czimü látogatott vendéglőben. Ugyanis f. hó 11- és 12-én feltünően költött három egyén, vasárnap nagyobbszerü bevásárlásokat tettek, ezt látta az előzékenységéről ismeretes főpinczér Pulay Gusztáv, s a pénzt nem jó uton szerzettnek gyanitva, elhatározta a városi kapitányság figyelmét felhivni. Tarody városkapitányi segéd ur megis jelent nyomban a szinhelyen, s éber figyelemmel kisértea három egyént, s csakugyan meggyőződött azok rosztettet eláruló magukviseletéről, s ép a perczben fogta el őket, mikor a vasuthoz szállitó kocsira egyik már fel is ült. Szobájokba vissza felkisérte őket, s miután ott magukat igazolni nem tudván, birtokukban volt utazó táskáikat kimotozta, és amint egyiknek utazó táskájában feltünő összegü bankjegyet szemlélt meg, őket letartóztatta és bekisértette, — talált náluk 2094 frt és 21 krt, mégis a már bevásárolt tárgyak is megértek 300 frtot. — A tettesek Matländer Albert bellatinczi 16 éves és Veiss Julius m.-keresztúri illetőségü 15 éves izraeliták, csáktornyai Neuwirth Móricz bőrkereskedőnek inasai; mégis Hádrovits Ignácz csáktornyai csizmadia mester, — előleges kihallgatásuk alkalmával vallották, hogy a pénzösszeget Csáktornyán az ottani vasnpályai indóházhoz vezető gyalogut melletti árokban találták 2 csomagba elhelyezve. További intézkedés végett f. hó 13-án a csáktornyai bünfenyitő törvényszékhez kisértettek.

— *A nagy-kanizsai* főgymnasiumi ifjuság segélyző egylete az igazgató vezetése alatt okt. 16-én tartott közgyülésén, a folyó $187^{3}/_{4}$-iki tanévre következőleg alakult meg: elnök Vajnits István, pénztárnok Grete József, titkár Geiszl Kálmán, 8. osztálybeli tanulók; választmányi tagok: Blauhorn Ferencz, Boncsy Sándor, Csurda József, Domaniczky Béla, Horváth Endre, Junker Sándor, Udvardy Gyula, Gaszner Pál, Kolgyessy Kalmán, Scholz Győző, Schröder Aladár, Henrich Adolf, Marton Gyula, Gonis Árpád. Alkalmilag fölemlitjük, hogy, mint hiteles forrásból értesültünk, az egylet tőkéje jelenleg 645 frtot tesz. Egyuttal melegen ajánljuk ezen jotékony és nemes czélu egyletet a nagyérdemü közönség pártfogásába. Az alapszabályok értelmében alapitó tag az, ki az egylet pénztárába egyszerre 20 frtot tesz le; pártoló tagok, kik az egylet czéljához egy évben legalább egy frtal járulnak.

— *A magyarországi* házi ipar és női kézmunka igen nagy elismerésben részesült a világtárlaton. Többi közt Poltenberg Paulina urhölgy is (az elvérzett honvédtábornok özvegye) ki Badacsonyban lakik, érdem-érmet kapott azon pompás gyöngyhimzetü asztalteritőért, mely minden látogatót meglep az iparpalota magyar osztályában. Sok év türelmes munkája hozta életre e diszmüvet, melynek rajzai kiválóan szépek; ára mondják tizezer forint. Továbbá számos magyar hölgy kapott különféle kitüntetést, köztük Szokolay Hermin urhölgy is Kaposvárról elismerő okmányt csipkékért.

— *Meteorologiai* észleletek a nagykanizsai főgymnasiumban 1873. évi augusztus hónapban. (A légsulymérő javitás alatt levén, a légnyomás még e hónapban sem volt észlelhető.) Közép hőmérséklet: 21·7°C; legmagasabb hőmérséklet: 32·8°C 1-én délután 2 órakor; legalacsonyabb hőmérséklet: 10·5°C 10-én este 9 órakor. — Közép páranyomás: 12·19 millimeter. — A levegő közép nedvessége százalékokban: 65·4%; legcsekélyebb nedvesség: 24% 13-án délutan 2 órakor. — Közép felhőzet: 2·4; egészen derült (0) 17-szer, egészen borult (=10) 1-szer. Közép szélerősség (0-tól 10-ig számitva): 2·1, 93 észlelet közül északi szél észleltetett: 19, északkeleti: 5, keleti: 7, délkeleti: 1, déli: 19, délnyugati: 26, nyugati: 1, északnyugati: 2, összesen: 79, szélcsend: 14-szer. — A csapadék (eső) havi összege: 27·3 millimeter. Eső esett 6 napon; dörgés és villámlás volt 3 napon. F.

— *Somlyóról* irják nekünk, hogy ott a szüret mennyiségére silány, de minőségére jó.

— *Sümegen* f. évi október hóban nyitotta meg Csigó Mari képesitett tanárnő leány intézetét, hol a női munkán kivül, a népiskola VI osztályára előirt tantárgyak is taníttatnak.

— *Az Eötvös-téren* létesitendő közkut már 15 ölnyi mélységre ásatott.

— *Vadászat.* A közelebb Letenyén alakult vadásztársaság, (Elnök, Szigethy Lajos, vadászatrendező, Gróf Niczky György, pénztárnok, Blaskovits József, jegyző, Tieff János), melynek vadászterületét a tolmácsi nagy kiterjedésü erdők képezik; e hó 18-án tartotta megnyitó, nagy hajtó vadászatát, 16 vadász, 10 kopóval, melyen őz is ejtetett.

— *Jótékonyság.* Sümeghen a cholera járvány tartalma alatt a szegényebb nép részére kiszolgáltatandó tápszer nyujthatás czéljából a képviselőtestület, Baka István urat bizta meg; kinek gyüjtő ivén az alább jegyzett jótevő urak becses neveit volt szerencsénk láthatni: Hertelendy Kálmán főispán 5 frt, Bogyai Antal 5, Ramazetter Vincze 5, Mojzer Imre 4, Svastics Benő 3, Dr. Greisz főorvos 3, Mayer Ferencz 2 frt 20 kr., Ferber József 2 frt, Cseh László 2, Staudberszky László 2, Dorner Kajetán 2, Gyömörey Vincze 3, Toth József 2. Doktorits Sándor 2, Kecskeméthy Albert 2. Szücsné 1, Reithoffer Ferencz 1, Steiner Adolf 1, Kaufman Rudolf 1, Binder Péter 1, Mojzer József 1 frtot, ifj. Scheiber N. 50 krt. Czeiner József 40 kr., névtelen 40 krt, Korein Sámu 30 krt. Az ég áldása kisérje a nemeskeblü adakozók lépteit! r.

— *Meghivás.* A sümeghvidéki tanitóegylet f. é. nov. hó 13-án délelőtti 10 órakor tartandja a reál tanoda helyiségében őszi közgyülését; melyre a már eddig is aláirásukkal 3 évre kötelezett tagok, nem különben az ezen szolgabirói járásba tartozó felekezet különbség nélküli tanitó urak, a zalamegyei általános tanitótestület alapszabályai értelmében a „járási kör" megalakitására is, tisztelettel meghivatnak. Tárgyai lesznek: először, előadás a természettudományokból Kiss Sándor reál tanár által. Másodszor, Brucker Alajos értekezése; a) „Miket kell a történelmi oktatást illetőleg a népiskolában szem előtt tartanunk?" b) „Mivel kell a hazai történeti oktatást kiegészitení?" Harmadszor, a tornászat történetét, előadja Lisztner József. — A napidij és fuvar illeték utalása végett, a tek. szolgabiróság általunk megkerestetett. — A tagságdij lefizetését ez alkalommal szintén kérjük. Sümegh oct. 16. 1873. Könnye József egyl. alelnök.

— *A Vasmegyei* régészeti egylet uj pártoló tagjai: Szeles Sándor m. k. járásbiró Csornán. Forberger gazdatiszt Csornán. A vasmegyei régiségtár számara beérkezett adományok folytatólagos kimutatása: Vágner Mihály szolgabiró urtól 40 db. ezüst érem. Koron László urtól egy római geniusszobor s egy római ezüst érem. Schwarcz Ferencz pléb. urtól egy bronz érem. Gosztonyi Endre 1 római ezüst és 5 római bronz érem, továbbá 2 db ezüst Leopold-érem. Haszkler Antal urtól egy római bronz érem. A kőszeghi kath. gymnasium tanárikartól 2 bronz czelt, 1 palstab, 1 középkori sarkantyu és kulcs, 1 japáni kőbálvány, 1 római üveg s mécs. Cheruel Kálmán urtól 10 darab római bronzérem. Sebessy Kálmán tanár urtól egy nagy bronz emlékérem. Auer János urtól 1 ezüst érem. Mindezen adományokért nyilvános köszönetet mond a vasmegyei régészeti egylet igazgató választmánya.

— *Irodalom.* Következő uj müvek jelentek meg s küldettek be hozzánk. 1) „Budapesti rejtelmek" második füzet Szentesi Rudolftól. Ára 15 kr. Az első és második füzetet átolvastuk s bátran ajánlhatjuk a közönség figyelmébe, könnyü irmodor, élénk leirás és érdekfeszitő jelenetek teszik az eredeti regényt figyelemre méltóvá s óhajtandó, hogy az ily füzetekben megjelenő német regényeket lehetőleg kiszoritsák a magyar olvasó közönség köréből. 2) „A zürichi magyar egylet évkönyve" igen szép kiállitásban s egy rajzzal, mely azon házat ábrázolja, melyben Szalay László lakott 1851 és 62-ben. A külföldi magyar egyleteket elősoroló, de a zürichit tüzetesen tárgyaló hasznos könyv ára 1 frt, mely jótékony czélra van szinte ajánlva. Klapka és Vettertől két levelet is közöl. — 3) „Alkotmányos naptár" 1874-re. A magyar nép számára kiadja Aigner Lajos Budapesten váczi utcza 18-ik szám. Ára a változatos tartalmu naptárnak csak 40 kr. — 4) „Jánosbarát" népies költői beszélyke három énekben irta Toth Béla. Hazafias örömmel üdvözöljük a fiatal szerzőt, ki szép jelét adá e füzetkében nagy reményre jogositó tehetségének és nemes szivérzelmének. Különösen kedvesen hat reánk, hogy első munkáját hazai történelmünk eseménygazdag lapjáról vevé, e szép jelet mint zálogot fogadjuk a többinek birásához.

— *Következő* sorok közlésére kérettünk fel: Tekintetes szerkesztő ur! A félreértés kikerülése végett sziveskedjék becses lapjában a következőket közzé tenni: N.-gy-Kanizsa város tekintetes tanácsa a t. iskolaszékkel egyetértőleg a tanitói-testület kebeléből Hajgató Sándor urat és alulirottakat küldé fel Bécsbe a világtárlat megtekintésére. Hajgató Sándor ur erre vonatkozó jegyzeteit a „Zala-Somogyi Közlöny" 76 és 77-iki számaiban közzé is tette, mi tehát a világtárlati jelentésünket, mely Hajgató urével majdnem ugyanazonos az egyformaság kikerülése végett a „Somogy" czimü lapnak adtuk át. Különben hivatalos jelentésünket a t. iskolaszéknél és a t. városi tanácsnál még szeptember hóban kéziratban átnyujtottuk. Midőn erről a tekintetes szerkesztő urat értesitjük egyuttal becses elnézését kérjük. N.-Kanizsán 1873-ik october hó 17-kén. Németh Ignácz, s.k. Horváth Pál s. k. népisk. tanitok.

— *Rövid hirek.* Mármarosmegye területén a rablókra rögtönitélő biráskodás rendeltetett el. — A XIII-ik század első felében épült karcsai templom ledőlt. — A petrozseni (Erdély) havasok nagy része tüz által rongáltatott meg. — A kedélyes öreg ur, Raffay János elemi igazgató, ki Haynald érseket is tanitá, meghalt Kolozsvárott. — Magyarországból nagymennyiségü szőlőt szállitanak külföldre. — Ujvidéken egy lisztkereskedő 3 éves fiacskája egy lisztes ládába esvén, megfulladott. — Budapest városa 27 ezer frttal járul az állami rendőrség szervezéséhez. — Temesvárott a bukás divatczikké vált. — Csillag László a váczi fegyház ügyeit vizsgálja. — A tüzesetek több vidéken megrenditőleg gyakoriak. — Rozsahegy mellett egy barlangban több csontmaradékot, összetörött, szétmállott urnát találtak.

Szinészet.

Október 16-án adatott: „Tricoche és Cacolette vagy egy uj divatu tudakozó intézet" — franczia vigjáték. Bokody és Kovács urak kitünő humorral s az ily bohóságokhoz megkivántató tapintattal oldották meg szerepeiket; Somogyi ur szépen idomitott. Nagy Julia kisasszony a semmit nem érő unalmas (Bernardine) osztalékot igyekezett élvezhetővé tenni; Bokodyné asszony az epekedő, sovárgó, minden fiatal embert könnyen szeretni tudó szegény de pazar Bombance-t meglehetős élethüen személyesité.

Vasárnap okt. 19-én: „A notredamei toronyőr", melyben Danes Nina k. a. mint mindig ugy ez estén is osztatlan tetszésben részesült. A egész játszó személyzet igyekezett a darabot élvezhetővé tenni.

Kedden okt. 21-én „Richelieu első párbaja vagy a tizenöt éves férj" franczia illemdrámai vigjáték adatott. Danes Nina k. a., Bokodyné asszony, Somogyi és Szabó Antal urak a várakozásnak megfeleltek. A segédszemélyzetből is ez estén ki kell emelnünk Rónaszéki urat, ki a párbaj utáni megjelenésében az eddigiek után várakozásunkat felülmulta.

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

H I R D E T É S E K:

Hotel Mihalek

PESTEN,

Alulirott jelenti a n. é. közönségnek, hogy az ő saját házát,

Servita-téren 7. sz. alatt

szállodává alakitotta át és legpompásabban berendezte.

Szoba ára: 1 fttól 3.50 krig.

MIHALEK F.,
szállodatulajdonos.

(1153—4)

Árverési hirdetmény.

Kottori mezőváros 1874-ik évre haszonbérbe adja a községi

fogyasztási adószedési jogot,

mely czélból az árverés a városházánál Kottoriban folyó évi oktober 25-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Az árverezni szándékozók tehát e napon bánatpénzzel ellátva megjelenni kéretnek.

Kelt Kottoriban, 1873. évi okt. 13-án.

(1161—3) **A városi képviselőség.**

Hirdetés.

Alulirott tudatja az illető n. é. közönséggel, miszerint *Keszthelyen*

malomkő és cement mész raktárat

állitott, hol is a legjobb minőségü malomkövek jutányos áron kaphatók.

(1160—2) **Breyer Kálmán.**

TELJES VÉGELADÁS!

Nagyszerüen felszerelt legujabb

női ruhakelmék-, gyapotszövetek;

uri öltönyöknek valódi rumburgi és más kitünő gyolcsok, damaszt asztal-teritők és szalvéták, törülközők;

szines-, fejér ingek és nyakkendők;

női bundák, jelöltök, török zsálok, téli nagykendők és más késznemüek sat. 25—30% gyári áron alul adatnak el.

Eisinger Henriknél
Nagy-Kanizsán.

(1154—2)

Árverezési hirdetés.

Légrád mváros képviselősége czennel közhirré teteti: miszerint f. évi October 27-én a város tulajdonát képező következendő kisebb kir. javadalmak három egymásután következendő évre haszonbérbe kiadatni fognak. Kezdete 1874-ik évi január 1-én.

1. A városi n. vendégló hozzá tartozandó kerttel, mészárszék s veremmel, bor, sör és pálinka mérhetési joggal.
2. A felső pázsiti csárda bor, sör és pálinka mérhetés.
3. Alsó-révi csárda kényelmes lakással, bor, sör és pálinka mérhetési joggal.
4. Kakonyai révi csárda, bor, sör és pálinka mérhetési joggal.
5. Bor, sör, pálinka és husvágástói illeték szedés.
6. Gyurgyánczi vadászat.
7. Szt-Háromsági vadászat.
8. Felső pázsiti drávai átjárás csak egy évre számitva 1874. évi január 1-től.
9. Pataesin v. és a légrádi vasuti állomásnál a drávai átjárás egy évre január hó 1-től 1874.
10. Halászat a Dráva és Mura folyókban. Az árverezés Légrádon a városház termében reggeli 9 órakor fog megtartatni.

Az árverezni szándékozok megkérettetnek, hogy az árverezésen 10% bánatpénzzel ellátva legyenek.

Az árverési feltételek naponta a város irodájában megtekinthetők. (1166—2)

Kelt Légrádon, az 1873. october hó 12-én.

A városi képviselőség nevében:

Mátay Elek, város biró.

Zur specellen Beachtung empfohlen!

Einladung

zur Betheiligung an einem vom Staate garantirten sollden Unternehmen.

Am *29. Oktober 1873* beginnen die *Haupt-Gewinnziehungen* der grossen Staate garantirten Hamburger Geldverloosung und dauern bis zum *19. November 1873.*

In diesem kurzen Zeitraume kommen 21,400 Gewinne im Betrage von

1 Millionen 565,200 Mark Cour.

zur sicheren Entscheidung resp. Vertheilung an die Interessenten.

Die nähere Eintheilung der Gewinne ist folgendermassen: **Mark Ct. 200,000, 100,000, 75,000, 50,000, 40,000, 30,000, 2 a 20,000, 2 a 15,000, 5 a 12,000, 10 a 10,000, 10 a 8000, 10 a 6000, 30 a 5000, 60 a 3000, 200 a 2000, 400 a 1000, 400 a 500, 466 a 200, 19800 a 110 Mk. Ct.** als kleinster Gewinn.

Die Auszahlung aller dieser Gewinne erfolgt planmässig 14 Tage nach geschehener Ziehung unter *Staatsgarantie* an die betreffenden Loosinhaber.

Für sämmtliche obige Ziehungen und zur Betheiligung an allen zur Verloosung kommenden Gewinnen kosten

achtel Original-Loose per St.	8½	O. B.-Noten.
viertel „ „ „ „	17½	„
halbe „ „ „ „	35	„
ganze „ „ „ „	70	„

Es existirt kein ähnliches Unternehmen, welches bezüglich Solidität und pünktlicher Auszahlung der Gewinne mehr Sicherheit bietet als dieses, daher empfehlen wir diese Betheiligung Jedermann, der geneigt ist, einen wenig kostspieligen und soliden Glücksversuch zu machen.

Es findet keine weitere Nachzahlung statt und jeder Interessent erhält sofort das *vom Staate garantirte Originalloos* selbst in Händen.

Bestellungen beliebe man unter Beifügung des betreffenden Betrages in Österr. Banknoten pr. recommandirten Brief direct an unterzeichnetes Bankhaus zu richten und werden diesen diese Aufträge sofort prompt und pünktlich ausgeführt. Da voraussichtlich die Betheiligung an diesem soliden Unternehmen in Österreich sehr lebhaft sein wird, so beliebe man der nahen Ziehungen halber alle Aufträge baldigst direct zu wenden an

S. STEINDECKER & COMP.

Bank- und Wechselgeschäft

(1161—3) HAMBURG.

Titkos betegségeket és tehetetlenségeket

(1156—3) (*elgyengült férfiaröt*), ugyszintén

hugyosösztüküléseket

és

magömléseket

gyógyit gyökeresen lényes és tartós siker biztositása mellett

Dr. HANDLER MÓR

orvos- és sebészmester, szülész és szemész.

Rendel naponkint délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádor-utcza 13. sz. I-sö emel. 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszerek megküldetnek.

An die Herrn Baumeister und Bauunternehmer!

Praktische grundrisse,

Moderne Fagaden für Wohnhäuser, Villen etc.

werden schnell angefertigt von

Girard & Rehlender

(1168—1) Atelier für Architektur und Kunstgewerbe

Gute Referenzen. **Wien,** Favoritenstrasse 20.

Tanulók számára.

A közelgő iskola-idényre ajánlom bámulatos legolcsóbb árakon és a legnagyobb választékban a következő iskolai szereket, u. m.:

Rajzeszközök, iró- és rajz-tárczák, rajzpapirok, rajztáblák, rajzvonalzók, rajz- és színes irónok, toll- és vakaró-kések, könyvtáskak, tántatartók, festékládák, számolótablák stb. stb. s egyéb szükséges iskolai eszközöket. (1146—3)

Ajánlom továbbá dúsan berendezett irodafelszerelési eszközeimet, u. m. iróeszközök, levélpapir és levélborítékajimat, czúggel, nyomva vagy szines monogrammal, irói és hörjték-papirjaimat, üzleti könyveimet stb. stb. szintén bámulatos legjutányosabb árakon.

KANITZ C.

PEST,

Dorottya-utcza 12. szám.

MOLL A. SEIDLITZ-PORA.

E porok rendkivüli s a legelőrébb esetekben bizonyuló gyógyitásuk által minden, eddig ismert iszi szerek felett, tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; mint az sok ezer, a czégünk birodalom minden részéből kezünkhöz küldött hálairatok a legrészletesebben tanusitják, hogy a porok idegeket szaggatókonal, emésztőbetegségeknél, gyomorhévnél, továbbá görcsök vese- és idegbajokban, szivdobogásnál, ide gesztő okozta fájdalmak, vértolulás, végül hysteriára, bukor és huzamos hányásra hajlamnál a legjobb alkoral alkalmaztatnak, s a legtartósabb gyógyhatást eredményezték.

Ára 1 eredeti doboznak használati utasitással 1 frt.

FRANCZIA BORSZESZ SÓVAL.

A leamszerbbnak ismert orvosszer s specialis szemtisztő segedszere minden belső és külső gyulladás, legtöbb betegség, mindennemű seb-, fej-, fül- és fogfájás, régi vérrek és nyitott seb-k, rak, tene, csomgyulladás, ténetés és mindennemű sérülés ellen, stb. stb.

1 palaczk ára használati utasitással 80 kr.

(1091 2.)

DORSCH-HALMAJ-ZSIROLAJ.

A legtisztább és legbatásosabb orvosszer csontrachitis-betegségekben legjobb gyógyhatással van; megkülönböztetve a legidülebbkészitvény: étkezési halmajjal, valamint a idő-szaki bérkülegekel.

Ára 1 üvegnek használati utasitással 1 frt.

Raktárak Nagy-Kanizsán: Bolus J. gyógyszerész, Lovák K. gyógyszerész, Fesenlhoffer J. és Rosenfeld F. uraknál

Balavárott Lakatos G.
Czáktornyán Kárász H.
Csurgón Kreisler David
Kapovárott Kohn Jakab
Kaposszán Weril Sándor, gyógyszerész
Szentbelyen Wünsch F.
Kerczelen Brayer Jakab úr
Kőszegen Czeczinovits István, gyógyszerész
Letenyen Kaltenbrunner J. gyógyszerész
Marczalban Istvánffi Nándor
Rácsak-Szt-györgyön Fibics J. gyógyszerész
Szombathelyen Pillich Ferenczné gyógyszerész
Sopronban Mexey András gyógyszerész
Zágrábban Mittelbach Zs. gyógyszerész
„ Ceylock J. J. gyógyszerész
„ Dewalez Fr. gyógyszerész.

Vizsgálat után a Dr. Popp J. G.

anatherin szájvize

Oppolzer tanár úr által,

(Rector magnif. tanár ex. k. kiiskiben Bécs, k. szász udvari tanácsos ezt)

minden száj- és fogbeteg részére ajánlani érdemesnek találtatott és a cs. kir. klinik részére Bécsben elrendeltetett. Ugyanezért a legjobb hírű vidék városi orvosok- és tanároknak a fogak fentartása és tisztántartása miatt ajánltatik.

A fogak és a foghus

szerszerű meggyökeresedése és itélete után minden e szakma értelmeszége az

anatherin fogpastát

Dr. Popp J. G.-tól Bécs, város, Bognerutcza 2-ik szám, mint alkalmas és hasznos szer, ajánlják, ezen pasta gyorsabban és biztosan tisztit, mint bármely eddig használt szer, a nélkül, — hogy csak továbbá is a fogint megegaduná; és miután erősitőleg hat minden kellemetlen szájszagot elfu és az egész szájt hűsöli. Csak legkevesebb kiséret igazolja ezen kétségtelen hasznosságát.

Kaphatók: Nagy-Kanizsán: Bolus József gyógyszer, Rosenberg Ignczfeld, Weltsch, J. és Fesenlhoffer J. kereskedésében. — Pápán: Lechepen J., Kesztheliyen: Pfiesterer gyógyszerész, Singer M. Weinl. J. Zala Egerszegen: Iádó F., gyógyszerész, Kaposszán: Weril gyógyszerész, Veszdon: Halter gyógyszerész, Sümegen: Horner Kajet. Szombathelyen: Pillich Ferencz és Rudolf gyógyszer, Hatdörvidéki és-tógyógyszer. Fibje E. C. Veszprémben: Meyr Tuszkau, ugy Gutbard Tivadar és Gaiéli. — Sadkszfehérvárott: Legmann A. Braun J. gyógyszer. Lovas Berczényben: Heisler gyógyszerész, Kaloczán: Horváth K. gyógyszerész. Kecskeméten: Milhofer és Machleid gyógyszer. Pakson: Florián J. gyógyszer. Győrszemben: Horváth J. Rozsnyonnál gyógyszer. Kapovárott: Kohn J. Hegl, Helus és Schröder gyógyszer. Szegszárd: Brabony gyógyszer. — Bonyhádon: Kramolin J. Selgotvárott: Harwath, Salamon gyógyszer. — Kajánt: Michtach St. és Herfeld fiai, ugy Herzog Ignácznál. — Pécsett Zsolnay W. és K. Zách, Sipiskt gyógyszer. Kárdóon: Zsuhánszky gyógyszerész Szécsényben: Klug gyógyszer. — Tolnában: Graf gyógyszer. — Dunaföldvárott Lukács gyógyszer. — Szent-Györgyön: Nöthig — Alsó-Lendván Kiss gyógyszer. — Rohonczon: Simon gyógyszerész uraknál.

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1873. október 26-án. **86-ik szám.** Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . 2 „
Egy szám 10 kr.
Hirdetések jutányosan.
NYILTTERBEN
soronkint 10 krért vétetnek fel.

Zala-Somogyi Közlöny

Nagy-Kanizsa város helyhatóságának, nemkülönben
a „zalamegyei gazdasági egyesület“, a „n.-kanizsai kereskedő s iparbank“ ugy a „Zala-Somogy“ gőzhajózási részvénytársulat
HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhez, — anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők.
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Nagy-Kanizsa város utczáinak régi és uj elnevezése.

Folyó sz.	Régi elnevezés	Uj elnevezés
1	Varasdi (Nagy Német utcza)	Király utcza.
2	Kis Német utcza	Zrinyi utcza.
3	Zárda utcza	Zárda utcza.
4	Ápolda utcza	Városház utcza.
5	Kapronczai utcza	Kazinczy utcza.
6	Fülöp utcza	Iskola utcza.
7	(ujonnan lett nyitva)	Takarékpénztár utcza.
8	Iván utcza	Csengery utcza.
9	Gábor utcza	Batthyányi utcza.
10	déli kerti utcza	Fürdő utcza.
11	Kerti utcza éjszaki része	Kisfaludy utcza.
12	Tóth kert melletti utcza	Bajza utcza.
13	Szent-Györgyvári utcza déli oldala	Szent-Györgyvári utcza.
14	Ujvilág utcza	Ujvilág utcza.
15	Szent-Györgyvári utcza keleti része	Vásártér.
16	Szent-Jánostér	Széchenyi tér.
17	Gabona piacz és magyar utcza előrésze	Főtér.
18	Főutcza	Főutcza.
19	Felső templom tér	Deáktér.
20	Sétatér	Eötvöstér.
21	Pécsi utcza (soproni).	Teleky utcza.
22	Rózsa utcza	Rózsa utcza.
23	Gymnasium mögötti tér	Vörösmartytér.
24	Mihaldi utcza	Atilla utcza.
25	Pesti utcza	Petőfi utcza.
26	Csordás utcza	Honvéd utcza.
27	Kereszt utcza	Hunyady utcza.
28	Cziczelle utcza	Rákóczy utcza.
29	Egylet utcza	Kölcsey utcza.
30	Óriás utcza	Kinizsi utcza.
31	Zöldfa utcza	Bátori utcza.
32	Bécsi utcza (magyar utcza)	Magyar utcza.
33	Vízi utcza	Garay utcza.
34	Csutorás utcza	Árpád utcza.
35	(ujonnan lett nyitva)	Szemere utcza.

Nagy-Kanizsán, 1873-ik october 21.

BIBA FERENCZ,
t. aljegyző.

Észrevételek vadállataink szaporitása- és pusztitásairól.

Általán véve kereskedelmünk közt vadállataink évek óta a világkereskedelem ügyére oly nagy befolyással vannak, hogy e tekintetben ezeknek dus szaporitására legfőbb törekvésünket irányozni kell. Ezen igény juttatja eszembe az idei őszi vadászatok közeledését és ezzel kapcsolatba azon észrevételeimet, miszerint vadállataink szaporitása nagyon szomoru körülmények közt álland országszerte, — de különösen Zalában.

Ha figyelembe vesszük, hogy nemes vadjaink kiirtására — daczára az uj vadászati törvénynek — mily visszaélések történnek; ugy bátran elmondhatjuk, hogy rövid idő mulva csupán a vándor szárnyasokra emelhetjük lőfegyverünket.

Eléggé recenziálva lett már azon vadászati szenvedély, melyben az öt világrész minden népe csaknem egyenlő. Kivételt — azt mondják — csupán a török és izraelita képez, amaz impassibilitásánál fogva s a meddig a Korán orthodox hive, emez a fegyvertől öröklött borzalom és vériszony miatt. A többire nézve ezen szenvedély tekintetében faj és faj közt alig lehet fokozatot felállitani, de bátran mondhatjuk, hogy a vadászat gyakorlása egy nemzetnél sem általánosabb mint a magyarnál, és a tenyészetre mégis vajmi kevés figyelem fordittatik. — Hazankban az ur a sport terén legnagyobb bravourt, a paraszt legtöbb szivósságot fejt ki. — A paraszt a helyett, hogy szőllejét földjét mivelné, képes naphosszat, és egész nedves hideg őszi éjen át erdő, berek, avagy szigeten lest ülni; de még a vihar sem tartóztatja vissza szenvedélye kielégitésétől. A mechanikai világ produktiv haladása pedig ma ujabb és ujabb szerkezetü lőfegyverekkel lepi meg a közönséget, mely mintegy felvillanyozza sokaknál a vadász szenvedélyt. Naponta hallani lövéseket hajnaltól sötét estig, kora tavasztól késő őszig — a törvényszabta tilos időben is, — mely egyenesen az itt ott még száguldó nemes vadra intéztetik. Erdeink igen sok helyen pusztulva állnak, melyről a fővárosi lapok közül a „Hon“ folyó évi 224-ik számában egész lamentatióval szólal fel Somogymegyére vonatkozólag; és igy természetes, hogy a vak és tarvágások által tul vigályitott erdőtestekben nem talál többé a nemes vad oltalmat és menhelyet; mert a barangoló orvadászok részben a tagadozó vadak által csakhamar fellelotvén, zsákmányul ejtetik. — Több kiterjedett uradalomban rendes vadászati személyzet, mely a vadtenyésztésre szigoruan felügyelne nincs, — a vadak ápolása és felügyelete egyedül gazdatisztek, csőszök, vagy erdőkerülők gondjára van bizva, az elsők miután nem szakmájuk avval sokat nem törődnek; az utóbbiak pedig fegyelem és szigor nélkül közönségesen a pusztitókkal egyet értenek, — és igy be fog következni az, hogy a fennálló uj vadászati törvény maholnap nem lesz mire alkalmazható?!

Tekintsük a hazánkhoz hasonló kiterjedésü országok vadállományait, jövedelmeit, és vadászélveit, ugy csakhamar belátjuk, hogy a vadtenyésztés mily hasznos és üdvös: Spanyolhonban, ott hol a pálmák, a szürke olajfák és cactusok már gyérebben mutatkoznak, ott a hegységekben szokott tartatni a vadkecske; szarvas, őz, vörös fogoly, nyir és siketfajd vadászatok, mely Spanyolhonnak 1872-ik évi lőjegyzék kimutatása szerint 1.94,700 frt jövedelmet adott. Hasonló és nagyobb jövedelmet vonnak Franczia- és Angolország, — valamint más kisebb országok felső- alsó-Ausztria, Szilézia, Tirol, és Steyer, mely utóbbiak összes évi jövedelmének negyed részét a sikeres vadtenyésztés képezi. Igen kivánatos lenne, hogy az ily közlemények a haladás korában nálunk sem maradna csupán

TÁRCZA.

Az én dalom.

— Thomson. —

Mi szép a dal, mely Homer „Illyásza,“
Miként futó fény át, meg át rezeg,
Mi szép a dal, mely Osslán danáján,
Harczokról szólva bájolón zeneg. —
Valériusnak: „Argonautikon“-ja
Hangzik, Görögbon enyhe partjain,
S lantomnak távol kell maradnia;
Az én dalom a „Rule Britannia.“*)

Amottan hallom: Eneas keservit;
Virgil pendit lantja berjait,
Anakreon is, ott dal'lja szerelmit,
Ovid, ott festi ősön kinjait. — —
Horáciusnak lantja sem pihen meg
És Martial is gunyversel dalol,
S lantomnak távol kell maradnia;
Az én dalom a „Rule Britannia.“

Camoens is irja: Gámo nagy kalandját,
S a „Lusiádos“**), már teremtve van·
Milton megirta szellem óriását;
A „Paradicsom“***) szent soraiban.
Shakespeare munkái, Butler „Hudribass“****)
Es Moliérenek vigjátékai,
S lantomnak távol kell maradnia;
Az én dalom a „Rule Britannia.“

Ne kérdjétek hát, ismét ujra, ujra,
Miért hallgat, hogy lantom csendesen
Nem is kivánok válaszolni arra,
Multon merengek ismét édesen.
S ha hallom, ujra Homer „Illyás“ át,
Az nem hevitend hő dalokra már;
Lantomnak távol kell maradnia;
Az én dalom a „Rule Britannia.“

KÖVÁRY BÉLA

*) Az angoloknak, ez az egész Európában ismeretes nemzeti Hymnusa, Thomson tollából származik.

**) Camoens (Kamőnsz) a nagy portugall költő hőskölteménye a „Luziádos“.

***) Milton János angol költő nagy bibliai tárgyu hőskölteménye „The Paradise Lost“ czimet viseli.

****) „Hudribas“ satyrikus epos, az irója Butler egyike a legjelesebb angol iróknak.

Világtárlati körut.

— Bebarangolta: *Banggi.* —

(Folytatás.)

A női munkáknál megállapodva nem tehetem, hogy egy laptársunk megjegyzését ne idézzem, ki a nők viseletéről a következő tapasztalatot gyüjtötte a tárlaton:

„Különösen feltünők mindenfelé — mondja laptársunk — a nőnem ruházatának egyes darabjai; és azoknak a rang és gazdagság fokozatai szerinti változatai.

Semmi sincs annál feltünőbb s bizarrabb különösebb: hogy a föld kerekségnek bármely részén élő asszonyok, mennyire sokféle leleményességgel, s mily különös izléssel öltözködnek és igyekeznek alakjokat felpuczolni, és mindenféle sajátságos formáju pipere szerekkel a test minden részét beaggatni.

Nagyon jellemző az emberi fajok szokásaira, felfogásaira, viseletére s müveltségi foka előhaladására nézve, az ez iránti kiállitmányok tanulmányozása: hogy a számtalan különböző népfajok miként laknak, mikkel élelmezik magukat, miképen öltözködnek, s hogy a nők micsoda eszközök vagy ruha s egyéb ékszer darabok felvétele által hiszik magukat széppé, s mennél elbájolóbbá tenni, felszerelni s megszebbiteni.

A női öltözékek s pipere darabok véghetlen sokasága, különfélesége valósággal bámulatos minőségünek, végetlenül eltérőnek tünteti fel az emberi fajok izlését a szépségről és czélszerüségről való fogalmait.“

Ezek után nem lesz fölösleges, ha a különböző nemzetek életmódjáról is némi tájékozást szerzünk, mit leginkább ugy vélünk eszközölhetni, ha bepillantunk a nevezetes éttermekbe.

Lépjünk a franczia étterembe.

Valódi fényüzést látunk. A közös nagy ebédlő mellett kisebb éttermeket találunk, melyek vörös bársonynyal vannak bevonva, s a hasonló előfüggönyök alatt díszes csipkeszövetü másodfüggönyök foglalnak helyet, oly csinnal van rendezve a butorzat, hogy a franczia „salon“-okra ismerünk. A fejér nyakkendős pinczérek szolgálatkészen állanak és a legudvariasabban bánnak el a vendégekkel. Már fekvése oly helyen van, hogy ez az egyetlenegy étkező hely, hová az iparpalotából, ha eső esik is, szárazon lehet elmenni, mert az osztrák osztálylyal szemben eső folyosó végén van. Tisztaságra nézve is az első helyet vivta ki magának, de mit — igen természetes — méreg drágán kell megfizetni a vendégeknek. Én sokkal szegényebb helyzetben voltam, semhogy ételeiket megizlelve, saját tapasztalatom után szólhatnék a francziákról; hanem egy barátom, kit bekisértem és ott hagytam beszélte, miszerint háromféléből álló szerény, de izletes ebédjeért sem többet, sem kevesebbet nem fizetett, mint 9 frt 35 krt.

Innen, ha az amerikai vendéglőbe megyünk, látni fogjuk, hogy ott gyakorlati módon járnak el mindenben. Ugyanis a látogató közönség tájékozhatása és könnyebb számithatása tekintetéből fehér fatáblákra nagy betükkel irták ki az ételek és italok árát, mely praktikus eljárás igen sok vendéget csal be a termekbe.

Drágaság tekintetében legelső helyen áll az orosz vendéglő, hol a legelhiresebb nemzeti eledelből, az ugynevezett „medve talpból“ egy adag árát 8 forintra mondják.

Az angol étkező házban is az amerikaihoz hasonló eljárást észleltünk annyi különbséggel, hogy itt sokkal mérsékeltebb árért csillapithatni éhségünket, mint amott.

A legnagyobbszerü épület az elősoroltak között az olasz nemzetközi étkező hely. Czimerekkel van diszitve koszoru alakban az épület körül s e czimerek az olaszországi nevezetesebb városokat képviselik. Fekvése is igen szép és kellemét neveli különösen az, hogy sürü erdő mellett áll s mi hüsitő árnyul szolgál a nagy meleg és sok járás által ellankadt vendégeknek. A meleg ételeken kivül mindenféle hüsitőket kaphatni, különösen a hires nápolyi fagylaltat, mely minden tárlati fagylaltok között a legkitünőbb. A szolgálat pontos és gyors.

A svájci fagylaldában csinosan öltözött nemzeti viseletü szép leányok osztogatják a hüsitőket.

A török kávéházban csinos — nem tudom miféle — nők nyujtanak csibukot és pár gyüszünyi fekete kávét, mely oly erős, hogy megizlelni is elég volt, sőt az ennyi élvezetet is sokaltuk. Azért emlitém fennebb,

irott malaszt és hogy ezen philantrophikus élv tere minél nagyobb tenyészet és pártolásban részesüljön. Azon diletans vadászaink pedig, kik bachusi étvágyaiknak kellő elégséget nem képesek szerezni, azok a rendkivüli időkben a fennálló törvény értelmében szigoruan büntetve utasittassanak és akkor hiszem, hogy szeretettel valjuk magunkénak azon tért, mely nekünk oly szép hasznot és még több élvet fog a jövőben nyujtani!

A vadtenyésztésre vonatkozó módok és eljárásokról a jövőben. N.

Kik alakitsanak, és alakitsanak-e borkereskedelmi, avagy bortermelő társulatot?

(Vége.)

Söt az ily részvenyesek tovább mennek; aki valamely intézet vagy gyár élén áll, megválasztják akár tiz ilyen vállalat igazgató tanácsosának, azon okoskodásból indulva ki, hogy aki itt vagy amott jelesen tölti be helyét, az mindenhova való és az majd csodát fog tenni itt is. Pedig sem mindenhez nem ért, sem mindenütt és mindig nem lehet egy-egy ember, de sokszor azzal nem is gondolnak, csak ott legyen — az ő jól ismert neve.

Igy aztán mindenki ott van, mindenütt van, mindenbe bele szól — felületesen. Es mert csak néha van itt, néha ott, ma a tanácskozás ezt, más alkalommal mást végez, s amikor akik összejonnek, a szerint döntenek. Igy döntik meg aztán magát a vállalatot is.

Ez okból tekintetbe véve azt, hogy ha egy bortermelő bir összeköttetéssel, kereskedelmi ismeretekkel, az bizonyosan a maga érdekében használja azt fel, és nem iparkodik másra háritani a hasznot, és ha lehet — lesz ő maga borkereskedő; valamint egy borkereskedő sem iparkodik viszont a termelők hasznáért bortermelő lenni; tehát nem látszik czélszerűnek, mintha a termelők egyesülnek saját, és a kereskedők saját érdekükben.

És szükséges-e egyesülni? Altalában szükséges, mert egyesült anyagi és szellemi erővel többet és hamarabb lehet valamit keresztülvinni, létesiteni. Nalunk a társulas eszméje általában nem honos; a kereskedelmi osztályban láthatunk elég példát, mely erre nézve ugy szólva nógat; de ez a magyar elemben még nem igen talál utánzót; ott vannak a kereskedők: N. N. és társa, N. és fia, N. N. testvérek, N. N. unokái, stb., mi arról tanuskodik, hogy a tőkét egyesitik, s addig együtt dolgoznak, mig a haszonból kinek-kinek a tőkéje annyira növekedik, hogy elválva is bizton folytathatja üzletét saját erejével; mert az tény, hogy egy üzlet jó berendezésére, kezelésére, vállalkozásra, kitartásra, versenyzésre kell egy bizonyos összeg — amelylyel ha valaki egymaga nem rendelkezik, társat, söt társakat is szerez, hogy czélt érjenek. Az egyik fekteti a vállalatba pénzét, a másik tudományát, harmadik munkáját; az egyik a kereskedelmi czikkeket rendezi, előkésziti, a másik terjeszti, a harmadik árulja stb. Igy lesz a munka felosztva, az erő egyesitve egy czélra működni.

De valjon a termesztők kereskedelmi társulattá egyesüljenek-e? Azt hiszem, hogy nem; mert ez csak akkor volna szükséges, ha kereskedők elegen nem lennének; de kereskedők igenis vannak, akik megveszik a bort; csak az a baj, hogy olcsón veszik; de miért olcsón? mert az áruczikkek nagyrésze rosz, s ennek rovására van okuk és alkalmuk a jobbnak árát is letörni. Különben legyen vevő bárki, mindig arra fog törekedni, hogy olcsón vegyen, valamint legyen eladó bárki, azon lesz, hogy drágán adhassa el eladni valóját.

Tehát az a baj, hogy a bort a borkereskedők azért veszik olcsón, mert az rosz, abból nem az következik, hogy a termelők egyesüljenek kereskedő társulattá, mely a rosz bort majd drágán vegye meg: mert azt kereskedelmi czélból maga a termelő sem tenné; s e tekintetben ne kecsegtesse magát egy termelő sem azzal, hogy a termelőkből alakult kereskedelmi társulat csak azért is drágán veendi meg a borokat, hogy a termelőknek hasznuk legyen, a vevő társulatnak kárával is. Hanem igenis kell egyesülni a termelőknek avégett, hogy összeműködve, jó bort állitsanak elő; hogy a jót drágán adhassák el — és igy a bortermést hasznosabb iparággá fejleszthessék. Mert a két érdek mindig fog küzdeni: drágán eladni, és olcsón venni — mind a termelő mind a kereskedő részéről.

A bortelmelőknek azonban olyan czélból való egyesülése, hogy egész vidékekre kihatva, minta-szőlőket és minta-pinczéket állitsanak; hogy egyes vidék — vagy egész ország borát vásárolják össze; hogy milliókra menő beruházásokat tegyenek; hogy az egész ország szőlőtermelését és borkereskedelmi üzlet körükbe vonják: sem nem lehető, sem nem volna czélszerű. Nem lehető, mert nem birnak annyi pénzt összehozni; még ha más időben lehetne is talán annyi penz összehozni: annyi részvényes társulat, pénzintézet, söt takarékpénztáraknak épen szemeink előtt történt bukása után kinek volna mostani időben kedve és szavazati bátorsága akár borát, akár pénzét, s az egész társulat millióit néhány különben jóhirnevü, ismert becsületességü ember vállalkozási esélyeinek tenni ki?

Nem volna pedig czélszerű sem; mert mihelyt egy kereskedelmi társulat — alakuljon az bárkiből — mint hatalmas testület, valamely iparczikkre egy maga, söt áldozattal is, hogy a versenyzőket elidegenitse, egész vidékekre kiterjeszti kizárólagos üzletét: monopolizálni fog, és pedig nem az eladók, hanem a részvényesek hasznára.

Ezek szerint legtermészetesebb, ha a bortermelők egyes vidékeken egyesülnek azon czélból, hogy akar külön, akár közös pinczékben jó bort állitsanak elő a kereskedelem számára; hogy alkalmat és módot szerezzenek arra, miszerint az egyes termelők jó szőlő fajokat ültessenek, s hogy jó bort produkáljanak. Ha pedig ennél is tovább akarnak menni, az volna, hogy jó boraikat ne a közvetitő kereskedők utján, hanem szervezve összeköttetéseket, maguk, társulatilag közvetlenül adhassák el akár a hazai, akár a jobban fizető külföldi piaczokon.

Ennek aztán lesz kihatása a nagy közönségre, s a jó példa és még inkább a jó eredmény azt is magával ragadja. Mert ugyan tagadhatlan, hogy a vándor tanár, folyóiratok, könyvek, tanácskozások mind igen jó hatással vannak valamely irányban, s igy a borászat terén is; de a nagy közönségre nézve — legnagyobb s legbiztosabb hatással van csak a kézzel fogható eredmény; mikor olvas vagy hall valamit, elhiszi, egyik másik követi is; de mikor azt látja, hogy az okszerü szőlőmivelés, és helyes borkezelés hálásabb, ha egyre azt hallja, hogy ez meg ez a termesztő ennyi meg ennyi akóval többet, jobbat szürt, s azt mig ő 6—8—10 frttal, eddig amaz 15—20—25 frttal adja el akónkint; a létért és jobb létért való küzdelemnél fogva utánozni, követni fogja.

Egyébkint a közreható tényezők mindegyikét szükséges felhasználni, mert az egyik emberre egyik hat jobban, a másik emberre meg a másik; igy a vinczellér- és pinczekezelőket képező intézetek is jó szolgálatot tesznek az ügy előmenetelére.

Eltekintve ezektől végül — ami egy ily borkereskedelmi, vagy inkább csak borászati társulat részére az állam által adandó kamatbiztositást illeti, magam is a „Pesti Napló"-ban megjelent czikk nézetéhez csatlakozom, hogy t. i. a kamat biztositása sokszor elaltatta a takarékosság s iparkodás szellemét. S hogy ezt csak röviden igazoljam: nem láttuk-e elégszer, hogy a kamatbiztositás miatt, de sokszor anélkül is, a társulatok drága befektetéseket, nagy épületeket emeltek, dús fizetéseket határoztak, beleölték a tőke nagy részét az üzletnek nem jövedelmező kellékeibe, a helyett hogy ezt fokozatosan az igényekhez és a haszonból tették volna; miáltal egyszersmind kimeritették a társulat pénzerejét, nem hagyván elegendő forgalmi tőkét, mely nélkül a legelső piaczi hanyatlás, rosz vásár, zavar vagy rázkódás alkalmával az üzlet fennakad, s vagy drága pénzt kell szerezni, s igy fizetendő kamat, vagy ezzel együtt a forgalmi és tartalék tőke hiánya buktatja meg a társulatot.

A kamatbiztositás helyett azonban, ha már segélyt kellene igénybe venni, mind az állam, mind a társulat részére jobb volna a megkezdéshez szükségelt pénzerő összehozása végett — az államtól egy bizonyos időre kamat nélküli kölcsönt nyerni, melyet a társulat nyereményeiből évenkint törlesztene. E szerint ugy volna vele a társulat, mint az uj gazda: nyerne alapot, melyen szorgalmát, tudományát kifejthetné, s lassankint tartozásait kifizetve, saját kezére birna dolgozni. Természetes, hogy e tekintetben az állam részére kölcsön-összeget biztositani kellene.

Az államnak még a szakiskolák szaporitását, a legfőkép a vasuti szállitási és kiviteli vámdijak mérséklését kellene eszközölnie; azontul a többit megtenné az életre való magán vagy egyesületi vállalkozás.

RÁKOSI LÁSZLÓ.

Zalamegye viriliisei 1873-ik évben.

(Folytatás.)

Lázár Farkas Szántó 225 frt 70 kr., Kondor Ferencz lelkész Salomvár 224 frt 44 kr., Csillag László Bekeháza 224 f. 15 k., Hirschl Ede Kanizsa 224 f. 13 k., Isoó Ferencz gyógyszerész Zala-Egerszeg 221 f. 62 k., Csigó István Gyulakeszi 220 f. 23 kr., Eperjesy Sándor ügyvéd Kanizsa 218 f. 54 k., Vogl Jakab bérlő Boldogfa 219 f. 22 k., Solomy Lipót Bel.-Edorics 218 f. 4 k., Vlasits György Keszthely 216 f. 69 k., Ádám Antal Kisfalud 216 f. 10 k., Hetényi Ferencz mérnök Zala-Egerszeg 215 f. 76 k., Ebenspanger Manó Kanizsa 215 f. 47 k., Kesszeldorfer Mihály Zala-Egerszeg 215 f. 25 k., Hajdinák Gergely Perlak 214 f. 97 k., Kodolányi János Gyulakeszi 214 f. 86 k., Jagasics Sándor Rigács 214 f. 60 k., Szücs István Dabronc 213 f. 58 k., Stern J. Mór Kanizsa 212 f. 81 k., gr. Festetics Victor Söjtör 211 f. 70 k., Kaiser Zsigmond Zala Egerszeg 210 f. 73 k., Csontos Pál ügyvéd Pakod 209 f. 70 k., Csesznák János P.-Magyarod 206 f. 84 k., Tuboly János Zala-Lövő 204 f. 77 k., Horváth József P.-Diska 204 f. 32 k., Vadonna Ferencz Tapolcza 204 f. 6½ k., Babos Károly Megyér 203 f. 78 k., Dr. Szukits Nándor Kanizsa 203 f. 66 k., Rajky Lajos Felső-Rajk 203 f. 52 k., Marton Pál Söjtör 202 f. 92 k., Babos Péter Bagonya 202 f. 36 k., Szily Dezső Botfa 201 f. 28 k., Horváth Pál Ukk 201 f. 21 k., Blau Nándor Kanizsa 199 f. 70 k., Thassy Lajos Ságod 199 f. 69 k., Ollop Samu Kanizsa 198 f. 8 k., Schleiffer Sándor Keszthely 197 f. 42 k., Löwi József Kanizsa 196 f. 10 k., Nagy Farkas ügyvéd Zala Egerszeg 195 f. 67 k., Barna János Keszthely 195 f. 44 k., Blau József Kanizsa 194 f. 65 k., Szabó János lelkész Szántó 194 f. 8½ k., Eitner Sándor Sümegh 191 f. 82 k., Kummer Ferencz Keszaháza 191 f. 49 k., Kiss János Kerka-Káloczfa 191 f. 15 k., Válentiny Márton Kis-Görbő 190 f. 24 k., Vesel Simon Letenye 190 f. 16 k., Deák József Tárnok 188 f. 23 k., Szeivirth Antal Csáktornya 188 f. 2 k., Nagy József ügyvéd Alsó-Lendva 186 f. 36 k., Richter Mór Kanizsa 185 f. 35 k., Simonyák Antal Salomvár 184 frt 98 kr.

(Folyt. következik.)

Zágráb, oktober hó 20-án 1873.

Tekintetes szerkesztő ur!

A mai korszakban még házasodni is, vagyis jobban mondva megnősülni, valami oly kiváló dolognak tünik fel, hogy azt ujságilag hirdetni — és igy ország világnak tudtára adni szokásba ment.

Ilyenféle összekeléseket többször olvasok önnek becses lapjában — de természetes, csakis Magyarországban véghezvitteket — tudom azonban, hogy ön legkevésbbé érdeklődik, ha hogy társországában magyar hazánknak valaki megnősül. No de engedje meg, hogy ez egyszer kivétel legyen, hiszen az 1868-iki kiegyezés — 1873. évben — kevés változással még a hirhedt szeptemberi manifestum aláirók által is nagy megelégedéssel fogadtatott; mert tapintatos eljárás következtében a társnemzet egy kiváló fia bánná neveztetett — tehát magyar hazánk fiai is kell hogy érdeklődjenek — ha egy nevezetes esemény horvát testvéreinknél bár ha csak nősülés is — történik, vagyis véghez vitetik.

Ekkora fenekot keritek ez ügynek, hogy ön becses lapja olvasóinak legalább kiváncsiságát felidézzem, és részvétre inditsam.

Tegnap volt tehát az a nagy nap, melyben gróf Jelasics György leánya Ilona, gróf Shafgotsche Alfred őrgróffal Stayerhonból érsek ő nagyméltósága által az érseki egyházban szertartásilag összeadattak.

Ez esemény magába véve igen közönséges, és ha ön e sorokat olvassa, csodálkozni fog — és kérdi — nos hát mi van ebbe? Ugy de

---

hogy „nem tudom miféle nők" az ott felszolgáló asszonyi állatok, mert jót állok róla: egyik sem látta a nagy próféta földjét. Miképp is lehetne feltételezni egy törökről, hogy ő, ki saját házájában, nejeit, leányait zárva tartja, a közkiállitás kedveért megszegje az irás parancsolatait, s lábbal tiporja nemzeti ősi szokásait az által, hogy közszemlére s a vendégek mulattatására kiállitsa leányait s kitegye a férfinem pajzánkodásainak?

Voltak azonban olyanok, kik merészen állitották és harczoltak a mellett, hogy azon csinos öltözékü nők, kik a moslim viseletet oly összhangzatban és választékban hordják magukon s kik oly incselkedőleg, de mégis udvariasan szolgálnak fel a férfi nem körül: született török nők. — En ilyenkor elmosolyodtam és engedtem, hogy a tévhitben éljenek.

Az idézett mulató helyeken s még azokon is, hol megjelenhetni nem volt időnk, olyan beszédet hallnunk, a mely nemzethez az étkező ház tartozik s tájékozhatjuk magunkat azonnal, hogy mely ország vendéglőjében vagyunk.

Csak egy van, hol e nemzeti jelleget nem találhatjuk fel! . . .

Egy laptársunk e szomoruan jelzett helyről igy ir:

„Megtevén utunkat az ipar-palota melletti kertben: a nyugoti kapuhoz közel, zöld gyeppel boritott dombon csinos, oszlopokon nyugvó tornáczos ház tünik szemünkbe nád fedéllel. Ha nemzeti zászló nem lebegne is fölötte: megismernők, hogy ez hazai épület. Ösztönszerüleg haladunk fel a nyirkarfás dombon s megtudjuk, hogy ez a magyar csárda. De mily nagy meglepetésünk, midőn a csárda felszolgáló személyzete nemcsak hogy nincs magyar öltözetben, hanem még nem is szól magyarul! Csak később tudjuk meg, hogy magyarul is beszélnek. Hiában keressük a „kökény szemü" magyar leányt, a csárdák fődiszét: nincs sehol! Pedig ha már az eredetiségre nem akartak is gondolni, tekintetbe lehetett volna venni az okvetlenül bekövetkezhető anyagi hasznot azon esetben, ha a magyar csárdában szép magyar öltözeteket is lehetett volna látni.

Miért mennek oly sokan a svájci fagylaldába? Azért, mert igen csinosan öltözött nemzeti viseletü szép leányok osztogatják a hüsitőket. Miért járnak oly számosan az amerikai wigwamba? Azért, mert a szerecsenek szolgálnak fel. Ez nemzetközi kiállitás, s a távol országokból összegyült népség igen nagy örömmel vizsgálja a különböző nemzetek eredeti viseleteit, hogy ismereteit az által is gazdagitsa. De, fájdalom, a magyar csárdában ezt nem lehetî.

Talán, ha magyar ember lett volna a csárda bérlője, inkább felfogta volna a magyar viselet előnyét a csárdai személyzetnél. S megfoghatlan, hogy miért nem fogadták el egy magyar ember, ha jól emlékezem, Privorszky ajánlatát, a ki még azt is igérte, hogy a csárdát ő maga egészen fölépiti, a mint kivánják, csak ő lehessen a bérlő? s daczára ennek még is egy bécsi németnek vagy zsidónak adták bérbe a csárdát, kinek semmi gondja arra, hogy a csárda a magyar nemzetnek diszére váljék, hanem csak az abból származó hasznot számitja, a mi mégis csak lehet valami, mert ha nem a pontos szolgálatért, vagy az eredeti szép öltözetekért vagy a nagy tisztaságért (ezek mind nem találhatók) mennek is oda az idegenek, de eltekintenek legalább azért, hogy a magyar borokat, melyek talán az egész tárlaton, a mellett hogy jók, a legolcsóbbak, megizlelhessék.

Itt nem lehet megemlités nélkül hagyni azon lelkiismeretes eljárást, a mi a magyar borokkal történik. Szerencsére, a borok nincsenek átadva a bérlőnek, s igy azzal nem történhetik az az elferdités, mint a csárdával magával történt.

A borokra külön pincze-gazda van kinevezve, ki igen nagy lelkiismeretességgel teljesiti a rábizott kötelességet. Ő maga előtt bontat fel minden ládát, mely a hazából érkezik, s ha valamely küldemény nem felel meg a kellő minőségnek, akkor az rögtön félretétetik, s nem veszik fel az elárusitandó borok sorába. Tehát csak a legkitünőbb minőségüek tartatnak meg a forgalomban, s igy a magyar bornak becse, jó hire s neve nem vész el, mint elveszhet a magyar csárda tisztaságáé, ha a bécsi felszolgálatot tekintjük. Mindössze van mintegy 150-féle borunk forgalomban, s azok, a mellett, hogy mind jók, háromszorta is olcsóbbak a franczia boroknál.

Megvan a magyar csárdának az az eredetisége, hogy többféle nemzeti ételt kaphatni, u. m. tarhonyát, bográcsos gulyáshust, turós haluskát stb. A bográcsos hust egy személyre való kis réz vagy chinai ezüst bográcsban hozzák fel, csak az a visszás, mikor a valódi gulyás ételt a már emlitettem német öltözetü s német beszédü pinczérek adják fel.

Némelyek ugyan abban polgáriasulást akarnak találni, hogy a magyar csárdában a mostani divat szerinti öltözetben vannak a felszolgálók. Hanem az a legtévesebb felfogás ott, a hol nemzetközi kiállitás van, s a hol mindent ugy kell irányozni, hogy a hely-ismeret, a szokások, az öltözetek a leghivebben megismertessenek.

A polgáriasulást, haladást ugy tüntethetjük fel legjobban, ha a tisztaságban és pontos ellátásban nemcsak versenyezünk, hanem még tul is igyekszünk szárnyalni az e tekintetben előhaladó országokat. De a magyar csárdában fájdalom, az ellenkező történt!"

E visszásságot láttam, sokszor boszánkodtam miatta, hanem azért ebédemet mindig itt költöttem el.

Egy alkalommal asztalomnál csak magam ültem. Kevés idő mulva egy négy személyből álló német család jött oda.

— Nun Kinder! jetzt werden wir seh'n wie uns die ungarische Kost schmeckt — mondja az atya nejének és két gyermekének.

A pinczérek egyike oda megy s boszuságomra németül kérdi: „was ist g'fällig?

— Geben Sie uns Gulasch.

— Was für a Gulasch, székeli, alföldi oder bográcsos Gulasch?

— Es wird gut sein diese bokracsos.

Alig mult el pár percz, pinczérünk megérkezett és a férfi eleibe teszi. A piros léh gyanusan nézhetett ki, mert nejéhez tolja mondván: kost' nur!

Kanalát szájához emeli asszonyunk, megizleli, száját kissé félre vonja és biztatja férjét, hogy lásson hozzá.

Igen természetes, nem levén hozzá szokva a paprikához, alig izlelte meg, eltaszitá, és hivta a pinczért.

— Geben Sie jetzt á székeli Gulasch.

(Folyt. következik.)

megengedi, hogy valamivel messzebb terjedjen l-irásom, de akkor kérni fogom itéletét.

Horvátország volt bánja gróf Jelasics József magyar hadjáratában főhadi szállásához csatlakozott az őrgrófok — marquisok egyik ágának ivadéka gróf Schafgotsche — ki is kiváló vitézségének jutalmát élte feláldozásával nyerte el. A bánnak kedvelt embere volt, és most fia az elosettnek nőül vette a bán testvére gróf Jelasics György leányát. Még ez esemény sem volna valami különös — de igenis az — hogy maga gróf Jelasics György ur szinte azok közé tartozott, ki ha nem is egészben farkasszemet nézett Magyarországgal — de bizonyosan az 1868 iki kiegyezéssel nem volt megelégedve — most azonban az áldott jó lelkü zágrábi érseket, ki az uj kiegyezésnél a horvát nemzet határtalan tiszteletét és ragaszkodását magának kivivta, az emlitett gróf ur személyesen megkérte leányának esküvőjét kegyesen véghez vinni! Soha nem látott kiváló tömeg lepte el minden zugát az érseki templomnak, hol életveszély közt volt az, ki csak megmozdult helyéből. Maga az érsek ur is nagy egyházi segédlettel alig birt a főoltárhoz jarulni, hogy a szent tettet véghez vigye.

Kiváló jelenet volt, midőn az érsek ur egész papi diszben a Lipót-rend nagykeresztjével gyönyörü szavakban üdvözölte az uj házaspárt, és az Isten áldását könnyes szemekkel teljes szivből nekik óhajtá.

Hirek.

— ***Hivatalos.*** Vallás- és közoktatási magyar miniszterem előterjesztésére, a vasvár-szombathelyi székes-káptalanban Nagy János pápóczi perjel- és zalaegerszegi főesperesnek az őrkanonokságra és őrségi főesperességre, továbbá Puli György utolsó kanonoknak és alsó-lendvai főesperesnek a pápóczi perjelségre és zalaegerszegi főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ezáltal megürült utolsó kanonokságra és alsó-lendvai főesperességre Königmajer Károly, Szt-Miklósról nevezett madócsai czimzetes apátot és zalaegerszegi alesperes-plebánost nevezem ki. Kelt Schönbrunnban, 1873. évi október hó 20-án. Ferencz József s. k. Trefort Ágoston s. k.

— ***A Balaton-Füredi kórházra*** az egész idény alatt 322 frt gyült be, még pedig 200 frt Auer Lipót hegedümüvész hangversenyéből, a többi a fürdőbiztos gyüjtése, valamint egyes vendégek adakozása utján folyt be.

— ***Zalamegye*** évnegyedes közgyülése november 3 án veszi kezdetét. A tárgysorozatot lapunk jövő száma hozza.

— ***Magas vendég.*** A hollandi királyné ő felsége f. hó 23-án a délutáni budai vonattal a feltünés kikerülése végett incognitó érkezett a helybeli vasuti állomásra. Kiséretében voltak: egy udvarhölgy, Wechherlin főudvarmester, az orvos és szolgaszemélyzet. Az itteni pályaudvaron a főfelügyelő által fogadtatott, kinek üdvözletére leereszkedőleg és barátságosan felelt. Ebéd után tovább utazott Pragerhof felé.

— ***Tüzvész.*** F. hó 16-án délben Veszprémben tüz ütött ki, mely azonban két ház elhamvadása után eloltatott, — másnap épen azon a vidéken esti órákban ismét kigyulladt, s ekkor is egy ház, s egy pajta tökéletesen leegett. — Biztositva mi sem volt.

— ***Szemle.*** Nagy Károly, m. kir. honvéd altábornagy, s ő cs. kir. fensége József főherczeg adlatusa a honvéd ujonczok előhaladása és gyakorlati képességük megvizsgálására 22-én az esti vonattal Veszprémbe megérkezett.

— ***A 24-ik*** honvéd lovas század állomása Veszprémből Pápára lett áthelyezve, a hova már meg is érkeztek.

— ***„Nevelésnet"*** czimü szaklap adatik ki nov. 1-től kezdve Székesfejérvárott dr. Seidel János szerkesztése mellett. Ára félévre 2 frt. —

— ***Valódi tokaji bor*** a legjobb minőség- s nagy mennyiségben szállittatik Nagy-Kanizsára, mely ... jutányos akószámra, ugy palaczkokban is jutányosan eladatik. Bővebben annak idejében a hirdetés. Ezzel kapcsolatosan megemlitjük, hogy vidékünkön külföldi borvásárlók vannak, kik 14—20 ezer akó bort szednek össze, minek következtében az ár ingadozik; egyik nap 3 frtért, másik nap már 5 frtért vétetik.

— ***Lövész-egylet.*** F. hó 19-én a nagykanizsai lövész-egylet által Lazsnakon ezen év záradékaul tartott ünnepélyes dijlövészet alkalmával Zakáll Zsigmond aljárásbiró ur az 1-ső dijat, Amtmann Gottlieb cs. kir. főhadnagy ur a II-ik dijat, Birk Oskár palliui tiszttartó ur pedig a III-ik dijat nyerte. A gömbpályán (Kegelbahn) pedig Krommer m. kir. távirda tiszt ur az 1-ső dijat, és Pálffy m. kir. honvédhadnagy ur a II-ik dijat nyerte. Hiszszük, hogy ezen egylet a jövő évben ujonnan kezdendő lövészeteknél számos résztvevés által mindinkább emeltetni fog. Amtmann főhadnagy, löv. titkár.

— ***Pályázat.*** Postamesteri állomásra Kraljovecz (Zalamegye) tiszti szerződés a 100 frt biztositék letétele mellett. Évi járandóság 150 frt fizetés, 24 frt irodai és 300 frt szállitási általány. A kérvények három hét alatt a soproni postaigazgatósághoz intézendők. Sopron, 1873. évi október hó 15-én.

Szinészet.

Szerdán f. hó 22-én utolsó előtti előadásul és Dancz Nina k. a. jutalmául Bokody ur társulata által adatott: „A társaságból" közkedveségü vigjáték 4 felvonásban, irta Bauernfeld. — Ez előadásról jelentésünket azzal kezdhetjük meg, hogy csak nagyon gyér közönség volt jelen s az üres helyen szomoruan tekintenek végig. Ez kétségkivül leverő körülmény! Vagy talán a jutalmazandó k. a. tette érdemetlenné magát a melegebb pártfogásra? Nem, nem, ezt nem akarjuk hinni! Hisz a kinek egy kevés mélizlése van, a ki csak valamiben is ért a szinészet magasztos, de sikamlós terén járók megitéléséhez: ugy beláthatta, hogy Dancz N. k. a. a szinpad deszkáin kitünő jelenség s nem egyszer bizonyitá be, miszerint nemcsak az izléses öltözésben ért, hanem játékával is el tudja ragadni a közönséget. Es mégis miért e hideg közönyösség a müvészettel szemben?... Talán a pénz?... „Más a baj itt, más a komedia!" Sokszor megmondottuk mi azt, de ugy látszik borsót hajgáltunk a falhoz! — A jutalmazatlan oly jól, annyi természetes naivsággal játszott; minden jelenete, hanglejtése, mozdulata oly kifogástalan, oly elragadó volt. Feltünő lett a bokréták és koszoruk hiánya. Somogyi urat ez estén olyannak láttuk, milyennek itt léte óta még egyszer sem! Azon hideg kimért játék, egy államminiszter tekintélyes magatartása; kifejezése; az értelmes szavalat, benső egi nyugtalansága által valóban oroszlányrészt vivott ki magának a többiek felett. Bokodyné, Kovács, Szabó Antal, sőt Kopócsi Kornél kisasszonyka is a kevés számu de lelkes közönség tetszését megnyerték és biztositották magoknak.

Csütörtökön f. hó 23-án utolsó előadásul itt először adatott: A bécsi Krach vagy borze és munka. Mint olyan ujdonság féle, minden hatás és combinatio nélkül összetércelt nonyszerméléknek egyéb hivatása nem volt, mint a közönséget nevettetni. Ilyen kell nekünk! Hisz előttünk egy komoly, erkölcsi tanulmányunyal irott münek, legyen az barki által feldolgozva — nincs becse; hanem a czifra czimerzet ellátott s Petőfiként a „tollrágó, versgyártó pimaszok" által irott ferczelmenyek; „kiknek nem a szivok, csak a tüdők mozog" kik tele torokkal kiabálnak — ah azok czelt érnek mindig, oda tódul a nép! Hiába, meg sok, nagyon sok kivanjatik nálunk, hogy megismerjenek. A Krach után Krachelt Bokody ur is, magával viven társulatát Sz.-Fehérvárra, hol, mint eddig, ugy ezután is jobb jövő vár rea és övéire! Adja Isten!

Papirszeletek.

— Egy amerikai hirdetés. Egy pennsilvaniai lapban a következő hirdetmény olvasható, mely alá egy tekintélyes polgár neve van irva: „A közönséghez! Nekem sok fiam van, de egyetlen leányom sincs. Közelebb isnét egy ikerpár szaporitá fiaim számát, minek következtében arra határoztam magam, hogy az ikreket egy leányért elcserélje... Ajánlatok e lap szerkesztőségéhez intézendők.

— X. ur a következő bizonyitványt állitá ki cselédjének:

Táncsos Náni, ki 11 hó hiján egy évig szolgált nálam, s magát ez idő alatt:
szorgalmasnak — a kapu előtt állásban,
mértékletesnek — a dologban,
gondosnak — maga iránt,
gyorsnak — a mentegetődzésben,
barátságosnak — a férfiak iránt,
hűnek — a szeretője iránt és
igaznak, — ha minden el volt zárva, mutatta

— Két ügyvédjelölt ügyvédi vizsgára ment Pestre. Irásbeli dolgozatul kaptak egy pert, melyben az egyik a felperest, másik az alperest képviselte. A két ügyvéd jelölt egy szobába záratott, s ahelyett, hogy dolgoztak volna, hosszu szárbok szárból dohányozva nézték a világot az ablakból.

Nos? kész a per? Az elközelgett vizsgálati órában kérdi az elnök.

A felek kiegyeztek, s igy nem dolgoztunk.

Ha a felek kiegyeztek, ugy nincs szükség ügyvédre. Lőn a válasz.

— Egy asszonyság aki arról nevezetes, hogy nemes származásával mindenki előtt dicsekedni szokott, a multkor igy nyilatkozott:

— A mily bizonyos, hogy nagy különbség van a porczellan- czin- és cserép-edény közt, ép oly bizonyos, hogy az emberek közt is van ily különbség. Igy a nemesség a porczellán, a polgárság a czin s a paraszt a cserépedény.

Az inas meghallotta, urnője e szellemdus értekezését.

— Jean, hivd ide a dajkát gyermekemmel.

Az inas következőkép hivta be az illető dajkát:

— Hallja maga tejes fazék hozza ide azt a kis nagyságos porczellán findzsát.

Heti naptár.

Október 26-tól nov. 1-ig. 1873.

Hó	és heti-nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Hold-változ.
		41) A király számvételéről. Máté XVIII.		
26	Vasarnap	E 21 Dőm.	E 21 Döme	
27	Hétfő	Sabina	Szab.	
28	Kedd	Sim., J.	Simon, Juda	
29	Szerda	Zenob.	Narcis	
30	Csütörtök	Kolozs	Evald	
31	Péntek	Farkas	Refer. ünn.	
1	Szombat	Mindenszent	Mind. sz.	

Nyilttér.*)

A „Z.-S.K." folyó évi 84. számában Mihálovits János okl. sebész aláirással, Pakáról közölt czikk tagadásba veszi, a 81. számban, Szt.-Adorjáni Horváth József elhalálozása targyában közölt czikk azon részét, mely a sebész urnak legalább is könnyelmü gyógyitására vonatkozik, — s miután tagadja azt, hogy Horváth József orvosszereiből bevett volna — én határozottan állitom, hogy a beteget meg sem nézve, annak nejének azon kijelentésére, miszerint férje tüdő gyuladásban van és étvágya nincs, tisztelt sebész ur 70 szem hánytató pilulát rendelt neki, melyből a beteg a rendelmény szerint 13 szemet be is vett. — Állitom továbbá, hogy a bekövetkezett vérhányás után a tisztelt sebész urat a beteghez elhozták, midőn is sajátkezüleg cseppeket adott be neki — s igy azon állitása, miszerint gyógyszereivel a beteg nem élt volna, — teljességgel nem igaz!!! — — (?) (sajnálkozásomra ide illőbb kifejezést nem találtam azon tényt kifejezendő, hogy valaki az előtte tudva levő dolgot az igazságtól eltérőleg adja elő.)

Ha tisztelt ur ezen állitásom alapos voltát tagadja, ugy ezennel ünnepélyesen felhivom legyen szives a tek. letenyei szolgabirói hivatalt, kinek állitásom valódiságáról biztos tudomása van, ezen nyilt rovatbani nyilatkozatra felhivni, s ha erre bátorsága nem leend, ugy mentsége figyelemre nem méltó, mert félni fog az őnt sujtó hivatalos nyilatkozattól.

Most már csak az a kérdés, hogy tüdő gyuladásban szenvedőnek hánytatót adni szabad-e, én azt hiszem nem, de ezt más téren M. J. urnak alkalma leend rövid időn kifejteni. — A sajnos következés is oda mutat, hogy az alapos gyógyitáshoz teljességgel nem elégendő, ha valakinek kutyabőre van.

Miután M. J. ur a K. betü iróját tudni véli ezennel kinyilatkoztatom, hogy én voltam bátor a közönség érdekében a tudós sebész ur haragját provocálni — s miután most tudja ki volt azon czikk irója, ha ön tisztességes férfiunak akarja tartatni magát, elvárom nyilatkozatát, hogy czikkében reám czélzott-e? Az ön irmodorát nem követem, nem akarván azon hibába esni, mit másokba kárhoztatok — de nyilatkozatát elvárom.

KAFFEHR BÉLA.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

HIRDETÉSEK:

Ő cs. k. apostoli felsége

közös katonai jótékonyczélra a

III. állam-sorsjátékot

elrendelte, és 1873. julius hó 7-én kelt legmagasabb határozata oda irányul, hogy ezen sorsjáték

tiszta jövedelmének egyharmada

a vagyontalan tisztek, katonai hivatalnokok és katonai közegek leányai kési segélyezésére szolgáló alapitványra;

egy harmadrésze

katonai tisztek, katonai hivatalnokok és katonai közegek vagyontalan özvegyei és árvái számára szolgáló alapitványra valamint vagyontalan, alsóbb rangu tisztek és katonai hivatalnokok, kik bénaság vagy testi törődöttségök miatt a szerzésre képtelenek, vagy abban nagyon is akadályozvák, fiai és leányai számára forditassék,

egy harmadrésze pedig

a Nagy-Szombatban levő tébolyda alapjának nagyobbitására.

Ezen legmagasabb parancs szerint nyitja meg a cs. k. sorsjáték igazgatóság ezen sorsjátékot melynél 4590 nyeremény van és pedig:

1 főnyeremény 100,000	Ezüst forint kamat, a kamatélvezése 1874. január 1-én kezdődik.	5 nyeremény á 200	darab ezüst forint
1 „ 30,000		60 „ á 100	
1 „ 8,000		„ á 80	
1 nyeremény á 1,000	darab ezüst forint	90 „ á 60	
2 „ á 600		100 „ á 40	
10 „ á 500		1200 „ á 20	
„ á 400		3000 „ á 10	

44 elő- és utó-nyeremény az 1860-iki államkölcsön 100 frtos sorsjegyének ötödével

Egy sorsjegy ára 2 frt 50 kr. o. é.

Azon czél, melyre e sorsjáték tiszta jövedelme forditattik, egybekötve még előnyös nyeremények kilátására is, feljogositja a sorsjáték-társaság igazgatóságát, hogy ép oly élénk fogadtatásban részesül, mint az eddigi állam-jótékonysági sorsjátékok.

Bécs, 1873. évi szeptember 1.

A cs. k. sorsjáték társaság igazgatósága
FÖRSTER IGNÁCZ m. k., cs. k. tanácsos és sorsjáték igazgató

A sorsjegyek kaphatók Bécsben a cs. k. sorsjáték-igazgatóság épületében (Salzgries. 20 sz.) a jótékony czélra szánt állam-sorsjáték osztályában. Továbbá kaphatók Bécsben valamennyi sorsjáték-gyüjtődében; a cs. k. és a k. magyar tartományokban: minden sorsjáték hivatalok- és sorsjáték-gyüjtődékben, az adó- és postahivatalokban, dohánytőzsdékben, vasuti és gőzhajózási hivatalokban.

(1169—1)

Passog keleti nagy

ÁLLATSEREGLETE

a „Főtéren" (gabna-piacz) élő ragadozó állatok s másnemü állatfajoknak nagy gyüjteményét tartalmazza a világ minden részéből.

Az állatok etetése naponkint d. u. 4 órakor történik.

Az állatsereglet látható naponkint reggeli 8 órától esti 6 óráig. Szintugy látható minden időben

a fiatal óriási hölgy, valamint az afrikai elefánt mutatványai

(össze nem tévesztendő egy keletindiai elefánttal, minő már többször láttatott s egész más testalkattal bir.)

Helyárak: Első hely 40 kr. Második hely 20 kr.

Vásárlásra kerestetnek: Gödények, darvak, tuzokok, kócsag gémek és egyébnemü nagy vizi szárnyasok, melyek e vidéken előfordulnak. (1171—1)

Dr. SCHALLER

fehér növény-mell-szörpje

a legjobb és legolcsóbb gyógyeszköz torokgyulladás, tüdőbaj- és fejbántalmakban, mellszurások és köhögésnél stb.

Valódilag kapható.

½ eredeti palaczkban 2 forint — kr.
½ „ „ 1 forint — kr.
¼ „ „ — forint 50 kr.

ZERKOWITZ W. és A. uraknál

Nagy-Kanizsán.

(1164—2)

VÉGELADÁS.

A legujabb és legjobb

nói ruhakelméknek, bundák, paletotsknak,

ZEKÉKNEK, ZUBBONYOKNAK, LONGSHAWLOKNAK,

nagy-kendőknek, pelisseknek minden évszakhoz szolgálók, továbbá: valódi *rumburgi hollandi, creas, siléziai házi vásznak, damast asztalruháknak, fehér és tarka csinratoknak, ágykanavászoknak, nankinoknak, lon zsebkendőknek, siffonoknak, parkettoknak, függönyszöveteknek, abroszok és ágyteríteknek, bútor kelmeknek, gubona-zsákok, ló-takarókuak* és még sok más e szakmába vágó áruknak gazdag választéka, a melyeket minden árak mellett végkép eladok.

Mindenkit saját érdekében kérem fel tisztelettelejsen, a jó alkalmat idejekorán felhasználni, minthogy áruimnak **rendkivüli olcsósága**, azon reménnyre jogosit, hogy meglehetős nagy raktáram kevés idő alatt eladatik.

WEISZMAYER M.-nél

az ifjr. kösvig házában, a „Kettős" szálloda átellenében

Nagy Kanizsa.

(1133—6)

Liszt-eladás.

Alulirott egy jó hirrel biró nagyobbszerü malom megbizásából tiszta rozsból készült szép és egészséges

kenyérliszt-raktárt

tartok a t. cz. közönség rendelkezésére, egybekötve igen **olcsó és jutányos árakkal**. Meghivom tehát ugy zsákszám vagy nagyobb mennyiségü megrendeléskre; melyeknek pontosan és a malmi ár teljes megtartásával szivesen eleget teendek.

Zsákostól bécsi mázsája 9 frt 25 kr.

Nagy-Kanizsa, oktober 23-án 1873.

(1169—1) **Dobrin Béni.**

Olcsóbb, mint bármily végeladásban.

PLACHY KALLINA HORVÁTH

ujonnan nyitott a jól berendezett

(1165—2) **női divat- és kézfehérnemü tárok**

Budapest, Uri utcza 14.

Ajánlják gyapjukelméket, perkalint, fekete és szines batist fekete selyem szövetet, nyusziné a beköveteztő őszi és téli időnyra a legszebb flanell, ripps bársony barchent flanelltakaró és télikendőket, mindennemü vásznakat rendkivüli olcsó árakon.

Urak számára nagy választéku kész fehérnemüket, gyapju alsó ingek és lábravalók, harisnyák és nagykendőket, ugy szinte jó minőségü legujabb galléroket 1. 40 kezdve.

Aruinknak jóságáról meggyőződhetésére elégséges a legkisebb rendelés, melynek gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mintákat ingyen és hármentve készséggel szolgálunk.

PLACHY KALLINA HORVÁTH.

Vor Schwindel

wird gewarnt!

Unter den vielen Annoncen, speciell für Uhren, sind manche darauf berechnet, die Proviniz-Bewohner zu täuschen. Man hüte sich im eigenen Interesse vor Ankauf der Uhren, wo nicht die Firma des Verkäufers genügende Garantie bietet. Die von mir gekauften Uhren werden jederzeit nach Belieben entweder ausgetauscht oder zurückgenommen, als Bawalas der abgegebenen Solidität.

Unglaublich, aber wahr!

Für 1 fl. 50 kr. u. 1 fl. eine Schweizer moderne Porzellan-Einsatzuhr, mit schönen Landschaften u. Blumen emaillirt, sehr elegant und dabei billig, nützlich für Arm und Reich, mit einem Jahre Garantie.

Für 9, 10 u. 11 fl. eine echt englische, silberne Cylinder-Uhr, sammt einer gediegenen Talmikette, sammt Medaillon, Etui, Uhrschlüssel u. 5jährigem Garantieschein sammt einem Reserve-Uhrglas. Dieselben Chrono-Zeitmesser-uhren, feinst feuervergoldet, nur 12 fl. 50 kr.

12. u. 15 fl. kostet ein praktische, gute, gediegene Remontoiruhr, sog. Kaiser-Uhr, welche das beste Fabrikat ist, was man sich nur denken kann; Anraten u. P. Geistlichen ect. können diese Uhren nicht genug empfohlen werden, denn es sind eclatante Beweise da, dass eine solche Strapazuhr nicht um eine Secunde variiren darf.

Für 15. u. 18 fl. bekommt man die modernen Militaruhren, leicht, alertich, dabei äusserst elegant und geschmackvoll, und was die Hauptsache ist, sehr pünktlich und exact im gauge und fabelhaft billig; zu einer solchen Uhr bekommt Jedermann eine imitirte Silber Uhrkette modernen Façon sammt Uhrschlüssel, Etui, Medaillon und übrigem Garantieschein.

Nur 12. u. 15 fl. eine silberne Cylinder-Uhr mit echtem Goldrelf zum Springen, starkem Krystallglas, sammt Kette u. Medaillon aus Talmigold u. Garantieschein.

Nur 15 oder 20 fl. eine echt englische silberne Anker-Uhr, Savonette mit Doppeldeckel, feinster Gravirung, sammt einer echten Talmigoldkette u. Garantieschein.

Nur 16 fl. eine echt englische Silber- und feuervergoldete Chronometer-Uhr sammt Kette, Medaillon aus Talmigold, Lederetui und Garantieschein.

Nur 14 fl. dieselbe, bedeutend feiner, mit einem orientalischen Wegweiser.

Nur 16 oder 17 fl. eine echt englische Prince of Walea-Krystallglas, Nickelwerk in echtem, gediegenem Talmigold; diese Uhren haben sogar gegen andere den Vorzug, dass man solche ohne Schlüssel aufziehen kann; zu solchen Uhren erhält Jeder eine Talmigoldkette sammt Medaillon und Garantieschein gratis.

Nur 13 fl. eine echt englische gediegene Talmigolduhr, Cylinder, neueste Façon, mit Doppelkette, Krystallglasteren, wo auch das Werk geschlossen zu sehen ist, sammt Talmigoldkette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 14 oder 17 fl. eine ganz kleine Damenuhr, echt Silber und echt vergoldet, sammt Doppelmantel, feinst emaillirt, sammt einer feinen echten Talmigoldkette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 18 u. 20 fl. eine echt englische feinst feuervergoldete silberne Chronometeruhr mit

Nur 18 oder 20 u. 25 fl. die feinste silberne echt englische Ankeruhr, auf 15 Rubinen sammt feinster Talmigoldkette, Medaillon, Lederetui und Garantieschein.

Nur 20 u. 25 fl. eine silberne Remontoir-Uhr, ohne Schlüssel aufziehbar, sammt Talmigoldkette und Medaillon.

Nur 23, 25, 27 fl. goldene Damenuhr sammt Kette, Medaillon und Garantieschein.

Nur 30, 35 u. 40 fl. eine echt englische silberne Remontoiruhr mit Doppeldeckel, garantirt und patentirt.

Nur 35, 45, 50 fl. eine echt englische goldene Ankeruhr mit Krystallglas.

Nur 60, 75, 100 fl. eine feine goldene Remontoiruhr mit Krystallglas, 105 und 115 fl mit Doppeldeckel.

Nur 200—300 fl. einen echt englischen Chronometer mit Remontoir, Doppeldeckel und Krystallglas.

Ausnehmen alle irgendwo oder von irgend Jemanden annoncirten Uhrensorten billiger.

Atelier für Reparaturen.

Alte Uhren, oftmals theure Familien-Andenken werden reparirt und wieder wie neu hergestellt. Preise der Reparaturen mit 3jähriger Garantie fl. 1½, fl. 3, 5 bis 10 fl.

Briefliche Aufträge

werden gegen Postnachnahme oder Einsendung des Betrages binnen 24 Stunden ausgeführt. Auf besonderes Verlangen werden auch Uhren und Ketten unter Nachnahme zur Auswahl übersendet und für das Nichtbehaltene das Geld retournirt.

Meine Preise sind stets niedriger als die niedrigsten überall, und ersuche ich mit meinen Anforderungen auf der Höhe der Zeit.

Alle, die neue Uhren zu beziehen wünschen.

Alle, die alte Uhren gegen neue umtauschen wünschen, werden gebeten, sich an meine Firma zu wenden.

PHILIPP FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse Nr. 9. WIEN.

Man merke genau die Adresse.

(1113—8)

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1873. oktober 30-án. 87-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Előfizetési ár: egész évre . . 8 frt. fél évre . . . . 4 „ negyed évre . 2 „ Egy szám 10 kr. Hirdetések jutányosan NYILTTERBEN soronkint 10 krért vétetnek fel.

Zala-Somogyi Közlöny

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhez, — anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők: NAGY-KANIZSA Wlasicsház.

Nagy-Kanizsa város helyhatoságának, nemkülönben a „zalamegyei gazdasági egyesület", a „n.-kanizsai keresked. s iparbank" ugy a „Zala-Somogy" gőzhajózási részvénytársulat HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csutörtökön, megjelenő vegyes tartalmu lap.

Figyelmeztetés azokhoz, kik Zalamegye monographiája megirására vállalkoznak és a megye tisztelt bizottmányához.

Ha jól emlékszem, e f. 1873-ik év végére tüzetett ki a záridő azon monographia elkészitésére, — ha tehát a vállalkozó alapos és correct munkájával az irodalom sikamlós terére fellépni kivánkozva az ezért megajánlott 3000 frt jutalomra számot tart, szabadjon nekem igénytelen polgárnak s e megye szülöttjének, őt és a tisztelt bizottmányt a következendőkro figyelmeztetni:

A monographiában a megyének régi multja is felderitendő, ez pedig leginkább a gothikus betükkel irt latintartalmu régi okmányokból levén kinyomozható, a vállalkozónak elengedhetlen kötelessége ezen irásmódot tanulmányozni. Megyénk egyik legrégibb családjának a férfiágon magvaszakadt Lengyel családnak igen számos többnyire csak góth betükkel irt okmányai husz éven át gondviselésemre bizatván, hogy azokat a Lengyelek szigligeti és lengyeltóti uradalmai birtokában benmaradt leányágoni örökösei részére egyfelől a fiskus, másfelől a többi igen számos leányágoni rokonok által támasztott perekben inter scillam et charybdim felhasználhassam, elkezdém ezen irásmódot tanulmányozni, de miután azon időben több uri család részéről igénybe vott ügyészkedéssel, de saját gazdálkodasom vezetésével is elfoglaltatván, azt kellőkép meg nem tanulhattam, a család megbizása folytán az ország régiség buvárját Horváth Istvánt felkeresvén, megkértem a velem vitt néhány darab régi okmánynak átirására, és a család levéltárában levő igen számos oklevél átiratása eszközlésére, minek következtében általa betanitott két ifju ügyvédet Szigligetbe el is küldött, hol azok azon régi okmányok átirásában szinte egy évet eltöltöttek. Csak ekkor értesültem régiség buvárja által; mily nehézséggel jár e régi irásmód megtanulása, miután az majd minden században módositáson ment keresztül, és igy annak tanulmányozására hosszasb idő és türelem kivántatván egy ügyészkedéssel és gazdálkodással elfoglalt egyén megtanulni képtelen. És miután a küldöttek azon régi okmányokat átirták, ezek nyomán irtam én le a „Vasárnapi Ujság" 1869-ik évi 43. számában a szigligeti várt, mely a „Zala-Somogyi-Közlöny" 1873. 24-ik és 25-ik számában megujitva közöltetett. Ezen okmányok jelenleg az ihárosberényi levéltárban őriztetvén Inkey ur ő nagysága literaturánk egyik pártolója szivességéből a vállalkozók megtekinthetik, de el ne mulasszák megyénk többi régi családai, mint a Csányi, Rajky, Rumy, Pethők után a Festetich grófok (keszthelyi) Hajmásyak után Batthyányi grófok (szent-gróthi vagy német-ujvári) Kaczor, Kerecsényi családoknak illetőleg fascionáriusoknak, még is a még 1242-ben Diénes bán alapitotta türjei Premontrei szerzetnek levéltárait felkeresni.

Az 1609-ik 52-ik törvényczikk szerint a zalavári és kapornaki conventek az akkori háborus időben elpusztulván s ezeknek minden okmányai a vasvári (most szombathelyi) káptalan levéltárába tétetvén át, mind ez mind pedig az utóbb restaurált (ez a törvény szava) Zalavári convent levéltára is megtekintendő.

Az érintett háborus korszakban megyénk majd Somogygyal, majd Vassal is együtt és közösen tartván gyüléseit mind a három megyei levéltár felkeresendő.

De ezen kutatásokból az országos levéltár sem maradhat el.

Olvasgassa a monographus a már több megyének megirt alapos és correct monographiáját.

Zala volt ama válságos időkben a többi megyék között egyik uttörő és kitartó vezető vezér, annál kevésbbé lehet annak dicső multját ignorálnunk, ne hogy egy silány munka elfogadásával a költővel igy kiáltsunk fel:

Régi dicsőségünk hol késel az éji homályban?

E munka ugyan megfeszitett szorgalom és munkásság mellett költséget és türelmet igényel, de a ki ezeket ki nem birja, ne vállalkozzék. Non jacet in molli veneranda scientia lecto.

Akarom hinni és felteszem megyénk intelligentiájáról, hogy a megyegyülésre beterjesztendő monographia megbirálására egy szakértőkből álló bizottságot fog kiküldeni, és azt csak meg nem engedheti, hogy bármely vállalkozó előre informált számos hiveivel a gyülést megrohanva rögtöni szavazás utján jusson a 3000 frt jutalomhoz, oly gyülésben, melyben a szakértők száma nem mindig legio, nehogy ismét megyénk a hirlapokban Kollay Rókus ügyébeni eljárással emlegettessék.

Dixi et salvavi animam meam.

MEZRICZKY PÉTER.

Zalamegye Deák Ferenczhez.

Zalamegye felirata Deák Ferenczhez, mely felirat Svastics Benő főjegyző ékes tollából folyt, következőleg hangzik: „Mélyen tisztelt hazafi! A képviselőház f. évi junius 28-iki ülésében tartott örökké emlékezetes beszédében ön mélyen tisztelt hazánkfia, az állam és egyház viszonyának ép oly nagyfontosságu mint sürgős, de mindenek felett kiváló óvatosságot igénylő kérdését, kiemelve a homályos sejtelmek izgalmat keltő köréből, tisztán állitá fel az örök igazság elévülhetlen elveinek magaslatára, és a meggyőző érvelés hatalmával jelölte ki azon irányt, melyen az emlitett viszony rendezésének belfejlődésünkre oly mélyen beható kérdésében eljutnunk kell azon egyedül üdvös megoldáshoz, mely magában hordja a lelkiismeretek békéjét, és kielégitését az annyira féltett érdekeknek, a jog s méltányosság oly alapjain, melyeken az erkölcsi haladás szent ügyének, a felvilágosodottságuak minden igaz hive öntudatos meggyőződéssel találhatja fel megnyugvásának biztositékait. Ismeretes volt a kérdés nehézsége, érezhető a megoldásnak égető szüksége, de a vezér eszme kitüzése és a czél eléréséhez bizton vezető üdvös irány kijelölése az örökgondviselés által Ön számára volt fenntartva: s ime, ma már az ország közérzülete lelkesülten hangozza vissza az Ön által hirdetett elveket, s azokat magáénak vallva, szentesiti ama törekvéseket, melyeknek élére Ön, mélyen tisztelt nagy hazánkfia — gondos kezében a szenvedélyek tulcsapongó árjától ment ösvényre vezető zászlóval — állott! Mi üdvözöljük az ön legméltóbb kezében e zászlót és tántorithatlanul követjük azt, mert lelkünkbe véstük azon békülékeny irányt, mely a civilisatio dicső feladataiért való küzdelemben nem a viszálykodásnak, hanem mindnyájunk egyesülésének utja lévén, az emberiség legmagasb érdekeihez méltó győzelemre vezet. S üdvözöljük önt mélyen tisztelt nagy hazánkfia a hála és remény érzetével, melyet csak előbb hazafiui aggodalmaktól csüggedő kebleinkben az ön szelleme — hazánk sorsa felett őrködő bölcsességének kétséget oszlató világa ébresztett!

Fogadja e hálaérzetünk — mély tiszteletünk, törhetlen bizalmunk, és azon hő óhajtásunk őszinte kifejezését, hogy adjon az ég ura önnek az örök ifju lélekhez hoszszan tartó erőt s egészséget, hogy mint vezér az eszmék terén — lehessen még sokáig vezér a tettben, a megkezdett nagy mü áldásos befejezhetésére.*)

Zalamegye közönsége.

*) Közöljük a P. N. után, bár megkésve, de ne a sikerült előbb megkapnunk. Szerk.

TÁRCZA.

Páros élet.

Mellettem ülsz, szép csendesen
Beszélgetünk;
Majd multba, majd jövőbe néz
Tekintetünk.
Ott bús romok, dult álmainknak
Leomlott fellegvárai,
Itt zöld remény, a jobb időket
Vigasz mosolylyal hirdeti.

Fennen csapong az ifju szárny,
Édent óhajt,
De jő az ölyv: a sors, való
Meglépi majd;
Lehull, s mi várja? föld göröngye,
Burján, tövis az életét;
Légy Krőzus vagy kunyhók szegénye;
Eszkból osztályként kijut.

Csak egy virág simul felénk
Ldanladan,
Egyetlen fény, mi melegit
A szivekon....
Ajkad pirul, szemem sugárzik,
S mit vágytam, bár mind elhagyott,
Hüségünk ölelő szerelme
Nyujt bőven égi balzsamot.

Áldás, kinek halomra dőlt
Eszményeit
A tüzhely csendje váltja fel,
S ez boldogit.
Mit ér világ, arany, dicsőség?
Egy bimbó több, drágább nekem,
Amit te tüzes keblünkre hymen,
S miről azt mondjuk: mindenem. —

Beszélgetünk, ajkunkon a
Sziv hangja szól,
Ilossá nem ad, de el se vesz
Sugalmiból,
Boru, derü megosztva szállnak
Lelkünkre, s egyet érezünk, —
Felhő nem is bánt, hogyha jő tán,
Szivárványtól lesz szép egünk.

Igy folynak tündé napjaink,
Árnyatlanul;
Sorsunk szerény, de rajt a bék,
Öröm virul.
Igen, s te hinted azt szelíden,
Lelkemnek édes üdvfele;
Hol angyal van, — mint volna másként? —
Ott mennynek is kell lennie.

HAJGATÓ SÁNDOR.

Világtárlati körut.

— Bebarangolta: *Bangyi.* —

(Folytatás.)

Ezt a magyar csárdában még paprikásabban késziték, miből könnyen eltalálhatni, hogy embereink ugy jártak, mint a bográcsossal. A sógor boszankodott s ismét megszólitja a pinczért.

— Letztemal geben Sie uns ha alföldor.

Mikor ezt hallám, csak ugy fojtottam magamba a nevetést. Szegény német koma! — gondolám magamban — most az egyszer ebül jársz.

A megrendelt gulyást elhozták.

Képzelhetni azokat a szem, száj, arcztorzitásokat, mit a legpaprikásabb magyar étel izlésekor ama kényes gyomru emberek véghez vittek. Sajnáltam szegényeket.

A férj felkelt dühösen, nejének és gyermekeinek intett, hogy kövessék.

— Diese sind nur für ungarische Mägen! — kifejezéssel szólitá a pinczért és kifizette a három egész gulyást.

Nem tudtam boszankodjam e vagy nevessek ama szép, de nem udvarias szavaiért.

Szerettem volna felugrani helyemből s amolyan alföldi accentussal sorolni elő ő kelmének a szigoru gyomrába valókat.

Az az átkozott nyelvtudomány mindenhol cserben hagyott!

Köszönheti a sógor szárazoni szerencsés menekülhetését azon körülménynek, hogy nem volt közelében egy tüzről pattant magyar menyecske vagy szakácsné, mert tudom Istenem, hogy még a kereszt viz sem maradott volna rajta!.....

Mérgemet elfojtottam a tovább szürcsölgetém „sas-hegyi" boromat, mely a napi fáradalmak után különösen izlett.

Hat óra felé járt az idő szeptember 4-én délután.

A kolozsvári czigány-banda eredeti magyar darabjaival csalogatá a vendégeket.

Csak ugy tódult be a nép mindennap a jó magyar-zenében gyönyörködni, olannyira, hogy néha helyet sem lehetett találni.

Nekem az a — nem tudom — jó vagy rosz szokásom volt, hogyha asztalomhoz vendégek jöttek, kilestem mindig, valjon mily nemzetbeliek? s ha magyarok voltak azonnal megkérdeztem: kihez van szerencsém? hová való? mily állásban van? stb. stb.

A fentebb jelzett napon és időben öt fiatal ember szegődött asztalomhoz, kik mindnyájan magyarok voltak és kik közül egyik igen ismerősnek tetszett. Hogy ismerem azt gondoltam, de hogy ki ő s merre van hazája, arra sehogy sem tudtam visszaemlékezni.

— Ha szabad kérdeznem — szólék hozzá — hová való ön uram?

— Erdélyi.

— Erdélyi? — tudtam mindjárt. Es melyik vidékről?

— Háromszékről.

— Háromszékről? — különös! Melyik városból?

— Sepsi-Szent-Györgyről.

— Ne szólj többet; már ismerlek.

Kétkedőleg tekintett rám. Arczkifejezése sokat mondott, mert kiolvastam belőle, hogy engem szemtelen tolakodónak gondol, ki a barátság szótárában kontárkodom s merészen, minden előleges bejelentés nélkül kilopom a legszentebb szót, mely az ujabb időben korkülönbség nélkül csak két kar összefüzése, — egy pohár bor kiüritése — és a „pohár pusz" elcsattanása után, hol a „te-tu"-ság kezdődik, illethetett volna meg.

— Igen barátom, én ismerlek! — füzém tovább a beszédet — te P. Manó vagy.

— Ez igaz — de ön?

— En Bangyi vagyok.

— Lehetetlen! — Servus pajtás! Milyen az ember! Alig hét nyolcz éve váltunk el s ma már nem ismerünk egymásra.

Bemutatott társainak s elkezdénk beszélgetni a multról.

Hány édes-, keserü, fájó emléket elevenitének fel egymás életéből.

Szempilláinkra néha egy-egy könycsepp is lopódzott és azt e szavakkal „oj, hiszen az rég történt, talán igaz se volt" törültük le a koczintánk a mult és jelenért. —

Ez alatt többen jöttek asztalunkhoz, mind fiatal emberek, Erdélyből, Biharból, az Alföldről, Budapestről ugy, hogy szépiségen a Krisztus tanitványai számával lettünk egyenlők.

Zalamegye bizottságának f. 1873. évi november 3-án tartandó rendes évnegyedes közgyülésében felveendő tárgyak sorozata.

1		Alispáni évnegyedes jelentés a törvényhatóság állapotáról.
2		A lemondás folytán üresedésbe jott árvaszéki jegyzői állomásnak választás ujátni betöltése.
3	6880	A megyei állandó választmány véleménye, az 1874-ik évi megyei költségvetési előirányzat megállapitása tárgyában.
4	6467	Honvédelmi ministeri rendelet az 1874 ik évi ujonczozási előmunkálatok megtétele tárgyában.
5	6508	Belügyministeri rendelet Köneczöl panasza tárgyában.
6	6841	Magy. kir. földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi ministerium leirata az 1872. VIII. t. cz. 5. §-ában elősorolt iparágak gyakorlására vonatkozó szabályrendelet tárgyában.
7	6504.	Belügyministeri rendelet a Choleraban elhaltak hátrahagyott özvegyei és árváinak segélyezése tárgyában.
8	6356.	A m. kir. közmunka és kozlekedési ministeriumnak a f. évi januar 16-án tartott utépitészeti tanácskozmányban történt megállapodás folytán felterjesztett jelentésre érkezett leirata.
9	6870.	A magy. kir. közmunka és közlekedési ministeriumnak a Pozsony — varasdi államutban levő és hg Eszterhazy alsó lendvai urodalmához tartozó vámolt utszakasz iránt hozott közgyülési végzés ellen nevezett Herczegség részéről beadott felfolyamodás folytán hozott határozata.
10	6541.	Belügyministeri rendelet a gőzcséplő, s egyéb gazdasági gépek körül foglalkozó munkások testi épségének megóvása tekintetéből foganatositandó óvintézkedések tárgyában.
11	6992.	Magy. kir. földmivelés- ipar- és kereskedelmi ministerium leirata a zalamegyei halászoknak kérvénye tárgyában, melyben az egy hüvelyknyi szemürü garda fogó — eresztő hálo használhatását megengedtetni kérik.
12	6662.	A balatoni halászatra vonatkozó szabályrendelet módositása tárgyában kiküldött bizottság jelentése, a Somogy és Veszprémmegye küldöttségeivel megtartott közös tanácskozmány eredményeiről.
13	6993.	Nucsecz József zalamegyei kir. tanfelügyelő urnak átirata, és a zalamegyei általános tanitói testületnek kérvénye, Simon József pötrétei tanitó panasza tárgyában.
14	6994.	A zalamegyei általános tanitói testületnek kérelme, mely szerint a „Zala Somogyi Közlöny“-nyel megjelenő tanügyi szaklapnak a községek általi megrendeltetését határozatba hozatni kéri.
15	7070.	A megyei mérnöki hivatal véleményes jelentése a Sávol-nagy-kanizsai közlekedési uton Zalamegyét Somogytól elválasztó határcsatornán levő hid, valamint a Kápolna pusztáig vezető utszakasznak megyei kezelés alá leendő átvétele iránt beadott kérvény tárgyában.
16	6358.	A megyei iskolatanács megkeresése, melyben Kiss József nagy-radai iskolatanitó vasárnapi oktatásért járó iskola dijainak behajtását szorgalmazza.
17	5430.	A megyei gazdasági egyesület véleménye a veszprémmegyei községi faiskolák felállitására vonatkozó szabályrendelet és kezelési utasitás tárgyában.
18	5872.	Tiszti ügyészi vélemény Csesznák János ur panasza tárgyában, Szigethy Lajos szolgabiró ur ellen teljesitett vizsgálat eredményéről.
19	6469.	Arvay István urnak lemondása, a cselédrendszer kidolgozására kirendelt küldöttség elnökségéről és a fegyelmi választmány tagságáról.
20	6362.	Nucsecz József tanfelügyelő ur átirata, melyben Guttman Henrik és Baudisz Gyula iskolatanácsos urak lemondása következtében megürült két iskolatanácsosi állomást uj választás utján betölteni kéri.
21	6169.	Baranyavármegye közönségének átirata, melyben önálló magyar nemzeti bank felállitása tárgyában az országgyülés képviselő házához intézett feliratat pártoltatni kéri.
22	6459.	Zemplémvármegye közönségének átirata a fenti ügyben.
23	6577.	Nagyvárad város közönségének átirata a fennebbi ügyben.
24	7084	Alispáni jelentés, mely mellett a megye számára 1874-ik évben szükséges nyomtatványok és iroda szerek kiszolgáltatása iránt az illető vállalkozókkal kötött szerződések bemutattatnak.
25	7085.	Küldöttségi jelentés, mely mellett a megyei összes szolgaszemélyzet 1874-ik évi ruhailletményének, valamint a világitási anyagoknak kiszolgáltatása iránt az illető vállalkozókkal megkötött szerződések bemutattatnak.
26	6080.	Szávszkovecz község kérvénye a község által az iskola alap javára eszközölt ingatlan birtok vásárlásának helybenhagyása iránt.
27	6006.	Szent-Györgyhegy elöljáróságának kérvénye, melyben a szent-györgyhegyi szőlő birtokosok által a hegybe idegen termésü bor behozatalának és eladásának eltiltása iránt hozott határozatot jóváhagyatni kéri.
28		Küldöttségi jelentés a zala-egerszegi határban Zala folyón levő ugynevezett Gömbös malom ujból épitetett viszerkezetének hitelesitéséről.
29	5644.	Tordamegye közönségének átirata, melyben az országos tüzbiztositás intézményének hazánkban törvényhozás utján leendő felállitása érdekében a képviselő házhoz intézett feliratát pártoltatni kéri.
30	6484.	Bacs, Bodrog t. e. megyék közönségének átirata, melyben az 1871. évi 18-ik t. cz. a községi orvosokra vonatkozó szakaszainak megváltoztatása érdemében a magy. kir. belügyministeriumhoz intézett feliratát pártoltatni kéri.
31	3860.	Torontálmegye közönségének átirata, melyben a községi orvosi állomások létesitésére kötelező törvényhozatala tekintetében a képviselő házhoz intézett feliratát pártoltatni kéri.
32	6954.	Sárosmegye közönségének átirata, melyben a cholerajárvány elfojtása körüli rendkivüli intézkedések összes költségeinek az országos közalapból leendő megtéritése iránt a nmgu m. kir. belügyminister urhoz intézett feliratát pártoltatni kéri.

Zalamegye virilisei 1873-ik évben.

(Folytatása és vége.)

Veltner Jakab Keszthely 184 frt 91 kr., Győrffy János Tapolcza 183 frt 94 kr., Reischl Antal Keszthely 183 frt 23 kr., Fris József Gyulakeszi 181 f. 64 k., Scherz Jakab Kanizsa 181 f. 63 k., Böröczfy Antal Kerkaca 181 f. 33 k., Jagasits Alajos Hany 181 f. 23 k., Kiss József Kanizsa 179 f. 61 k., Horváth Bertalan Zala-Lövő 179 f. 52 k., Graner Mihály Zala-Egerszeg 179 f. 14 k., Talabér Zsigmond Sárszeg 178 f. 85 k., Svastics Károly Gelse 178 f. 35 k., Gárgner Vida Keszthely 177 f. 91 k., Szász Károly Sárosd 176 f. 93 k., Hauser János Kanizsa 176 f. 34 k., Berghoffer István Zala-Egerszeg 174 f. 98 k., Boór Samu Hosztód 174 f. 5 k., Árvay István ügyvéd Zala-Egerszeg 173 f. 36 k., Kerkapoly Mor Szt-Tamás 172 f. 39 k., Gadó Mátyás Légrád 170 f. 35 k., Czifrák János Zala Egerszeg 169 f. 88 k., Molnar József Podruten 169 f. 74 k., Rogyák Ferencz lelkész Tus.-Szt-György 169 f. 21 k., Klein Ignácz orvos Csáktornya 168 f. 38 k., Pap Karoly lelkész K.-Komárom 168 f. 32 k., Axenti György Kanizsa 168 f. 32 k., Bakó Samu Felső-Rajk 167 f. 25 k., Jagasics János Bodorla s Hany 166 f. 5½ k., Brpier Ignacz B.-Szt-György 165 f. 94 k., Betelheim János Kanizsa 165 f. 5 k., Paál István Rigács 164 f. 50 k., Adánecz Sándor Csáktornya 163 f. 89 k., Szigethy Antal ügyvéd Zala Egerszeg 163 f. 38 k., Dervarics Imre Kilimán 162 f. 93 k., Deák Lajos Tarnok 162 f. 27 k., Acs Ferencz Diszel 161 f. 53 k., Fasciatti Bertalan Kanizsa 160 f. 88 k., Báer András Sümegh 160 f. 82 k., Ilön Frigyes Igricze 160 f. 30 k., Misák György 1-ső hegykerület 160 f. 8 k., Bokányi György lelkész Szepetnek 159 f. 83 k., Reizig Alajos Pórszombat 159 f. 14 k., Jámbor Antal lelkész Nova 157 f. 94 k., Koczet Márkus lelkész Turniscsa 156 f. 64 k., Krkovecz Otto Csáktornya 156 f. 52 k., Bogyay Kálmán Sármellék 156 f. 30 k., Voisz J. H. Kanizsa 156 f. 15 k., Blau Lázár Kanizsa 155 f. 79 k., Balogh Antal Vigánt 155 f. 79 k., Simon Gyula ez: Bukk 155 f. 35 k., Seuk János lelkész Szelnicza 155 f. 33 k., Nagy József Hottó 154 f. 67 k., Tuboly Ignácz Kávás 154 f. 14 k., Neivirt Mor Csáktornya 153 f. 95 k., Knorcser Frigyes Kanizsa 153 f. 69 k., Loszner Manó Tapolcza 153 f. 62 k., Neuszidler Pál Kanizsa 153 f. 35 k., Vucskics János Kanizsa 152 f. 48 k., Poós Mihály Zala-Lövő 152 f. 8 k., Horváth Károly tiszttarto Zala-Egerszeg 152 frt, Tolnay Tivadar K.-Görbő 151 f. 90 k., Frieuthal Jakab Kanizsa 150 f. 65 k., Deurbanyi Elek Csáktornya 150 f. 48 k., Mártinek Karoly Zala-Mindszent 150 f. 15 k., Voisz Albert Keszthely 150 f. 15 k., Pichovszky József Zala-Lövő 150 f. 12 k., Welisch József Kanizsa 149 f. 23 k., Nagy Pál Zalapataka 149 f. 3 k., báró Knezovich Konstant Stridó 148 f. 3 k., Loszner Ferencz Tapolcza 147 f. 60 k., Kömüves István Diszel 147 f. 13 k., Rajky Zsigmond Felső-Rajk 146 f. 67 k., Varga János Kanizsa 146 f. 64 k., Nagy János Vita 145 f. 21 k., Prei György Alsó-Lendva 144 f. 57 k., Rózsás Mihály Lieszkó 143 f. 97 k., Vida Lajos Alibánfa 143 f. 27 k., Bárdió Ferencz K. Görbő 143 frt, Horváth Bálint Boldogfa 142 f. 71 k., Viasz Pál N.-Lengyel 141 f. 97 k., Bogdán György Felső-Hrastyán 141 f. 81 k., Mayer Jakab Zala-Egerszeg 141 frt 56 kr., Nagy Gyula Tófej 140 frt 84 kr.

Nagyon természetes, hogy az ily véletlen szerencsés összejövetelek alkalmával a pohárzásnak nem szabad elmaradni, plane magyar zene mellett.

Kezdettük honn találni magunkat.

Parancsoltunk a czigányoknak és azok engedelmeskedtek.

Hét óra után oly jó kedvünk lett, hogy egy hallatlan merészséget követtünk el.

Félek csak rágondolni is. Még ott elhatároztam, hogy nem szólok senkinek felőle. Meg is tettem volna, ha nem tudnám azt, hogy ha Bécsben, az osztrák fővárosban semmi bajunk sem történt érette: itthon annál kevésbé tarthatunk a veszélytől.

Az egész nem volt más, mint egy kis „jux“ mit a fiatalság hasonló körülmények között mindig szeret inditványozni és létesiteni.

Közöttünk is volt egy bihari pénzes gyermek, ki oda sug a czigányoknak, hogy huzzák rá azt a „mégis . . . . . . a német“ nótát.

Oly apropos jött, hogy mindnyájan Magyarországban, egy csárdában képzeltük magunkat s elkezdettünk szavakat is adni a zenének.

Szerencsére azonban nem tartott soká, mert eszünkre tértünk s beláttuk a helyzet veszélyes voltát; feleszméltünk, hogy Bécsben és nem Magyarországban vagyunk.

Az idő annyira előhaladott volt, hogy jónak látták figyelmeztetni bennünket a kimenetelre.

Fizettünk és szivélyes kézszoritásokkal bucsut véve egymástól szépen, baj nélkül olpárologtunk.

Miután a magyar csárdához a keleti kiés bejárat igen közel van, engedjék meg t. olvasóim, hogy ott vezethessem ki önöket.

Időnk igen kevés, hivatalos teendőink parancsolják, hogy már elég volt a barangolásból, jo lenne hazafelé is gondolni.

Megvalljuk: igen keveset láttunk, de annál többet tapasztaltunk. Láttuk, hogy a kimenet homlokzatára nagy aranyos betükkel irott „*Viribus unitis*“ mit képes felmutatni, ha a nemzetiségek válvetve, egymás javát munkálva haladnak az uj kor eszméje, a c i v i l i s a t i o utján.

Eleget láttunk arra, hogy elmélkedhessünk felette!

Mielőtt azonban végkép elengednők tünni szemeink elől a világ csarnokait, jónak vélem még néhány megjegyzés ide igtatását.

A mi a magyar kiállitók számát illeti, azok fejszámukra nézve elég nagy számot tesznek ki. Nevezetesen: I. A bányászati s kohászati csoportban: 127. II. gazdászati és erdészeti csop. 604; III. vegyészeti ipar: 116; IV. tápláléksszerek: 660; V. szövet és ruha: 339; VI. bőr és kautsuk ipar: 77; VII. ércz ipar: 71; VIII. fa ipar: 125; IX. edény s üveg: 46; X. apró áruk: 31; XI. papir ipar; XII. nyomtatványok s rajzok: 73; XIII. gépek és szállitó eszközök: 114; XIV. tudományos eszközök: 54; XV. zeneszerek: 21; XVI. katonai szerelvények: 13; XVII. tengerészet: 41; VXIII. épitészet s mérnökség: 132; (a XIX. csoportozat: a polgári lakházi kiállitmány, nincs képviselve, s a magyar kiállitás csoportozatai közül ki van hagyva, mintha nálunk nem volna polgári élet) XX. paraszt házak s felszerelvényeik: 25; XXI. nemzeti házi ipar: 464 kiállitóval.

A XXII. csoportozat: a muzeumok hatása a müvészetre; a XXIII. csop. az egyházi müvészet; de e két csoportozat ki van hagyva a magyar kiállitók sorában. A XXIV. csoportozat tárgyai: a mükedvelők csarnokába vannak olvasztva; XXV csoportozat: a szépmüvészeti tárgyak: 155; XXVI csoportozat: nevelési s oktatási ügy 316 kiállitóval.

A bécsi kiállitáson levő tárgyak száma 70,000. Ebből 26,000 részesült egy vagy más kitüntetésben s elismerésben. Még pedig 421 kapott tiszteleti diplomát; 3,024 haladási érmet; 10,465 érdemokmányt; 8,800 érdemérmet; 8,329 jó izlésérmet; 978 müvészeti érmet és 1,988 közreműködési érmet. Legtöbbet osztottak ki az osztrák kiállitók közt, t. i. 5,991 kitüntetési okmányt vagy érmet. Németország részére jutott 5,066; Francziaország részére 3,142; Magyarországnak 1,604; Anglia és gyarmatai 1,157; Olaszország 1,908; Oroszország 1,078; Spanyolország 1,157; Belgium 612; Hollandia 384; Brazilia 202; China 118; Dánia 309; Egyptom 75; Görögország 183; Japán 217; Madagaskár, Tahiti stb. 10; Marokko, Tunis, Tripolis 20; az Egyesült Államok 411; Mexico 1; Monaco 9; Perzsia 29; Portugália 441; Románia 238; Svéd- és Norvég országok 534; Svajc 723; Siam 1; a középamerikai és déli köztársaságok 44; Törökország 470; Turkesztan 1-et kaptak.

A legujabb számitás szerint a föld összes népességét a következendőkben állapitották meg: Europa 178 ezer 130 □ mértföld területen bir 301.000,000 lakossal; Azsia 796,005 □ mértföldön 794 millió; Ausztrália és Polynesia 161,105 □ mértföld területen 4.360,000, Afrika 543,570 □ mértföldön 196.520,000, Amerika 747,689 □ mértföld terül. 84.520,000 lakost számlál. Tehát a földön 2.426,000 □ mértföld területen ezer háromszáz hetvenhét millió ember él.

A népmüveltség az europai államokban. A népmüveltség legalsó fokán áll Oroszország, hol 1000 lakos közt csak 4 tud olvasni és irni; Lengyel-, Oláh-, Spanyol- és Portugalországokban 9%. Valamivel jobban áll a dolog Olasz- és Görögországban, Belgiumban, de ahol a lakosság felénél több nem tud irni és olvasni. Francziaországban a tudatlanok száma, 50—75% között ingadozik. A jól iskolázott néppel biró országok közé tartozik Svajc, Németország, Hollandia, Dánia, Svéd- és Norvégország. Ausztriában, Magyarországban és Angliában 50% az iskolázottak száma. Europa lakóinak ¾ része általában oktatás nélkül nő fel és éli át az életet.

A földkerekségének majdnem mindegyik nagyobb s kisebb nemzete s népe dicsekedhetik valami iparágnak és iparczikknek a feltalálásával, vagy legalább tökéletesbitésével; azonban mégis vannak minden egyes korszakban olyan nemzetek s népek, a melyek kiválólag vannak arra hivatva: hogy az ipar, főleg az ugynevezhető világipar terén vezérlő, kitaláló s oktató szerepet játszanak és a többi nemzeteknek az oktatói legyenek.

(Folyt. következik.)

Hirek.

— *Felhívás* hazánk hölgyeihez s a t. közönséghez! Az országos nőiparegylet főfeladatai egyikének megvalósitását akarja a napokban megkisérteni. E müve egy mintaszerü nőipartanoda felállitása lenne. Az intézet tantervét már benyujtottuk a ministeriumhoz s minden előleges intézkedést megtettünk annak megvalósitására. Az egylet tagjainak nagyrésze alapitványát s a jövő évi tagdijat is kész a több ezer forintnyi tőkét igénylő tanoda felszerelésére átengedni, s magánosak is hajlandóknak nyilatkoztak áldozatokat hozni e czélra. Nem habozunk ezért, nyilvánosan felhivni minden honfit és honleányt, hogy ügyünket anyagilag és szellemileg előmozditani igyekezzenek. Ez ügy nem egyeseké, hanem az egész nemzeté. Még mielőtt a tanoda megnyitásának határidejét biztosan kijelölhettük volna, közel száz nő jelentkezett nálunk, hogy magokat e tanoda növendékei közé beirassák. E száz nő a magokra hagyatott, anyagilag kenyérkeresetre kényszeritett nők köréből való, s tizennégyezer ily nő van e honban, tizennégyezer nő, kik özvegyen vagy árván önkezük munkájára vannak utalva. E nőket hasztalan igyekszik az áldozatkészség és emberszeretet fentartani, erőtlen az ily nagy számmal szemközt, nem koldusbotot, nem kegyelemkenyeret, de eszközt kell nekik adnunk, hogy önmagok, saját kezük munkája által biztositsák létöket s szerezzék vissza azt az otthont, mit elődeik hibája vagy a kérlelhetlen sors elrablott tőlük. A korszellem dicsőségesen küzd az előitélettel: ma már szabad a nőnek is dolgozni önmagáért. E korszellemet segitjük mi elő s reményünk van, hogy nemcsak szabad lesz előttök a tér, de dicsőség is vár azokra, kik eddig még járatlan ösvényekre lépnek. Ezen nagy elvet, a nők munkaképesitését akarja kivivni a mi ipartanodánk, s e nagy elv — kell-e ismételnünk! nemcsak a mi egyletünk elve, de a legnemesebb erkölcsi törvény követelménye. Teljes bizalommal hivjuk fel azért e haza minden áldozatkész fiát és leányát, hogy ezen maga nemében első és minden esetre hiányt pótló intézet részére bármily csekély összeget adományozni s azt egyletünk elnöke Kühnel Ignácznéhoz (Budapest, Sándorutcza 10. szám) mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Ezen tanoda mielőbb megnyitása nemcsak egyes szegény nők érdekében áll, hanem, mint mi önérzettel hiszszük, művelődési történelmünkben nem jelentéktelen tényező leend. Kelt az országos nőiparegylet választmánya 1873. október 10-én tartott ülésének határozata folytán, az egylet nevében: Gr. Szapáry Gyuláné, védnökné. Kühnel Ignáczné elnök. Böcke Gyuláné, Szegfy Mórné alelnökök. Molnár Aladár, Várady Gábor másodelnökök. György Aladár jegyző.

— *Beküldetett.* A helybeli távirdahivataltól kiállitott nyugtákon, daczára annak, hogy hazánk egyik magyar városában bocsáttatnak ki, nem a magyar, hanem a német rovat van kitöltve. Kérjük a t. távirda főnök urat, hogy vegye tekintetbe azt, miszerint magyar állam szolgálatában, magyar városban levén, intézkedjék a felől, hogy állami nyelvünk ne mellőztessék. Különben ezt — a törvények értelmében jogosan követelhetjük is.

— *Szép tett.* A német kormány legközelebb elhatározta, miszerint november hó 1-sejétől egész Németországban gyüjtéseket fog rendezni a magyarországi inségesek és a cholera járvány áldozatául esettek árvái számára.

— *Pályázati hirdetmény.* A földmivelés ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium f. évi szeptember 18-kán pályázatot hirdetett, nagyméltóságu gróf Zichy Ferencz urnak pozsonymegyei puszta födémesi Richon főkertész vezetése alatt franczia minta szerint berendezett, gyümölcs- és konyha-kertészetében szervezett s üresedésbe jött két kertész tanonczi állomás betöltése tekintetéből. — Az akkor kiirt pályázat eredményre nem vezetvén, az ezennel megujittatik a következő módozatok mellett: 1. Pályázhat a 18-ik évi életkort betöltött minden oly feddhetlen erkölcsü ifju, ki némi gyakorlati előképzettségen kivül a kertészetből valamely földmives iskolán, kertészeti intézet vagy gazdasági tanintézeten elméleti oktatást nyert, s ezt okmányokkal igazolni tudja. Kitünőbb bizonyitványok alapján folyamodóknak előny adatik. 2. A képzési időszak két évre terjed; az esetre azonban, ha kitünőbb előmenetel tanusittatnék, a ministerium esetleg a tovább képeztetésről is a körülményekhez képest gondoskodand. 3. Köteles a tanonczkép felveendő ifju mindazon munkát melynek végrehajtásával a főkertész által megbizatik teljesiteni, s magát a kiszabott munka és életrendhez szorosan alkalmazni. 4. Az alkalmazandó ifju az állam költségén ellátás és élelmezésben részesül. 5. A kellően felszerelt folyamodványok, (keresztlevél, erkölcsi bizonyitvány, az előképzettséget igazoló bizonyitványok) legkésőbb f. évi november hó 10-ig a földmivelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumhoz nyujtandók be. 6. A kiképeztetési időszakot jó sikerrel végzett ifjak gazdasági intézeti kertészi állomások esetleges betöltése alkalmával a ministerium által előnyben fognak részeltetni, anélkül azonban, hogy az illetők alkalmazására nézve minden viszony közt kötelezettség vállaltatnék. Budapesten 1873. évi october hó 18-án. A földmivelés ipar és kereskedelemügyi ministeriumtól.

— *Passog állatsereglete,* mely jelenleg Nagy-Kanizsán a főtéren van, igen érdemes a megtekintésre, különösen bámulatos az afrikai elefántnak ügyessége, tegnap érkezett Indiából két óriás kigyó, ily nagy példányokat élve, — mint Passog ur mondja — Europában még nem lehetett látni. Belépti dij első helyre 40 kr. A ragadozó állatok etetése naponta 4 órakor van.

— *Irodalom.* 1) T u b o l y V i c t o r barátunk s munkatársunknak „*A pogányszeri vészszüret*“ czimü versfüzete megjelent, e szüreti genrekép az ötvenes evekből való s mutatvány szerzőnek „*Történet és hagyomány humoristikus képekben*“ czimü sajtó alá rendezett nagyobb művéből. — Ez élénk képzelemmel s pattogós rimekben irt munka hosszabb ideig nálunk volt lapunkbani közlés miatt, azonban egy pár „nehéz és erős“ kitétel miatt kénytelenek voltunk bár sajnálatunkra — föl nem venni s igy ezért jelent meg önállólag; az ötvenes évek zalai élményeit festi itt-ott nyomós eszméllel s igen kár, hogy kihagyásokkal, ennek is meg van a maga oka, mert:

„A költő féltette életét,
Et a kaminba dugta fejét stb.

2) „*Harminca évem irodalmi termékei*“ czimmel adta ki M o l n á r J ó z s e f oladi plébános csinosan kiállitott művének első kötetét. Szerző amily nemes hévvel öleli keblére az egyházat, ép oly szeplőtlen érzelemmel ápolja a honszerelmet, tiszteli a barátságot, becsüli a munkásságot s rajongó kéjjel szereti az irodalmat, ily szép összeséget örökvidorsággal koszoruz. Melegen ajánljuk e művet olvasóink szives pártfogásába. 3) „*Der praktische Buchhalter von Geller*“. E tankönyv kereskedelmi-, ipar- és polgári iskolák számára valamint önoktatásra leczkékre felosztva, van irva. — Szerző 20 leczkében, mindegyik leczkét egy egy tanórára számitva, adja elő művében az egyszerü és kettős könyvvitelt; 9 óra az elméleti és 11 a gyakorlati résznek van szentelve. — Ami az elméletet illeti, itt kizárólagosan a könyvvezetésnél előforduló főkönyvektől, azok vezetési és bezárási módjáról szól. — Bevezetésében emlitést tesz a segéd- vagy mellékkönyvekről, anélkül azonban, hogy az előszoroltsegédkönyveket részletesen megismertette volna, pedig a könyvvezetésbeni nagyobb és tüzetesebb tájékozhatóság kedveért czélszerü leendett volna azokat is megismertetni. — A gyakorlati részben mind az egyszerü- mind a kettős könyvvitelre kimeritő adatokkal szolgál, midőn a könyvvezetés mindkét nemére egy egy üzletmenetnek a főkönyvekbeni mikénti bevezetését szembeszökőleg előtünteti. — A könyv nyomán kétségkivül rövid idő alatt megismerkedhetik a figyelmes olvasó a könyvvezetés elméleti részével, ami a gyakorlatit illeti, ugy is tudjuk, sokkal is bonyodalmasabb az, semhogy oly gyorsan teljesen otthonos legyen az ember abban. — Ára 1 frt.

— *Beküldetett* „Mentor“ iskolai zsebkönyv tanulók és tanitók számára 1874-dik iskolai évre. Történeti, földrajzi és mythologiai táblával, kiadja Sopronban a Soyring-féle könyvkereskedés (Müller Ede). Ára ez igen hasznos és kemény táblába kötött könyvecskének csak 40 kr.

— *Régészeti ügy.* A vasmegyei régészeti egylet pártolására szerkesztőségünknél tagokul jelentkeztek: 1. Szita Sándor premontrei rendü kanonok s türjei házfőnök 3 évre 3 frttal. 2. Kiss Lajos premontrei r. kanonok s jószágkormányzó 3 évre 3 frttal. 3. Bátorfi Lajos 1 évre 1 frttal. 4. Rónaszéki Gusztáv 1 évre 1 frttal. 5. Dr. Szukits Nándor 1 évre 1 frttal. Befolyt eddig összesen 9 frt.

— *Trefort* minister ur Sopronban van, honnan — hir szerint — Szombathelyen át Nagy-Kanizsára jő.

— „*Krach-polka*“ czimü uj zenedarabot ma csütörtök este játsza először Kovács Gábor zenetársulata az „arany szarvas“ vendéglőben. Figyelmeztetjük a zenekedvelőket e zeneestélyre.

— *Rövid hirek.* Györffy Antal és Balogh György szinigazgatók társulatjokat feloszlatták. — Zichyfalván (Fejérmegye) uj postaállomás nyittatott. — Aradon Kneffel Károly lőporraktára felrobbant. — Gödöllőn novemb. elején nagy udvari vadászat lesz. — Szerdahelyi Antal apát és a győri káptalan nagyprépostja meghalt. — A nagyhirü olasz szobrász Corti Constantius elhunyt. — Temesvárott az izraeliták elhatározták, hogy nem fognak községi iskolát állitani. — Fogarassy Mihály erdélyi r. k. püspök e hóban tartja áldozárságának ötvenéves jubileumát. — A királyi udvar november elején Budára jön és hosszabb ideig ott marad. — A panduroknak a hátultöltő fegyverekkeli bánásmód elsajátitása elrendeltetett. — Pest utolsó közgyülés 24-én volt és másnap Ráth Károly szótöbbséggel Budapest főpolgármesterévé választatott. — Száz Károly egészségét illetőleg Drezdából kedvezőtlen hirek jönnek. — Bécsben mind szabadelvü képviselőket választottak. — A lapok Vilmos császár látogatásának nagy politikai horderőt igyekeznek tulajdonitani. — A krajczáros levelezési lapok életbeléptetését megczáfolja a „Posta Közlöny.“ — Pécsett is olyanformán áll a szinügy, mint Nagy-Kanizsa városban. — — Bárdán cholera van. — Az őszi katonai előléptetések alkalmával áthelyezések nem történnek, mindenki eddigi helyén marad. — „Ludovika-akademia közlöny“ czimmel honvédségi folyóirat indul meg. — Vastag „oláh lakodalmi menetét“ az osztrák müegylet vette meg. — A Károly-kaszárnya egyik boltja csütörtökön kigyuladt, a kár jelentéktelen. — Szathmáry Mester Károly légmozdonyt talált fel. — Gróf Ráday Gedeon ismét állami szolgálatba lép. — Jókai Mór betegségéből felüdült. — Xantus János esküvője Doleschal Gabriella kisasszonynyal f. hó 20-án volt Miskolczon. — — Chambord gróf Bécsbe érkezett. — Debreczenben 4 nap alatt 7 kereskedő bukott meg. — Az öreg Bismark bácsi is eljött Bécsbe. Francziaország királyunknak a műcsarnokban levő sevresi porczellán vásák egyikét ajándékozá. —

Papirszeletek.

— M i a m a i d i v a t? A testnek rongy foszlányokkal szabálytalan körülaggatása, lelés, kecs nélkül, sőt gyakran botrányt gerjesztőleg. A divatos ruhának ma legalább három kirivó szinből kell állania, a ruhaderekon kivül még egy vértként kirivó és különféle alakban kiállitott mellény alkalmaztatik, melynek önálló szinnel kell birnia. Ennek alakját különfélesége miatt leirni lehetetlen, mert rendesen az alaktalanságban rejlik jellege, gyakran a kényszer mellényhez (Zwangsjacke) hasonlit. A mellény által a felső testhez szoritott derék kelméje a csoportokba felvont felső függöny alól kinyuló ruha szélének felel meg, mely sok esetben szükre van szabva, a lépésre akadályozólag hat. Most jön csak a java! Derékre kötnek egy az alsó test felén tul lelógó kő függönyt, — tunique, — mely alulról bizonyos távolságra fölfelé vont zsinegekkel ránczokba huzatik, s igy egy függönynek felső diszitményében hasonlóvá alakittatik. A főszabály az lévén, hogy a függöny eleje a hasra feszüljön, hátulja pedig hosszabbra szabatván, erősebben huzatik fel, ugy hogy azon két felhuzott rész lelógó füleket, vagy pedig félig töltött léggömböket képez s igy a leülés alkalmával az összegyürés kikerülése végett, a szék karjaira kell földobni. Végre a derékon egy kirivó szinü széles szalag csokra nem a derék közepére, hanem oldalt alkalmaztatik. S ime itt áll előttünk egy gyalog [illegible] övel és karddal. A c h i g n o n [illegible] n ő; vajha oly magasra nőnének az actiák: akkor bizonyosan több kedve volna minden embernek a gründerségre. Haj, lósző̈r, selyemszálakból összehotyvasztott harangtalan torony (ugy mondaná ezt ki a szarvasi borbély), még pedig a bábel tornya. Látni egy nőt ily magas boglya idegen hajjal, s akkor, midőn azt a szél egy szerencsétlen pillanatban levarázsolja, — valóságos kiábrándulás! A chignont is a korszellem hozta létre; s nők bizonyos magaslat után törekszenek, ezen magaslatot elérni a chignon növekedésével a legkönnyebb.

— B i z i g a z. „Kár volt István gazdát biróvá tenni — mondá az iskolamester a korcsmároshoz szólva — hiszen velem együtt, isten bocsásd bünömet, csak olyan ökörféle ember.“ — „Biz igaz“, válaszolá a korcsmáros fejével is bólintgatva.

— P á r b e s z é d. Két gaisin találkozik. — Nini be szép uj sapkád van! — Meghiszem azt. — Mi volt az ára? — Az árát nem tudom, mert a kereskedő nem volt a boltjában mikor kiválasztám.

— I m e, i t t v a n a szegény Bogár Imre arczképe — szólt csodálkozva az apa nejéhez; tekints csak Plutára, ugyan mi különbség van már közöttük?
— Bogár Imrét „m á r“ fölakasztották.
— Ne . . . . le goromba.

— D e f i n i t i ó. Napoleon herczegről irva, igy szól a Manchester Guardian párisi levelezője: Az elhunyt császár jól ismerte rokonát, mint azt fiához intézett e válasza is tanusitja. „Mi különbség, kérdé a 6 éves Lulu, a baleset és szerencsétlenség között?“ Ha nagybátyád a vizbe esnék, felelt a császár, az baleset volna; ha valaki kihuzná, szerencsétlenség.

— N e m h a l l o t t a d feleségem, hogy X. mindenét Y. doktornak hagyományozta. —
— Lehetetlen! — és minket kihagyott volna.
— Egészen! szörnyüség. Megvagyok győződve, hogy én soha senkitől egyetlen szarvat sem fogok örökölni.
— Arra nincs szükséged, mert azzal már ugyis birsz!

— H á l a I s t e n. Erősen rángatták alul a vigyázó torony csengetyü-drótját, felkiáltván: tüz! tüz! A magasban volt őr, mielőtt látná a tüzet, félreveri a harangot és kongat sokáig mignem eszébe jutott, hogy hisz ez vak lárma is lehet, s ezért őt még kenyerétől is megfoszthatják; reszketve siet az ablakhoz, kitekint és midőn a feltörő lángokat meglátja felkiált: „Hála isten! csak hogy ég!“

Placzlárak.

Nagy-Kanizsán, 1873. évi oktober hó 29-én. Gabonaneműek: alsó austr. mérő szerint Buza 87—90 font 7.— kr. 85—86 font 6.80 kr. 83—87 font 5.20 kr. Rozs 74—78 font 5.— kr. Árpa serfőzésre 68—70 font 4.50 kr. Árpa etetésre 4.30 kr. Zab 1.85 kr. Kapcsa —.— kr. Lisztneműek: bécsi mássa szerint. Liszt legfinomabb 18.— kr. Zsemleliszt 15.50 kr. Fehér kenyérliszt 13.50 kr. Fekete kenyérliszt 9.50 kr. Buzadara 16.— kr. Rizs 16.— kr. Hüvelyesek: alsó austr. mérő szerint: Borsó 8.50 kr. Bab 4.80 kr. Lencse 8.— kr. Köles 7.25 kr. Hajdina (pohánka) 4.25 kr. Kukoricza 4.— kr. Burgonya 1.40 kr. Hus: bécsi font szerint. — Marhahus 28 kr. — Disznóhus 32 kr. Juhhus 18 kr. Borjuhus 28 kr. Zsirfélék: bécsi font szerint. Disznózsir 60 kr. Marhazsir 60 kr. Szalonna 46 kr. Szappan 24 kr. Lámpaolaj 38 kr. Stearingyertya 65 kr. Faggyú-gyertya 32 kr. Bor: alsó austr. akó, 40 pint szerint Ó-bor 14.— kr. Ujbor 5.40 kr. Sör: alsó-austr. sörakó, 42 pint szerint. Legmagasabb 7.— kr. Legalacsonyabb 6.— kr. Tüzifa: bécsi öl, 36 hüv. hosszu szerint. Bükkfa 14.— kr. Tölgyfa 10.— kr. Kőszén egy bécsi mássa szerint 70 kr. Faszén egy mérő 70 kr. Bécsi mássa szerint széna 1.20 kr. Szalma 1.— Napszám: egy férfi élelmezéssel 1.— kr. élelmezés nélkül —kr. Egy nő élelmezéssel —.60 kr. élelmezés nélkül —.70 kr. Egy gyermek élelmezéssel —.— kr. élelmezés nélkül —.50 kr.

Keszthely, okt. 24-én, 1873. Buza 6.60—6 kr. Rozs 5.10—3.— kr. Árpa 4.——3.10 kr. Kukoricza 4.——3.80 kr. Zab 2.15—2.— kr. Marhahus fija 24 kr. Borjuhus fija 22 kr. Disznóhus fija 28 kr. Ujbor akója 8—7.50 frt. Óbor akója 15-10.50 Széna mássája 1.30— . —kr. frt. Szalma m. . 90— kr. Keményfa öle —14 frt. Időjárás: kellemes.

Érték- és váltófolyam okt. 30.

5% metaliques 67.40; 5% nems. kölcsön 71.20; 1860-ki álladalmi kölcsön 98.25; bankrészvények 878.—; hitelintézeti részvények 210. London 112.25; magyar földtehermentési kötvény 72.50; temesvári földtehermentési kötvény 72.—; erdélyi földtehermentési kötvény 7.60; horvát-slavon földtehermentési kötvény 5.74;— ezüst 107.50; cs. kir. arany 5.40½; Napoleond'or 8.06.

Szerkesztői üzenet.

945. T. Székesfejérvár. Arczképedet örömmel vettem. A másikra nézve: amint részedről könnyebben esik.
946. Zürich. Lapunk rendesen küldetik.
947. M. K. B. Az eleje ez:
„Hirt nem hallok már felőled, erdős völgyes szép hazám,
Most hogy távol vagyok tőled, most szeretlek igazán“ stb.
948. „Fenn és alant“ nagyon ismert és sokszor feldolgozott tárgy. Aztán ez a rim v a g y o n szintén ismert n a g y o n, jobb ha hallgatjuk a g y o n.
949. „M. Szidóniához“ nem lehet „széttérjeszteni“ azaz közölni.
950. D. Kis-Komárom. Eszem ágában sem volt közölni előbb, egy kis félreértésen alapszik.
951. Sz. Zs. Nyir-Báthor. E hóban jött tömeges előfizetés miatt jelen negyedévi teljes számokkal nem szolgálhatunk. 83-ik számtól igen. Előfizetését bejegyeztük január közepeig.
952. „Ünraja ácsolt kertben“ mielőbb közöljük.
953. Zala-Egerszegre. Sajnáljuk, hogy a választáshoz, illetőleg kineveséshez nem szólhatunk hozzá.
954. Hümeghre. Jövő számunk hozza.

Vasuti naponkinti menetrend:

				óra	perc
Indul N.-Kanizsáról		Barcsra és Dombovárra	reggel	5	18
„	„	„	délután	2	48
„	„	Budára	reggel	6	18
„	„	„	délután	1	46
„	„	„	estve	10	43
„	„	Bécsbe	reggel	5	48 *)
„	„	„	délután	2	[illegible]
„	„	„	estve	10	58
„	„	Triesztbe	reggel	5	3
„	„	„	délután	2	23
„	„	„	estve	11	[illegible]
Érk.	Barcs- és Dombovárról	N.-Kanizsára	reggel	4	19
„	„	N.-Kanizsára	délután	1	21
„	Budáról	„	reggel	4	48
„	„	„	délután	1	44
„	„	„	estve	9	20
„	Bécsből	„	reggel	4	33
„	„	„	délelőtt	10	27
„	„	„	estve	10	18
„	Triesztből	„	reggel	3	50
„	„	„	délután	1	9
„	„	„	estve	10	22

*) Csak Szombathelyig. Itt 7 órai várakozás.

Felelős szerkesztő: **Bátorfi Lajos.**

Nyilttér.*)

Idült vagy kezdetleges
titkos betegségeket és
tehetetlenséget

hasonszenvi gyógymód szerint gyógyit dr. Ernst L., Pesten, bálványutcza 6. sz. 2. em. 15. ajtó. Rendelési idő délután 2—6 óráig.

E betegségek gyakran, hogy azonnali eredmény éressék el — könnyelműen nagy adag jód vagy kénesővel kezeltetnek. Az igy gyógyultak azonban a legborzasztóbb utóbajoktól támadtatnak meg; annyira, hogy a könnyelmű gyógykezelés miatt késő vénségökig szenvednek. Ily veszélyek ellen menedéket nyujt a hasonszenvi gyógymód, mert nemcsak a legrégibb bajokat meggyógyitja, de hatása oly jótékony, hogy utóbajoktól félni nem lehet. Az életrend mellette oly egyszerű, hogy mindenkitől megtartható.

☛ Levélileg is eszközöltetik rendelés.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Titkos betegségeket
és
tehetetlenségeket

(1156—4) (*elgyengült férfierőt*),
nagyszerűen
hugycsőszűkületeket
és
magömlöseket
gyógyít gyökeresen és fényes és tartós siker biztosítása mellett
Dr. HANDLER MÓR
orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.
Rendel naponkint délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádor-utcza 13. sz. 1-ső emel. 14. sz.
Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszerek megküldetnek.

An die Herrn Baumeister und Bauunternehmer.
Praktische grundrisse,
Moderne Façaden für Wohnhäuser, Villen etc.
werden schnell angefertigt von
Girard & Rehlender
(1168—2) Atelier für Architektur und Kunstgewerbe
Gute Referenzen. **Wien**, Favoritenstrasse 20.

Tanulók számára.

A közelgő iskola idényre ajánlom bámulatos legolcsóbb árakon és a legnagyobb választékban a következő iskolai szereket, u. m.:

Rajzeszközök, iró- és rajz tárczák, rajzpapirok, rajztáblák, rajzvonalzók, rajz- és szines irónok, toll- és vakaró-kések, könyvtáskák, téntatartók, festékládák, számolótáblák stb. stb. s egyéb szükséges iskolai eszközöket (1146—6)

Ajánlom továbbá dúsan berendezett irodafelszerelési eszközeimet, u. m. irószerszámok, levélpapir és levélborítékaimat, czéggel, nyomva vagy szines monogrammal, irodai és boríték-papirjaimat, üzleti könyveimet stb. stb. szinten bámulatos legjutányosabb árakon.

KANITZ C.
PEST,
Dorottya-utcza 12. szám.

Passog kelet nagy
ÁLLATSEREGLETE.

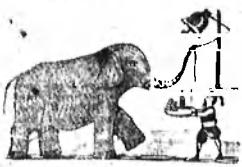

Az állatsereglethe ujonnan érkezett
KÉT NAGY ÓRIAS KIGYÓ.
(ezek egyik husz láb hosszu, (200 évesek lehetnek) mostanáig Europában ily két élő kigyó ádám volt látható. Ezek de most érkeztek egyenesen Indiából ide és a tisztelt közönség részére megtekintésül kiállitatott.
Valamennyi ragadozó állat etetése délután 4 órakor történik.
Az állatsereglet Nagy-Kanizsán csak november 9-ig, azaz vasárnapig marad.
(1171—2) Tisztelettel **PASSOG.**

Liszt-eladás.

Alulirott egy jó hirrel biró nagyobbszerü malom megbizásából tiszta rozsból készült szép és egészséges
kenyérliszt-raktárt
tartok a t. cz. közönség rendelkezésére, egybekötve igen olcsó és jutányos árakkal. Meghivom tehát ugy zsákszám vagy nagyobb mennyiségü megrendelésekre; melyeknek pontosan és a malmi ár teljes megtartásával szivesen eleget teendek.
Zsákostól bécsi mázsája 9 frt 25 kr.
Nagy-Kanizsa, october 23-án 1873.
(1169—2) **Dobrin Béni.**

Ajánlható mindenkinek!
ki szép
női ruhakelméket
jutányos áron vásárolni kivánt:
Hamburger Adolf
divatáru üzlete
PEST,
uri-utcza 7-ső szám, Párisi ház.
Minták bárhova ingyen és bérmentve küldetnek és megrendelések utánvét mellett gyorsan eszközöltetnek.

Hirdetés.

Alulirott tudatja az illető n. é. közönséggel, miszerint
Kőszth lyen
malonkő és cement mész raktárat
állitott, hol is a legjobb minőségü malonkövek jutányos áron kaphatók.
(1160—3) **Breyer Kálmán.**

Hotel Mihalek
PESTEN,
Alulirott jelenti a n. é. közönségnek, hogy az ő saját házát,
Servita-téren 7. sz. alatt
szállodává alakitotta át és legpompásabban berendezte.
Szoba ára: 1 fttól 3.50 krig.
MIHALEK F.,
szállodatulajdonos.
(1153—4)

TELJES VÉGELADÁS!

Nagyszerűen felszerelt legujabb
női ruhakelmék-, gyapot szövetek;
uri öltönyöknek valódi rumburgi és más kitünő gyolcsok, damaszt asztal-terítők és szalvéták, törülközők;
szines-, fejér ingek és nyakkendők;
női hundák, jelöltek, török szálak, téli nagykendők és más kézimunkák sat. 25—30% gyári áron alul adatnak el.
Eisinger Henriknél
(1154—5) Nagy-Kanizsán.

Pályázati hirdetmény.

Zalamegyében a kemend-öllári községi iskola tanitói állás üresedésbe jövén, ezen állomásra pályázat nyittatik, kik tehát ezen állomást elnyerni akarják, folhivatnak, hogy folyamodványaikat a községi iskolaszékhez czimezve alulirotthoz Z.-Istvándra, hova u. p. Z.-Szt-Iván, folyó évi november 18 áig megküldeni sziveskedjenek.

Évi járandóság: 19 mérő rozs, 4 mérő buza, 3 kereszt szalmás gabona, 4 öl keményfa, iskola fütésre szinte 2 öl keményfa a házhoz állitva, 60—65 tanköteles után fejenként 1 frt tandij, szüretkor minden határbeli szőlőbirtokostól 8 itcze must, melyből legkevesebb 8 akó összejön, s ezt a tanitó maga tartozik beszedetni. 1200 □ öllel veve 12 hold szántóföld, [illegible] hold telek a tanitó által munkáltatva, 200 frt készpénz és szabad legeltetési jog, szabad lakás. Megjegyeztetik, miszerint a mostani lakás helyett a legközelebbi években uj lakás épittetik.

A megválasztott egyén megválasztás utáu azonnal tartozik helyét elfoglalni. (1172—1)

Z.-Istvánd, okt. 24. 1873.

PAUER JÁNOS,
iskolaszéki elnök.

Wajdits József, kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos gyorssajtó nyomása, Nagy-Kanizsán.